

Y81.62531

W575M

๘๒

การศึกษาทางร้องเพลงระดับต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น

ปริญญาบัตร

ของ

พันศักดิ์ วรรณดี

๒๗ พ.ค. ๒๕๔๓

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกมานุษยวิทยามหาวิทยาลัย

กันยายน ๒๕๔๓

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

145194

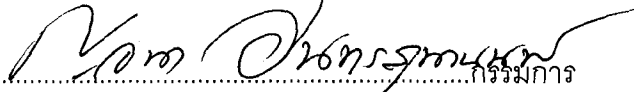
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญาบัตรฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกมานุษยวิทยามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน

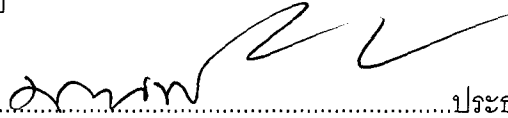
(รองศาสตราจารย์มานพ วิสุทธิแพทย์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์กาญจนา อินทรสุนานนท์)

คณะกรรมการสอบ

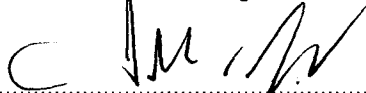
.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์มานพ วิสุทธิแพทย์)

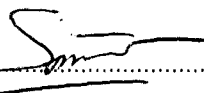
.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์กาญจนา อินทรสุนานนท์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

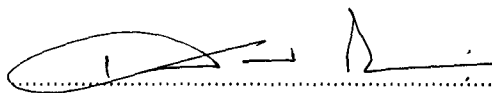
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป เล้ารัตนอารีย์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์สุदारัตน์ ชาญเลขา)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญาบัตรฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกมานุษยวิทยามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒได้

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่.....⁹.....เดือน.....^{กันยายน}.....พ.ศ. 2543

ประกาศคุณประการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะได้รับความช่วยเหลืออย่างยิ่ง จาก รองศาสตราจารย์มานพ วิสุทธิแพทย์ ประธานกรรมการควบคุม และรองศาสตราจารย์ กาญจนา อินทรสุนานนท์ กรรมการควบคุม ที่กรุณาให้ความรู้แนะนำและให้ข้อคิดเห็นต่าง ๆ จนทำให้งานศึกษาค้นคว้าฉบับนี้สำเร็จไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณครูสุจิตต์ ดุริยประณีต ที่กรุณาให้ข้อมูลหลักที่เป็นหัวใจสำคัญ ในการศึกษา รวมทั้งครูผู้เชี่ยวชาญดนตรีไทยทุกท่านที่กรุณาสละเวลาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ อย่างยิ่งในการศึกษา

ขอขอบคุณท่านอธิการบดี คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย คณบดีคณะศิลปกรรม-ศาสตร์ ประธานหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต คณาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่ให้โอกาสได้มาศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประทีป เล้ารัตนอารีย์ อาจารย์สุตารัตน์ ชาญเลขา ที่กรุณาสละเวลามาเป็นกรรมการสอบสอบ ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอบคุณเพื่อนร่วมงานที่ให้ความช่วยเหลือเป็นกำลังใจ และช่วยสนับสนุนในการ ทำงานครั้งนี้ จนทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ประสบผลสำเร็จ

พันธ์ศักดิ์ วรรณดี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ประวัติและผลงานของครูสุตจิตต์ ดุริยประณีต	10
ประวัติครูสมชาย ดุริยประณีต	12
จุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	12
ความสำคัญในการศึกษาค้นคว้า	12
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	13
ข้อตกลงเบื้องต้น	13
นิยามศัพท์เฉพาะ	13
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
เอกสารการวิจัย	15
ตำราและเอกสารทางวิชาการ	18
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	21
4 การวิเคราะห์ทางร้องเพลงดับต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น	23
การวิเคราะห์ทางร้องเพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ท่อน 1	23
การวิเคราะห์ทางร้องเพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ท่อน 2	46
การวิเคราะห์ทางร้องเพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น ท่อน 1	60
การวิเคราะห์ทางร้องเพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น ท่อน 2	77
การวิเคราะห์ทางร้องเพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น ท่อน 3	94
การวิเคราะห์ทางร้องเพลงดวงพระธาตุ 3 ชั้น ท่อน 1	116
การวิเคราะห์ทางร้องเพลงดวงพระธาตุ 3 ชั้น ท่อน 2	135
การวิเคราะห์ทางร้องเพลงนกขมิ้น 3 ชั้น ท่อน 1	153
การวิเคราะห์ทางร้องเพลงนกขมิ้น 3 ชั้น ท่อน 2	177
การวิเคราะห์ทางร้องเพลงนกขมิ้น 3 ชั้น ท่อน 3	188

บทที่	หน้า
5 สรุปและอภิปรายผล	206
สรุปผลการศึกษา	206
อภิปรายผลการศึกษา	207
ข้อเสนอแนะ	229
บรรณานุกรม	230
ภาคผนวก	232
ประวัติย่อผู้ศึกษา	267

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การขับร้องนั้นเป็นผลงานทางดนตรีที่มนุษย์ได้สร้างสรรค์ขึ้นก่อนการดนตรีใด ๆ นับตั้งแต่ มนุษย์เริ่มรู้จักการเปล่งเสียงของตนออกมาเป็นภาษาใช้ในการสื่อสารกันเองในกลุ่มของตน การขับร้องก็เกิดขึ้นมาในเวลาไล่เรี่ยกันนั่นเอง มนุษย์ในแต่ละกลุ่มแต่ละเผ่าพันธุ์นั้นจะใช้ภาษาของตนสร้างสรรค์ผลงานดังกล่าว สมโภช รอดบุญ (2518 : 15) กล่าวว่า การร้องเพลงเป็นสื่อกลางในการติดต่อและเข้าใจที่เก่าแก่ที่สุด เพลงร้องเหล่านั้นเป็นเพลงจำพวกเพลงพื้นเมือง ไม่มีคืดกวีเป็นผู้ประพันธ์แต่กลุ่มเชื้อชาติของคนกลุ่มหนึ่งประพันธ์ขึ้นมา ซึ่งอาจจะเป็นการร้องเพื่อความหวัง ความฝัน หรือความทุกข์ทรมาน หรือเป็นเพลงที่เชื้อชาติเหล่านั้นแปลจากเรื่องราว ตำนาน มาเป็นโคลงและท่วงทำนอง เพลงเหล่านี้จะถูกถ่ายทอดจากสมัยหนึ่งไปอีกสมัยหนึ่ง ซึ่งเพลงนั้นอาจคงเดิมหรือมีการเปลี่ยนแปลงเป็นเพลงใหม่ขึ้นมา ดังนั้นลักษณะการร้องเพลงจึงเกิดขึ้นทั่วประเทศ ซึ่งประเทศนั้น ๆ ต่างรักษาไว้ในแต่ละท้องถิ่น

ความเป็นมาของการขับร้องของไทยนั้น สุจิตต์ วงษ์เทศ (2532 : 29) ได้อธิบายไว้ในความหมายการขับร้องว่า การขับร้องก็คือการขับหรือลำคำโคลงกลอน ซึ่งการขับและลำนี้เป็นการเล่นดั้งเดิมของประชาชนชาวสยามในตระกูลไทย-ลาว ที่มีความหมายเดียวกันมาแต่ยุคเริ่มแรก คือการเปล่งเสียงและถ้อยคำเป็นทำนองอย่างเสรี มีความยาวไม่แน่นอนโดยเน้นถ้อยคำเป็นหลักนำทำนอง มักเล่นเล่าเรื่องและโต้ตอบระหว่างหญิง-ชาย และจากผลงานวิจัยเรื่องความคิดและภูมิปัญญาไทย ชุดดุริยางค์ศิลป์ของ อรวรรณ บรรจงศิลป์และคณะ(2534) พบว่าการขับร้องเพลงไทยนั้นอาจจะมีวิวัฒนาการจากการขับลำอย่างเพลงพื้นบ้านมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย ซึ่งต่อมาได้พัฒนาขึ้นจนมีแบบแผนที่ค่อนข้างชัดเจนในสมัยอยุธยา และได้พัฒนาต่อมาในสมัยรัตนโกสินทร์จนกระทั่งมีบทเพลงขับร้องที่มีรูปแบบหลากหลายมากมาย ดังคำอธิบายเรื่องการขับร้องที่คัดมาจากหนังสือ "วชิรญาณวิเศษ" ซึ่งพิมพ์ในสมัยรัชกาลที่ 5 ในส่วนที่เป็นพระนิพนธ์ของพระองค์เจ้าชายเนาวัฒน์ พระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว (อ้างในเอนก นาวิกมูล. 2532 : 111) โดยได้ทรงนิพนธ์ในส่วนที่เป็นการจำแนกประเภทของการขับร้องที่ผสมผสานทั้งเพลงในราชสำนักและเพลงพื้นบ้านในยุคนั้นว่า

... ดังจะพรรณนาต่อไปตามได้เห็นได้ฟังด้วยตนเอง แลสอบถามผู้อื่นบ้าง
ในเรื่องขับร้องนี้มีหลายอย่างหลายประเภท จัดเป็นหมวดไว้โดยสังเขป
ดังนี้ก่อน ๑ ร้องลำนำมโหรี ๒ ขับเสภาร้องลำต่าง ๆ ๓ ร้องละครลำ-

ต่าง ๆ ๔ ร้องลำดอกล้อร้อยสักกรว ๕ ร้องเพลงโต้ตอบต่าง ๆ ๖ ขับไม้
 แลเห่กล่อมต่าง ๆ ๗ สวดแลอ่านพากย์โคลงฉันทต่าง ๆ ๘ พากย์เจรจา
 โขนหนังหุ่น ๙ สวดร้องในงานศพ ๑๐ เพลงทระการร้องเล่น ๑๑ เพลง
 ขับร้องแต่ภาษาอื่น...

การขับร้องที่ได้พัฒนาขึ้นในราชสำนักนั้นถือว่าเป็นศิลปะชั้นสูง และต่อมาได้พัฒนาขึ้น
 เป็นวิชาชีพที่ได้มีการศึกษาสืบทอดกันในหมู่กุลธิดา ของบรรดาขุนนางและเจ้านายในราชสำนัก
 อย่างแพร่หลาย พุณพิศ อมาตยกุล ได้ค้นคว้ารวบรวมชีวิตประวัติของนักร้องสตรีในสมัยรัตน-
 โกสินทร์ นำมาเรียบเรียงเป็นบทความไว้ในหนังสือแฉกงานศพของคุณครูอุษา คันธมาลัย (อ้าง
 ในหนังสือ ดนตรีไทย 2533:27-109) โดยได้กล่าวถึงนักร้องในราชสำนักที่เป็น พระสนม และเจ้า
 จอมที่เป็นนักร้อง นับตั้งแต่สมัยรัชการที่ 2 จนถึงรัชกาลที่ 6 จำนวน 5 ท่านคือ เจ้าจอมมารดา
 ศิลา ในรัชกาลที่ 2 เจ้าจอมมารดาหม่อม ในรัชกาลที่ 5 เจ้าจอมมารดาวาด ในรัชกาลที่ 5 เจ้า
 จอมหม่อมราชวงศ์สดับ พระสนมเอกในรัชกาลที่ 5 และพระสุจริตสุดา พระสนมเอกในรัชกาลที่
 6 และนอกจากนั้นยังมีนักร้องที่มีชื่อเสียงที่เป็นข้าราชการ ครูสอนขับร้อง และศิลปินที่เป็น
 สามีขุนอื่นอีก 12 ท่านอาทิเช่น คุณแม่แก่จีบ ครูสอนขับร้องเพลงไทยในวังหลวงสมัยรัชกาลที่ 5
 หม่อมลัมจัน ราชานุประพันธ์ คุณหญิงรามบัณฑิตสิทธิเศรณี หม่อมเจริญ กุญชร ณ อยุธยา
 พาทยโกศล เป็นต้น จากบทความดังกล่าวแสดงให้เห็นพัฒนาการและสืบทอดวิชาการขับร้องนั้น
 ได้ดำเนินสืบเนื่องมาโดยลำดับ และได้รับการยกย่องว่าเป็นศิลปะวิทยาชั้นสูง

ในส่วนของรูปแบบของบทเพลงขับร้องก็ได้พัฒนาการมาโดยลำดับเช่นเดียวกัน ซึ่งจะ
 อธิบายถึงเหตุปัจจัยต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจนจากการที่มีการขยายอัตราจังหวะในเพลงขับร้อง ดังที่
 มนตรี ตราไมท (2527:10-30) กล่าวถึงเพลงขับร้องไว้ในคำบรรยายเรื่องดนตรีในสมัยสุโขทัย,
 อยุธยา, ธนบุรีและรัตนโกสินทร์ว่า มีเพลงขับร้องเพลงหนึ่งที่มีเค้าว่ามีมาแต่กรุงสุโขทัย เป็นเพลง
 ขับร้องแบบพื้นเมืองชื่อเพลงสุโขทัย หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าเพลงเทพทอง เดิมร้องโต้ตอบกัน
 ระหว่างชายหญิงต่อมามีผู้มาใช้ประกอบในการแสดงละคร เมื่อมาถึงสมัยกรุงศรีอยุธยา มีการ
 แต่งขยายทำนองเพลงขึ้นอย่างแพร่หลายโดยขยายขึ้นจากเพลงที่มีอยู่เดิมขึ้นอีกเท่าตัวเรียกว่า
 อัตรา 2 ชั้น เพลงในอัตราเดิมจึงกลายเป็นชั้นเดียว และต่อมาได้เกิดเพลงอัตรา 3 ชั้น ขึ้นจาก
 การเล่นสักวาตั้งแต่กรุงศรีอยุธยาจนถึงต้นกรุงรัตนโกสินทร์ คำบรรยายดังกล่าวตรงกับคำอธิบาย
 เรื่องอัตราจังหวะ ในหัวข้อ "การแบ่งชั้น" ในหนังสือ ไม้เพลงไทย ที่จัดพิมพ์เผยแพร่โดยกรมศิลป-
 ภากร (2539 : 2) ซึ่งได้อธิบายไว้ว่า

... เพลงรุ่นแรกของไทย ซึ่งมาจากเพลงพื้นเมืองบ้าง เป็นเพลงสำหรับ
 ประการเดินรำเพื่อรื่นเริงบ้าง เป็นเพลงที่มีจังหวะเร็วและประโยคสั้น
 ครั้นต่อมาเมื่อต้องการจะใช้เป็นเพลงสำหรับขับกล่อมและประกอบ
 การแสดงละคร ก็จำเป็นต้องประดิษฐ์ทำนองเพลงให้มีจังหวะช้ากว่า
 เดิม และมีประโยคยาวกว่าของเดิมให้เหมาะสมที่จะร้องได้ไพเราะ จึง
 ได้คิดแต่งทำนองเพลงขยายส่วนขึ้นจากเพลงรุ่นแรกนั้นเป็นทวิคูณ
 เรียกเพลงในอัตรานี้ว่า 2 ชั้น เพราะว่าต้องแต่งขึ้นจากเพลงชั้นแรกอีก
 ชั้นหนึ่ง และเรียกเพลงในอัตราเดิมนั้นว่า ชั้นเดียว ถึงสมัยที่เริ่มนิยม
 การเล่นสักวา ซึ่งผู้บอกสักวาต้องแต่งกลอนด้วยปฏิภาณในปัจจุบัน
 หากจะร้องด้วยเพลง 2 ชั้นอย่างร้องละคร ก็จะทำให้ผู้แต่งกลอนมีเวลา
 คิดน้อยอาจแต่งไม่ทัน หรือทันก็อาจไม่ไพเราะสละสลวย จึงประดิษฐ์
 ทำนองร้องขยายจากทำนอง 2 ชั้น ขึ้นไปอีกเท่าตัวสำหรับใช้การร้อง
 สักวาและเรียกเพลงในอัตรานี้ว่า 3 ชั้น เพราะเป็นการแต่งขึ้นในชั้นที่ 3
 ภายหลังในวงการดนตรีจึงได้แต่งเพลง 3 ชั้นตามแบบนี้ใช้บรรเลง
 และแต่งกันมาจนปัจจุบัน ...

เพลงที่มีอัตราเพิ่มขึ้นเป็น 2 ชั้นและ 3 ชั้นนี้ เกิดขึ้นจากการแต่งขยายขึ้นด้วยสติ
 ปัญญาของผู้แต่งที่สอดแทรกทำนองออกไปให้ไพเราะ แต่จะต้องยึดถือเสียงสำคัญ ที่ตกพร้อมกัน
 ทำยจังหวะหน้าทับของเพลงแต่ละประเภท (กรมศิลปากร. 2539 : 3) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

โน้ตแสดงการขยายอัตราแปลจากตัวอย่างโน้ตสากลในหนังสือโน้ตเพลงไทย

ชั้นเดียว	--- พ	- ฟฟฟ	- ช - ล	- ด - ร	-- ดพ	-- ดร	ฟรดล	- ชลล
จังหวะที่.....	1 2							

2 ชั้น	--- ร	- ฟฟฟ	--- ช	- ฟฟฟ	- ช - ช	--- ล	--- ด	--- ร
จังหวะที่.....	1							
	- พ - ด	- ร - พ	-- ชพ	- ด - ร	ฟรดล	- ด - -	- ช - ล	ดชลล
จังหวะที่.....	2							

3 ชั้น	----	---ฟ	-ฟฟฟ	-ฟ - ฟ	- ลดร	- ฟ - ช	ลชฟร	- ด - ฟ
	จังหวะที่.....							
	-ฟชล	-ด - ร	- ชฟร	-ด - ล	-ช - ช	---ล	--รด	ลด - ร
1							
	----	----	-ฟ - ฟ	---ช	---ล	---ร	----	----
	จังหวะที่.....							
	-ฟ - ฟ	---ร	--ฟด	----	- ลดร	ฟรดล	- ลชล	ดรฟด
2							

จากตัวอย่างจะเห็นว่า เสียงที่ตกจังหวะตามตัวเลข 1-2 ตรงกันทุกอัตรา

จากคำอธิบายเรื่องการขยายอัตราจังหวะจะเห็นได้ว่า เพลงขับร้องนั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้มีอัตราจังหวะเกิดขึ้น และเป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการด้านขับร้องของไทยได้เป็นอย่างดี การขับร้องในอัตรา 3 ชั้นน่าจะถือได้ว่าเป็นพัฒนาการระดับสูงสุดของการขับร้องเพลงไทย ที่ยังได้รับการสืบทอดมาจนปัจจุบัน

ในสภาพการปัจจุบันเพลงขับร้องที่ได้พัฒนาขึ้นจากราชสำนักส่วนหนึ่ง ได้รับความนิยมในหมู่ประชาชนทั่วไปและมีการถ่ายทอดสืบเนื่องกันต่อมาจากผู้ทรงคุณวุฒิในวงการดนตรี โดยมีการจัดหมวดหมู่เพลงขับร้องใหม่ ตามลักษณะรูปแบบของบทเพลงที่นิยมนำมาขับร้อง ดังที่ อุทิศ นาคสวัสดิ์ (2522 : 126) ได้แบ่งเพลงสำหรับขับร้องโดยเรียกว่า เพลงขับร้อง ซึ่งหมายถึงเพลงที่มีการขับร้องและบรรเลงประกอบกันไปออกเป็น 3 ประเภท คือ เพลงเถา ซึ่งหมายถึงเพลงที่บรรเลงติดต่อกันรวดเดียวตั้งแต่ 3 ชั้นถึงชั้นเดียว เพลงตับ ที่มีการแบ่งเป็น 2 ชนิดคือ “ตับเรื่อง” เป็นเพลงตับที่เรียบเรียงขึ้นจากเพลงหลายเพลง โดยถือเอาเนื้อร้องหรือบทร้องที่จะร้องติดต่อกันได้เรื่องราวเป็นสำคัญ ส่วนทำนองเพลงที่ร้องนั้นจะมีความหมายต่างกันหรือมีความหมายลึกลับกัน อย่างไรก็ตาม “ตับเพลง” ซึ่งตับที่เรียบเรียงขึ้นโดยถือเอาเพลงที่บรรเลงติดต่อกันให้ถูกรูปแบบแผนเป็นสำคัญ ส่วนเนื้อร้องจะติดต่อกันเป็นเรื่องราวหรือไม่นั้นไม่คำนึงถึง ส่วนประเภทที่สามคือ เพลงเกร็ด ซึ่งหมายถึง เพลงที่มีได้เรียบเรียงเข้าไว้ในชุดต่าง ๆ

จากการจัดหมวดหมู่ของเพลงที่นิยมบรรเลงขับร้องทั้ง 3 ประเภท เพลงประเภท เพลงตับ นั้นมีพัฒนาการมาก่อนเพลงขับร้องประเภทอื่น โดยเฉพาะ ตับเพลง นั้นถือว่ามีพัฒนาการมาก่อนเพราะว่า มีตับเพลงชุดหนึ่งมีสมมุติฐานว่ามีมาแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยาตับเพลงชุดนั้นคือ ตับตันเพลงฉิ่ง แต่ปรากฏอยู่ในรูปของ บทมโหรี ซึ่งมีอัตราจังหวะ 2 ชั้น สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยา-ดำรงราชานุภาพ (อ้างในมนตรี ตราไมทและวิเชียร กุลตัญญู.2523 : 55) กล่าวว่าบทมโหรีที่

เพลงแรกร้องด้วยเพลงต้นเพลงฉิ่งและมีบทร้องขึ้นต้นว่า "ฝ่ายนาฏเมรีศรีสวัสดิ์ บรรทมเหนือแท่นรัตนปัจจุสมณ" เป็นบทที่แต่งครั้งกรุงเก่า โดยถ่ายทอดมาจากภาพยนตร์โคลงเรื่องรถเสน และใช้เป็นเพลงสำหรับหัดร้องกันมาแต่ก่อนด้วย และจากหนังสือคำบรรยายประกอบเทพเพลงชุด เพลงตับมโหรีของเก่า ได้บรรยายไว้ว่าบทมโหรีต้นเพลงฉิ่งเป็นบทมโหรีที่เข้าใจว่าเก่าแก่มากที่สุด บรรดาครูร้องใช้เป็นตำราสำหรับหัดขับร้องเพลงมาแต่โบราณ ประกอบด้วยเพลงในอัตราจังหวะ 2 ชั้น 5 เพลง ต่อมาเมื่อมีผู้นำมาร้องเป็นตับมโหรี 3 ชั้นเฉพาะ 4 เพลงแรก (พูนพิศ อมาตยกุล : 2529) ถึงแม้จะถูกขยายอัตราขึ้นเป็น 3 ชั้น ก็ยังนิยมใช้เป็นเพลงแม่แบบในการเรียนขับร้องต่อมาจนปัจจุบัน ในวงการดนตรีไทยนักร้องเพลงไทยทุกคนที่ฝึกหัดตามแบบแผนต้องรู้จักเพลงขับร้องชุด ตับต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น เป็นต้นเพลงที่ประกอบด้วยเพลง 3 ชั้นทั้งหมด 4 เพลง คือเพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น เพลงจะเข้หางยาว 3 ชั้น เพลงดวงพระธาตุ 3 ชั้น และเพลงนกขมิ้น 3 ชั้น จากการสัมภาษณ์ครูเชื้อ ดนตรีรสครูดนตรีอาวูโส เล่าว่าเพลงชุด ตับต้นเพลงฉิ่งนี้ เป็นเพลงที่ใช้เริ่มฝึกหัดเครื่องสายและการขับร้องมาตั้งแต่รุ่นบิดาของท่าน โดยถือเอาฤกษ์เอาชัยจากชื่อ ต้นเพลงฉิ่ง เป็นการเริ่มต้น อาจารย์พิชิต ชัยเสรี (สัมภาษณ์) กล่าวว่าเพลงทุกเพลงในตับชุดนี้ชื่อประโยชน์ในการฝึกหัดทั้งการบรรเลงและการขับร้อง ผู้ที่ได้ผ่านการต่อเพลงชุดนี้จนจบหรือเพลงใดเพลงหนึ่งอย่างในปัจจุบัน ก็จะสามารถต่อเพลงอื่นๆ ได้ไม่ยาก และจากการสัมภาษณ์ครูสุดจิตต์ ดุริยประณีต ได้ความว่าท่านได้เริ่มต่อเพลงชุดตับต้นเพลงฉิ่งนี้เป็นเพลงชุดแรกเช่นกัน โดยต่อจากครูเหนียว ดุริยพันธ์ ตั้งแต่อายุ 7 ขวบ ครูท้วม ประสิทธิ์กุล (2534: 121) บรรยายไว้ในเรื่องหลักการสอนขับร้องเพลงไทยในหัวข้อการเลือกเพลงที่จะสอนเบื้องต้น ตามหลักสูตรของการเรียนวิชาขับร้องสายอาชีพที่ท่านได้วางไว้ในหลักสูตรของวิทยาลัยนาฏศิลป์ ก็ใช้เพลงชุด ตับต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น เป็นเพลงสอนเบื้องต้นเช่นกัน คงเช่นเดียวกับการเริ่มฝึกหัดเบื้องต้นทางสายการบรรเลงสำหรับผู้ที่จะเอาดีทางบรรเลงปี่พาทย์ ก็จะเริ่มฝึกหัดด้วย เพลงสาธุการ ซึ่งเป็นเพลงยาวและยากเพื่อเป็นการทดสอบความตั้งใจจริง เมื่อผ่านการทดสอบด้วยบทเรียนนี้แล้วบทเรียนอื่นๆ ต่อมาก็ถือว่าง่าย ในทำนองเดียวกันครูท้วม ประสิทธิ์กุล (2534: 122) กล่าวว่า การเริ่มฝึกหัดขับร้องด้วยเพลงในอัตราจังหวะ 3 ชั้น ที่เป็นเพลงยาวและยาก เพื่อให้เด็กชินกับการเอื้อนมาก ๆ เมื่อเด็กเอื้อนในทำนองยาก ๆ ได้แล้ว เพลงที่ต่อให้เด็กในลำดับต่อไปก็จะไม่เป็นการยากแก่เด็กเลย น่าจะถือได้ว่าการวางแบบแผนวิธีการสอนดังกล่าวนี้ เป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งในการถ่ายทอดวิชาดนตรีไทย ประการแรกคือเพื่อคัดเลือกผู้ที่มีความสนใจและตั้งใจจริง อาจารย์พิชิต ชัยเสรีกล่าวในการสัมภาษณ์ว่าเพลงชุดนี้ นอกจากจะคัดเลือกผู้สนใจและตั้งใจจริงแล้วยังฝึกทักษะหลายด้านแก่ผู้ฝึกหัดโดยเฉพาะการขับร้อง ในปี พ.ศ.2537 ทบวงมหาวิทยาลัยได้จัดทำเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาและวิชาชีพดนตรีไทย โดยได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการขับร้องสำหรับผู้ศึกษาด้านการขับร้องในชั้นที่ 4-6 ต้องสามารถขับร้องเพลงในชุดตับต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้นได้

จึงจะถือว่าอยู่ในเกณฑ์ขั้นดังกล่าว นอกจากนี้ยังจัดให้เพลงชุดนี้เป็นหลักในการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสาขาการขับร้องในระดับอุดมศึกษาอีกด้วย จะเห็นได้ว่าเพลงระดับต้นเพลงจึง 3 ชั้นนี้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการฝึกทักษะทางการขับร้องและบรรเลงดนตรีไทย และบุคคลในวงการดนตรีไทยนั้นยังเห็นความสำคัญนี้จึงได้นำมาบรรจุไว้ในเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพระดับดังกล่าว

จากการศึกษาจากเอกสารตำราต่าง ๆ ไม่ปรากฏว่าผู้ใดได้เป็นผู้เรียบเรียงเพลงชุดนี้ขึ้น มีแต่เพียงคำอธิบายโดยสมมุติฐานของ มนตรี ตราโมท และวิเชียรกุลตันท์ (2523:303) ในหนังสือฟังและเข้าใจเพลงไทยในส่วนของคำอธิบายเพลงจะเข้าหางยาว 3 ชั้นว่า

... ครั้นถึงสมัยที่นิยมขยายเพลงขับร้อง และบรรเลงเป็นอัตรา 3 ชั้นกันขึ้นราวสมัยปลายรัชกาลที่ 3 และต้นรัชกาลที่ 4 จึงมีท่านโบราณจารย์นำเพลงมโหรีระดับต้นเพลงจึง ซึ่งมีเพลงต้นเพลงจึง จะเข้าหางยาว (หรือสามเล่า) ดวงพระธาตุ และนทขม้นมาแต่งขึ้นเป็นอัตรา 3 ชั้น ทั้ง 4 เพลง เพลงมโหรีระดับนี้ถือว่าเป็นเพลงสำคัญระดับหนึ่ง เพราะไม่ว่าจะเป็นนักร้องนักบรรเลงมโหรีจะต้องเริ่มฝึกหัดเพลงในระดับนี้ตามลำดับไปก่อนที่จะเรียนเพลงอื่น ๆ ...

การที่เพลงระดับต้นเพลงจึง 3 ชั้นนั้นมีบทบาทสำคัญในการเป็นบทเพลงสำหรับการฝึกทักษะทางด้าน การขับร้องและบรรเลงดนตรีไทยได้เป็นอย่างดีนี้เอง ที่ทำให้เพลงระดับชุดนี้ยังคงดำรงอยู่และมีการสืบทอดต่อมาได้ ถึงแม้ว่าความนิยมในการขับร้องและบรรเลงดนตรีไทยจะเปลี่ยนไปตามความเปลี่ยนแปลงของสังคม

ในเรื่องบทที่ใช้สำหรับขับร้องเพลงในระดับต้นเพลงจึง 3 ชั้นนั้น ได้บันทึกไว้ในหนังสือฟังและเข้าใจดนตรีไทยของ มนตรี ตราโมท และวิเชียร กุลตันท์ (2523:214) บทร้องใน 3 เพลงแรกคือ เพลงต้นเพลงจึง 3 ชั้น เพลงดวงพระธาตุ 3 ชั้น เพลงจะเข้าหางยาว 3 ชั้น นำมาจากกาพย์กลอนของเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ส่วนบทร้องเพลงนทขม้น 3 ชั้นนั้นเป็นบทเก่าไม่ทราบผู้แต่ง มีบทประกอบกันทั้งหมดดังนี้

เพลงระดับต้นเพลงจึง 3 ชั้น

กาพย์ปดสลดกร	ชายเนตรคมค้อนให้ปักษา
เหตุไฉนโยอาจอหงาร	มาเอื้อนอรรณวัญนาทุกสิ่งอัน
เพลงจะเข้าหางยาว 3 ชั้น	
ไม่เกรงองค์นรินทร์ปิ่นธเรศ	อันเรื่องเดชเกรียงไกรมโหฬารศรี
มานพจบนเจณสกาพนัน	ใครหมายมั่นมุ่งมาดให้มามี

เธอก็เป็นพญาครุฑมุดเศ	วิสัยเพศพงศรัราชปักษี
เนาว์สถานวิมานฉิมพลี	เพราะบารมีอบรมสร้างสมมา
เพลงดวงพระธาตุ 3 ชั้น	
พญาครุฑพั้งนุชสุดสวาท	ประครองนาฏรับขวัญนิษฐา
เจ้างามคมสมศรีสุนทร	ทั้งวาจาแจ่มจัดเมื่อแย้มพราย
เพลงนกขมิ้น 3 ชั้น	
เจ้านกขมิ้นเหลืองอ่อน	คำลวงแล้วจะนอนที่รังไหน
นอนไหนนอนได้	สุ่มทุ่มพุ่มไม้ที่เคยนอน
ลมพัดมาอ่อนอ่อน	เจ้าก็ร่อนไปตามลมเอ๋ย
ดอกเอ๋ย	ดอกขจร
นกขมิ้นเหลืองอ่อน	คำแล้วจะนอนไหนเอ๋ย

เมื่อพิจารณาจากลักษณะของบทประพันธ์จะพบว่า บทร้องใน 3 เพลงแรกจะเป็นกลอนแปด ส่วนเพลงนกขมิ้นซึ่งเป็นเพลงสุดท้ายจะมีลักษณะของบทประพันธ์ที่แตกต่างออกไป ซึ่งเป็นส่วนที่น่าสนใจอย่างยิ่งในแนวทางการประดิษฐ์ทางร้องในเพลงดับต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้นนี้

จากการศึกษาถึงลักษณะทั่วไปของเพลงในดับต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ทั้ง 4 เพลง เป็นเพลงประเภทหน้าทับปรบโกซึ่งทางบรรเลงเป็นแบบทางพื้นไม่มีลูกล่อลูกชัด มีการเคลื่อนย้ายบันไดเสียงในโครงสร้างของทางซ้องวงใหญ่ทั้งหมด 3 บันไดเสียงคือ บันไดเสียง ฟา บันไดเสียง ซอล และบันไดเสียง โด โดยที่ในแต่ละเพลงจะมีการเคลื่อนย้ายบันไดเสียงอยู่ใน 2 บันไดเสียง และมีการใช้ทำนองโครงสร้างวรรคเพลงที่ซ้ำ ๆ กันอยู่ในส่วนต่าง ๆ เพลงทั้ง 4 เพลงอันเป็นตัวแปรสำคัญในการประดิษฐ์ทางขับร้องในรูปแบบต่าง ๆ ที่สมควรศึกษาอย่างยิ่งเช่นกัน

สำหรับทางร้องของเพลงดับต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น พบว่ามีเพลง 2 เพลงในดับชุดนี้เป็นที่นิยมบรรเลงและขับร้องกันอย่างแพร่หลายคือ เพลงจะระเข้หางยาว ซึ่งไปมีบทบาทอยู่ในเพลงชุดเสภาขับร้องที่นิยมบรรเลงด้วยวงปี่พาทย์ และเพลงนกขมิ้น ซึ่งเป็นเพลงที่มีผู้นำไปประดิษฐ์เป็นเพลงสำหรับเดี่ยวเครื่องดนตรี แต่ความนิยมในการบรรเลงและขับร้องเป็นลักษณะเพลงดับนั้นพบน้อยมาก ส่วนมากจะกล่าวถึงบทบาทที่เป็นเพลงสำหรับใช้ฝึกหัด จากการศึกษาเรื่องทางขับร้องพบว่า มีทางร้องอย่างน้อย 2 ทางได้มีการบันทึกไว้เป็นเทปบันทึกเสียงและบันทึกเป็นโน้ตตัวอักษรไทย ทางที่เป็นเทปบันทึกเสียงเป็นทางที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ใช้สอนในหลักสูตรการเรียนการสอน ได้นำมาบันทึกเผยแพร่โดยคณะกรรมการเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาและวิชาชีพดนตรีไทย สำนักงานมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการทดสอบผู้สอบคัดเลือกเข้าเรียนในสาขาวิชาดนตรีไทยระดับอุดมศึกษา ส่วนทางร้องที่บันทึกไว้เป็นโน้ตตัวอักษรไทย

โดยผู้ที่นำมา นั่นคือ อาจารย์สังัด ภูเขาทอง จากการสัมภาษณ์ท่านไม่ทราบแน่ชัดว่าเป็นทางของใครเพียงแต่บอกว่าได้มาจากเอกสารเสนอผลงานของอาจารย์วิทยาลัยนาฏศิลป์ท่านหนึ่ง เมื่อนำมาพิจารณาแล้วเห็นว่าแตกต่างกับทางขับร้องในเทปบันทึกเสียงอยู่มาก และทางร้องทั้ง 2 ทางนี้มีส่วนที่แตกต่างกับทางขับร้องของครูสุตจิตต์ ดุริยประณีต ซึ่งเป็นทางที่คัดเลือกมาทำการศึกษาอยู่พอสมควร ที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดคือ เพลงนกขมิ้น 3 ชั้น ท่อน 1 ตรงวรรคที่ต่อเนื่องกับลูกเต่าเสียง เร ดังจะแสดงให้เห็นในตัวอย่างต่อไปนี้

โน้ตทางร้องเพลงนกขมิ้น 3 ชั้นท่อน 1 สามทางที่มีความแตกต่างกัน

ทางที่ 1 ทางของครูสุตจิตต์ ดุริยประณีต

	เจ้า		นก				ข-มิ้น
-----	--- ๗	ด -- ด	มรขม ๗	ม -- ๗	ล๗ - ม	--- ๗	- ร - ร
				เหลืออง	อื่อน		ออย
ดล-รด	--- ด	-- ๗ร	มรดรม	--- ๗	ดล๗ ๗	ม - ๗ม	รดรมรร
-----	-----	- ๗รม	รมร - ร	--- ด	--- ร	- ด - ม	รมร - ร
	ค้ำ		ลงแล้ว		เจ้า		จะนอน
-----	--- ด	ทด --	- ร - ม	ร - รมร	-- ร๗	--- ล	ทลรทท

ทางที่ 2 ทางจากเทปบันทึกเสียง

	เจ้า		นก				ข-มิ้น
-----	--- ด	--- ร	มรขม ๗	ม -- ๗	ล๗ - ม	--- ๗	- ร - ร
					เหลืออง		อื่อน
ดลดรด	--- ด	--- ม	มรดรม	--- ๗	--- ๗	-- ด๗	ล๗-๗ร
ม ---	-----	- ม๗ม	รดรมรร	-----	-----	- ร - ม	รมร - ร
	ค้ำ	ลง	แล้ว		เจ้า		จะนอน
-----	--- ด	ท -- ร	--- ม	ร - รมร	-- ร๗	--- ล	ทลรทท

ทางที่ 3 ทางจากโน้ตอักษรไทย

	เจ้า		นก				ช - มิ่ง
-----	-- ชด	ดรม-รด	-- รม	--- ม	ช -- ร	--- ช	- ร - ร
				เหลือง	อ่อน		เอย
ดล-รด	--- ด	-รรม	รด-รม	--- ร	-- ชด	- มรด	--- ร
					คำ		ลงแล้ว
-----	-รรม-ร	--- ม	รรร	--- ร	-- รด	--- ร	-มรดร
					เจ้า		จะนอน
-----	--- ด	รรมรด	--- ฟ	-----	--- ร	- ช - ล	ทลรทท

อีกส่วนหนึ่งนั้นเป็นความแตกต่าง ๆ ที่ทางร้องของครูสุดจิตต์ ดุริยประณีต ในเพลง จระเข้หางยาว 3 ชั้น ท่อนที่ 1 โดยเฉพาะที่ยกกลับในส่วนที่เป็นเอียนเนื้อทำนองนั้น ได้มีการทำทางให้แตกต่างจากเที่ยวแรกและทางร้องทางทั่วไป ทำนองทางขับร้องดังกล่าวนี้ถือว่าเป็นทางเฉพาะของนักร้องที่ต่อเพลงจากบ้านดุริยประณีต และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับทางร้องในเทปบันทึกเสียงและโน้ตอักษรไทยจะเห็นว่าแตกต่างกัน ดังแสดงให้เห็นในโน้ตทางร้องต่อไปนี้

ทางร้องจากเทปบันทึกเสียงและโน้ตอักษรไทย

	เออ	ก็	เป็น			พญา	ครุฑ
-----	--- ร	-- รด	มรด -ด	รดล-ดล	ชมชล	-- ร ร	--- ร
มร --	--- ม	มรดรม	- ช - ร	มรด-ล	- ด - ร	มรชร	มรด-ร
						อุดม	เดช
ดล-ดล	ชลช-ด	--- ร	มรด-ม	-----	--- ช	-- รร	รชร มรด

ทางร้องของครูสุดจิตต์ ดุริยประณีต

	เออ		ก็ เป็น			พญา	ครุฑ
-----	--- ร	-- มร	ดล - ด	- รดล	-- ดด	--- ล	- รดร
มร --	--- ม	มรดรม	- ช - ร	มรดรม	- ช - ร	มรชร	มรด-ร
						อุดม	เดช
ดล - ช	--- ด	--- ร	มรด-ม	-----	--- ช	-- รร	รชร มรด

ทำนองทางร้องส่วนอื่น ๆ นอกจากนี้ พิจารณาโดยรวมแล้วจะมีคล้ายคลึงกัน ที่มีความแตกต่างกันก็เกิดการตกแต่งรายละเอียดในส่วนย่อย ๆ ของทำนองที่ต่างกันออกไป เช่น รายละเอียดของพยางค์ในการเอื้อน และทำนองในคำร้อง เป็นต้น

ด้วยสภาพความนิยมในการบรรเลงและขับร้องที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสของสังคมในยุคปัจจุบัน ทำให้บทเพลงขับร้องหลายบทเสื่อมความนิยมและสูญหาย แต่เพลงตับต้นเพลงจิ้ง 3 ชั้นยังคงอยู่ได้เพราะโบราณาจารย์ทางดนตรีไทยได้กำหนดให้เพลงชุดนี้มีบทบาทเป็นเพลงสำคัญสำหรับเริ่มฝึกหัดทักษะ เพื่อเป็นพื้นฐานหลักในการขับร้องเพลงไทย ด้วยคุณลักษณะพิเศษที่เป็นรากฐานหลักอันสำคัญในการขับร้องเพลงไทยนี้เอง กอปรกับยังไม่มีผู้ใดได้ศึกษาวิเคราะห์ในรายละเอียดด้านทางร้องในเพลงชุดดังกล่าวมาก่อน ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบและองค์ประกอบต่าง ๆ ของทางร้องในเพลงชุดนี้ทั้งหมด เพื่อเป็นต้นแบบในการศึกษาวิเคราะห์ทางร้อง เช่นเดียวกับที่เพลงชุดนี้เป็นต้นแบบของการฝึกหัดการขับร้องเพลงไทย โดยใช้ทางร้องของครูสุดจิต ดุริยประณีต ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช 2536 เป็นแนวทางในการศึกษา และในการวิเคราะห์จำเป็นต้องใช้ทางฆ้องวงใหญ่ เพื่อเป็นหลักในการวิเคราะห์ทำนองทางร้อง โดยใช้โน้ตทางฆ้องวงใหญ่ของสำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งได้ให้ครูสมชาย ดุริยประณีต มือฆ้องวงใหญ่ของตระกูลดุริยประณีตตรวจสอบแล้วว่า เป็นทางฆ้องวงใหญ่ทางเดียวกับทางของท่าน มาเป็นแนวในการวิเคราะห์เปรียบเทียบครั้งนี้

ประวัติและผลงานของครูสุดจิตต์ ดุริยประณีต

ครูสุดจิตต์ ดุริยประณีต เป็นธิดาคนที่ 10 ของนายสุข และนางแถม ดุริยประณีต เกิดเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2471 อายุ 71 ปี ได้รับการคัดเลือกจากสำนักคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ให้เป็นศิลปินแห่งชาติสาขาดนตรีไทย ในปี พ.ศ. 2536 ปัจจุบันอาศัยอยู่บ้านเลขที่ 63 ถนนบางลำภู หลังโรงเรียนวัดสังเวช เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200 เคยรับราชการในตำแหน่งหัวหน้างานบันเทิงดนตรีไทย ฝ่ายกระจายเสียงในประเทศ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรี ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งข้าราชการบำนาญผู้เชี่ยวชาญดนตรีไทยและขับร้องเพลงไทย และที่ปรึกษาสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยและสถานีโทรทัศน์ ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์

ครูสุดจิตต์ ดุริยประณีตได้รับการศึกษายสายสามัญในระดับต่าง ๆ คือ ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาจาก โรงเรียนแนววิทยา อำเภอพระนคร กรุงเทพฯ และระดับอาชีวศึกษาจาก โรงเรียนนาฏศิลป์ กรมศิลปากร กรุงเทพฯ ส่วนการศึกษาทางด้านดนตรีได้ศึกษาการขับร้องเพลง

ไทยและดนตรีไทยจาก บิดาและมารดา พระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทีน) หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) พระยาภูมีเสวิน (จิตร จิตตเสวี) ครูเหนี่ยว ดุริยพันธ์ และอาจารย์มนตรี ตราโมท นอกจากนี้ยังได้ศึกษาดนตรีสากลประเภทไวโอลินกับ ครูโฉลก โภมารกุล และเปียโนกับครูมณเฑียร กุวัชรพันธ์ อาจารย์โรงเรียนนาฏศิลป์ กรมศิลปากรอีกด้วย

ครูสุดจิตต์ ดุริยประณีต เป็นผู้รอบรู้และเชี่ยวชาญด้านดนตรีไทยโดยเฉพาะด้านการขับร้องเพลงไทย ได้รับถ่ายทอดวิชาดนตรีและการขับร้องจากบิดาและมารดา โดยบิดาเป็นมหาเด็กรมณเฑียรพิณพาทย์หลวง จนสามารถเล่นดนตรีไทยได้รอบวงตั้งแต่อายุ 8 ขวบ และได้เป็นนักร้องประจำวงดุริยประณีตเมื่ออายุ 10 ขวบ เคยได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวดขับร้องเพลงไทยทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเมื่ออายุ 21 ปี

ต่อมาได้รับเชิญจากครูสุภาให้ไปสอนขับร้องเพลงไทยแก่ครูอาจารย์โรงเรียนต่าง ๆ ในพุทธศักราช 2492 เริ่มรับราชการครั้งแรกเมื่อพุทธศักราช 2493 ตำแหน่งครูโรงเรียนทวีธาภิเศกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ สอนวิชาขับร้องเพลงไทย จนกระทั่งพุทธศักราช 2500 จึงโอนมารับราชการที่แผนกดนตรีไทย กรมโฆษณาการตำแหน่งนักร้องประจำวงดนตรีไทยกรมโฆษณาการ (ปัจจุบันคือกรมประชาสัมพันธ์) จนได้เป็นหัวหน้างานบันเทิงดนตรีไทยฝ่ายกระจายเสียงในประเทศ รับผิดชอบวงดนตรีไทยของกรมประชาสัมพันธ์ จัดรายการที่เกี่ยวกับเพลงไทย แนะนำการขับร้องเพลงไทย และบทละครไทยที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย และสถานีโทรทัศน์สี ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์

นอกจากงานประจำ ณ กรมประชาสัมพันธ์ คุณครูสุดจิตต์ ดุริยประณีตยังทำงานทางด้านดนตรีไทยอีกหลายด้านด้วย

1. เป็นนักร้องประจำคณะกรรมการแสดงต่างๆ เป็นนักร้องประจำวงของโทรทัศน์ ช่อง ๔ บางขุนพรหม เป็นนักร้องประจำคณะพลายมงคล คณะนาฏศิลป์สัมพันธ์ เป็นนักร้องประจำคณะหุ่นกระบอกของนายเปี้ยก ประเสริฐกุล ร่วมแสดงลิเกและละครวิทยุ คณะสุชิน เทวผดลิน และคณะปัญญาพล

2. ได้รับเชิญจากสถาบันการศึกษาต่างๆ เพื่อถ่ายทอดวิชาการขับร้องเพลงไทยให้แก่อาจารย์ นิสิต นักศึกษา โดยการอนุมัติของกรมประชาสัมพันธ์หลายแห่งด้วยกันอาทิเช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง ฯลฯ

3. เป็นผู้ทำทางร้องและบรรจุเพลงร้องประกอบการแสดงละครหลายเรื่อง โดยเฉพาะละครของ นายสมภพ จันทระประภา บันทึกแผ่นเสียงเพลงไทยกับห้าง ต.เจ๊กชวน และห้างแผ่นเสียงต่างๆ รวมทั้งยังเป็นที่ปรึกษาการบรรจุเพลงไทยในละครอิงประวัติศาสตร์ที่ออกอากาศทางไทยโทรทัศน์ ช่อง 3 หลายเรื่อง ฯลฯ

4. เป็นผู้ทำทางร้องเพลงพระยาภุชธร เกา เพลงเทพลีลา เกา และเพลงสร้อยเพลงทางเปลี่ยน

นอกนั้นแล้ว ครูสุจิตต์ ดุริยประณีต ได้ถ่ายทอดทางร้องของท่านให้แก่นักร้องเพลงไทยที่มีชื่อเสียงหลายท่านด้วยกัน อาทิเช่น นายแจ้ คล้ายสีทอง, นางสุรางค์ ดุริยพันธ์, นายณัฏพนธ์ ดุริยพันธ์, นายศิริ วิชเวช, นางดวงเนตร ดุริยพันธ์, นายสมชาย ทับพร, นางสาวพจนีย์ รุ่งเรือง, นางสาวบรรจง สุขสวัสดิ์, และนายณรงค์ รวมบรรเลง

จุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาทางร้อง เพลงในดับต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น โดยใช้ทางร้องของครูสุจิตต์ ดุริยประณีต ศิลปินแห่งชาติ พ.ศ. 2536 ด้วยการวิเคราะห์ตามหัวข้อต่อไปนี้

- 1 วิเคราะห์เปรียบเทียบโครงสร้างของทางร้องกับทางฆ้องวงใหญ่
- 2 วิเคราะห์รูปแบบทำนองทางร้องที่มีคำร้อง
- 3 วิเคราะห์รูปแบบทำนองทางร้องที่ไม่มีคำร้อง

ความสำคัญในการศึกษาค้นคว้า

- 1 การศึกษาทางร้องในเพลงดับต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น เพลงชุดสำคัญที่ครูดนตรีไทยได้วางหลักเกณฑ์ไว้ให้เพลงลำดับแรกในการฝึกทักษะด้านการขับร้อง
- 2 การศึกษาทางร้องของครูสุจิตต์ ดุริยประณีต เป็นศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะการแสดงที่บุคคลในวงการดนตรีทั่วไปยอมรับและนับถืออย่างสูง

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ศึกษาเฉพาะทางร้องเพลงดับต้นเพลง 3 ชั้น ของครูสุจิตต์ ดุริยประณีต ด้วยการวิเคราะห์รูปแบบทำนองทางร้องโดยเปรียบเทียบกับทางฆ้องวงใหญ่ ที่เผยแพร่โดยสำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงโครงสร้างของทางร้องเพลงดับต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้นเมื่อเปรียบเทียบกับทางฆ้องวงใหญ่
2. ได้ทราบถึงรูปแบบทำนองทางร้องในส่วนที่มีคำร้อง
3. ได้ทราบถึงรูปแบบทำนองทางร้องในส่วนที่ไม่มีคำร้อง
4. ได้ทราบถึงหลักการในการประพันธ์ทางขับร้อง

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การบันทึกโน้ตในส่วนการวิเคราะห์จะบันทึกด้วยโน้ตอักษรไทย
2. การบันทึกโน้ตในส่วนภาคผนวก จะบันทึกโน้ตทางขับร้องและทางฆ้องวงใหญ่ด้วยโน้ตอักษรไทยและโน้ตสากล

นิยามศัพท์เฉพาะ

วรรคเพลง	หมายถึง ทำนองเพลงที่มีความยาวเท่ากับ 4 ห้องเพลงของโน้ตไทยหรือ 2 ห้องเพลงของโน้ตสากล
พยางค์	หมายถึง หน่วยของเสียง 1 เสียง
ลูกตก	หมายถึง เสียงสำคัญของบทเพลงซึ่งตรงกับเสียงสุดท้ายของวรรคเพลง
ท่อน	หมายถึง การแบ่งสัดส่วนในเพลงหนึ่งเพลง
เท่า	หมายถึง การขับร้องหรือการบรรเลงที่ยืนอยู่ที่เสียงใดเสียงหนึ่งมีความเท่ากับครึ่งจังหวะหน้าทับปรบไก่
เสียงโครงสร้าง	หมายถึง เสียงที่เป็นส่วนโครงสร้างหลักของทำนอง ที่เป็นเสียงโน้ตที่ตรงจังหวะตกท้ายห้องโน้ตดนตรีไทย ซึ่งบางครั้งอาจมีการเคลื่อนที่เหลื่อมจากจังหวะตกท้ายห้องโน้ตบ้าง เช่นในทำนองที่มีรูปแบบลัทธิจังหวะ เป็นต้น
บันไดเสียง	หมายถึง บันไดเสียงเพลงไทยซึ่งประกอบด้วยเสียง 7 เสียงเรียงตามลำดับโดยมีเสียงในลำดับขั้นที่ 1 2 3 5 6 เป็นกลุ่มเสียงหลัก และเสียงในลำดับขั้นที่ 4 และ 7 เป็นเสียงรอง ดังแสดงไว้ในแผนผังต่อไปนี้
	1 2 3 (4) 5 6 (7)
	ชื่อบันไดเสียงเรียกชื่อตามเสียงตัวโน้ตขั้นที่ 1 ของบันไดเสียงหรือเรียกตามเสียงหลักในบันไดเสียงนั้น ๆ เช่น บันไดเสียง ฟา หรือ ฟชล ดร บันไดเสียง ซอล หรือ ซลท รม และบันไดเสียง โด หรือ ดรม ซล เป็นต้น
ทางฆ้อง	หมายถึง ทำนองเพลงที่บรรเลงด้วยฆ้องวงใหญ่
ทางร้อง	หมายถึง ทำนองเพลงที่ใช้ในการขับร้อง ที่ประกอบด้วยเนื้อร้องและการเคลื่อนไหวดำเนินทำนอง
เนื้อร้อง	หมายถึง บทประพันธ์ประเภท ร่าย โคลง ฉันท์ กาพย์ และกลอน
คำร้อง	หมายถึง คำที่เป็นส่วนประกอบของเนื้อร้อง
เอื้อน	หมายถึง การทำทำนองโดยเสียงเปล่าไม่มีคำร้อง การทำนองดังกล่าวมักเปล่งเสียงเป็นเสียง เออ เอย เอิง-งย อือ ฮือ เฮอ เป็นต้น

- เอื้อนเนื้อทำนอง หมายถึง เอื้อนที่มีเสียงเปล่าในสัดส่วนของทางขับร้องที่ไม่มีคำร้อง
- เอื้อนระหว่างคำ หมายถึง เอื้อนที่แทรกอยู่ระหว่างพยางค์ของคำร้องมีอยู่ในสัดส่วนทางร้องที่มีเนื้อร้อง
- เอื้อนหางเสียง หมายถึง เอื้อนที่อยู่ท้ายคำร้องที่ต้องการทำให้เสียงร้องตกตรงกับเสียงหลักของทำนองที่ถูกต้อง
- ทำนองคำร้อง หมายถึง ทำนองที่ตกแต่งในสัดส่วนที่มีคำร้อง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาทางร้องเพลงดับต้นเพลงจึง 3 ชั้น ด้วยการวิเคราะห์รูปแบบทำนองทางร้องที่มีคำร้องและรูปแบบทางร้องที่ไม่มีคำร้อง ได้ทำการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นทางด้านหลักวิธีการขับร้อง ทฤษฎีและการวิเคราะห์ที่เกี่ยวข้องจากผลงานการวิจัยและเอกสารตำราต่าง ๆ ดังนี้

เอกสารการวิจัย

ผลงานวิจัยทางดนตรีในเชิงการวิเคราะห์ดนตรีไทยที่ค้นคว้าได้นั้น พบว่าการวิเคราะห์ดนตรีไทยฉบับแรก ๆ เริ่มด้วยการวิเคราะห์ทำนองทางบรรเลงดังที่ ณรงค์ชัย ปิฎกฤษต์ (2534) ได้ทำการศึกษาวเคราะห์ทางฆ้องวงใหญ่ที่บรรเลงเพลงสาธุการ ซึ่งเป็นบทเพลงประเภท เพลงหน้าพาทย์ ที่มีเฉพาะทางบรรเลงอย่างเดียว โดยการวิเคราะห์รูปแบบทำนองทางฆ้อง ความสัมพันธ์ระหว่างทำนองกับจังหวะหน้าทับ เปรียบเทียบสำนวนเพลงและการใช้มือฆ้อง ผลการศึกษาพบว่า เพลงสาธุการเป็นเพลงหน้าพาทย์ชั้นสูง มีความหมายของเพลงเพื่อแสดงการน้อมไหว้และเคารพบูชา เป็นเพลงประกอบพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาและศาสนาพราหมณ์ มีบทบาทสำคัญทั้งในงานพระราชพิธีและพิธีกรรมของประชาชน ในวัฒนธรรมการดนตรีของไทยใช้เพลงสาธุการเป็นเพลงแรกสำหรับฝึกหัดฆ้องวงใหญ่ก่อนที่จะเรียนเพลงอื่น ๆ โดยผู้เรียนจะต้องผ่านการครอบหรือยกครู ทำนองทางฆ้องเพลงสาธุการเป็นลูกฆ้องอิสระที่เื้อ้ออำนวยให้นักดนตรี แสดงภูมิปัญญาสร้างสรรค์พัฒนาทำนองและการใช้มือฆ้อง ทำให้เพลงนี้มีทางมากมายในปัจจุบัน เพลงสาธุการเป็นเพลงที่มีรูปแบบและทำนองทางฆ้องกำหนดไว้อย่างมีกฎเกณฑ์ คือส่วนที่เป็นประโยคนำ 1 ประโยค ส่วนที่เป็นเนื้อทำนอง 54 ประโยค เนื้อทำนองแบ่งเป็นเที่ยวแรกและเที่ยวหลัง มีลักษณะรูปแบบ ABAC ทำนองเที่ยวแรกเริ่มจาก รูปแบบ A และ B เที่ยวหลังย้อนทำนองที่รูปแบบ A แล้วแยกทำนองไปยังรูปแบบ C ซึ่งมีชื่อเรียกเฉพาะว่า สาธุการเที่ยวน้อยหรือพระเจ้าเปิดโลก ส่วนระดับเสียงลูกตกมี 6 เสียง คือ เสียงเร มี ฟา ซอล ลา และที นอกจากนี้ยังพบว่าทางฆ้องเพลงสาธุการมีการดำเนินทำนองที่หลากหลายในระดับเสียงลูกตกเดียวกัน ในลำดับต่อมาบุญช่วย โสวัตร (2538) ได้ทำการศึกษาวเคราะห์เพลงแขกมอญบางขุนพรหมซึ่งเป็นประเภทเพลงเถา ที่มีทั้งทำนองทางบรรเลงและทำนองทางขับร้อง แต่ได้เลือกวิเคราะห์เฉพาะเนื้อทำนองหลักของเพลงเท่านั้น โดยอ้างถึงอิทธิพลความสัมพันธ์ในเชิงมนุษยวิทยาระหว่างชนชาติไทยกับแขกและมอญตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 จนมีอิทธิพลต่อการก่อกำเนิดของเพลงสำเนียงมอญในสมัยรัชกาลที่ 7 และที่ 8 ตลอดจนสภาพการเปลี่ยนแปลงทาง

การเมืองที่บีบบังคับดนตรีไทย หรือสนับสนุนให้มีการประยุกต์ การดัดแปลงดนตรีไทยในสมัย ประชาธิปไตยได้ส่งผลต่อเพลงแขกมอญบางขุนพรหม เถา เช่นมีการเปลี่ยนบทร้อง เปลี่ยนทาง ขับร้องทางบรรเลง เปลี่ยนรูปแบบในบางส่วนแต่ก็ไม่สามารถทำให้เพลงเพลงนี้ถึงแก่การ สูญสลาย ในการศึกษาวิเคราะห์หัวข้อเพลงได้วิเคราะห์ตามทฤษฎีการประพันธ์เพลงเถา พบว่า เพลงดังกล่าวมีการขยายโครงสร้างและย่อโครงสร้างตามหลักการทางทฤษฎี และสำนวนเนื้อ ทำนองหลักที่มีลักษณะการดำเนินทำนองทางพื้นผสมกับทางบังคับและลูกล้อลูกขัดประสมกัน

ต่อมาการวิจัยดนตรีไทยในเชิงวิเคราะห์ได้มีผู้ทำการวิเคราะห์ ทำนองทางบรรเลงที่มาจากเครื่องดนตรีประเภทอื่นซึ่งแปรทำนองจากทางฆ้องวงใหญ่ที่ถือว่าเป็นทำนองหลักของเพลงขึ้น ดั้งที่บุญเชิด พิณพาทย์ (2540) ได้ศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินทำนองทางระนาดเอก กับทางฆ้องวงใหญ่โดยใช้เพลงเดี่ยวกราวใน 3 ชั้น ได้ผลในการศึกษาว่าจากองค์ประกอบของ เพลงเดี่ยวกราวใน 3 ชั้นนั้นสามารถแยกแยะเป็นทางระนาดเอกได้ 14 กลุ่ม การเปรียบเทียบกับ ทำนองทางฆ้องวงใหญ่พบความสัมพันธ์ของวรรคเพลงและลูกตกในส่วนที่เป็นทำนองโยน 6 กลุ่ม มีการใช้บันไดเสียงในทำนองโยนทั้ง 6 กลุ่มเป็น โยนที่ 1 บันไดเสียง โด โยนที่ 2 บันได เสียง ฟา โยนที่ 3 บันไดเสียง เร โยนที่ 4 บันไดเสียง ซอล โยนที่ 5 บันไดเสียง ซอล โยนที่ 6 บันไดเสียง เร

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับทางบรรเลงที่เป็นผลงานของศิลปินผู้มีชื่อเสียงเพื่อค้นหาเอกลักษณ์เฉพาะตัว ดังที่โตม สว่างอารมณ์ (2540) ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ผล งานการประพันธ์เพลงของจางวางทั่ว พาทยโกศล โดยได้คัดเลือกเพลงสำเนียงเขมร 5 เพลง ได้แก่ เพลงเขมรพวง เพลงเขมรปากท่อ เพลงเขมรเหลือง เพลงเขมรเอวบางและเพลงเขมรใหญ่ นำมาศึกษาวิเคราะห์ในเรื่อง สัดส่วนและโครงสร้างทำนองเพลง บันไดเสียง ความสัมพันธ์ของ ทำนองเพลงในแต่ละอัตราจังหวะ และรูปแบบของเพลงกรณีทางเปลี่ยน เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์ ในเรื่องการประพันธ์ทำนองเพลงรูปแบบต่าง ๆ พบผลการวิเคราะห์ที่แตกต่างที่เด่นชัดจากการ ประพันธ์เพลงสำเนียงเขมรทั่วไปคือ การประพันธ์เพลงสำเนียงเขมรด้วยบันไดเสียง โด ในเพลง เขมรพวง เพลงเขมรปากท่อ เพลงเขมรเหลือง และเพลงเขมรเอวบาง และใช้ทั้งบันไดเสียง ฟา และบันไดเสียง โด ในเพลงเขมรใหญ่

ส่วนผลงานวิจัยทางด้านทฤษฎีการขับร้องนั้น เริ่มจากการวิจัยในเชิงประวัติศาสตร์โดยอรพรรณ บรรจงศิลป์และคณะ (2534) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการขับร้องไว้ในเรื่องความคิดและภูมิปัญญา ไทย ชุดดุริยางค์ศิลป์ ซึ่งผลการวิจัยพบว่าการขับร้องเพลงไทยเริ่มต้นมาตั้งแต่มีการใช้ภาษาพูด ใช้ในการสื่อสารอารมณ์และเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ดังที่มีการพบหลักฐานข้อมูลทางประวัติศาสตร์เป็น บทขับร้อง และพบว่าการขับร้องมีวิวัฒนาการมาจากการขับลำและเพลงพื้นบ้านมาแต่ครั้งสมัย สุโขทัย ต่อมาได้มีการพัฒนาขึ้นในราชสำนักสมัยกรุงศรีอยุธยาจนมีแบบแผนที่ค่อนข้างชัดเจน

และได้พัฒนาต่อมาในสมัยรัตนโกสินทร์ และพบว่าในสภาพปัจจุบันมีการขับร้อง 2 แบบ ที่ต่างกันอย่างชัดเจนปรากฏอยู่คือ การขับร้องแบบเก่าที่มีการขับร้องโดยปีบเสียงให้แหลมสูงดังชัดเจน ซึ่งอาจเป็นวิธีที่ได้อิทธิพลจากการร้องประกอบละครสมัยโบราณ และการขับร้องรูปแบบใหม่ที่ใช้เสียงร้องนุ่มนวลเน้นอารมณ์ความรู้สึกและเพิ่มรายละเอียดของลีลาในการทำงานร้องมากขึ้น ส่วนประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของการขับร้องคือบทร้อง เพลงขับร้องที่ได้นำมาพัฒนาเป็นบทเพลงเพื่อการฟังอย่างเช่นเพลงเถา นั้น จะต้องมียุทธวิธีเฉพาะสำหรับเพลงนั้น ๆ ศรีเวียง ไตชิลลสุนทร (2538) ได้ทำการวิจัยเรื่องเพลงเถาวิเคราะห์เฉพาะในส่วนของบทร้อง โดยวิธีการรวบรวมบทร้องเพลงเถาตั้งแต่ครั้งเริ่มแรกจนถึงปัจจุบัน รวมทั้งสิ้น 365 เพลง เป็นบทร้องทั้งหมด 541 บท และได้นำมาวิเคราะห์เป็น 3 ประเด็นคือ ที่มาของบทเพลงอันแสดงถึงค่านิยมในการคัดเลือกบทร้อง การวิเคราะห์คุณสมบัติของบทเพลงเถาที่สะท้อนภาพแห่งสังคมไทยในสมัยต่าง ๆ และองค์ประกอบของเพลงที่ผูกพันกับ ชื่อเพลง ทำนองเพลง ลีลาอารมณ์และสำเนียงภาษา ผลการวิจัยพบว่า บทร้องที่นิยมใช้มากที่สุดเป็นคำประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพ บทละครเรื่องอิเหนาในรัชกาลที่ 2 ได้นำมาใช้เป็นบทร้องเพลงเถามากที่สุด รองลงมาเป็นบทเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน พระราชนิพนธ์เรื่องพระร่วง และพระราชนิพนธ์เรื่องเงาะป่า ตามลำดับ บทร้องเพลงเถาในยุคต้น ๆ ผู้ประพันธ์ไม่สนใจในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างชื่อเพลงกับความหมายในบทร้อง จึงได้ปรากฏว่าชื่อเพลงไม่ตรงกับความในบทร้อง หลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2547 พบว่าการนำบทร้องจากวรรณคดีมาใช้ในเพลงเถาค่อย ๆ ลดลง แทนที่ด้วยบทร้องที่ผู้ประพันธ์ทำนองหรือก็ร่วมงานประพันธ์ขึ้นเอง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการขับร้องในลำดับต่อมา ได้ทำการศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์ลักษณะของทำนองทางขับร้องมากขึ้น ถนอมศรี แสงทอง (2540) ได้ทำการศึกษาร้องเพลงไทยสำเนียงมอญ 2 ชั้นจำนวน 25 เพลง โดยได้ทำการศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์แยกแยะองค์ประกอบของทางร้องเป็น 2 ส่วนใหญ่คือ ส่วนที่ 1 ส่วนที่มีคำร้องแยกออกเป็นพยางค์และเสียงวรรณยุกต์ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ทางร้องมีการเปลี่ยนแปลง เมื่อคำร้องมีเสียงอยู่ในวรรณยุกต์ทั้ง 5 เสียงคือ สามัญ เอก โท ตรี จัตวา นอกจากนี้ยังพบว่าในพยางค์ของคำร้องที่มีเสียงสามัญเมื่ออยู่หลังคำร้องเสียงเอกหรือโทจะใช้เสียงสูงกว่า และเมื่ออยู่หลังคำร้องเสียงตรีหรือจัตวาจะใช้เสียงต่ำกว่า คำร้องที่มีเสียงเอกเมื่ออยู่หลังคำร้องเสียงเสียงสามัญ ตรี และจัตวาจะใช้เสียงต่ำกว่า และเมื่ออยู่หลังคำร้องเสียงโทจะใช้เสียงสูงกว่าหรือต่ำกว่าหรือใช้เสียงเอกเหมือนเดิม ส่วนที่ 2 ส่วนที่เป็นอื่นโดยแบ่งเป็นอื่นท้ายคำซึ่งเกิดจากคำร้องที่มีเสียงวรรณยุกต์ต่าง ๆ ที่มีผลทำให้คำร้องมีเสียงไม่ตรงกับเสียงลูกตก กับอื่นอิสระที่ให้คำอธิบายว่าเป็นอื่นที่อื่นโดยยึดทำนองเพลงเป็นหลักเพื่อเชื่อมกลุ่มคำร้อง แต่ไม่กล่าวถึงคุณลักษณะที่บ่งชี้ว่าเพลงที่ทำการวิเคราะห์เป็นสำเนียงมอญอย่างไร ต่อมาได้มีผู้ทำการวิจัยด้วยการเปรียบเทียบความแตกต่างในทางขับร้องของศิลปินด้านการขับที่มี

ชื่อเสียง ดังที่ นพทร บัญญาพิสิทธิ์ (2540) ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ทางร้องเพลงจะเข้ทางยาว เถา ทางธรรมดามีที่เกี่ยวกลับ โดยการวิเคราะห์โครงสร้างของทางร้อง ความสัมพันธ์ของเสียงลูก ตกกับเสียงที่เกิดจากวรรณยุกต์ในเนื้อร้อง แล้วทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของทางขับร้อง ในส่วนของ การเอื้อนรูปแบบต่าง ๆ เช่น เอื้อนเนื้อทำนองเพลง เอื้อนตกแต่ง ทำนองในคำร้อง ของเพลงจะเข้ทางยาว เถา ทางธรรมดาไม่มีที่เกี่ยวกลับ จากทางขับร้องของนักร้องที่มีชื่อเสียง จำนวน 6 คน คือ ครูประชิด ขำประเสริฐ ครูกัญญา โรหิตาจล ครูสุดจิต ดุริยประณีต ครูแจ้ง คล้ายสีทอง ครูสมบัติ สังเวียนทอง และครูสมชาย ทับพร เช่นเดียวกับเสาวนีย์ ชื่อตรง (2540) ที่ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ทางร้องเพลงแขกมอญ เถา ศึกษาโดยการวิเคราะห์โครงสร้างทั่วไป ความสัมพันธ์ระหว่างทางร้องกับทำนองหลัก แล้วจึงวิเคราะห์เปรียบเทียบหาเอกลักษณ์ในทาง ร้องเพลงแขกมอญ เถา ของนักร้องที่มีชื่อเสียง 4 คนคือ ครูสุดจิตต์ ดุริยประณีต ครูกัญญา โรหิตาจล ครูอุ่งน บัวเยี่ยม และครูสมชาย ทับพร

ตำราและเอกสารทางวิชาการ

จากการศึกษาได้พบตำราและเอกสารทางวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับทางร้องเพลงดับตัน เพลงฉิ่ง 3 ชั้น โดยมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการศึกษาในเรื่อง ทฤษฎีและการวิเคราะห์ทำนองเพลง ไทย หลักและวิธีการขับร้องเพลงไทย และประวัติที่เกี่ยวข้องกับครูสุดจิตต์ ดุริยประณีต ศิลปิน แห่งชาติ พ.ศ. 2536 ซึ่งบรรยายโดยสรุปได้ดังต่อไปนี้

ในเรื่องทฤษฎีและการวิเคราะห์นั้น ได้พบตำราและเอกสารทางวิชาการที่บรรยายในเรื่อง ดังกล่าวโดยลำดับคือ อุทิศ นาคสวัสดิ์ (2522) ได้บรรยายถึงทฤษฎีการบรรจุนเนื้อร้องในเพลงขับ ร้อง ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญในการศึกษาทางร้อง โดยได้บรรยายเป็นลำดับขั้นตั้งแต่การคัดเลือกเนื้อ ร้องที่ต้องคำนึงถึงเรื่องราว ท่วงทำนองและอารมณ์ให้เข้ากับทำนองเพลง การบรรจุนเนื้อร้องอย่าง ธรรมดาทั้งในกรณีที่มีลูกเท่าและไม่มีลูกเท่า การบรรจุนเนื้อร้องแบบรวบ การบรรจุนเนื้อร้องแบบ เนื้อเต็ม พร้อมทั้งมีการยกตัวอย่างการบรรจุนเนื้อร้องแต่ละประเภท โดยยึดตำแหน่งของการบรรจุน เนื้อร้องซึ่งเทียบกับจังหวะหน้าทับให้เห็นด้วย สงัด ภูเขาทอง (2532) ได้อธิบายเกี่ยวกับ ทำนองทางร้องไว้ในหัวข้อทำนองเพลงในดนตรีไทย ซึ่งทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ของทำนอง ทางร้องกับทางบรรเลง และทำนองที่ต้องผันแปรไปเนื่องจากเสียงของเนื้อร้อง โดยได้อธิบายว่า ทำนองเพลงในดนตรีไทย จำแนกออกเป็น 2 จำพวกคือ ทำนองทางร้องและทำนองทางบรรเลง โดยทำนองทั้งสองเกิดขึ้นจากการเลียนเสียงซึ่งกันและกัน มีจังหวะขนาดเพลงเท่ากัน นอกจากนี้ เพลงบางประเภทเช่น เพลงใหญ่หรือเพลงที่มีโยนที่มีขนาดไม่เท่ากัน สำหรับทางร้องนั้นเป็น ทำนองที่ประกอบด้วย ทำนองแท้จริงกับเนื้อร้องที่เป็นภาษาพูด ในการขับร้องเพลงไทยนั้นคำนึง ถึงการออกเสียงให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ จึงทำให้ทำนองทางร้องต้องปรุงแต่งเสียงให้เกิด

ความไพเราะและเสียงที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ตามลักษณะของคำร้องที่ต้องประกอบด้วย เสียงวรรณยุกต์ ไตรยางค์ คำเป็น คำตาย สระเสียงสั้น เสียงยาว เป็นต้น ส่วนในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ทำนองเพลงไทย มานพ วิสุทธิแพทย์ (2534) ได้อธิบายถึงสิ่งสำคัญในการศึกษาวิเคราะห์คือระบบบันไดเสียงดนตรีไทยว่า บันไดเสียงของไทยเป็นบันไดเสียงแบบ 7 เสียง เท่า แบ่งเป็นกลุ่มเสียงหลัก 5 เสียง คือเสียงขั้นที่ 1 2 3 5 6 ส่วนเสียงขั้นที่ 4 และ 7 เรียกว่าเสียงรอง เป็นเสียงที่ใช้ประดับตกแต่งทำนองผ่านเสียงไปยังเสียงหลัก นอกจากนั้นได้กล่าวถึงการแบ่งวรรคเพลงและรูปแบบทำนองเพลงไทย ซึ่งจะบรรยายโดยสรุปได้ว่า วรรคเพลงไทยโดยทั่วไปมีความยาวเท่ากับ 4 ห้องโน้ตเพลงไทย และทำนองแต่ละวรรคจะเคลื่อนที่ไปหาเสียงลูกตกที่อยู่ท้ายห้องเพลงเสมอ ส่วนเรื่องรูปแบบทำนองได้อธิบายว่ารูปแบบทำนองแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ รูปแบบจังหวะ ที่หมายถึงสัดส่วนความสั้นยาวของโน้ตในเพลงนั้น และรูปแบบของทำนอง ที่หมายถึงทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง

ในเรื่องของหลักและวิธีการขับร้องนั้น เจริญใจ สุนทรวาทีน (2530) ได้เรียบเรียงเอกสารเรื่อง หลักและวิธีการขับร้องของพระยาเสนาะดุริยางค์ (แหม่ม สุนทรวาทีน) ซึ่งมุ่งให้ทราบถึงการปฏิบัติการขับร้อง ในส่วนของการตกแต่งทำนองอื่น ทำนองคำร้อง ให้ไพเราะตามแนวทางของพระยาเสนาะดุริยางค์ (แหม่ม สุนทรวาทีน) โดยแบ่งหัวข้อได้ 5 หัวข้อ ซึ่งสรุปได้ในแต่ละหัวข้อดังต่อไปนี้คือ เรื่องเสียง กล่าวถึงคุณภาพเสียง หลักวิธีการเปล่งเสียง อันประกอบด้วย การบังคับเสียง การฝึกกล้ามเนื้อคอ เรื่องคำร้อง ประกอบด้วย วิธีการทำเสียงให้ได้ความชัดเจน แบ่งคำร้องให้ถูกความหมายของบทร้อง การบรรจงกล่าวคำให้ไพเราะน่าฟังได้อารมณ์ เรื่องการเอื้อน ประกอบด้วย เสียงที่ใช้ในการเอื้อน การแบ่งสัดส่วนความสั้นยาวและหนักเบา เรื่องจังหวะ ได้กล่าวถึงการร้องแบบลงจังหวะ ลึกจังหวะ และย่อยจังหวะ และเรื่องการหายใจ ซึ่งกล่าวถึงตำแหน่งในการหายใจขณะขับร้อง ท้วม ประสิทธิ์กุล (2534) ได้อธิบายถึงวิธีการขับร้องเพลงไทยให้ไพเราะ ซึ่งเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการศึกษา ในเรื่องวิธีการปฏิบัติการขับร้อง โดยสรุปความในเรื่องดังกล่าวได้ว่า การขับร้องเพลงไทยให้ไพเราะนั้นมีปัจจัยอยู่ 3 ประการคือ ปัจจัยที่เกิดจากธรรมชาติที่หมายถึง “เสียงร้อง” ที่ถือเป็นอุปกรณ์สำคัญในการขับร้อง ปัจจัยที่เกิดจากหลักการขับร้องเพลงไทยที่ประกอบด้วย เนื้อเพลง ทำนอง เสียง ถ้อยคำ และจังหวะ และปัจจัยที่เกิดจาก วิธีการซึ่งได้แก่การรู้จักกลเม็ด กลวิธี และเทคนิคต่าง ๆ ให้ถูกต้องพอเหมาะพอดี อันเป็นที่มาของวิธีการเปล่งเสียงเอื้อนที่มีอยู่ 7 เสียงคือเสียง เออ เอย อือ เอ้ย เเฮอ ฮือ ฮือ และการสร้างลวดลายด้วยวิธี ปริบ ไปรย โหย หวน ครั้น กลอก กลืน และเกลือก ทบวงมหาวิทยาลัย (2537) ได้จัดทำเกณฑ์ประเมินการขับร้องเพลงไทย โดยได้ประชุมคณะกรรมการเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินไว้เป็นมาตรฐาน ในเกณฑ์มาตรฐานดังกล่าวมีเนื้อหาที่เป็นข้อมูลสำคัญเกี่ยวข้องกับศึกษาในเรื่องวิธีการขับร้อง ซึ่งกล่าวว่าการขับร้องเพลงไทยคือ การเอื้อน

ดำเนินทำนองสลับกับร้องถ้อยคำ โดยมีองค์ประกอบของวิธีการขับร้องอันได้แก่ ถ้อยคำที่ผู้ร้องต้องร้องให้ถูกต้องชัดเจนตามบทประพันธ์ แบ่งถ้อยคำในแต่ละตอนให้ถูกต้องกับวิธีการขับร้อง และการอ่านฉันทลักษณ์ การเปล่งเสียงหมายถึงการออกเสียงจาก ลำคอ ทรวงอก ท้อง และนาสิก การหายใจหมายถึงการหายใจให้ถูกที่ ถูกต้องตามวรรคตอนของการเอื้อนทำนองและคำร้องไม่ขัดกับลีลาของเพลง การเปล่งเสียงกลุ่มคำที่ทำให้เกิดทางเอื้อน เป็นเสียงที่ผู้ร้องใช้เปล่งเสียงเป็นทางเอื้อนซึ่งทั้งหมด 12 เสียงคือเสียง เออ เอย อี อือ เอ้ย เออะ เฮอ ฮือ ฮี หือ เอ็งเออ และเอ็งเอย กาญจนา อินทรสุยานนท์ (2540) ได้รวบรวมและอธิบายถึงความหมายของคำศัพท์ที่เป็นเทคนิคต่าง ๆ ที่ใช้ในการขับร้อง โดยได้รวบรวมเทคนิคต่าง ๆ ส่วนหนึ่งจากเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาชีวะและวิชาชีวะดนตรีไทย และจากครูด้านขับร้องเพลงไทยหลายท่านไว้ทั้งหมด 46 คำ พร้อมทั้งได้ยกตัวอย่างเทคนิคที่ปรากฏในตำแหน่งต่าง ๆ ของเพลงต่าง ๆ ไว้ด้วย อาทิเช่น เสียงครั้น เสียงกระทบ เน้นเสียง ประคบเสียง ควงเสียง ช้อนเสียง เป็นต้น

เรื่องราวเกี่ยวกับครูสุตจิตต์ ดุริยประณีต ที่มี การสืบค้นและตีพิมพ์เป็นหนังสือเผยแพร่ที่ให้รายละเอียด เกี่ยวกับที่มาถิ่นที่อยู่ของตระกูลดุริยประณีต ตลอดถึงที่มาของทางบรรเลงดนตรี และทางร้องที่เป็นเอกลักษณ์แบบฉบับถ่ายทอดที่สืบทอดกันมาหลายชั่วคน ซึ่งเรื่องราวเหล่านี้ ณรงค์ เขียนทองกุล (2541) ได้เรียบเรียงรายละเอียดไว้ในหนังสือชื่อ “บ้านบางลำพู” โดยกล่าวถึง ครูสุตจิตต์ ดุริยประณีต ว่าเป็นนักดนตรีชั้นลูกหลานสายที่ 9 ของตระกูลดุริยประณีต หรือที่บุคคลในวงการดนตรีไทยเรียกว่าบ้านบางลำพู เพราะเป็นบุตรคนที่ 10 ของนายสุข กับนางแถม ดุริยประณีต และครูสุตจิตต์ ดุริยประณีต นี้เองที่เป็นผู้ดำเนินการทางการดนตรีไทย ของบ้านบางลำพูหรือตระกูลดุริยประณีต สืบต่อจากบิดามารดาและพี่ชายมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งยังคงเป็นที่ยอมรับของบุคคลในวงการดนตรีไทยและผู้ที่มีกิจกรรมเกี่ยวข้องกับดนตรีไทยด้วยดีเสมอมา จนได้รับยกย่องให้เป็นศิลปินแห่งชาติในปี พ.ศ. 2536

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การดำเนินศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยรวบรวมข้อมูลจากการบันทึกเทป คำสัมภาษณ์ ทางข้อร้อง ทางบรรเลง เอกสารทางวิชาการ และผลงานวิจัย เพื่อการศึกษาที่มีขั้นตอนและบรรลุจุดประสงค์ที่ได้ตั้งเอาไว้ โดยแบ่งลำดับขั้นตอนการศึกษาค้นคว้าไว้ดังนี้

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล
 - 1.1 รวบรวมเอกสารทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยเรื่องวิเคราะห์ทำนองเพลงไทย บันไดเสียง ทำนองหลัก และทางข้อร้องเพลงไทย
 - 1.2 บันทึกเทปคำสัมภาษณ์ชีวิตประวัติของครูสุตจิต ดุริยประณีต
 - 1.3 บันทึกเทปคำสัมภาษณ์เกี่ยวกับที่มาของเพลงดับตันเพลงฉิ่ง 3 ชั้น และบันทึกเทปทางร้อง จากครูสุตจิต ดุริยประณีต
 - 1.4 บันทึกเทปคำสัมภาษณ์เรื่องบทบาทหน้าที่และที่มาของเพลงดับตันฉิ่ง 3 ชั้น จากครูเชื้อ ดนตรีรส
 - 1.5 บันทึกเทปคำสัมภาษณ์อาจารย์พิชิต ชัยเสรี ในเรื่องความเป็นมาและบทบาทหน้าที่ของเพลงดับตันเพลงฉิ่ง 3 ชั้น
 - 1.6 บันทึกเทปคำสัมภาษณ์ชีวิตประวัติและทำนองทางฆ้องวงใหญ่เพลงดับตันเพลง 3 ชั้น เพื่อใช้เป็นหลักในการวิเคราะห์ จากครูสมชาย ดุริยประณีต
2. ขั้นการศึกษาข้อมูล
 - 2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์เพลงไทยและประวัติความเป็นมาของเพลงดับตันเพลงฉิ่ง 3 ชั้น
 - 2.2 ศึกษาคำสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในเรื่องเกี่ยวกับความเป็นมาและบทบาทหน้าที่ของเพลงดับตันเพลงฉิ่ง 3 ชั้น
 - 2.3 บันทึกโน้ตเพลงดับตันเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ทางฆ้องวงใหญ่ โดยแปลจากเทปเสียงการบรรเลงฆ้องวงใหญ่จากเทปเสียง เป็นโน้ตตัวอักษรไทยและโน้ตสากล
 - 2.4 บันทึกโน้ตเพลงดับตันเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ทางร้อง โดยแปลจากเทปเสียงข้อร้องของครูสุตจิต ดุริยประณีต เป็นโน้ตตัวอักษรไทยและโน้ตสากล
 - 2.5 ศึกษาลักษณะโครงสร้างและบันไดเสียงจากทางฆ้องวงใหญ่ของบทเพลงในดับตันเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ที่นำมายึดเป็นทำนองหลัก แล้วบันทึกเป็นโน้ตตัวอักษรไทย

- 2.6 ศึกษารูปแบบของทำนองการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างและลูกตก ในแต่ละวรรคเพลงของบทเพลงในต้บตันเพลงฉิ่ง 3 ชั้น
- 2.7 ศึกษาทางร้องเพลงต้บตันเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ของครูสุตจิต ดุริยประณีต และทางอื่น ๆ ที่มีการบันทึกเป็นแทปเพลงและโน้ตอักษรไทย
3. ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์เฉพาะทางร้องของครูสุตจิต ดุริยประณีต โดยเปรียบเทียบกับทำนองซ้่องวงใหญ่ที่ละ 1 ท่อนเพลงเป็นรายวรรค ตามรายละเอียดดังนี้
 - 3.1 วิเคราะห์ทางซ้่องวงใหญ่ในแต่ละวรรคเพื่อหาเสียงโครงสร้าง
 - 3.2 วิเคราะห์ทางร้องในแต่ละวรรคเพื่อหาเสียงโครงสร้าง
 - 3.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์และความแตกต่างของเสียงโครงสร้างของทางซ้่องวงใหญ่และทางร้องในแต่ละวรรค
 - 3.4 วิเคราะห์รูปแบบทำนองในทางร้องแต่ละวรรคโดยแยกเป็นรูปแบบทำนองย่อย ๆ ที่เกิดจากเสียงโครงสร้างของทางร้อง
 - 3.5 วิเคราะห์การใช้เสียงเอื้อนที่ใช้กับรูปแบบทำนองทางร้องแต่ละวรรค
4. ชั้นการนำเสนอ นำเสนอในเชิงพรรณนาตามหัวข้อต่อไปนี้
 - 4.1 นำเสนอโดยใช้โน้ตตัวอักษรไทยแสดงโน้ตทางซ้่องวงใหญ่และทางร้องที่ละ 1 ท่อนเพลง
 - 4.2 นำเสนอลักษณะทั่วไปในแต่ละท่อนเพลงของทำนองทางซ้่องวงใหญ่ที่ใช้เป็นหลักในการวิเคราะห์ในเรื่อง ขนาดความยาว บันไดเสียง จำนวนของวรรคเพลง และเสียงลูกตกในแต่ละวรรค
 - 4.3 นำเสนอการวิเคราะห์ตามลำดับเพลง โดยวิเคราะห์ที่ละท่อนเพลงเป็นรายวรรคตามรายละเอียดในขั้นตอนที่ 3
5. ขั้นตอนอภิปรายและสรุปผล

บทที่ 4

การวิเคราะห์ทางร้องเพลงดับต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น

1. การวิเคราะห์ทางร้องเพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ท่อน 1 เที้ยวแรก และเที้ยวกลับ

โน้ตทางฆ้องวงใหญ่เพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ท่อน 1

- ฟชล	ชดชล	ชฟชล	ชลทด	- ฟ - ร	- ด - ท	ทท - ล	ลล - ช
- ลดช	ลชฟม	รดรม	รมฟช	- ด - ร	- ด - ล	- ร ชช	- ล - ด
- ลชม	ชมรด	ดด - ร	รร - ม	- ช - ล	- ช - ม	มม - ร	รร - ด
- ลดช	ลชฟม	รดรม	รมฟช	- ด - ร	- ด - ล	- ร ชช	- ล - ด
- ล - ช	ชช - ล	ลล - ด	ดด - ร	- ฟ - ร	- ด - ล	ลล - ช	ชช - ฟ
- ล - ด	- ล - ช	ชช - ฟ	ฟฟ - ร	- ร - ช	ดด - ล	รร - ฟ	ฟฟ - ช

โน้ตทางขับร้องเพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ท่อน 1 เที้ยวแรก

	-		+		-		+
----	----	----	----	----	----	----	----
	กา		กี		ป็อง		ปัด
----	----ฟ	----ร	- ชฟช	----	----ช	ฟ--ช	ลชฟลล
ด---	----ด	----ร	มรดรม	----ช	ลช-ม	--ชม	รมร-ม
	กา		กี		ป็อง		ปัด
--รด	----ฟ	----ร	- ชฟช	----	----ช	ฟ--ช	ลชฟลล
ด--รด	----ล	ลชฟชล	- ด - ร	--ฟร	ดรด-ล	--ดล	ชลช-ล
						ลัด	กร
ชฟ - ล	- ด - ช	ลชดช	ลชฟ-ช	--ฟร	----	--ชฟ	ชลช-ช

โน้ตทางขั้วร้องเพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ท่อน 1 เทียบกลับ

	-		+		-		+
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
	เหตุ		ไฉน		ไย		อาจ
-----	--- ฟ	รฟ - ร	ชฟชล	ลดช -	--- ช	--- ช	ลชฟชล
-- รด	--- ด	--- ร	มรดรม	--- ช	ลช - ม	-- ชม	รมร-ม
	เหตุ		ไฉน		ไย		อาจ
รด --	--- ฟ	รฟ - ร	ชฟชล	ดช --	--- ช	--- ช	ลชฟชล
ด -- รด	--- ล	ลชฟชล	- ด - ร	-- ฟร	ดรด-ล	-- ดล	ชลช-ล
						อหัง	กา
ชฟ - ล	- ด - ช	ลชดช	ลชฟ-ช	-- ฟร	----	-- ชล	- ด - ช

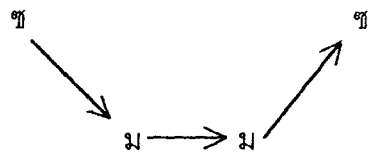
ลักษณะทั่วไปของเพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ท่อน 1

1. เป็นเพลงประเภทหน้าทับปรบไก่ ความยาว 3 จังหวะ แบ่งเป็นประโยคได้ 6 ประโยค แบ่งเป็นวรรคได้ 12 วรรค

2. ทำนองเคลื่อนที่อยู่ใน 2 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง ฟา และบันไดเสียง โด มีเสียงลูกตกในแต่ละวรรคดังนี้

- วรรคที่ 1 เสียง โด (ขั้นที่ 5 บันไดเสียง ฟา)
- วรรคที่ 2 เสียง ซอล (ขั้นที่ 2 บันไดเสียง ฟา)
- วรรคที่ 3 เสียง ซอล (ขั้นที่ 2 บันไดเสียง ฟา)
- วรรคที่ 4 เสียง โด (ขั้นที่ 5 บันไดเสียง ฟา)
- วรรคที่ 5 เสียง มี (ขั้นที่ 3 บันไดเสียง โด)
- วรรคที่ 6 เสียง โด (ขั้นที่ 1 บันไดเสียง โด)
- วรรคที่ 7 เสียง ซอล (ขั้นที่ 2 บันไดเสียง ฟา)
- วรรคที่ 8 เสียง โด (ขั้นที่ 5 บันไดเสียง ฟา)
- วรรคที่ 9 เสียง เร (ขั้นที่ 6 บันไดเสียง ฟา)
- วรรคที่ 10 เสียง ซอล (ขั้นที่ 2 บันไดเสียง ฟา)

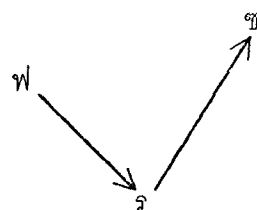
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางห้อง

ทางห้องวรรคที่ 3 เป็นวรรคเริ่มต้นของทางห้อง ซึ่งทำนองทางห้องนั้นได้ตัดเสียงโครงสร้างที่ 1 ออก ทำให้ทำนองเคลื่อนที่อยู่ใน 3 ห้องโน้ต เริ่มต้นที่จังหวะตกของห้องโน้ตที่ 2 และจบลงที่จังหวะตกของห้องโน้ตที่ 4 ซึ่งตรงกับตำแหน่งของจังหวะฉิ่ง 3 ชั้น เสียงที่ใช้ในการตกแต่งทำนองและเสียงโครงสร้างอยู่ตรงจังหวะตกห้องที่ 2 3 และ 4 นั้นแตกต่างกันคือทางห้องใช้ระดับเสียง ฟา เร และ ซอล แทนที่จะเป็น มี มี และ ซอล อย่างทางห้อง เคลื่อนที่จากระดับเสียง ฟา เคลื่อนที่ลงไปหา เร แล้วขึ้นไปหา ซอล ที่เป็นเสียงลูกตก

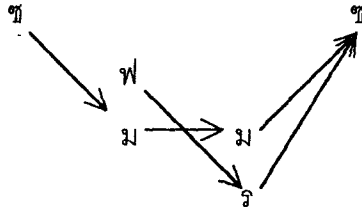
		-		+
ทางห้อง		กา		กี
	----	---ฟ	---ร	-ชฟช

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางห้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางห้องกับทางห้องวรรคที่ 3

ทางห้อง		กา		กี
	----	---ฟ	---ร	-ชฟช
ทางห้อง	-ลดช	ลชฟม	รดรม	รมฟช

จากการเปรียบเทียบการเคลื่อนที่ของโครงสร้างของทางซ้องและทางร้องในวรรคที่ 3 นี้ จะเห็นว่ามีความแตกต่างกันที่แนวทำนองมีความเหลื่อมล้ำกัน เพราะกลุ่มเสียงที่เป็นเสียงโครงสร้างอยู่ต่างบันไดเสียงกัน ทางซ้องอาจจะมีเสียงโครงสร้างอยู่ในบันไดเสียง โด หรืออีกนัยหนึ่งอยู่ในบันไดเสียง ฟา ที่ตกแต่งด้วยเสียงรองของบันไดเสียง ส่วนทางร้องที่โครงสร้างอยู่ในบันไดเสียง ฟา ชัดเจน มีความสัมพันธ์กับทางซ้องที่เสียงลูกตกซึ่งเป็นเสียงเดียวกัน เป็นไปได้ว่าทางร้องนั้นพยายามหลีกเลี่ยงการตกแต่งทำนองด้วยเสียงรอง จากความแตกต่างดังกล่าวน่าจะเกิดจากเหตุผลเกี่ยวกับความเหมาะสมของประดิษฐ์แนวทำนองทั้งสองทาง หากใช้เสียงโครงสร้างจากทางซ้องเป็นหลัก โดยตัดทอนให้มีเสียงโครงสร้างเป็น 3 เสียงคือ ซอล มี และ ซอล แล้ว ทางร้องจะมีเสียงเริ่มต้นและจบด้วยเสียงเดียวกันเหมือนเสียงลูกเท่า ซึ่งทำให้ทางร้องไม่สละสลวยขาดความไพเราะ สิ่งที่น่าสังเกตอีกประการหนึ่งคือเสียงโครงสร้างของทางร้องนั้น มีการใช้เสียงที่เคลื่อนที่แบบข้ามตามระบบบันไดเสียง 5 เสียงแบบไทย ซึ่งอาจจะพิจารณาได้ว่าทางซ้องของเพลงนี้นั้นอาจจะปรุงแต่งขึ้นเพื่อความสะดวกในการบรรเลง ฉะนั้นสามารถกล่าวได้ว่าทางร้องวรรคนี้จึงไม่ได้ตกแต่งขึ้นจากทางซ้องวรรคที่ 3

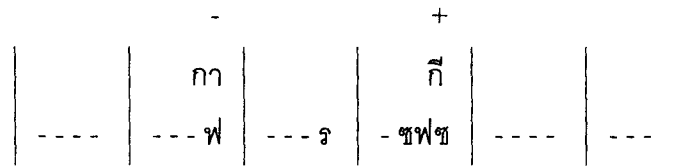
การตกแต่งทางร้องเป็นการตกแต่งในรูปแบบทำนองคำร้องและเอื้อนระหว่างคำ โดยตกแต่งจากเสียงโครงสร้างที่ 2 3 และ 4 ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง ฟา ตกแต่งทำนองทางร้องคำว่า “กา” การเปล่งเสียงกา สามารถตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงได้ตรงกับระดับเสียง ฟา ได้ดีไม่ผิดเพี้ยน เพราะเป็นคำที่มีเสียงสามัญ ทำนองจึงใช้เสียงโครงสร้างเสียงเดียวตรง ๆ

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง เฆ มีการตกแต่งในรูปแบบทำนองเอื้อนระหว่างคำที่เป็นพยางค์หลักที่อยู่ตรงกับจังหวะตก ตกแต่งด้วยดัดแปลงเสียงเอื้อนจากลำคอด้วยเสียง เออ ในระดับเสียง เฆ

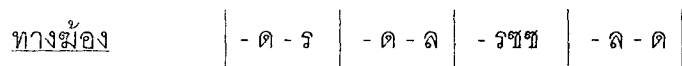
เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง ซอล เป็นส่วนที่มีการตกแต่งเอื้อนระหว่างคำและทำนองคำร้อง การตกแต่งเอื้อนระหว่างคำนั้นเป็นการตกแต่งพยางค์ต่อเนื่องมาจากเสียงโครงสร้างที่ 3 เพิ่มอีก 2 พยางค์ ดัดแปลงเสียงเอื้อนในระดับเสียง ซอล จากนาสิกแล้วผ่อนเสียงลงมาที่ ฟา เปล่งเสียงด้วยเสียงเอื้อน ฮีเออ (ซพ) ต่อเนื่องไปเชื่อมกับพยางค์คำร้องคำว่า “กี” ที่มีเสียงสามัญ ซึ่งตกแต่งทำนองคำร้องด้วยการเปล่งเสียงคำร้องในระดับเสียง ซอล ที่ตรงกับ

เสียงลูกตกของพอดี แล้วลากเสียงให้ยาวออกไปและหยุดเสียง(ซึ่งเป็นจุดพักหายใจ)ก่อนจังหวะตกห้องที่ 2 ของวรรคถัดไป

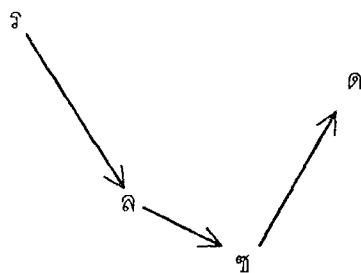

วรรคที่ 4

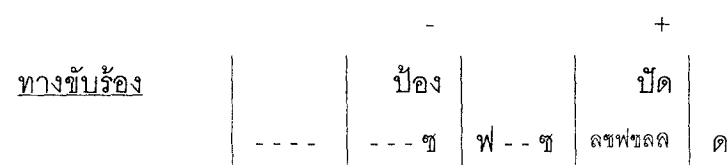
ทางห้องวรรคที่ 4 เป็นทางห้องมีรูปแบบการดำเนินทำนองด้วยเสียงห่าง ๆ ไม่มีการตกแต่งด้วยเสียงชั้นที่ 4 หรือชั้นที่ 7 ของบันไดเสียง ใช้โน้ตเพียง 4 เสียงคือ ซอล ลา โด และ เร โดยมีการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างที่ 1 ในระดับเสียง เร เคลื่อนที่ต่ำลงไปหาเสียงลา และ ซอล แล้วเคลื่อนที่ขึ้นไปหาลูกตกเสียง โด

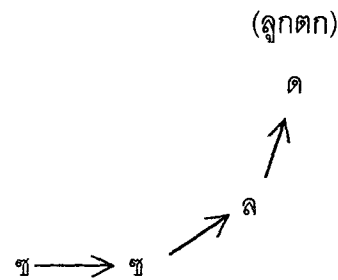
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางห้อง

ทางห้องวรรคที่ 4 เป็นทางห้องที่มีการตัดเสียงโครงสร้างที่ 1 และปรับเปลี่ยนเสียงโครงสร้างของทำนองหลักให้สัมพันธ์กับคำร้อง ทำนองเคลื่อนที่อยู่ระหว่าง เสียงโครงสร้างที่ 2 3 และ 4 เช่นเดียวกับทางห้องวรรคที่ 3 โดยที่เสียงโครงสร้างเคลื่อนที่จากเสียง ซอล ขึ้นไปหาลา และลูกตกเสียง โด ตามลำดับ แต่เสียงลูกตกในทางห้องวรรคนี้ย่อออกไปหลังจังหวะตกท้ายห้องโน้ต เพราะคำร้องไม่สามารถเปล่งเสียงตรงกับเสียงลูกตกได้ ซึ่งจะกล่าวต่อไปในเรื่องการตกแต่งทำนองทางห้อง

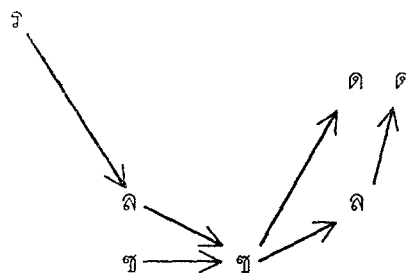

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้องกับทางร้องวรรคที่ 4

ทางร้อง		ป๋อง		บัด	
	-----	--- ซ	พ -- ซ	ลซฟซลล	ด
ทางร้อง	- ด - ร	- ด - ล	- รซซซ	- ล - ด	

จากการเปรียบเทียบเสียงโครงสร้างของทางร้องและทางร้องในวรรคที่ 4 พบว่าทั้งสองทางใช้กลุ่มเสียงโครงสร้างกลุ่มเดียวกัน แต่ทางร้องได้ตัดเสียงโครงสร้างที่ 1 ออก และมีการปรับเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 2 เป็นระดับเสียง ซอล เท่ากับเสียงโครงสร้างที่ 3 และเสียงโครงสร้างที่ 4 เป็นระดับเสียง ลา เพื่อตกแต่งคำร้อง โดยเฉพาะเสียงโครงสร้างที่ 4 ที่ไปแทนที่เสียงลูกตกจึงทำให้ลูกตกย้ายออกไปหลังจังหวะตกท้ายวรรค

การตกแต่งเป็นการตกแต่งในรูปแบบทำนองคำร้องและอื่นระหว่างคำ โดยตกแต่งจากเสียงโครงสร้างที่ 2 3 และ 4 ตามลำดับ ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง ซอล ตรงกับพยางค์คำร้องคำว่า “ป๋อง” ซึ่งมีเสียงวรรณยุกต์โท เพื่อให้การออกเสียงทำนองคำร้องถูกต้องตามความหมายของคำ จึงต้องตกแต่งทำนองคำร้องด้วยการเปล่งเสียงคำร้องในระดับเสียง ซอล ลงที่จังหวะตก แล้วเลื่อนเป็นทาง

เสียงต่อเนื่องออกไปอีก 1 พยางค์ในระดับเสียง ฟา ออกเสียงต่อเนื่องกัน 2 พยางค์ด้วยระดับเสียงที่เสียงต่างระดับกันเป็น บ้องอ้อ (ซฟ)

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง ซอล มีการตกแต่งในรูปแบบทำนองอื่นระหว่างคำที่เป็นพยางค์หลักที่อยู่ตรงกับจังหวะตก ตกแต่งด้วยเปล่งเสียงอื่นจากลำคอด้วยเสียง เออ ในระดับเสียง ซอล

เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง ลา เป็นส่วนที่มีการตกแต่งอื่นระหว่างคำและทำนองคำร้อง การตกแต่งอื่นระหว่างคำนั้นเป็นการตกแต่งพยางค์ต่อเนื่องมาจากเสียงโครงสร้างที่ 3 อีก 5 พยางค์ ด้วยเปล่งเสียงอื่นในระดับเสียง ลา จากนาสิกแล้วผ่อนเสียงลงมาที่ซอล และฟา จากนั้นผันเสียงขึ้นไปหา ซอล และ ลา ด้วยเสียงอื่น เอ้อเออเอ้อเอ้อเอ้อ (ลซฟซล) ต่อเนื่องไปเชื่อมกับพยางค์คำร้องคำว่า "ปิด" ที่มีเสียงวรรณยุกต์เอก ตกแต่งทำนองคำร้องด้วยการเปล่งคำร้องด้วยระดับเสียง ลา ลงที่จังหวะตก แล้วเปล่งเสียงอื่นทางเสียงต่อเนื่องออกไป โดยผันเสียงขึ้นไปหาระดับเสียง โด ที่ตรงกับเสียงลูกตกของวรรคออกเสียงคำร้องเป็น บัดอ้อ(ลด) เนื่องจากวรรคนี้เป็นท้ายจังหวะใหญ่มีจังหวะว่างอยู่ก่อนที่จะเริ่มต้นวรรคต่อไป การเอื้อนทางเสียงไม่จำเป็นต้องรีบร้อนอย่างพยางค์แรก สามารถตกแต่งเพิ่มเติมออกไปอีกได้คือ เช่นแทนที่จะเป็นเสียง โด เสียงเดี่ยว ออกเสียงเคื้อนเป็น อ้อ พยางค์เดียว ยังได้ตกแต่งให้มี 3 พยางค์ เป็นเสียง โด-เรโด ออกเสียงเอื้อนเป็น บัดอ้อ-อ้ออ้อ(ลด - รด)

การตกแต่งทางขับร้องวรรคนี้ทำให้เสียงลูกตกย่อยออกไปเชื่อมกับทางฆ้อง

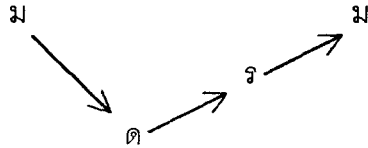
	-		+	
ทางฆ้อง	- ด - ร	- ด - ล	- รซซ	- ล - ด
คำร้อง		บ้อง		บัด
ทางขับร้อง 1	- - - -	- - - ซ	ฟ - - ซ	ลซฟซลล ด
ทางขับร้อง 2	- - - -	- - - ซ	ฟ - - ซ	ลซฟซลล ด - รด

วรรคที่ 5

ทางฆ้องวรรคที่ 5 ทำนองทางฆ้องในวรรคนี้มีการเปลี่ยนบันไดเสียงไปเป็นบันไดเสียง โด สิ่งที่ทำให้ทราบว่าเป็นการเปลี่ยนบันไดเสียงคือ เสียงลูกตกในวรรคนี้เป็นเสียง มี ทำนองเคลื่อนที่ด้วยเสียงโครงสร้างระดับเสียง มี โด เร มี ตามลำดับ ตกแต่งทำนองด้วยเสียง ซอล และ ลา เสียงโครงสร้างเคลื่อนที่จากเสียง มี ลงไปหา โด เคลื่อนที่ขึ้นผ่าน เร ไปหาลูกตกเสียง มี

ทางซ็อง | - ลชม | ชมรด | ดด - ร | รร - ม |

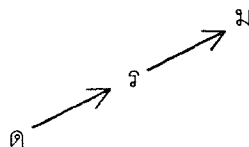
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ็อง

ทางร็องวรรคที่ 5 เป็นทางร็องที่มีการตัดเสียงโครงสร้างที่ 1 ออก ทำนองจึงเคลื่อนที่ระหว่างเสียงโครงสร้างที่ 2 3 และ 4 ซึ่งมีความสัมพันธ์กับตำแหน่งของจังหวะฉิ่งในอัตรา 3 ชั้น โดยมีเสียงโครงสร้างเป็นระดับเสียงเดียวกับระดับเสียงโครงสร้างที่ 2 3 และ 4 ของทางซ็องที่เป็นทำนองหลัก

	-	+
ทางร็อง	----	มรดรม
ทางซ็อง	- ลชม ชมรด ดด - ร รร - ม	

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร็อง

การตกแต่งทางร็องของวรรคที่ 5 นี้ เป็นการตกแต่งเอื้อนเนื้อทำนอง ซึ่งเป็นทางร็องที่เรียกกันว่า "ทางกอดลูกซ็อง" คือมีความสัมพันธ์กับทางซ็องทั้งด้านระดับเสียงและทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง การตกแต่งทางร็องนั้นตกแต่งจากเสียงโครงสร้างที่ 2 3 และ 4 ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง โด ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอด้วยเสียงเอ่อ ในระดับเสียง โด เพียงพยางค์เดียว

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง เร ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอด้วยเสียงเออ ในระดับเสียง เร เพียงพยางค์เดียว

เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง มี ตกแต่งเป็นเอื้อน 5 พยางค์ใน 1 จังหวะ เริ่มด้วยเปล่งเสียงเอื้อนเคลื่อนที่ลงด้วยเอื้อน 3 พยางค์ในระดับเสียง มี เร โด ตามลำดับด้วยเสียง

เอื้อน เอื้อเอื้อเอื้อ (มรด) แล้วผันเสียงเอื้อนขึ้นไปหาระดับเสียง เร และ มี ที่เป็นเสียงลูกตกที่ จังหวะตกอีก 2 พยางค์ ด้วยเสียงเอื้อน เอื้อเอื้อ (รม) แปลงเสียงต่อเนื่องกัน 5 พยางค์เป็น เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ (มรดรม)

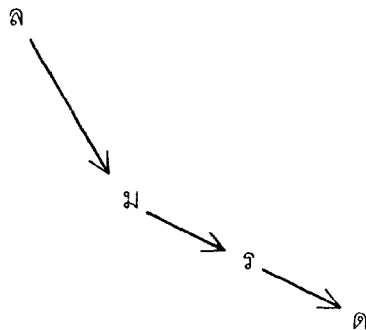
		-		+
โครงสร้าง	----	---ด	---ร	----ม
การตกแต่่ง	----	---ด	---ร	มรดรม

วรรคที่ 6

ทางร้องวรรคที่ 6 วรรคนี้เป็นทางร้องทำนองต่อเนื่องจากทางร้องวรรคที่ 5 โดยใช้กลุ่มเสียงโครงสร้างโน้บ้นใดเสียง โด เช่นกัน ทำนองเคลื่อนที่จากสูงลงต่ำ โดยเริ่มจากเสียงโครงสร้างที่ 1 ในระดับเสียง ลา แล้วเคลื่อนที่ต่ำลงไปหา มี เร และ โด ตามลำดับ

ทางร้อง	-ช-ล	-ช-ม	มม-ร	รร-ด
---------	------	------	------	------

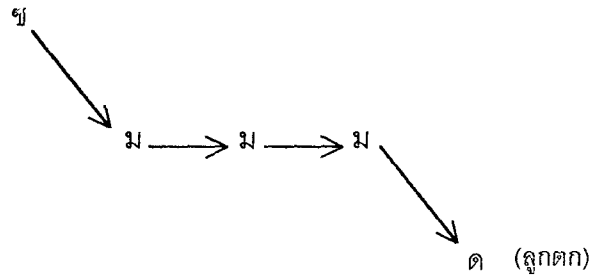
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

ทางร้องวรรคที่ 6 นี้เป็นทางร้องที่มีรูปแบบทางร้องแบบกอดลูกซ้องเช่นกันคือ โดยมีความสัมพันธ์กันในด้านระดับเสียงและทิศทางการเคลื่อนที่ทำนอง เป็นทางร้องที่มีเสียงโครงสร้างครบทั้ง 4 เสียง แต่มีการปรับเปลี่ยนเสียงโครงสร้างให้แตกต่างไปจากทางร้อง คือ เปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 1 เป็นระดับเสียง ซอล และเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 ให้เป็นระดับเสียง มี เท่ากับเสียงโครงสร้างที่ 2 การเปลี่ยนเสียงโครงสร้างดังกล่าวทำให้ระดับเสียง เร และ โด ที่เสียงลูกตกและเสียงโครงสร้างของทางร้องที่เป็นทำนองหลักย่อยออกไปอยู่หลังจังหวะตก โดยเฉพาะเสียงลูกตกของวรรคนี้ย่อยออกไปอยู่ในตำแหน่งจังหวะตกของห้องโน้ตที่ 1 ของวรรคที่ 7 จะเห็นว่ารูปแบบทางเช่นนี้ทำให้ทำนองมีความรู้สึกอ่อนโยน

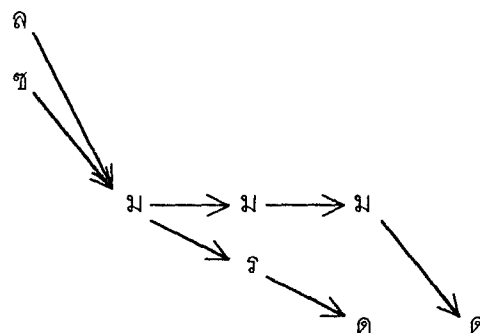
	-	+			
ทางขึ้นร้อง	---ช	ลช-ม	--ชม	รมร-ม	--รด

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้องกับทางร้องในวรรคที่ 6

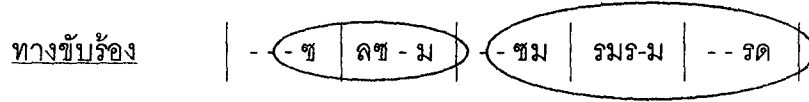
ทางขึ้นร้อง	---ช	ลช-ม	--ชม	รมร-ม	--รด
ทางร้อง	-ช-ล	-ช-ม	มม-ร	รร-ด	

เมื่อเปรียบเทียบจะเห็นว่าทางร้องและทางร้องมีความสัมพันธ์กันในทางระดับเสียง แต่ต่างกันที่รูปแบบของทำนอง เพราะทางร้องเปลี่ยนระดับเสียงโครงสร้างที่ 2 3 และ 4 ให้มีระดับเสียง มี เท่ากัน มีผลทำให้เสียงที่ทำหน้าที่เป็นโครงสร้างทำนองหลักในทางร้องถูกเบียด ย้อยออกไปหลังจังหวะตก จึงทำให้ทางร้องมีลักษณะเคลื่อนที่อย่างอ่อนโยน ดูจากโน้ตเปรียบเทียบจะเห็นว่าระดับเสียงที่เป็นโครงสร้างของทางร้อง ย้อยออกไปและเปลี่ยนสถานะเป็นส่วน ตกแต่งทำนอง

การตกแต่งทำนองทางร้องในวรรคที่ 6 เป็นการตกแต่งทางร้องในรูปแบบอื่นเนื้อ ทำนองที่เชื่อมต่อกับวรรคที่ 5 ทำนองวรรคนี้เริ่มต้นที่เสียงโครงสร้างที่ 1 ตกแต่งด้วยกลุ่มระดับ

เสียง โด เร มี ซอล ลา การตกแต่งทำนองทางร้องนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 ตกแต่งจากเสียงโครงสร้างที่ 1 และ 2 ซึ่งตรงเสียงโครงสร้างที่ 1 มีการย่อจังหวะ และส่วนที่ 2 ตกแต่งจากเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 เป็นเอื้อนแบบย่อจังหวะ ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 1 ระดับเสียง ซอล ตกแต่งเป็นเอื้อน 3 พยางค์ ด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอในระดับเสียง ซอล ที่จังหวะตก ด้วยเสียงเอื้อน เออ เป็นเอื้อนพยางค์แรก แล้วเปล่งเสียงเอื้อนต่อเนื่องออกไปอีก 2 พยางค์ ด้วยเสียงเอื้อนจากนาสิกและลำคอ ในระดับเสียง ลา และ ซอล ตามลำดับ ด้วยเสียงเอื้อน ฮีเอ็ง (ลซ) พยางค์หลังออกเสียงว่า เอ็ง เพื่อให้ไปเชื่อมกับเสียงเอื้อนที่เสียงโครงสร้างที่ 2 ที่มีระดับเสียงต่ำกว่า เปล่งเสียงต่อเนื่องกัน 3 พยางค์ เป็น เออฮีเอ็ง (ซลซ)

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง มี เป็นเสียงที่อยู่ตรงจังหวะตก ซึ่งอยู่กึ่งกลางวรรค ทำให้เสียงโครงสร้างที่ 2 นี้ทำหน้าที่เหมือนเป็นจุดพักเสียง เพราะการขับร้องทำนองเอื้อนขนาดยาวต้องมีที่พักหายใจ ซึ่งส่วนมากจะอยู่หลังจังหวะตกโดยเฉพาะหลังจังหวะดิ่ง วรรค จังหวะลับ ทำให้ไม่มีการตกแต่งเอื้อนต่อเนื่องไปได้ จึงทำให้เสียงโครงสร้างที่ 2 เปล่งเสียงเอื้อนในระดับเสียง ซอล เพียงเสียงเดียว ด้วยเสียงเอื้อน เออ หรืออาจได้ยินเป็น เงอ เพราะเสียงเอื้อนต้องต่อเนื่องจากเสียงที่มาจากนาสิกจากเสียงโครงสร้างที่ 1 เมื่อเปล่งเสียงต่อเนื่องกันจะได้ดังนี้ เออฮีเอ็ง – เออ (หรือ เงอ) (ซลซ - ม)

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง มี ในส่วนนี้มีการตกแต่งทำนองเป็นเสียงเอื้อน 5 พยางค์ เพื่อเชื่อมต่อกับพยางค์เอื้อนของเสียงโครงสร้างที่ 4 โดยเริ่มจากเอื้อน 2 พยางค์ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากนาสิกในระดับ ซอล ผ่อนเสียงลงมาหา มี จังหวะตก เปล่งเสียงเอื้อนด้วยเสียง ฮือเออ (ซม) ต่อจากนั้นจึงตกแต่งด้วยการเอื้อนต่อเนื่องออกไปอีก 3 พยางค์ ด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอกับนาสิกสลับกันในระดับ เร มี เร ตามลำดับ ด้วยเสียงเอื้อน เออฮีเอ็ง (รรร) เปล่งเสียงต่อเนื่องกันเป็น ฮือเออเออฮีเอ็ง (ซมรรร)

เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง มี นี้ไม่ใช่เสียงลูกตกของวรรค แต่เป็นเสียงโครงสร้างที่อยู่ในตำแหน่งจังหวะตก ของวรรคตามรูปแบบของทางร้อง ที่ทำให้เสียงลูกตกนั้นย่อออกไปอยู่หลังจังหวะตก ซึ่งจะพบในรูปแบบทางร้องที่มีช่วงว่างของทำนองระหว่างวรรค จึงทำให้มีการตกแต่งเสียงเอื้อนให้ลูกตกย่อออกไป ด้วยเสียงเอื้อน 3 พยางค์ที่ไล่ระดับลงจากเสียงโครงสร้างไปหาเสียงลูกตก ในวรรคที่ 6 นี้ทำนองเอื้อนเริ่มจากระดับเสียง มี เคลื่อนที่ลงไปหา เร และ โด ที่เป็นเสียงลูกตก (การไล่ระดับเสียงลงเช่นนี้จะพบในทำนองที่เสียงลูกตกนั้นเป็นเสียงขั้นที่ 1

ของบันไดเสียง) ด้วยเสียงเอื้อนที่เปล่งจากนาสิกลงไปสู่ลำคอด้วยเสียง เอื้อ - เออเออ (ม - รด) สำหรับวรรคที่ 6 นี้มีช่วงว่างของทำนองมากจึงทำให้ลูกตกย่อยไปลงที่จังหวะตกของห้องโน้ตที่ 1 ในวรรคถัดไป

วรรคที่ 7

ทั้งทางฆ้องและทางร้องในวรรคที่ 7 นี้เป็นทางฆ้องซ้ำกับวรรคที่ 3 ทางฆ้องบรรเลงในรูปแบบเดิมไม่มีเปลี่ยนแปลง และทางร้องก็มีทางร้องซ้ำเช่นเดียวกับวรรคที่ 3 ทุกประการ

วรรคที่ 8

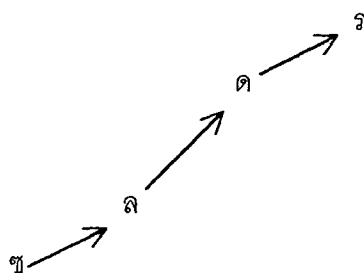
มีทำนองทั้งทางฆ้องและทางร้องเหมือนกับวรรคที่ 4 ไม่มีการดัดแปลงทำนองเช่นกัน ดูรายละเอียดได้จากวรรคที่ 4

วรรคที่ 9

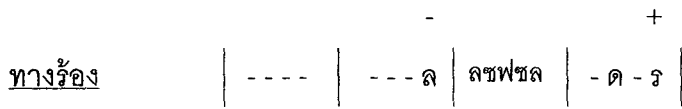
ทางฆ้องวรรคที่ 9 เป็นทางฆ้องที่มีรูปแบบการดำเนินทำนองห่าง ๆ การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างเป็นการเคลื่อนที่จากต่ำขึ้นไปหาสูง โดยเริ่มจากเสียงโครงสร้างที่ 1 ในระดับเสียงซอล เคลื่อนที่ขึ้นไปหา ลา แล้วข้ามเสียงขึ้นไปหาระดับเสียง โด และ เร ตามลำดับ ลักษณะของกลุ่มเสียงโครงสร้างเป็นเสียงที่มีอยู่ทั้งในบันไดเสียง ฟา และบันไดเสียง โด

ทางฆ้อง | - ล - ซ | ซซ - ล | ลล - ด | ดด - ร |

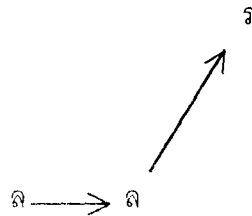
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางฆ้อง

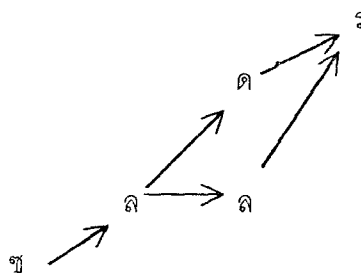
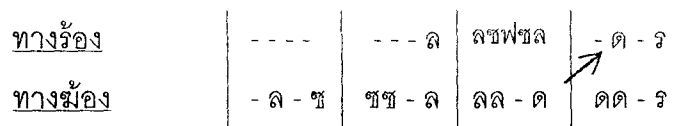
ทางร้องวรรคที่ 9 ทางร้องในวรรคนี้เป็นทางร้องในรูปแบบเอื้อนเนื้อทำนองไม่มีคำร้อง ทางร้องมีการตัดเสียงโครงสร้างที่ 1 ออก เริ่มต้นทำนองที่เสียงโครงสร้างที่ 2 เป็นลักษณะทำนองที่เคลื่อนที่อยู่ระหว่างจังหวะจึงอัตราจังหวะ 3 ชั้น เสียงโครงสร้างเคลื่อนที่จากต่ำไปสูง มีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 3 เป็นระดับเสียง ลา เท่ากับเสียงโครงสร้างที่ 2 ส่วนเสียงโครงสร้างที่ 4 ยังคงเป็นระดับเสียง เร เช่นเดิมเพราะเป็นเสียงลูกตก

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้องกับทางร้องในวรรคที่ 9

จากการเปรียบเทียบทำให้เห็นว่า ทางร้องมีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 3 เพื่อตกแต่งทางร้อง มีผลทำให้ระดับเสียง โด เป็นเสียงโครงสร้างในทำนองหลักเคลื่อนออกไปจากตำแหน่งจังหวะตก ทั้งที่ทำงานองมีลักษณะการเคลื่อนที่จากต่ำไปสูง

มีการตกแต่งทางร้องเป็นการตกแต่งทางร้องในรูปแบบเอื้อนเนื้อทำนองที่มีการตัดทอนเสียงโครงสร้างที่ 1 โดยตกแต่งทำนองจากเสียงโครงสร้างที่ 2 3 และ 4 ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง ลา ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอด้วยเสียง เออ ในระดับเสียง ลา พยางค์เดียว

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง ลา ตกแต่งเป็นเอื้อน 5 พยางค์ใน 1 จังหวะ เริ่มด้วยเปล่งเสียงเอื้อนเคลื่อนที่ลงด้วยเอื้อน 3 พยางค์ในระดับเสียง ลา ซอล ฟา ตามลำดับด้วยเสียงเอื้อน เอ้อเออเอ้อ (ลซฟ) แล้วเปล่งเสียงเอื้อนเคลื่อนที่ขึ้นด้วยระดับเสียง ซอล ลา ตามลำดับอีก 2 พยางค์ ด้วยเสียงเอื้อน เออเอ้อ (ซล)

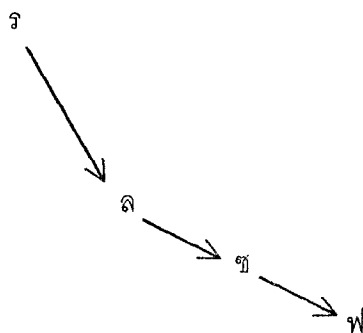
เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง เร ตกแต่งทำนองด้วยเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอตรง ๆ 2 พยางค์ด้วยเสียงเอื้อน เอ้อ และ เออ โดยการเอื้อนต่อเนื่องกันจากระดับเสียง โด เคลื่อนที่ขึ้นไปหา เร ที่จังหวะตก

วรรคที่ 10

ทางฆ้องวรรคที่ 10 เป็นทางฆ้องที่มีทำนองตอบรับกับวรรคที่ 9 มีรูปแบบการดำเนินทำนองด้วยเสียงห่าง ๆ การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างมีลักษณะเคลื่อนที่จากสูงลงต่ำ โดยเคลื่อนที่จากเสียง เร เสียงโครงสร้างที่ 1 ลงไปหา ลา ซอล และ ฟา ที่เป็นเสียงลูกตกตามลำดับ

ทางฆ้อง | - ฟ - ร | - ด - ล | ลล - ซ | ซซ - ฟ |

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางฆ้อง

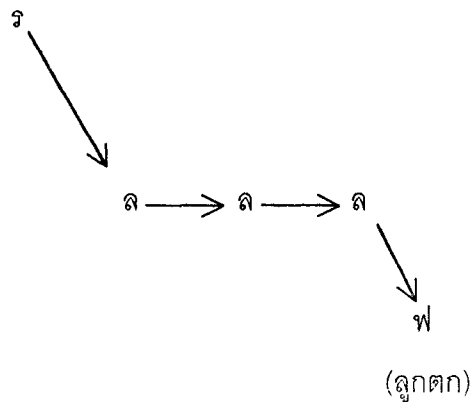

ทางร้องวรรคที่ 10 เป็นทางร้องที่มีทำนองต่อเนื่องกับวรรคที่ 9 เป็นทางร้องที่มีเสียงโครงสร้างครบ 4 เสียง เสียงโครงสร้างที่ 1 และ 2 ยังคงมีระดับเสียง เร และระดับเสียง ลา เช่นเดียวกับทางฆ้อง แต่มีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 ให้มีระดับเสียง ลา เท่ากับเสียงโครงสร้างที่ 2 ตามรูปแบบของทางร้องที่มีทำนองเคลื่อนที่ลง ซึ่งทำให้เสียงโครงสร้างที่ 3

ระดับเสียง ซอล ของทางฆ้องที่เป็นทำนองหลัก และเสียงลูกตกระดับเสียง ฟา ย้อยออกไปอยู่
หลังจังหวะตกของห้องโน้ต

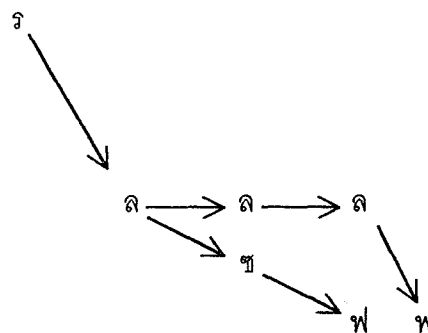
	-	+
ทางร้อง	-- ฟร ดรด -ล -- ดล ซลซ-ล ซฟ --	

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางฆ้องกับทางร้องในวรรคที่ 10

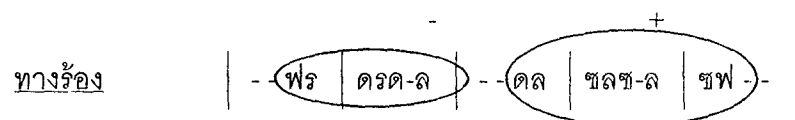
ทางร้อง	-- ฟร ดรด -ล -- ดล ซลซ-ล ซฟ --	
ทางฆ้อง	- ฟ - ร - ด - ล ลล - ซ ซซ - ฟ ซฟ --	

เมื่อเปรียบเทียบจะเห็นว่าทางร้องและทางฆ้องมีความสัมพันธ์กันในทางระดับเสียง แต่
ต่างกันที่รูปแบบของทำนอง เพราะทางร้องเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 2 3 และ 4 ให้มีระดับเสียง
เท่ากันเพื่อตกแต่งทำนองแบบเคลื่อนที่ลง สำหรับวรรคที่ 10 ทางร้องจะใช้เสียงโครงสร้าง
เหมือนกับทางฆ้อง ในเสียงโครงสร้างที่ 1 และ 2 แต่ปรับเปลี่ยนระดับเสียงเป็นระดับเสียงเดียว

กับเสียงโครงสร้างที่ 2 คือปรับระดับเสียง ลา ให้เป็นเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 ซึ่งทำให้ระดับเสียงที่กำหนดให้เป็นเสียงโครงสร้างในทางฆ้องถูกเบียดย่อยออกไปหลังจังหวะตก โดยเปลี่ยนหน้า ที่จากการเป็นเสียงโครงสร้างไปเป็นเสียงตกแต่ง เป็นลักษณะของรูปแบบทางร้องเช่นเดียวกับทางร้องในวรรคที่ 6

การตกแต่งทำนองทางร้องในวรรคที่ 10 ซึ่งเป็นรูปแบบอื่นเนื้อทำนองที่เชื่อมต่อกจากวรรคที่ 9 การตกแต่งทางร้องวรรคนี้สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 ตกแต่งจากเสียงโครงสร้างที่ 1 และ 2 เป็นเอื้อนแบบตรงจังหวะ และส่วนที่ 2 ตกแต่งจากเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 ตกแต่งเป็นเอื้อนแบบย่อยจังหวะ ดังต่อไปนี้

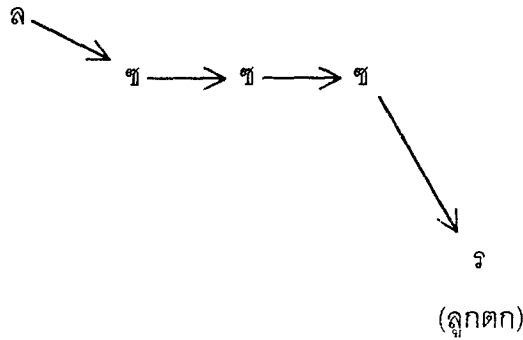
เสียงโครงสร้างที่ 1 ระดับเสียง เร ในส่วนนี้มีการตกแต่งเป็นเอื้อน 2 พยางค์ ด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากนาสิกในระดับเสียง ฟา แล้วผ่อนเสียงลงไปหาเสียง เร ที่จังหวะตก เปล่งเสียงเอื้อนต่อเนื่องกันเป็น ฮือเออ (พร)

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง ลา ตกแต่งเป็นเอื้อน 4 พยางค์ ด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากนาสิกและลำคอ 3 พยางค์แรกมีจังหวะประชิดกันเปล่งเสียงเอื้อนด้วยเสียง เออฮือเอิง ในระดับเสียง โด เร โด ส่วนพยางค์ที่ 4 เป็นเสียงโครงสร้างระดับเสียง ลา เปล่งเสียงเอื้อนด้วยเสียง เออ หรือ เงอ เปล่งเสียงต่อเนื่องกันทั้ง 4 พยางค์เป็น เออฮือเอิง-เออ (ดรด-ล)

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง ลา มีการตกแต่งทำนองเป็นเสียงเอื้อน 5 พยางค์ เพื่อเชื่อมต่อกับพยางค์เอื้อนของเสียงโครงสร้างที่ 4 ที่มีรูปแบบเช่นเดียวกับการตกแต่งทำนองของเสียงโครงสร้างที่ 1 แต่ต่างระดับเสียงกัน โดยเริ่มจากการเอื้อนกระทบเสียง โด ลงไปหาเสียง ลา ที่จังหวะตก เปล่งเสียงเอื้อนด้วยเสียง ฮือเออ (ดล) ต่อจากนั้นจึงตกแต่งเพิ่มพยางค์เสียงอีก 3 พยางค์ด้วยเสียง ชอล ลา ชอล ตามลำดับด้วยการกระทบเสียงขึ้นลงเช่นเดียวกับการตกแต่งทำนองเอื้อนเช่นเดียวกับเสียงโครงสร้างที่ 1 ซึ่งเมื่อเปล่งเสียงต่อเนื่องกันรวมเป็น 5 พยางค์จะได้ดังนี้ ฮือเออเออฮือเอิง (ดลชอลช)

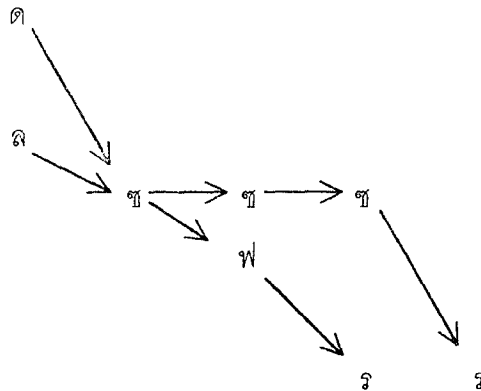
เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง ลา นี้ไม่ใช่เสียงลูกตกของวรรค แต่เป็นเสียงโครงสร้างที่อยู่ในตำแหน่งจังหวะตกท้ายห้องโน้ตห้องที่ 4 ของวรรคตามรูปแบบของทางร้อง ที่ทำให้เสียงลูกตกนั้นย่อยออกไปอยู่หลังจังหวะตกเช่นเดียวกับทางร้องวรรคที่ 6 แต่เสียงลูกตกของวรรคที่ 10 นี้ย่อยออกไปไม่ถึงจังหวะตกเพราะมีช่วงว่างของทำนองน้อยกว่า ทำนองตกแต่งด้วยเสียงเอื้อน 3 พยางค์ที่ไล่ระดับลงจากโครงสร้างไปหาเสียงลูกตกเช่นเดียวกัน แต่เริ่มจากระดับเสียง ลา ไล่ระดับเสียงลงไป ชอล และ ฟา ที่เป็นเสียงลูกตก และเอื้อนด้วยเสียงที่เปล่งจากนาสิกลง

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้องกับทางร้องในวรรคที่ 10

<u>ทางร้อง</u>	--- ล	- ด' - ช	ลชดช	ลชฟ-ช	--- ร
<u>ทางฆ้อง</u>	- ล - ด	- ล - ช	ชช - ฟ	ฟฟ - ร	

เมื่อเปรียบเทียบเสียงโครงสร้างของทางร้องวรรคนี้กับเสียงโครงสร้างทางฆ้อง จะเห็นว่าการปรับเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 ให้มีระดับเสียงโครงสร้างที่ 2 เช่นกับวรรคที่ 6 และ 10 ที่ผ่านมา จึงทำให้สามารถสรุปได้ว่าการเปลี่ยนโครงสร้างเช่นนี้ เป็นการเปลี่ยนเสียงโครงสร้างของทางร้องในรูปแบบทำนองที่เคลื่อนที่ลง

การตกแต่งทำนองทางร้องในวรรคที่ 11 เป็นการตกแต่งในรูปแบบอื่นเนื้อทำนองที่เชื่อมต่อกับวรรคที่ 10 โดยตกแต่งจากเสียงโครงสร้างที่ 1 2 3 และ 4 การตกแต่งทำนองทางร้องนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน เช่นเดียวกับวรรคที่ 6 และ 10

เสียงโครงสร้างที่ 1 ระดับเสียง ลา มีการตกแต่งทำนองเพื่อเชื่อมกับเสียงโครงสร้างที่ 2 ด้วยการผันเสียงจากระดับเสียง ลา ขึ้นไปหาเสียง โด ที่จังหวะของห้องโน้ตที่ 2 โดยเปล่งเอื้อนจากลำคอขึ้นไปนาสิกเป็นเสียงเอื้อน 2 พยางค์ เอ็งฮือ (ลด)

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง ซอล เป็ล่งเสียงเป็นเสียงเค็อนพยางค์เดี่ยวด้วย เออ หรือ เงอ เพราะตรงกับจุดพักหายใจ

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง ซอล ในทางร้องวรรคที่ 11 นี้มีการตกแต่งทำนองที่มีความถี่ถึง 7 พยางค์ ทำนองช่วงแรกเคลื่อนที่ต่อเนื่องจากเสียงโครงสร้างที่ 2 มาเชื่อมกับเสียงโครงสร้างที่ 3 ด้วยเสียงเอ็อนรวม 4 พยางค์ โดยใช้เสียงโครงสร้างเป็นแกน ตกแต่งด้วยเอ็อนลำเนียงเอ็อนเหมือนกับเป็นทำนองที่ล้อกับเอ็อนที่เกิดขึ้นก่อน ด้วยการเปล่งเสียงเอ็อนจากนาสิก และลำคอสลับขึ้นลงด้วยระดับเสียง ลา ซอล โด และ ซอล จบลงที่จังหวะตกตามลำดับ ด้วยเสียงเอ็อน เเฮอเอ็องฮึเออ (ลซดซ) แล้วเอ็อนต่อเนื่องออกไปจากจังหวะตกอีกด้วยเอ็อน 3 พยางค์ ในลักษณะเคลื่อนที่ลงในระดับเสียง ลา ซอล ฟา ด้วยเสียงเอ็อน เอ็อเออเออ (ลซฟ) เพื่อไปเชื่อมกับเสียงโครงสร้างที่ 4 เป็ล่งเสียงต่อเนื่องกันเป็น เเฮอเอ็องฮึเออเอ็อเออเออ (ลซดซลซฟ) อนึ่งเหตุที่นับการตกแต่งทางร้องในวรรคนี้เป็น 7 พยางค์เพราะพยางค์เอ็อนเป็นเสียงถี่ ๆ ต่อเนื่องโดยไม่มีเสียงลากยาว

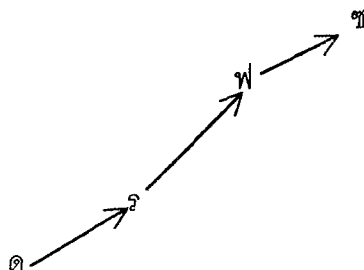
เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง ซอล เป็นเสียงโครงสร้างที่ไม่ใช่ลูกตก แต่ที่อยู่ในตำแหน่งจังหวะตกท้ายวรรคตาม ซึ่งเป็นรูปแบบทางร้องที่เสียงลูกตกย่อยออกไปหลังจังหวะตก ตกแต่งด้วยเอ็อน 3 พยางค์เช่นเดียวกับวรรคที่ 6 และวรรคที่ 10 ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่แตกต่างกันที่ระดับเสียงเคลื่อนที่ลงแบบข้ามเสียง เริ่มจากระดับ ซอล เคลื่อนที่ลงไปหา ฟา แล้วข้ามลงไปหาเสียง เร ที่เป็นเสียงลูกตก เป็ล่งเสียงด้วยเสียงเอ็อน เอ็อ - เออเออ (ซฟร)

วรรคที่ 12

ทางฆ้องวรรคที่ 12 เป็นลักษณะทางฆ้องที่มีรูปแบบการดำเนินทำนองด้วยเสียงห่าง ๆ ทำนองเคลื่อนที่จากต่ำไปสูงต่อเนื่องจากวรรคที่ 11 เนื่องจากทำนองที่เคลื่อนต่อเนื่องมาจากวรรคที่ 11 เคลื่อนที่ลงไปหาระดับเสียง เร ต่ำ ของฆ้องวงใหญ่แล้วเคลื่อนที่สูงขึ้น ในวรรคที่ 12 ด้วยการบรรเลงย่ำเสียงด้วยคู่แปดไม่สามารถทำได้ เพราะระดับเสียง โด และ เร ในฆ้องวงใหญ่ไม่มีคู่แปดที่ต่ำลงไปอีก จึงต้องใช้คู่ 4 แทน ทำนองจึงเป็น ซอล โด โด - และ ลา เร เร - แทนที่จะเป็น โด โด โด - และ เร เร เร - ตามความเป็นจริง สรุปก็คือ เสียง ซอล และ ลา ที่อยู่ตรงจังหวะตกของห้องโน้ตที่ 1 และ 2 จริงแล้วต้องเป็น โด และ เร ต่ำ ตามรูปแบบการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างของทำนอง ซึ่งจะใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ ฉะนั้นทำนองในวรรคที่ 12 นี้จึงมีการเคลื่อนที่จากต่ำไปสูง โดยเริ่มจาก โด เคลื่อนที่สูงขึ้นไปหา เร ฟา และซอล ตามลำดับ

ทางร้อง | - ร - ช | | ดด - ล | | รร - ฟ | | ฟฟ - ช |

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

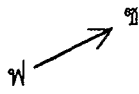

ทางร้องวรรคที่ 12 ทำนองตัดเสียงโครงสร้างที่ 1 และ 2 ออก และปล่อยให้เสียงลูกตกของวรรคที่ 11 ย้อยเข้ามาถึงจังหวะตกห้องโน้ตที่ 2 โดยมีการตกแต่งทำนองคำร้องด้วยเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 เท่านั้น เสียงโครงสร้างทั้ง 2 มีระดับเสียงคือ ฟา และ ซอล เช่นเดียวกับทางร้อง การที่ทางร้องวรรคนี้ปล่อยให้เสียงลูกตกของวรรคที่ 11 ย้อยเข้ามาได้ เพราะระดับเสียงลูกตกในวรรคที่ 11 มีระดับเสียงเท่ากับเสียงโครงสร้างที่ 2 อยู่ตรงตำแหน่งจังหวะตกของห้องโน้ตที่ 2 พอดี อันเป็นรูปแบบทางร้องที่ควรพิจารณาในเพลงอื่น ๆ ต่อไป

		-	+	-	+			
<u>ทางร้อง</u>	--- ล	- ด' - ช	ลชด'ช	ลชฟ-ช	-- ฟร	----	-- ชฟ	สลัด กร
<u>ทางร้อง</u>	- ล - ด	- ล - ช	ชช - ฟ	ฟฟ - ร	- ร - ช	ดด - ล	รร - ฟ	ฟฟ - ช
					(ด)	(ร)		

		-	+	
<u>ทางร้อง</u>	-- ฟร	----	-- ชฟ	ช - - ช
<u>ทางร้อง</u>	- ร - ช	ดด - ล	รร - ฟ	ฟฟ - ช
	(ด)	(ร)		

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การตกแต่งทางร้องวรรคที่ 12 เป็นทางร้องที่มีคำร้อง 2 คำ 3 พยางค์ คือว่า “สลัด” มี 2 พยางค์ และคำว่า “กร” มี 1 พยางค์ ซึ่งวางไว้ตรงกับจังหวะตกของห้องโน้ตที่ 3 และ 4 ของวรรค ทำนองทางร้องของวรรคนี้ตกแต่งทำนองจากเสียงโครงสร้าง 2 เสียงดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง ฟา เป็นโครงสร้างที่ตรงกับคำร้องคำว่า “สลัด” 1 คำ 2 พยางค์ และมีเสียงวรรณยุกต์เอก จึงต้องตกแต่งด้วยการเปล่งเสียง 2 ระดับ เริ่มจากเปล่งพยางค์แรกในระดับเสียง ซอล แล้วผ่อนเสียงลงไปหา ฟา ที่จังหวะตก ซึ่งตรงกับการออกเสียงคำว่า “สลัด” ได้ชัดเจน จากนั้นตกแต่งอ่อนต่อเนื่องเป็นทางเสียงอีก 1 พยางค์ ด้วยการเปล่งเสียงอ่อนในระดับเสียง ซอล ด้วยเสียงอ่อนจากลำคอ อือ (ฮ)

เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง ซอล เป็นโครงสร้างที่ตรงกับคำร้องคำว่า “กร” ซึ่งมีเสียงสามัญ จึงสามารถเปล่งเสียงได้ตรงด้วยระดับเสียง ซอล ลงที่จังหวะตก เพียงเสียงเดียว

1.2 การวิเคราะห์ทางร้องเพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ท่อน 1 เทียบกลับ

เนื่องจากการเปลี่ยนเนื้อร้อง จึงทำให้ทางร้องเพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ท่อน 1 เทียบกลับนี้มีส่วนที่แตกต่างไปจากทางร้องเที่ยวแรก ซึ่งมีอยู่ 3 ส่วนดังนี้

วรรคที่ 3 และวรรคที่ 7

2 วรรคนี้เป็นวรรคที่มีเนื้อร้อง ซึ่งในเที่ยวกลับนี้ได้เปลี่ยนเนื้อร้องจาก “กาเกี” เป็น “เหตุไฉน” เนื่องจากคำร้อง 2 พยางค์นี้มีเสียงวรรณยุกต์แตกต่างออกไปคือ เสียงเอก และเสียงจัตวา ตามลำดับ จึงทำให้ทำนองของเนื้อร้องต้องเปลี่ยนแปลง เพื่อคำร้องออกเสียงได้ชัดเจนถูกต้องตามอักขรวิธี โดยมีการตกแต่งทางร้องในวรรคที่ 3 และวรรคที่ 7 ของเที่ยวกลับดังนี้

		-		+	
<u>เที่ยวแรก</u>		กา		กิ	
	----	---ฟ	---ร	-ชฟช	
<u>เที่ยวกลับ</u>		เหตุ		ไฉน	
	----	-ฟ	รฟ-ร	ชฟชล	ดช--
<u>ทางร้อง</u>	-ลดช	ลชฟม	รธรรม	รมฟช	

คำร้องคำว่า “เหตุ” ซึ่งมีเสียงวรรณยุกต์เอก การเปล่งของคำร้องจึงไม่ใช่เสียงโครงสร้างตรง ๆ ด้วยเสียง ฟา อย่างเที่ยวแรก แต่ต้องตกแต่งทำนองคำร้องด้วยการเปล่งเสียงในระดับเสียง ฟา แล้วผ่อนเสียงลงมาหาที่ เร ออกเสียงคำร้องด้วยระดับเสียง 2 ระดับเสียงว่า เฮเอต (พร) แล้วเอื้อนหางเสียงต่อออกด้วยเสียง ฟา ที่เป็นเสียงโครงสร้างด้วยเอื้อนเสียง อือ เนื่องจากคำว่า “เหตุ” ต้องมีตำแหน่งตรงกับจังหวะตกท้ายห้องโน้ต เสียงโครงสร้างจึงต้องอยู่ในส่วนที่เป็นเอื้อนหางเสียงของคำร้องที่ย่อยออกไปหลังจังหวะตก จากร้องจึงร้องเป็น เหตุอือ (พรฟ)

คำร้องคำว่า “ไฉน” มีเสียง 2 พยางค์ พยางค์หลังมีเสียงวรรณยุกต์ จัตวา จึงไม่สามารถเปล่งเสียงโครงสร้างตรง ๆ ด้วยเสียง ซอล ได้อย่างเที่ยวแรก การตกแต่งทำนองคำร้องคำว่า “ไฉน” ต้องประกอบด้วยระดับเสียง 3 ระดับเสียงคือ เริ่มจากเปล่งเสียงพยางค์แรกในระดับ ซอล ส่วนพยางค์หลังนั้นเปล่งเสียงด้วยระดับ ลา แล้วผันเสียงขึ้นไปหา โด ตามลำดับ โดยออกเสียงคำร้องเป็น ฉะ-ไชน-ฮึ แต่เสียงพยางค์หลังไม่ตรงกับเสียงลูกตก จึงต้องตกแต่งเอื้อนหางต่อเนื่องออกไปด้วยการผ่อนเสียงลงมาที่ ซอล ด้วยเสียงเอื้อน เออ เปล่งเสียงต่อเนื่องกันเป็น ไฉนฮึเออ (ซลดช)

วรรคที่ 4

วรรคที่ 4 เที่ยวกลับมีการเปลี่ยนเนื้อร้องจาก “ป๋องปัด” เป็น “โยอาจ” ทำนองมีการตกแต่งเปลี่ยนแปลงไปเล็กน้อยที่คำร้องพยางค์แรกคือคำว่า “โย” ที่มีเสียงสามัญจึงสามารถเปล่งด้วยระดับเสียงที่ตรงโครงสร้างของทางร้องได้โดยไม่ต้องตกแต่งทำนอง ส่วนคำว่า “อาจ” นั้นมีเสียงเอกเช่นเดียวกับคำว่า “ปัด” ทำนองจึงไม่มีการเปลี่ยนแปลง

		-		+	
เที่ยวแรก			ป๋อง		ปัด
	----	---	ช พ -ช	ลชพลล	ด
เที่ยวหลัง			โย		อาจ
	----	---	ช -ช	ลชพลล	ด
ทางซ้่อง	- ด - ร	- ด - ล	- รชช	- ล - ด	

วรรคที่ 12

วรรคที่ 12 เที่ยวกลับนี้เปลี่ยนเนื้อร้องจาก “สลัดกร” เป็น “อหังการ” จึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงทำนองให้สัมพันธ์กับคำร้อง

		-		+	
เที่ยวแรก			สลัด		กร
	-- ฟร	----	-- ชฟ	ช --ช	
เที่ยวหลัง			อหัง		การ
	-- ฟร	----	-- ชล	- ด -ช	
ทางซ้่อง	- ร - ช	ดด - ล	รร - ฟ	ฟฟ -ช	
	(ด)	(จ)			

สำหรับตกแต่งทำนองคำร้องคำว่า “อหังการ” ตกแต่งโดยแบ่งพยางค์คำร้องออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 มี 2 พยางค์คือ อหัง เสียงวรรณยุกต์ จัตวา ตกแต่งทำนองด้วยการใช้ระดับเสียง 3 เสียง เริ่มจากเสียง ซอล เคลื่อนที่ขึ้นหา ลา แล้วเคลื่อนที่ขึ้นไป โด ตามลำดับ ออกเสียงเป็น อหังฮี่ (ซลด) ส่วนที่ 2 มีพยางค์เดียวคือ การ มีเสียงสามัญ จึงเปล่งได้ตรงกับเสียง โครงสร้างโดยไม่มีการตกแต่งทำนองคำร้อง เมื่อออกเสียงต่อเนื่องจะเป็น อหัง-ฮี่-การ (ซล-ด-ช)

2. การวิเคราะห์ทางร้องเพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ท่อน 2 เที่ยวแรก และเที่ยวกลับ

โน้ตทางซ้่องวงใหญ่เพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ท่อน 2

- ฟชล	- ด - ร	- ม - ร	- ด - ล	- ล - ช	ชช - ล	ลล - ด	ดด - ร
- ดรม	รมฟช	ฟลชฟ	ชฟมร	ดลชม	ลชมร	ชมรด	มรดล
- ล - ช	ชช - ล	ลล - ด	ดด - ร	- ฟ - ร	- ด - ล	ลล - ช	ชช - ฟ
- ล - ด	- ล - ช	ชช - ฟ	ฟฟ - ร	- ร - ช	ดด - ล	รร - ฟ	ฟฟ - ช

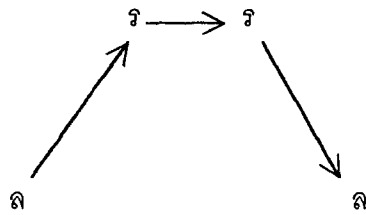
โน้ตทางขั้วร้องเพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ท่อน 2 เทียบแรก

	-		+		-		+
						ชาย	เนตร
-----	----ร	มรชร	มรด-ร	ดล-ดล	ลขมชล	----ร	----ร
						คม	ค้อน
ด--ร	---ม	มรดรวม	-ช-ร	---มร	----	---ด	---ด
รดรดล	---ล	ลขฟชล	-ด-ร	--ฟร	ดรด-ล	--ดล	ชลช-ล
						ให้ ปัก	ชา
ชฟ-ล	-ด'-ช	ลชด'ช	ลชฟ-ช	--ฟร	----	ฟร-ฟ	ร--ล
--ด'ช							

โน้ตทางขั้วร้องเพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ท่อน 2 เทียบกลับ

	-		+		-		+
						มาเอื้อน	อรรถ
-----	----ร	มรชร	มรด-ร	ดล-ดล	ลขมชล	-ร-ร	ด--ด
						วัจ-	-นา
ร-มร	---ม	มรดรวม	-ช-ร	---มร	----	---ร	--ดด
ร-ดล	---ล	ลขฟชล	-ด-ร	--ฟร	ดรด-ล	--ดล	ชลช-ล
						ทุกสิ่ง	อัน
ชฟ-ล	-ด'-ช	ลชด'ช	ลชฟ-ช	--ฟร	----	-ล-ช	ฟ--ช

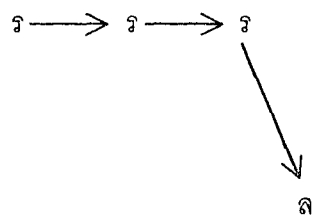
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

ทางร้องวรรคที่ 1 นี้เป็นลักษณะทางร้องที่มีการตัดเสียงโครงสร้างที่ 1 ออก ทำให้ทำนองเคลื่อนที่อยู่ระหว่าง เสียงโครงสร้างที่ 2 3 และ 4 และมีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้างให้เป็นระดับเสียง เร ทั้ง 3 เสียง

	-	+
ทางร้อง	---- --- ร มรขร มรด-ร ดล --	

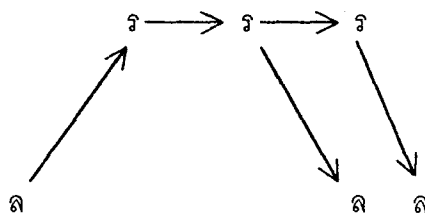
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

(ลูกตก)

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้องกับทางร้องในวรรคที่ 1

ทางร้อง	---- --- ร มรขร มรด-ร ดล --
ทางร้อง	-ฟชล -ด-ร -ม-ร -ด-ล ↗

(ลูกตก)

เมื่อเปรียบเทียบการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างของทั้ง 2 ทาง จะเห็นว่าทางร้องตัดเสียงโครงสร้างที่ 1 และเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 4 ให้มีระดับเท่ากับเสียงโครงสร้างที่ 2 และ 3 เพื่อต้องการตกแต่งทางร้องที่มีรูปแบบที่ทำให้เสียงลูกตกย่อยเหลือมออกไป

การตกแต่งทางร้องของวรรคที่ 1 เป็นการตกแต่งในรูปแบบเอื้อนเนื้อทำนอง โดยตกแต่งจากเสียงโครงสร้างที่ 2 3 และ 4 ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง เร แปลงเสียงออกจากลำคอเป็นเสียงเอื้อนพยางค์เดียว ด้วยเสียง เออ (อ)

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง เร ในส่วนนี้มีการตกแต่งทำนองที่มีความถี่ถึง 7 พยางค์ โดยเสียงโครงสร้างทำหน้าที่เสมือนเป็นแกน เริ่มทำนองช่วงแรกเคลื่อนที่ต่อเนื่องจากเสียงโครงสร้างที่ 1 มาเชื่อมกับเสียงโครงสร้างที่ 2 ด้วยเสียงเอื้อนที่รวมกับเสียงโครงสร้างเป็น 4 พยางค์ ลักษณะการตกแต่งพิจารณาดูแล้วว่าเป็นส่วนที่ตกแต่งเสียงโครงสร้างที่ 2 มากกว่าเสียงโครงสร้างที่ 1 เพราะทำนองให้ความรู้สึกเคลื่อนที่มาหาจังหวะตก เริ่มด้วยการแปลงระดับเสียง มี เร ซอล และ เร สลับกันตามลำดับจบลงที่จังหวะตก ด้วยเสียงเอื้อนจากนาสิกและลำคอสลับกันด้วยเสียงเอื้อน เฮอเอ็งฮือเออ (มรชอ) แล้วต่อเนื่องด้วยการเอื้อน 3 พยางค์เคลื่อนที่ย่อยออกไปจากจังหวะตก ด้วยระดับเสียง มี เร โด ใช้เสียงเอื้อน เอ้อเออเอ้อ (มรด) เพื่อไปเชื่อมกับเสียงโครงสร้างที่ 3 อนึ่งเหตุที่นับการตกแต่งทางร้องในวรรคนี้เป็น 7 พยางค์เพราะพยางค์เอื้อนเป็นเสียงถี่ ๆ ต่อเนื่องโดยไม่มีเสียงลากยาว ซึ่งเอื้อนลักษณะนี้พบมาครั้งหนึ่งแล้วในวรรคที่ 11 ของท่อน 1

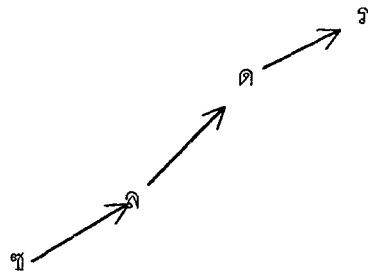
เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง เร เป็นเสียงโครงสร้างที่ไม่ใช่ลูกตก แต่ที่อยู่ในตำแหน่งจังหวะตกท้ายวรรคตาม ซึ่งเป็นรูปแบบทางร้องที่เสียงลูกตกย่อยออกไปหลังจังหวะตก ด้วยการตกแต่งเป็นเอื้อน 3 พยางค์เช่นเดียวกับทางร้องในบางวรรคที่พบมาแล้วข้างต้น การตกแต่งทำนองเริ่มจากระดับ เร ที่จังหวะตกท้ายห้องโน้ตที่ 4 เคลื่อนที่ลงไปหา โด แล้วข้ามไปหา ลา ซึ่งเป็นเสียงลูกตก ด้วยเสียงเอื้อน เอ้อ - เออเอ้อ(รดล)

วรรคที่ 2

ทางซ้องวรรคที่ 2 เป็นรูปแบบทางซ้องที่มีเสียงห่าง ๆ เน้นเสียงโครงสร้าง ทำนองเคลื่อนที่ขึ้นโดยเริ่มจากโครงสร้างระดับเสียง ซอล เคลื่อนที่ขึ้นไปหา ลา โด และ เร ตามลำดับ

ทางซ้อง | - ล - ซ | ซซ - ล | ลล - ด | ดด - ร |

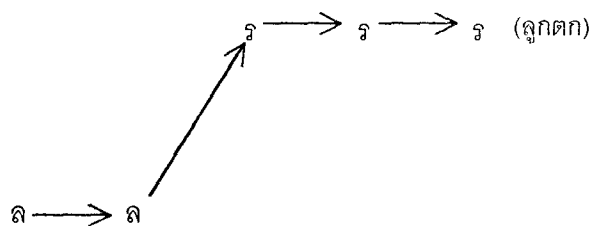
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ้อง

ทางร้องวรรคที่ 2 เป็นทางร้องที่มีเสียงโครงสร้างครบทั้ง 4 เสียง และมีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้าง โดยเริ่มด้วยโครงสร้างที่ 1 ด้วยระดับเสียง ลา เป็นเสียงที่ต่างกับเสียงโครงสร้างของทางซ้องซึ่งเป็นเสียง ซอล ต่อจากนั้นขึ้นระดับเสียง ลา เป็นเสียงโครงสร้างที่ 2 ซึ่งเป็นระดับเสียงเดียวกันกับทางซ้อง แล้วจึงเคลื่อนที่ขึ้นไปหา เร ในเสียงโครงสร้างที่ 3 และซ้ำเสียง เร อีกครั้งในเสียงโครงสร้างที่ 4 แต่ทำนองยังไม่สิ้นสุด เพราะเสียงโครงสร้างสุดท้ายมีการตกต่ำ ทำนองคำร้องจึงทำให้เสียงลูกตกย่อยออกไปหลังจังหวะตก

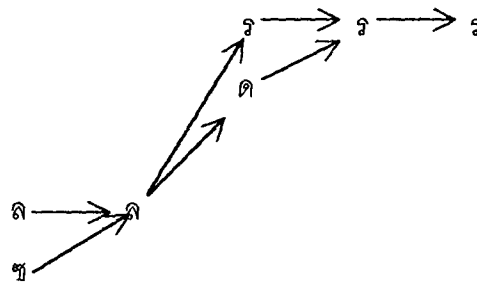
	-		+		
			ชาย	เนตร	
ทางร้อง	-- ดล	ลขมซล	--- ร	--- ร	ด --- ร

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ้อง

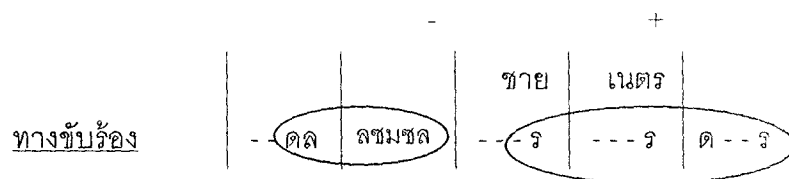
การเปรียบเทียบการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ้องกับทางร้องในวรรคที่ 2

	-		+		
			ชาย	เนตร	
ทางร้อง	-- ดล	ลขมซล	--- ร	--- ร	ด --- ร
ทางซ้อง	- ล - ซ	ซซ - ล	ลล - ด	ดด - ร	

เมื่อเปรียบเทียบเสียงโครงสร้างของทั้ง 2 ทางจะเห็นว่าทางร้องวรรคที่ 2 จะแบ่งทำนอง ออกเป็น 2 ส่วนอย่างชัดเจน ด้วยการซ้ำระดับเสียง ลา ในเสียงโครงสร้างที่ 1 และ 2 ระดับเสียง เร เป็นเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4

การตกแต่งทางร้องวรรคที่ 2 มีการตกแต่งแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน คือส่วนที่ 1 เป็น เอื้อนเนื้อทำนองเคลื่อนที่อยู่ระหว่างห้องโน้ตที่ 1 และ 2 ส่วนที่ 2 เป็นการตกแต่งทำนองคำร้องเคลื่อนที่อยู่ระหว่างห้องโน้ตที่ 3 และ 4 โดยมีรายละเอียดในการตกแต่งจากเสียงโครงสร้างทั้ง 4 ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 1 ระดับเสียง ลา ตกแต่งเป็นเอื้อน 2 พยางค์ ด้วยเปล่งเสียงเอื้อน ในระดับเสียง โด แล้วผ่อนเสียงลงหา ลา ที่จังหวะตก โดยเปล่งเสียงเอื้อนจากนาสิกลงไปต่ำ คอเป็นเสียง ฮือเออ หรือ ฮือเออ (ดล)

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง ลา มีการตกแต่งเป็นทำนองเต็มเป็นเอื้อน 5 พยางค์ ใน 1 จังหวะ ด้วยระดับเสียง ลา ซอล มี ซอล ลา ตามลำดับ โดยเปล่งเสียงจากนาสิกสูงลำคอ เป็นเอื้อน 3 พยางค์ในช่วงแรกด้วยเสียงเอื้อน ฮือเออเออ (ลขม) แล้วเปล่งเสียงเอื้อนต่อเนื่องไปอีก 2 พยางค์ในระดับเสียง ซอล แล้วผันขึ้นไประดับเสียง ลา เปล่งด้วยเสียงเอื้อน เออเฮย หรือ เอย

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง เร ตรงกับคำร้องคำว่า "ชาย" เป็นคำร้องที่มีเสียง สามัญ จึงเปล่งเสียงได้ตรงระดับเสียงโครงสร้างโดยไม่มีการตกแต่งทำนอง

เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง เร ตรงกับคำร้องคำว่า "เนตร" เป็นคำร้องที่มีเสียง วรรณยุกต์โท จึงต้องตกแต่งทำนองให้คำร้องเปล่งเสียงได้ชัดเจน ด้วยการเปล่งเสียงคำร้องด้วย ระดับเสียง 2 ระดับเสียง เริ่มจากการเปล่งเสียงในระดับเสียง เร แล้วผ่อนเสียงลงไปหาระดับ

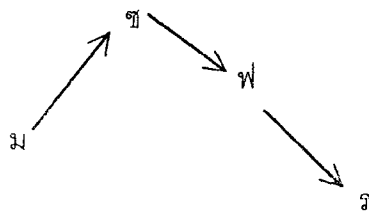
เสียง โด เป็ล่งคำร้องด้วยเสียง เนอด (รต) เนื่องจากระดับเสียง โด ไม่ตรงกับเสียงลูกตกจึง ต้องเอื้อนหางเสียงย้อยออกไปอีก 1 พยางค์ในระดับเสียง เร ด้วยเสียงเอื้อน อือ (ร)

วรรคที่ 3

ทางซ้องวรรคที่ 3 มีรูปแบบทำนองเป็นทำนองเต็ม ทำนองใช้ระดับเสียง มี ซอล ฟา และ เร เป็นเสียงโครงสร้าง ทำนองเคลื่อนที่โดยเริ่มจากเสียงโครงสร้างเสียงที่ 1 ในระดับเสียง มี เคลื่อนที่ขึ้นไปหา ซอล ที่เสียงโครงสร้างที่ 2 แล้วเคลื่อนที่ลงไป ฟา และ เร ตามลำดับ

ทางซ้อง | -ดรม | รรพซ | พลซพ | ซพมร |

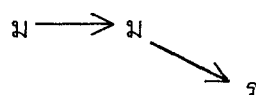
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ้อง

ทางร้องวรรคที่ 3 ทำนองมีการตัดเสียงโครงสร้างที่ 1 ออก โดยทำนองเคลื่อนที่อยู่ ระหว่างเสียงโครงสร้างที่ 2 3 และ 4 และปรับเปลี่ยนระดับเสียงโครงสร้างแตกต่างไปจากทาง ซ้อง โดยเริ่มจากระดับเสียง มี เป็นเสียงโครงสร้างที่ 1 และ 2 และจึงเคลื่อนลงไปหาเสียง เร

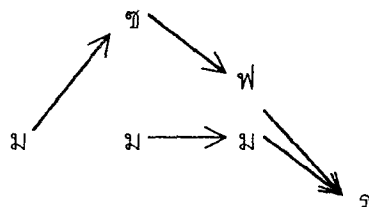
ทางร้อง | ---- | ---ม | มรดรม | -ซ-ร | ---มร | --- |

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางฆ้องกับทางร้องในวรรคที่ 3

ทางร้อง	----	---ม	มรดรม	-ช-ร	---มร	---
ทางฆ้อง	-ดรม	รมฟช	ฟลชฟ	ชฟมร		

จากการเปรียบเทียบจะเห็นว่า ทางร้องนั้นได้เปลี่ยนเสียงโครงสร้างเพื่อหลีกเลี่ยงระดับเสียงรองของบันไดเสียงแบบทางฆ้อง ทำให้เสียงโครงสร้างมีระดับเสียงที่ต่างระดับกันเพียง 1 ชั้นเสียง ทำนองจึงมีลักษณะการเคลื่อนลงโดยไม่ตกแต่งทำนองในรูปแบบย่อย้งหวะ

การตกแต่งทำนองทางร้องมีการตกแต่งด้วยจากเสียงโครงสร้างระดับเสียง โด เร มี และ ซอล โดยไม่ใช้เสียง ฟา อย่างทางฆ้อง จากเสียงโครงสร้างทั้ง 3 เสียงดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง มี ตกแต่งทำนองด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอ ด้วยเสียง เออ ในระดับเสียง มี พยางค์เดียว

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง มี ตกแต่งเป็นเอื้อน 6 พยางค์ใน 1 จังหวะ เริ่มด้วยเปล่งเสียงเอื้อนเคลื่อนที่ลงด้วยเอื้อน 3 พยางค์ในระดับเสียง มี เร โด ตามลำดับด้วยเสียงเอื้อน เอ้อเออเอ้อ (มรด) แล้วเปล่งเสียงเอื้อนเคลื่อนที่ขึ้นด้วยระดับเสียง เร ขึ้นไปหา มี ที่จังหวะตก แล้วผันเสียงขึ้นไปหา ซอล ต่อเนื่องออกไปอีกรวมเป็น 3 พยางค์ ด้วยเสียงเอื้อน เออเอ้อ - ฮือ (รม - ช)

เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง เร มีการตกแต่งทำนองเป็นเอื้อน 3 พยางค์ ด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอในระดับเสียง เร ที่จังหวะตก ด้วยเสียงเอื้อน เออ แล้วลากยาวต่อเป็นเอื้อนหางเสียงแบบเสียงเท่าต่อเนื่องออกไปโดยผันขึ้นไปทีระดับเสียง มี แล้วผ่อนลงมาทีระดับเสียง เร อย่างเร็วลงตรงจังหวะตกห้องโน้ตที่ 1 ของวรรคที่ 4 เปล่งเสียงเอื้อนด้วยเสียง ฮือฮือ (มร) แล้วลากเสียงไปสิ้นสุดที่ด้วยการพักหายใจก่อนจังหวะห้องโน้ตที่ 2 ของวรรค เหตุที่ ทำนองสามารถลากยาวเข้าไปได้นั้น ในกรณีของวรรคที่ 3 นี้เพราะทางร้องวรรคที่นั้นตัดทอนเสียงโครงสร้างที่ 1 และ 2 ออกไป และเสียงลูกตกนั้นมีระดับเสียง เร มีความสัมพันธ์กับเสียงโครงสร้างที่ 2 ของทางฆ้อง

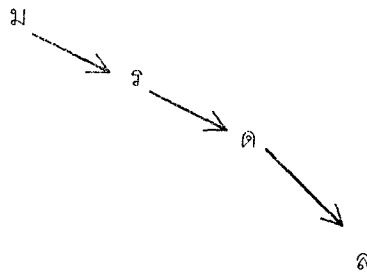
		-		+		-		+
				↓			คม	ค้อน
ทางร้อง	----	---ม	มรดรม	-ช-ร	---มร	---↓	---ด	---ด
ทางฆ้อง	-ดรม	รมفش	ฟลชฟ	ชฟมร	ดลชม	ลชมร	ชมรด	มรดล

วรรคที่ 4

ทางฆ้องวรรคที่ 4 มีรูปแบบทำนองเป็นทำนองเต็มเช่นเดียวกับวรรคที่ 3 มีระดับเสียง มี เร โด และ ลา เป็นเสียงโครงสร้าง ทำนองมีลักษณะเคลื่อนที่ลงโดยเริ่มจากระดับเสียง มี ลงไปหา เร โด และ ลา ตามลำดับ

ทางฆ้อง	ดลชม	ลชมร	ชมรด	มรดล
---------	------	------	------	------

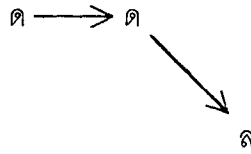
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางฆ้อง

ทางร้องวรรคที่ 4 ทำนองมีการตัดเสียงโครงสร้างที่ 1 และ 2 ออก เหลือเพียงเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 ของวรรคเท่านั้น เพราะปล่อยให้เสียงลูกตกของวรรคที่ 3 ลากยาวย่อยเข้ามา เหตุที่สามารถลากยาวเข้ามาได้นั้น ในกรณีของวรรคที่ 3 นี้เพราะเสียงลูกตกที่มีระดับเสียง เร จึงมีความสัมพันธ์กับเสียงโครงสร้างที่ 2 ของทางฆ้อง และทางร้องได้เปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 4 ให้มีระดับเสียง โด เท่ากับเสียงโครงสร้างที่ 3

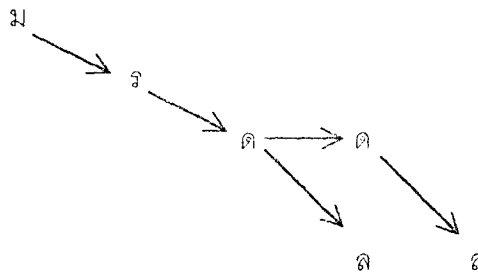
			-		+
			คม	ค้อน	
ทางร้อง	---มร	----	---ด	---ด	รรดล

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้องกับทางร้องในวรรคที่ 3

			คม	ค้อน	
ทางร้อง	---มร	---	---ด	---ด	รดรดล
ทางร้อง	ดลขม	ลขมร	ขมรด	มรดล	

จากการเปรียบเทียบทำให้เห็นการตัดเสียงโครงสร้าง ที่ปล่อยเสียงลูกตกของทางร้องวรรคที่ 3 ลากยาวเข้ามา และเห็นการหล่อมย้อยของเสียงลูกตกในวรรคที่ 4 เพราะมีการเปลี่ยนระดับเสียงเพื่อตกแต่งคำร้อง

การตกแต่งทำนองของทางร้องวรรคที่ 4 นี้เป็นการตกแต่งทำนองคำร้องทั้งหมด โดยตกแต่งขึ้นจากเสียงโครงสร้าง 2 เสียงดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง โด เป็นเสียงโครงสร้างที่ตรงกับคำร้องคำว่า “คม” เป็นคำร้องที่มีเสียงสามัญ จึงเปล่งเสียงได้ตรงระดับเสียงโครงสร้างโดยไม่มีกรตกแต่งทำนอง

เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง โด เป็นเสียงโครงสร้างที่ตกแต่งคำร้องคำว่า “ค้อน” เป็นคำร้องที่มีเสียงวรรณยุกต์ตรี จึงต้องมีการตกแต่งทำนองคำร้องด้วยระดับเสียง 2 ระดับเสียง โดยเริ่มจากระดับเสียง โด แล้วผันเสียงขึ้นไปหา เร ออกเสียงคำร้องเป็น คอฮ้อน (ดร) และเนื่องจากระดับเสียงที่เป็นทำนองคำร้องไม่ตรงกับเสียงลูกตก จึงต้องมีการตกแต่งเอื้อนทางเสียงต่อเนื่องออกไปเป็นเอื้อน 4 พยางค์ ด้วยระดับเสียง โด เร โด ลา ตามลำดับ โดยเปล่งเสียง

ด้วยเสียงเอื้อน เออแฮอเออเออ (ดรดล) เป็นลักษณะของเอื้อนทางเสียงในทางร้องที่ทำนองเคลื่อนที่ลง

วรรคที่ 5 วรรคที่ 6 และวรรคที่ 7

ทั้ง 3 วรรคของเพลงต้นเพลงจึง 3 ชั้น ท่อนที่ 2 นี้เป็นทางร้องที่มีทำนองเหมือนกับทางร้องในวรรคที่ 9 10 และ 11 ของท่อนที่ 1 ทุกประการ

วรรคที่ 8

ในวรรคที่ 8 นี้ถึงแม้จะเป็นทางร้องที่มีทำนองเหมือนวรรคที่ 12 ของท่อน 1 แต่มีการเปลี่ยนเนื้อร้องเป็น “ให้บักซา” จึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงทำนองให้สัมพันธ์กับคำร้อง

	-		+		
ทางร้อง	-- พร	----	ให้ บัก	ซา	ด - ดช
ทางร้อง	- ร - ช	ดด - ล	พร - ร	ฟ - - ล	ด - ดช
	(ด)	(ร)			

การตกแต่งทำนองคำร้องสำหรับเนื้อร้องว่า “ให้บักซา” ตกแต่งโดยแบ่งพยางค์คำร้องออกเป็น 2 คำ คำที่ 1 คือ “ให้” มีเสียงวรรณยุกต์โท ตกแต่งทำนองด้วยการใช้ระดับเสียง 2 ระดับเสียง ด้วยการเปล่งเสียงในระดับ ฟา แล้วผ่อนเสียงลงไปหา เร เปล่งเสียงคำร้องเป็น ไห้อี (พร) คำที่ 2 คือ “บักซา” มี 2 พยางค์ แบ่งการตกแต่งเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 “บัก” มีเสียงวรรณยุกต์เอก ตกแต่งทำนองเหมือนคำว่า “ให้” แต่เปล่งเสียงคำร้องเปล่งเอื้อนต่อออกไป 1 พยางค์เป็น บักอีอ (พร) ส่วนที่ 2 “ซา” มีเสียงวรรณยุกต์จัตวา ตกแต่งทำนองด้วยการเปล่งเสียงในระดับเสียง ลา แล้วผันเสียงขึ้นไปหา โด เปล่งเสียงคำร้องเป็น ซาอีอ (ลล) และเนื่องระดับเสียงของคำร้องไม่ตรงกับเสียงลูกตก จึงต้องเอื้อนทางเสียงต่อเนื่องออกไปเป็นเอื้อน 1 พยางค์ ด้วยการผ่อนเสียงลงจากระดับเสียง โด หางเสียงของคำว่า “ซา” ลงมาที่ระดับเสียง ซอล ออกเสียงคำร้องต่อเนื่องกับหางเสียงเป็น ซาอีเออ (ลลช)

2.2 การวิเคราะห์ทางร้องเพลงต้นเพลงจึง 3 ชั้น ท่อน 2 เทียบกลับ

เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงเนื้อร้อง จึงทำให้ทางร้องเพลงต้นเพลงจึง 3 ชั้น ท่อน 2 เทียบกลับนี้มีส่วนที่แตกต่างไปจากทางร้องเทียบแรก ซึ่งมีอยู่ 3 ส่วนดังนี้

วรรคที่ 2

วรรคนี้เป็นวรรคที่มีเนื้อร้อง ซึ่งในท่อนทาบนี้ได้เปลี่ยนเนื้อร้องจาก "ชายเนตร" เป็น "มาเอื้อนอรรถ" เนื่องจากคำร้อง 3 พยางค์นี้มีเสียงวรรณยุกต์แตกต่างออกไปคือ เสียงสามัญ เสียงโท และเสียงเอก ตามลำดับ จึงทำให้ทำนองในส่วนที่มีการเปลี่ยนเนื้อร้องต้องเปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้คำร้องออกเสียงได้ชัดเจนถูกต้องตามอักขรวิธี โดยมีการตกแต่งทางร้องในวรรคที่ 3 ที่ยกตัวอย่างดังนี้

	-		+		
<u>ท่อนแรก</u>			ชาย	เนตร	
	-- ดล	ลขมขล	--- ร	--- ร	ด -- ร
<u>ท่อนทาบ</u>			มาเอื้อน	อรรถ	
	-- ดล	ลขมขล	- ร - ร	ด -- ด	ร -- มร
<u>ทางร้อง</u>	- ล - ข	ขข - ล	ลล - ด	ดล - ร	

การตกแต่งเปลี่ยนแปลงทำนองคำร้อง จากคำร้องที่มีพยางค์เดียวของท่อนแรกคือ "ชาย" มาเป็นคำร้องที่มี 2 พยางค์ในท่อนทาบคือ "มาเอื้อน" โดยการเปล่งเสียงคำว่า "มา" ในระดับเสียง เร และคำว่า "เอื้อน" มีเสียงวรรณยุกต์โทจึงต้องเปล่งเสียงด้วยระดับเสียง 2 เสียงผลมกันคือ เปล่งเสียง เร แล้วผ่อนเสียงลงมาที่ โด เปล่งคำร้องเป็น อื้อเอื้อน (รล) ส่วนคำหลังมีพยางค์เดียวเหมือนกันคือคำว่า "อรรถ" แต่มีเสียงวรรณยุกต์เอกจึงต้องเปลี่ยนทำนองคำร้อง ด้วยระดับเสียง 2 ระดับเสียง โดยเปล่งเสียงด้วยระดับเสียง โด แล้วผันเสียงขึ้นไปหา เร เปล่งคำร้องเป็น อรรถอื้อ (ดล) ต่อจากนั้นเพื่อความไพเราะและเน้นเสียงลูกตกยังมีการตกแต่งเอื้อนหางเสียงต่อเนื่องออกไปอีกด้วยการผันเสียงต่อเนื่องจากพยางค์เอื้อนหลังคำร้องขึ้นไปทีละระดับเสียง มี แล้วผ่อนเสียงลงมาหา เร เปล่งเสียงเอื้อนเป็น อื้ออื้อ (ลล)

วรรคที่ 4

มีการเปลี่ยนเนื้อร้องจาก "คมค้อน" เป็น "วัจนา" ทำนองคำร้องจึงมีการตกแต่งเปลี่ยนแปลงไปดังนี้

	-		+		
<u>ท่อนแรก</u>			คม	ค้อน	
	--- มร	----	--- ด	--- ด	รตรดล

ที่	ว	จ	น	า	
ท	ด	ล	ช	ม	ร
ว	จ	น	า		
ท	ด	ล	ช	ม	ร

การตกแต่งเนื้อร้องคำว่า "วิจนา" ซึ่งเป็นคำเดียวมี 3 พยางค์นั้น ต้องตกแต่งด้วยการแบ่งคำร้องออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกมีพยางค์เดี่ยวเปล่งเสียงพยางค์แรกตรงกับจังหวะตกด้วยระดับเสียง เร ออกเสียงเป็น วัด ส่วนที่ 2 มี 2 พยางค์เปล่งเสียง 2 พยางค์ต่อเนื่องกันโดยให้พยางค์ท้ายตกลงตรงจังหวะตกพอดี ด้วยการเปล่งเสียงคำร้องด้วยระดับเสียง เร ทั้ง 2 พยางค์เช่นเดียวกับระดับเสียงของส่วนที่ 1 แต่เสียงพยางค์หลังไม่ตรงกับเสียงลูกตกจึงต้องตกแต่งอื่นทางเสียงต่อเนื่องออกไปด้วยอื่นที่มี 3 พยางค์ ด้วยระดับเสียง เร โด และ ลา ตามลำดับเพื่อให้เสียงสุดท้ายตรงกับเสียงลูกตก และย่อยออกไปอยู่หลังจังหวะตกเช่นเดียวกับทางร้องเที่ยวแรก

วรรคที่ 8

มีการเปลี่ยนเนื้อร้องจาก "ให้ปักษา" เป็น "ทุกสิ่งอัน" ทำนองคำร้องจึงมีการตกแต่งเปลี่ยนแปลงไปดังนี้

			-	+	
ที่	ให้	ปัก	ษา		
ท	ฟ	ร	ล	ด	ดช
ว	ทุก	สิ่ง	อัน		
ท	ฟ	ล	ช	ฟ	ช
ว	ร	ร	ฟ	ฟ	ช

การตกแต่งเนื้อร้องที่มีคำร้องว่า "ทุกสิ่งอัน" มีการตกแต่งโดยแบ่งเนื้อร้องเป็น 2 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่หนึ่งมี 2 คำ 2 พยางค์คือ "ทุกสิ่ง" ซึ่งมีเสียงวรรณยุกต์ตรีและเอกตามลำดับ คำว่า "ทุก" นั้นเปล่งเสียงด้วยระดับเสียง ลา และคำว่า "สิ่ง" ต้องเปล่งเสียงด้วยระดับเสียง 2 ระดับเสียง เริ่มจากการเปล่งเสียงด้วยระดับเสียง ซอล ที่จังหวะตก แล้วผ่อนเสียงลงไปหา ฟา ออกเสียงคำร้องเป็น ลี้อิง (ชฟ) ส่วนที่ 2 มี 1 คำ 1 พยางค์คือ "อัน" ซึ่งมีเสียงสามัญจึงสามารถเปล่งเสียงได้ตรงกับเสียง ซอล ที่เป็นเสียงลูกตกได้พอดี โดยที่ไม่ต้องมีการตกแต่งเพิ่มระดับเสียงหรืออื่นทางเสียงต่อเนื่องออกไป

3. การวิเคราะห์ทางร้องเพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น ท่อน 1 เทียบแรก และเทียบกลับ

โน้ตทางซ้องวงใหญ่เพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น ท่อน 1

--- ล	- ดดด	--- ร	- ดดด	- ฟชล	- ด - ร	- ด - ร	รร - ด
- มมม	- ช - ร	รร - ด	ดด - ล	- ล - ช	ชช - ล	ลล - ด	ดด - ร
- ดรม	รมฟช	ฟลชฟ	ชฟมร	ดลชม	ลชมร	ชมรด	มรดล
- ลชม	ชมรด	ดด - ร	รร - ม	- ช - ล	- ช - ม	มม - ร	รร - ด

โน้ตทางขับร้องเพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น ท่อน 1 เทียบแรก

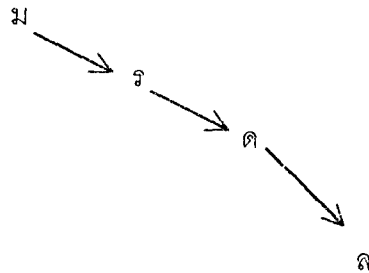
	-		+		-		+
----	----	----	----	----	----	----	----
	ไม่เกรง		องค์				นรินทร์
----	- รดร	- ร - ม	รด - ด	--- ร	-- ดล	----	-- รร
รมร --	--- ม	มรดรม	- ช - ร	มร - ดล	- ด - ร	มรชช	มรด - ร
						ปิ่น	ธเรศ
ดล - ช	--- ด	--- ร	มรดรม	----	--- ช	--- ร	ด - ร ร
ดรมรด							

โน้ตทางขับร้องเพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น ท่อน 1 เทียบกลับ

	-		+		-		+
----	----	----	----	----	----	----	----
	เถอ		ก็ เป็น		พญา		ครุฑ
----	--- ร	-- มร	ดล - ด	- รดล	-- ดด	--- ล	รด - รม
ร ---	--- ม	มรดรม	- ช - ร	มรดรม	- ช - ร	มรชช	มรด - ร
						อุดม	เดช
ดล - ช	--- ด	--- ร	มรดรม	----	--- ช	-- รร	- ด --
รมรด							

ทางร้อง | - ม ม ม | - ช - ร | ร ร - ด | ด ด - ล |

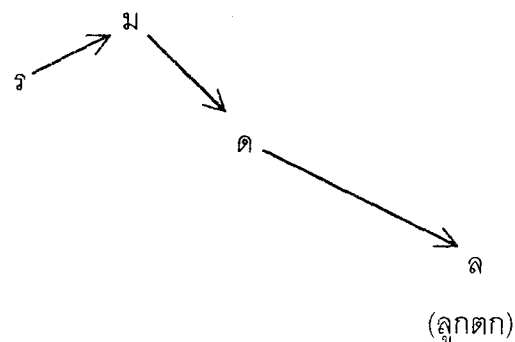
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

ทางร้องวรรคที่ 3 ทำนองมีการตัดเสียงโครงสร้าง โดยมีทำนองเคลื่อนระหว่างเสียงโครงสร้างที่ 2 3 และ 4 ของวรรค และมีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้างเพื่อตกแต่งคำร้อง โดยเริ่มจากระดับเสียง เร เคลื่อนขึ้นไปหา มี แล้วเคลื่อนที่ลงมาหา โด ในกรณีที่ระดับเสียง โด เป็นเสียงที่ทางร้องปรับเปลี่ยนให้เป็นเสียงโครงสร้างทางร้อง ทำให้เสียงถูกตักย้อยออกไปหลังจังหวะตก สำหรับทางร้องวรรคที่ 3 เพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น ท่อน 1 เทียบแรก โดยเฉพาะทางร้องของครูสุดจิตต์ ดุริยประณีตนั้น ได้เชื่อมหางเสียงทำให้เสียงถูกตักย้อยออกไปตกลงที่จังหวะตกของห้องโน้ตที่ 2 ของวรรคที่ 4

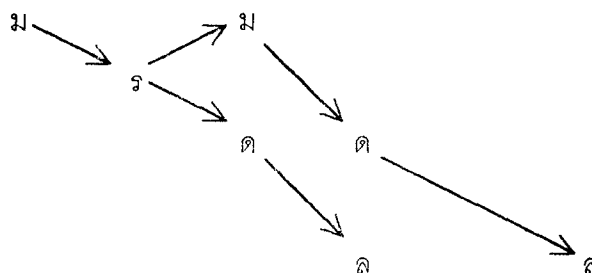
	-		+			
	ไม่เกรง	องค์				
ทางร้อง	----	- ร ด ร	ร - - ม	ร ด - ด	---- ร	-- ด ล

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ้องกับทางร้องในวรรคที่ 3

		ไม่เกรง		องค์		
ทางร้อง	----	- รด ร	ร--ม	รด - ด	---- ร	---ล
ทางซ้อง	- ม ม ม	- ซ - ร	ร ร - ด	ด ด - ล		

เมื่อเปรียบเทียบเสียงโครงสร้างทางซ้องและทางร้องจะเห็นว่า ทางร้องวรรคนี้มีการเปลี่ยนเสียงโครงเพื่อตกแต่งทำนอง ทำให้ทำนองมีลักษณะเหลือมจึงหวั่นกับทางซ้องอย่างมาก

การตกแต่งทางร้องวรรคที่ 3 นี้เป็นการตกแต่งในรูปแบบทำนองคำร้องและเอื้อนระหว่างคำ โดยมีเนื้อร้องว่า “ไม่เกรงองค์” โดยตกแต่งขึ้นจากเสียงโครงสร้างที่ 2 3 และ 4 ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง เร เป็นเสียงโครงสร้างที่ตรงกับกลุ่มคำร้องที่ประกอบด้วยคำ 2 คำมี 2 พยางค์ คำแรกคือคำว่า “ไม่” มีเสียงวรรณยุกต์โท ตกแต่งทำนองคำร้องด้วยระดับเสียง 2 ระดับเสียง ด้วยการเปล่งระดับเสียง เร แล้วผ่อนเสียงลงมาหา โด ออกเสียงคำร้องเป็น ไม่อี (รด) ส่วนคำที่ 2 คำว่า “เกรง” มีเสียงสามัญ ตกแต่งด้วยเปล่งระดับเสียง เร แต่จากคำว่า “เกรง” มีเสียงสั้นทำให้ต้องเอื้อนหางเสียงต่อเนื่องออกไปด้วยระดับเดิม ออกเสียงต่อเนื่องกันเป็น เกรงอีอ (รร)

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง มี เป็นส่วนที่ตกแต่งเป็นเอื้อนระหว่างคำ ตกแต่งเป็นเอื้อน 3 พยางค์ เปล่งต่อเนื่องจากคำร้องกลุ่มแรกด้วยระดับเสียง มี เร โด ตามลำดับ โดยให้ระดับเสียง มี อยู่ตรงตำแหน่งจังหวะตก ซึ่งเป็นระดับเสียงแรกของเอื้อนที่ทำให้เสียงตกของทำนองที่สัมพันธ์กับทางซ้องนั้นย่อยออกไป สำหรับส่วนนี้คือระดับเสียง โด

เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง โด เป็นเสียงโครงสร้างที่ตรงกับคำร้องคำว่า “องค์” มีเสียงสามัญ ตกแต่งโดยเปล่งเสียงซ้ำกับเสียงตกของพยางค์เอื้อนคือระดับเสียง โด นั้นเอง แต่ระดับเสียง โด ไม่ใช่เสียงลูกตกของวรรคจึงต้องตกแต่งเอื้อนหางเสียงต่อเนื่องออกไป ด้วยเอื้อน 3 พยางค์ เปล่งเสียงด้วยระดับเสียง เร โด ลา ตามลำดับ ด้วยเสียงเอื้อนที่ใช้กับเอื้อน 3

พยางค์ที่ได้พบแล้วข้างต้น แต่การเอื้อนในวรรคนี้ย้อยออกไปถึง 2 ห้องโน้ต นำเป็นเพราะว่ามีเสียงตกที่สัมพันธ์กับเสียงตกของวรรคที่ 4

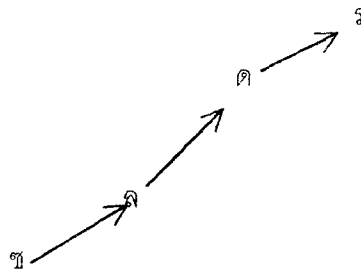
		-		+		-		+
			ไม่เกรง		องค์		↓	นรินทร์
ทางร้อง	----	- รดร	ร--ม	รด-ด	---ร	--ดล	----	--รร
ทางฆ้อง	-มมม	-ช-ร	รร-ด	ดด-ล	-ล-ช	ชช-ล	ลล-ด	ดด-ร

วรรคที่ 4

ทางฆ้องวรรคที่ 4 เป็นวรรคเพลงที่คู่กับวรรคที่ 3 ทำนองมีลักษณะที่เป็นฆ้องเสียงห่างๆ เคลื่อนที่ขึ้น โดยเริ่มจากเสียงโครงสร้างระดับเสียง ซอล เคลื่อนที่ขึ้นไปหา ลา โด และ เร ตามลำดับ

ทางฆ้อง	-ล-ช	ชช-ล	ลล-ด	ดด-ร
---------	------	------	------	------

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางฆ้อง

ทางร้องวรรคที่ 4 เป็นทางร้องที่ตัดเสียงโครงสร้างเพื่อตกแต่งคำร้องเพียงคำเดียว จึงทำให้มีเสียงโครงสร้างที่ 4 เสียงเดียวที่ใช้ตกแต่งทำนอง คือระดับเสียง เร อยู่ตรงจังหวะตกของห้องโน้ตที่ 4 ส่วนช่วงว่างข้างหน้า 3 ห้องโน้ตนั้น ปล่อยให้ทำนองที่เป็นหางเสียงลูกตกของวรรคที่ 3 ย้อยเข้ามา

		-		+	
					นรินทร์
ทางขับร้อง	---ร	--ดล	----	--รร	รร--
ทางฆ้อง	-ล-ช	ชช-ล	ลล-ด	ดด-ร	

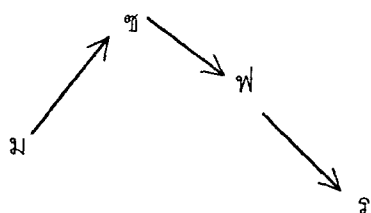
การตกแต่งทางร้องวรรคที่ 4 ตกแต่งจากเสียงโครงสร้างเสียงเดี่ยวที่อยู่ตรงจังหวะตก คือระดับเสียง เร ซึ่งเป็นเสียงลูกตก เป็นทำนองคำร้องของคำร้อง 1 คำ 2 พยางค์ คือคำว่า "นรินทร์" มีเสียงสามัญ ตกแต่งด้วยการเปล่งด้วยระดับเสียง เร ทั้ง 2 พยางค์ และเนื่องจาก พยางค์มีเสียงสั้นจึงตกแต่งเป็นเอื้อนหางเสียงมี 3 พยางค์ต่อเนื่องออกไปออกไป ด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนในระดับเสียง เร มี เร ด้วยเสียงเอื้อน เอออีเออ (รวมร)

วรรคที่ 5

ทางร้องวรรคที่ 5 มีลักษณะทำนองเต็มการดำเนินทำนองเหมือนกับ ทางร้องวรรคที่ 3 ของเพลงต้นเพลงจึง 3 ชั้น ท่อน 2 เพลงแรกของดับต้นเพลงจึง 3 ชั้น

ทางร้อง | -ดรม | รμφช | ฟลชฟ | ชฟมร |

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

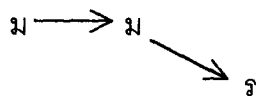

ทางร้องก็มีการตัดทอนและเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่เหมือนกับวรรคที่ 2 เพลงต้นเพลงจึง 3 ชั้นทั้งหมด ต่างกันตรงที่เสียงลูกตกไม่ย้อยออกไปมาก เพราะวรรคที่ 6 ไม่มีช่องว่างที่ปล่อยให้ย้อยเข้าไปได้

	-		+		-		+		
ทางร้อง	----	---ม	มรดรม	-ช-ร	มร-ดล	-ด-ร	มรชร	มรด-ร	ดล--
ทางร้อง	-ดรม	รμφช	ฟลชฟ	ชฟมร	ดลชม	ลชมร	ชมรด	มรดล	

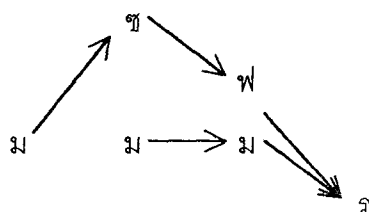
	-		+	
ทางร้อง	----	---ม	มรดรม	-ช-ร

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ้องกับทางร้องในวรรคที่ 5

ทางร้อง	----	--- ม	มรดรม	- ร - ร
ทางซ้อง	- ดรม	รมฟช	ฟลชฟ	ชฟมร

เมื่อเปรียบเทียบจะเห็นว่า ทางร้องในวรรคนี้ตัดทั้งเสียงโครงสร้างและระดับเสียง เพราะ ตกแต่งทำนองด้วยระดับเสียงที่เป็นเสียงหลักของบันไดเสียงเท่านั้น ไม่ได้ใช้ระดับเสียงรองอย่าง ทางซ้อง

การตกแต่งทำนองทางร้องก็ตกแต่งจากเสียงโครงสร้าง 3 เสียง ตกแต่งระดับเสียง โด เร มี และ ซอล ซึ่งเป็นกลุ่มเสียงในบันไดเสียง โด โดยไม่ใช้เสียงรองอย่างทางซ้อง

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง มี ตกแต่งทำนองด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอ ด้วยเสียง เออ ในระดับเสียง มี พยางค์เดียว

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง มี ตกแต่งเป็นเอื้อน 6 พยางค์ใน 1 จังหวะ เริ่มด้วย เปล่งเสียงเอื้อนเคลื่อนที่ลงด้วยเอื้อน 3 พยางค์ในระดับเสียง มี เร โด ตามลำดับด้วยเสียง เอื้อน เอ้อเออเอ้อ (มรด) แล้วเปล่งเสียงเอื้อนเคลื่อนที่ขึ้นด้วยระดับเสียง เร ขึ้นไปหา มี ที่ จังหวะตก แล้วผันเสียงขึ้นไปหา ซอล ต่อเนื่องออกไปอีกรวมเป็น 3 พยางค์ ด้วยเสียงเอื้อน เออเอ้อ - ฮือ (รมช)

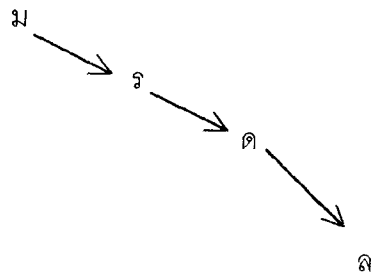
เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง เร มีการตกแต่งเป็นเอื้อน 3 พยางค์ ด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนในระดับเสียง เร ด้วยเสียงเอื้อน เออ หรือ เงอ (ร) ลงที่จังหวะตก จากนั้นมีการเอื้อน เป็นหางเสียงแบบเสียงเพื่อย้อออกหลังจังหวะตกอีก 2 พยางค์ ด้วยการผันเสียงขึ้นไประดับเสียง มี แล้วกลับลงมาที่ เร ลั่น ๆ ด้วยเสียงเอื้อน ฮือเออ (มร)

วรรคที่ 6

ทางฆ้องวรรคที่ 6 เป็นทางฆ้องที่มีทำนองเป็นคู่กับวรรคที่ 5 และมีลักษณะทำนองโครงสร้างที่เหมือนกับทางฆ้องวรรคที่ 4 ของเพลงต้นเพลงจึง 3 ชั้น ท่อน 2 เช่นกัน

ทางฆ้อง | ดลขม | ลขมร | ขมรด | มรดล |

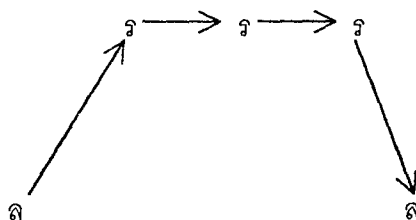
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางฆ้อง

ทางร้องวรรคที่ 6 นี้แตกต่างออกไปเพราะเป็นลักษณะเอื้อนเนื้อทำนองไม่ใช้การตกแต่ทำนองคำร้องอย่างเพลงต้นเพลงจึง 3 ชั้น ท่อน 2 ทำนอง มีการใช้เสียงโครงสร้างครบทั้ง 4 เสียง และเปลี่ยนเสียงโครงสร้างตามแนวทางร้อง โดยเริ่มจากระดับเสียง ลา เคลื่อนที่ขึ้นไปหา เร แล้วเสียง เร ที่เป็นเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4

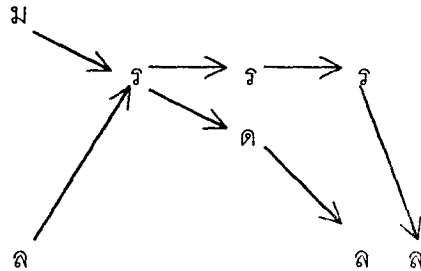
ทางร้อง | มร - ดล | - ด - ร | มรขร | มรด-ร | ดล - - |

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางฆ้องกับทางร้องในวรรคที่ 6

ทางร้อง	มร-ดล	- ด - ร	มรขร	มรด-ร	ดล --
ทางฆ้อง	ดลขม	ลขมร	ขมรด	มรดล	

จากการเปรียบเทียบทางร้องในวรรคนี้มีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้าง ในรูปแบบการเคลื่อนที่ที่แตกต่างไปจากทางฆ้องตรงเสียงโครงสร้างที่ 1 ส่วนเสียงโครงสร้างที่ 2 3 และ 4 มีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้างให้มีระดับเสียงซ้ำกัน ตามรูปแบบทางร้องที่มีลักษณะเคลื่อนที่ลงเช่นเดียววรรคอื่น ๆ ที่ผ่านมาแล้ว

การตกแต่งทำนองทางร้องตกแต่งจากเสียงโครงสร้าง 4 เสียง ตกแต่งด้วยกลุ่มระดับเสียงในบันไดเสียง โด คือระดับเสียง โด เร มี ซอล และ ลา ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 1 ระดับเสียง ลา ตกแต่งเป็นเอื้อน 2 พยางค์ ด้วยการเปล่งเสียงระดับเสียง โด เคลื่อนลงหาระดับเสียง ลา ที่จังหวะตก ด้วยเสียงเอื้อน อ้อเอ้อ (ดล)

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง เร เป็นลักษณะของเอื้อนเชื่อมเสียงโครงสร้างที่ 1 กับโครงสร้างที่ 2 ด้วยเพิ่มพยางค์ 1 พยางค์ระหว่างเสียงโครงสร้างทั้ง ด้วยเปล่งเสียงในระดับเสียง โด เพื่อผ่านขึ้นไปหาระดับเสียง เร ที่จังหวะตก ด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนต่อเนื่องเป็น 2 พยางค์ ด้วยเสียง เอ้อเอ้อ (ดรอ)

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง เร ในส่วนนี้มีการตกแต่งทำนองที่มีความถี่ถึง 7 พยางค์ เป็นทำนองที่ต่อเนื่องจากเสียงโครงสร้างที่ 2 มาเชื่อมกับเสียงโครงสร้างที่ 3 ด้วยเสียงเอื้อนที่รวมกับเสียงโครงสร้างเป็น 4 พยางค์ ด้วยระดับเสียง มี เร ซอล และ เร ตามลำดับ ด้วยเสียงเอื้อน เฮอเอ็งอีเออ (มรขร) แล้วต่อเนื่องด้วยการเอื้อน 3 พยางค์เคลื่อนที่ออกไปจากเสียงโครงสร้าง ด้วยระดับเสียง เร โด ลา ใช้เสียงเอื้อน เอ้อเอ้อเอ้อ (รดล) เพื่อไปเชื่อมกับเสียงโครงสร้างที่ 4 อนึ่งเหตุที่นับการตกแต่งทางร้องในวรรคนี้เป็น 7 พยางค์เพราะพยางค์เอื้อนเป็นเสียงถี่ ๆ ต่อเนื่องโดยไม่มีเสียงลากยาว เสียงโครงสร้างทำหน้าที่เหมือนแกนกลาง ที่มีการตกแต่งให้ทำนองเคลื่อนที่เข้ามาหาจังหวะตกและเคลื่อนที่ออกไปจากจังหวะตก

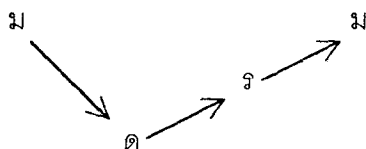
เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง เร เป็นเสียงโครงสร้างที่ไม่ใช่ลูกตก แต่ที่อยู่ในตำแหน่งจังหวะตกท้ายวรรคตาม ซึ่งเป็นรูปแบบทางร้องที่เสียงลูกตกย้ายออกไปหลังจังหวะตกด้วยเอื้อน 3 พยางค์เช่นเดียวกับทางร้องในบางวรรคที่พบมาแล้วข้างต้น การตกแต่งทำนองเริ่มจากระดับ เร ที่จังหวะตกท้ายห้องโน้ตที่ 4 เคลื่อนที่ลงไปหา โด แล้วข้ามไปหา ลา ซึ่งเป็นเสียงลูกตก เอื้อนด้วยเสียง เอื้อ - เอื้อเอื้อ(รอดล)

วรรคที่ 7

ทางฆ้องวรรคที่ 7 นี้เป็นทางฆ้องที่มีทำนองเหมือนกับทางฆ้องวรรคที่ 5 ของเพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ท่อน 1 คือทำนองอยู่ในบันไดเสียง โด ทำนองเคลื่อนที่ด้วยเสียงโครงสร้างระดับเสียง มี โด เร มี ตามลำดับ ตกแต่งทำนองด้วยเสียง ซอล และ ลา เสียงโครงสร้างเคลื่อนที่จากเสียง มี ลงไปหา โด เคลื่อนที่ขึ้นผ่าน เร ไปหาลูกตกเสียง มี

ทางฆ้อง | - ลซม | ซมรด | ดด - ร | รร - ม |

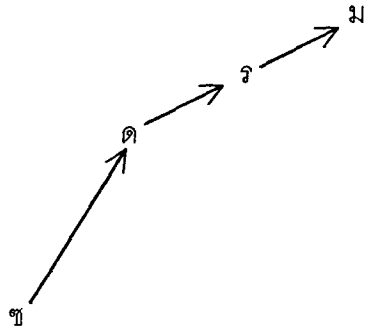
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางฆ้อง

ทางร้องวรรคที่ 7 ของเพลงจระเข้หางยาว 3 ชั้น ท่อน 1 นี้แตกต่างไปจากทางร้องในเพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ท่อน 1 เพราะเป็นทางร้องที่มีเสียงโครงสร้างครบทั้ง 4 เสียง และมีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 1 จากระดับเสียง มี เป็น ซอล ทำให้โครงสร้างมีลักษณะเคลื่อนที่จากต่ำไปสูง โดยเริ่มจากระดับเสียง ซอล เคลื่อนที่ขึ้นไปหา โด เร และ มี ตามลำดับ

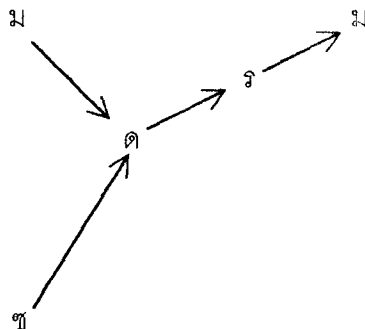
ทางร้อง | ---ซ | ---ด | ---ร | มรดรม |

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้องกับทางร้องในวรรคที่ 7

ทางร้อง	--- ซ	--- ด	--- ร	มรดรม
ทางร้อง	- ลซม	ซมรด	ดด - ร	รร - ม

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างทางร้องและทางร้องของวรรคที่ 7 จะเห็น ความแตกต่างที่เสียงโครงสร้างที่ 1 ของทั้ง 2 ทางคือ ทางร้องใช้ระดับเสียง มี เคลื่อนที่ขึ้นไปหาเสียงระดับเสียง โด ที่เป็นเสียงโครงสร้างที่ 2 ส่วนทางร้องนั้นเปลี่ยนเป็นระดับเสียง ซอล ต่ำแล้วเคลื่อนขึ้นไปหา ระดับเสียง โด

การตกแต่งทางร้องของวรรคที่ 7 นี้ เป็นเอ็นเนอทำนองไม่มีเนื้อร้อง เป็นทางร้องที่เรียกกันว่า “ทางกอดลูกน้อง” คือมีความสัมพันธ์กับทางร้องทั้งด้านระดับเสียงและทิศทางในการเคลื่อนที่ ตกแต่งด้วยกลุ่มระดับเสียง โด เร มี และ ซอล ซึ่งทำหน้าที่เป็นทั้งเสียงโครงสร้างและเสียงตกแต่ง โดยมีการตกแต่งดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 1 ระดับเสียง ซอล แปลงเสียงตรง ๆ ด้วยระดับเสียง ซอล โดยไม่มีการตกแต่งทำนองด้วยเสียงอื่น เอ่อ ซึ่งเป็นเสียงอื่นที่แปลงจากลำคอในระดับต่ำ

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง โด เป็ล่งเสียงตรง ๆ ด้วยระดับเสียง โด โดยไม่มีการ ตกแต่งทำนองเช่นเดียวกับเสียงโครงสร้างที่ 1 ด้วยเสียงเอื้อน เออ เป็นเสียงเอื้อนที่เปล่งจากลำ คอ แต่ไม่มีเสียงวรรณยุกต์เอกเพราะระดับเสียง โด เป็นเสียงเอื้อนขั้นที่ 2 ที่ต่อเนื่องจากเสียง โครงสร้างที่ 1

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง เร ตกแต่งด้วยด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอด้วย เสียง เออ ในระดับเสียง เร เพียงพยางค์

เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง มี ตกแต่งเป็นเอื้อน 6 พยางค์ใน 1 จังหวะ เริ่มด้วย เปล่งเสียงเอื้อนเคลื่อนที่ลงด้วยเอื้อน 3 พยางค์ในระดับเสียง มี เร โด ตามลำดับด้วยเสียง เอื้อน เอ้อเออเอ้อ (มรด) แล้วเปล่งเสียงเอื้อนเคลื่อนที่ขึ้นด้วยระดับเสียง เร มี ตาลำดับอีก 2 พยางค์ ด้วยเสียงเอื้อน เออเอ้ย (ชล) ต่อจากนั้นลากเสียงออกไปอีก 2 ห่องโน้ต ในการลาก เสียงยาวมาก ๆ นั้นจะมีการตกแต่งด้วยการผันเสียงขึ้นไปจากระดับเสียงลูกตกขึ้นไปอีก 3 เสียง ก่อนการพักหายใจเสมอ แล้วเปล่งเสียงด้วยเสียงเอื้อน หือ (ช) เป็นเสียงเอื้อนพยางค์สุดท้าย

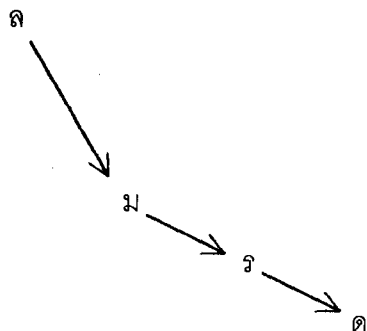
		-		+		-		+
				↓			ปิ่น	ธเรศ
<u>ทางร้อง</u>	ดล - ช	--- ด	--- ร	มรดรม	----	--- ช↓	-- รด	-- รร
<u>ทางฆ้อง</u>	- ลขม	ขมรด	ดล - ร	รร - ม	- ช - ล	- ช - ม	มม - ร	รร - ด

วรรคที่ 8

ทางฆ้องวรรคที่ 8 วรรคนี้เป็นวรรคคู่ของวรรคที่ 7 ทำนองทางฆ้องต่อเนื่องกันโดยใช้กลุ่ม เสียงโครงสร้างในบันไดเสียง โด เช่นกัน ทำนองเคลื่อนที่จากสูงลงต่ำ โดยเริ่มจากเสียงโครง สร้าง ลา เสียงที่สูงที่สุดเคลื่อนที่ต่ำลงไปหา มี เร และลูกตกเสียง โด ตามลำดับ และเป็นทาง ฆ้องทางเดียวกันกับทางฆ้องวรรคที่ 6 ของเพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ท่อน 1

<u>ทางฆ้อง</u>	- ช - ล	- ช - ม	มม - ร	รร - ด
----------------	---------	---------	--------	--------

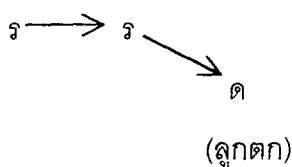
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางห้อง

ทางร้องวรรคที่ 8 เป็นทำนองทางร้องที่มีการตัดเสียงโครงสร้างที่ 1 และ 2 ออก เหลือเพียงเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 เนื่องจากทำนองปล่อยให้เสียงลูกตกของวรรคย่อยเข้ามา 2 ห้องโน้ต และมีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้างเพื่อให้เหมาะกับการตกแต่งคำร้อง ด้วยการเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 4 จากระดับเสียง โด เป็น เร เท่าเสียงโครงสร้างที่ 3

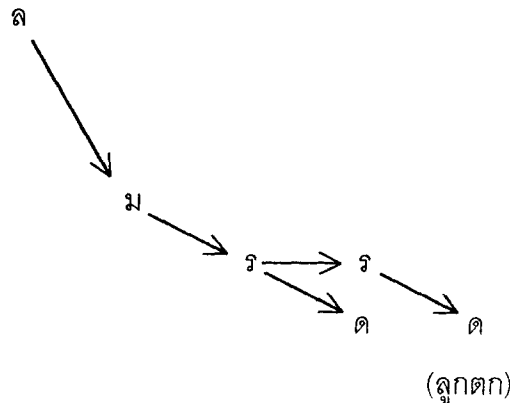
	-	+			
			ปิ่น	ธเรศ	
ทางร้อง	----	----	--- ร	ด - ร ร	ดรมรด

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางห้อง

การเปรียบเทียบการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางห้องกับทางร้องในวรรคที่ 8

			ปิ่น	ธเรศ	
ทางร้อง	----	----	--- ร	ด - ร ร	ดรมรด
ทางห้อง	- ซ - ล	- ซ - ม	มม - ร	รร - ด	↗

เมื่อเปรียบเทียบจะเห็นว่า ทางร้องนั้นการตัดทอนทำนองและการปรับเปลี่ยนระดับเสียง โครงสร้างให้สัมพันธ์กับเสียงคำร้อง จึงทำให้ลูกตกนั้นย้ายออกไปหลังจังหวะตก

การตกแต่งทางร้องตกแต่งจากเสียงโครงสร้าง 2 เสียงคือเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 เพื่อตกแต่งเนื้อร้องคำว่า "ปิ่นธเรศ"

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง โด ตรงกับคำร้องคำว่า "ปิ่น" มีเสียงวรรณยุกต์เอก การเปล่งเสียงร้องต้องตกแต่งด้วยระดับเสียง 2 ระดับเสียงคือ เปล่งด้วยระดับ เร ที่จังหวะตก แล้วผ่อนเสียงลงมาหา โด เปล่งเสียงคำร้องเป็น ปิ่น (รด)

เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง เร ตรงกับคำร้องคำว่า "ธเรศ" คำนี้มี 2 พยางค์เสียงวรรณยุกต์โท ตกแต่งพยางค์แรกด้วยการเปล่งระดับเสียง เร เสียงเดียว ส่วนพยางค์หลังต้องตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงด้วยระดับเสียง เร เคลื่อนลงมาหา โด เปล่งคำร้องเป็น เรธ (รด) ถึงแม้ว่าเสียงสุดท้ายของคำร้องจะตรงกับเสียงลูกตกแล้ว แต่ในทำยวรรคที่ 8 นี้ยังมีการตกแต่งเอื้อนหางเสียงต่อออกไปอีก เป็นเอื้อน 4 พยางค์ด้วยระดับเสียง เร มี เร โด ตามลำดับ เปล่งด้วยเสียงเอื้อน เอ้อเอ้อเอ้อเอ้อ (รมรด) เป็นเอื้อนหางเสียงที่ตกแต่งทำนองคำร้องที่เคลื่อนที่ลง

3.2 การวิเคราะห์ทางร้องเพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น ท่อน 1 เที้ยวกลับ

สำหรับทางร้องเพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น ท่อน 1 เที้ยวกลับ ทางของครูสุดจิตต์ ดุริย-ประณีต นอกจากทำนองจะเปลี่ยนแปลงเพราะการเปลี่ยนเนื้อร้องแล้ว ทางนี้ยังมีการเปลี่ยนรูปแบบของทำนองให้แตกต่างออกไปอีกด้วย ดังที่จะได้วิเคราะห์ต่อไปนี้

วรรคที่ 3

ทางร้องวรรคที่ 3 เที้ยวกลับมีการเปลี่ยนแปลงการตกแต่งทางร้องเพราะเปลี่ยนเนื้อร้องจาก "ไม่เกรงองค์" เป็น "เธอก็เป็น"

		-		+		
<u>เที่ยวแรก</u>		ไม่เกรง		องค์		
	----	- รดร	ร - - ม	รด - ด	--- ร	-- ดล
<u>เที่ยวกลับ</u>		เธอ		ก็ เป็น		
	----	--- ร	-- มร	ดล - ด	- รดล	
<u>ทางห้อง</u>		- มมม	- ช - ร	รร - ด		

การตกแต่งเปลี่ยนแปลงทำนองแบ่งออกเป็น 3 ส่วน โดยตกแต่งจากเสียงโครงสร้างที่ 2 และ 4 ของทางห้องเดิมดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง เร ตกแต่งเนื้อร้องที่เปลี่ยนจาก “ไม่เกรง” มี 2 คำ เป็น “เธอ” มีคำเดียว มีเสียงสามัญ จึงทำให้เปล่งเสียงคำร้องได้ตรงกับเสียงโครงสร้างของ ทำนองด้วยระดับเสียงเดียว โดยไม่ต้องเพิ่มระดับเสียง

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง เร ตกแต่งเชื่อมระหว่างคำร้อง เสียงโครงสร้างเปลี่ยน จากระดับเสียง มี เป็น เร จึงทำให้รูปแบบทำนองเปลี่ยนไป เป็นเอื้อน 2 พยางค์ด้วยเปล่งเสียง ระดับเสียง มี เคลื่อนลงมาหาระดับเสียง เร ที่จังหวะตก เอื้อนแบบกระทบ 2 เสียงด้วยเสียง เอื้อน ฮีเออ (มร)

เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง โด เหมือนเดิม ตกแต่งเนื้อร้องที่เปลี่ยนจาก “องค์” คำเดียว เป็น “ก็ เป็น” มี 2 คำ การตกแต่งแบ่งเป็นการตกแต่งคำทั้ง 2 คำว่า “ก็” มีเสียง วรรณยุกต์โท ซึ่งต้องเปล่งด้วยระดับเสียง 2 ระดับเสียงต่อเนื่องกัน ด้วยการเปล่งเสียง โด เคลื่อนที่ต่อเนื่องลงไปหา ลา ออกเสียงร้องเป็น กอ่อ (ดล) ส่วนคำว่า “เป็น” มีเสียงสามัญ เป็นคำที่สามารถเปล่งเสียงได้ด้วยระดับเสียงเสียงเดียว โดยเปล่งเสียงด้วยระดับเสียง โด ซึ่งทำให้ออกเสียงได้ตรงกับคำร้อง แต่เสียง โด ไม่ใช่เสียงลูกตกจึงตกแต่งเอื้อนหางเสียงต่อเนื่องออกไป เป็นเอื้อน 3 พยางค์ ด้วยระดับเสียง เร โด ลา ตามลำดับ เปล่งเอื้อนเป็น เอื้อเออเอื้อ เช่นเดียวกับทางร้องเที่ยวแรก แต่ในเที่ยวกลับนี้ลากเสียงยาวย่อยไปเพียง 1 ห้องโน้ตเท่านั้น เพราะทางร้องในวรรคที่ 4 เที่ยวกลับมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทำนองให้เริ่มต้นที่ห้องโน้ตที่ 2

วรรคที่ 4

ทางร้องวรรคที่ 4 เที่ยวกลับมีการตกแต่งที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง 2 กรณีคือ การเปลี่ยนเนื้อร้องจาก “นรินทร์” คำเดียว 2 พยางค์ เป็น “พญาครุฑ” ซึ่งมี 2 คำ 3 พยางค์ และปรับเปลี่ยนโครงสร้างให้เคลื่อนที่อยู่ใน 3 ห้องโน้ต ซึ่งในเที่ยวแรกทำนองเคลื่อนที่ใน 1 ห้องโน้ตเท่านั้น นอกจากนั้นยังมีการปรับเปลี่ยนเสียงโครงสร้าง และรูปแบบของทำนองอีกด้วย

	-		+		
<u>เที่ยวแรก</u>				นรินทร์	
	--- ร	-- ดล	----	-- รร	รวมร --
<u>เที่ยวกลับ</u>		พญา		ครุฑ	
	- รดล	-- ดด	--- ล	รด -รวม	ร ---
<u>ทางซ้ง</u>	- ล - ข	ขข - ล	ลล - ด	ดด - ร	

การตกแต่งทางร้องเที่ยวกลับจึงมีการตกแต่งโดยเปลี่ยนแปลงไปจากเที่ยวแรก ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ตามโครงสร้างของทำนองที่เปลี่ยนไปดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง โด ตรงกับเนื้อร้องคำว่า "พญา" มี 2 พยางค์ เสียงสามัญ จึงเปล่งเสียงได้ด้วยระดับเสียง โด ตรง ๆ ทั้ง 2 พยางค์

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง ลา ตกแต่งเป็นเอื้อนระหว่างคำ ด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนในระดับเสียง ลา เป็นเสียงโครงสร้างเพียง 1 พยางค์

เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง มี มีการตกแต่งทางร้องในรูปแบบเอื้อนระหว่างคำ และทำนอง โดยเริ่มจากการเปล่งเสียงเอื้อน 2 พยางค์ซึ่งเป็นเอื้อนนำไปเชื่อมคำร้อง ด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนในระดับเสียง เร จากนั้นอีกแล้วผ่อนเสียงลงมาที่ โด ด้วยเสียงเอื้อน ฮีเออ (รด) แล้วเปล่งเสียงทำนองคำร้องคำว่า "ครุฑ" มีพยางค์เดียว เสียงวรรณยุกต์ตรี ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงต่อเนื่องด้วยระดับเสียง 2 ระดับเสียงคือ เร และ มี ตามลำดับ ออกเสียงคำร้องเป็น

ครุฮู้ด (รวม) เนื่องระดับเสียงหลังไม่ใช่เสียงลูกตกจึงเอื้อนหางเสียงย่อยต่อออกไปหลังจังหวะตกด้วยระดับเสียง เร อีก 1 พยางค์ ด้วยเสียงเอื้อน ฮือ (ร)

วรรคที่ 6

ทางร้องวรรคที่ 6 เที่ยวกลับนี้ เป็นเอื้อนเนื้อทำนองที่มีการเปลี่ยนแปลง ด้วยการนำเอาทำนองของวรรคที่ 5 ที่อยู่ในห้องโน้ตที่ 3 และ 4 มาร้องซ้ำลงในห้องโน้ตที่ 1 และ 2 ของวรรคที่ 6 จึงทำให้ทางร้องในวรรคที่ 6 เปลี่ยนแปลงไปจากเที่ยวแรก เหตุที่ทำงานองสามารถแทนกันได้คงเป็นเพราะเสียงตกที่มีความสัมพันธ์กัน ระหว่างเสียงลูกตกของวรรคที่ 5 กับเสียงตกที่อยู่ตรงจังหวะตกในห้องโน้ตห้องที่ 2 ของวรรคที่ 6 ซึ่งตรงกันทั้งทางร้องเที่ยวแรกและทางซ้ง การเปลี่ยนทางร้องดังกล่าว ครูสุดจิตต์ คุริยประณีต กล่าวว่าเป็นร้องเฉพาะของบ้านคุริยประณีต

	← วรรคที่ 5 →				← วรรคที่ 6 →			
เที่ยวแรก	----	--- ม	มรดรม	- ช - ร	มร - ดล	- ด - ร	มรชช	มรด-ร
เที่ยวกลับ	----	--- ม	มรดรม	- ช - ร	มรดรม	- ช - ร	มรชช	มรด-ร
ทางซ้ອງ	- ดรม	รมฟช	พลชฟ	ชฟมร	ดลชม	ลชมร	ชมรด	มรดล

วรรคที่ 8

ทางร้องวรรคที่ 8 เที่ยวกลับ ทำนองเปลี่ยนแปลงเนื่องจากการเปลี่ยนเนื้อร้องจากคำว่า "ปืนธเรศ" เป็น "อุดมเดช"

	-			+	
เที่ยวแรก	----	---	ปืน	ธเรศ	
	---	--- ช	-- รด	-- ร ร	ดรมรด
เที่ยวกลับ	----	---	อุดม	เดช	
	---	--- ช	-- รร	- ด --	รมรด
ทางซ้ອງ	- ช - ล	- ช - ม	มม - ร	รร - ด	

การตกแต่งทำนองคำร้องแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ตกแต่งเนื้อร้องคำว่า "อุดม" มี 2 พยางค์ เสียงสามัญ เปล่งเสียงด้วยระดับเสียง เร ทั้ง 2 พยางค์ ซึ่งเป็นระดับที่ตรงกับเสียง โครงสร้างทางซ้ອງ ส่วนคำว่า "เดช" มีเสียงวรรณยุกต์เอก ตกแต่งการเปล่งเสียงระดับเสียง โด เสียงเดียว เหตุเพราะคำร้องคำแรกเปล่งเสียงด้วยระดับเสียงที่สูงกว่าหนึ่งระดับเสียง ประกอบรูปแบบของการร้องที่ร้องลักจังหวะ ทำคำว่า "เดช" อยู่ตรงตำแหน่งจังหวะยกของห้องโน้ตและ ประชิดกับคำร้องคำแรก จึงเปล่งเสียงได้ด้วยระดับเสียงเดียวดังกล่าว ต่อจากนั้นถึงแม้ว่าเสียง ของคำว่า "เดช" จะมีระดับเสียงตรงกับเสียงลูกตก ก็ยังต้องมีการเอื้อนหางเสียงย่อยต่อออกไป เช่นเดียวกับทางร้องเที่ยวแรก ด้วยระดับเสียง เร มี เร และ โด ตามลำดับ ด้วยเสียงเอื้อน เออเอ้อเออเอ้อ (รมรด)

4. การวิเคราะห์ทางร้องเพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น ท่อน 2 เทียบแรก และเทียบกลับ

โน้ตทางซ้องวงใหญ่เพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น ท่อน 2

เทียบ 1	--- ล	- ดดด	--- ร	- ดดด	- ฟซล	- ด - ร	- ด - ร	รร - ด
	- รรร	- ด - ล	ลล - ซ	ซซ - ฟ	- ร - ด	ดด - ฟ	ฟฟ - ซ	ซซ - ล
	- ฟซล	- ด - ร	- ฟ - ร	- ด - ล	- ด - ร	- ด - ล	ลล - ซ	ซซ - ฟ
	- ร - ด	ดด - ฟ	ฟฟ - ซ	ซซ - ล	- ฟ - ฟ	ซล - ด	- ร - ด	- ล - ซ

เทียบ 2	- ซ - ร	มด' - ซ	- ดรม	รมฟซ	- ฟซล	ซลทด	ทรดท	รทลซ
	- รรร	- ด - ล	ลล - ซ	ซซ - ฟ	- ร - ด	ดด - ฟ	ฟฟ - ซ	ซซ - ล
	- ฟซล	- ด - ร	- ฟ - ร	- ด - ล	- ด - ร	- ด - ล	ลล - ซ	ซซ - ฟ
	- ร - ด	ดด - ฟ	ฟฟ - ซ	ซซ - ล	- ฟ - ฟ	ซล - ด	- ร - ด	- ล - ซ

โน้ตทางซ้องวงใหญ่เพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น ท่อน 2 เทียบแรก

	-		+		-		+
----	----	----	----	----	----	----	----
	อันเวียง		เดช		เกรียง		ไกร
----	- ล - ล	- ดล	ซฟซล	ฟ - ซฟ	มรดรฟ	- - ดล	- - - ล
---	- ร	มรซ	มรด-ร	- - ดล	---	- - ดล	ซลซ-ล
	มรดรฟ	---	ลซฟซล	---	---	มไห-	สวรรณ
ซฟ-ซฟ	มรดรฟ	---	ลซฟซล	---	---	- - ลล	ด - ลล
- - ดซ							

โน้ตทางขับร้องเพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น ท่อน 2 เทียบกลับ

	-		+		-		+
----	----	----	----	----	----	----	----
	นัลลีย		เพศ			พงษ์	ราช-
----	-- ดล	ด - ดล	ชพชลชว	ฟ - ชฟ	มรดรฟ	-- -ล	- ดชฟ
ชล - ด	---	มรชว	มรด-ร	-- ดล	---	-- ดล	ชลช-ล
ชฟ-ชฟ	มรดรฟ	---	ลชฟชล	----	---	(ช)ปัก	ช
-- ดช		---			---	-- ลช	ล -- ล

ลักษณะทั่วไปของเพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น ท่อน 2

- เป็นเพลงประเภทหน้าทับปรบไก่ ความยาว 2 จังหวะ แบ่งเป็นประโยคได้ 4 ประโยค แบ่งเป็นวรรคได้ 8 วรรค
- ทำนองเคลื่อนที่อยู่ในบันไดเสียง ฟา มีเสียงลูกตกในแต่ละวรรคดังนี้
 - วรรคที่ 1 เสียง โด (ชั้นที่ 1 บันไดเสียง โด ในท่ายวแรก) เสียง ซอล (ชั้นที่ 2 บันไดเสียง ฟา ในท่ายวกลับ)
 - วรรคที่ 2 เสียง โด (ชั้นที่ 1 บันไดเสียง โด ในท่ายวแรก) เสียง ซอล (ชั้นที่ 2 บันไดเสียง ฟา ในท่ายวกลับ)
 - วรรคที่ 3 เสียง ฟา (ชั้นที่ 1 บันไดเสียง ฟา)
 - วรรคที่ 4 เสียง ลา (ชั้นที่ 3 บันไดเสียง ฟา)
 - วรรคที่ 5 เสียง ลา (ชั้นที่ 3 บันไดเสียง ฟา)
 - วรรคที่ 6 เสียง ฟา (ชั้นที่ 1 บันไดเสียง ฟา)
 - วรรคที่ 7 เสียง ลา (ชั้นที่ 3 บันไดเสียง ฟา)
 - วรรคที่ 8 เสียง ซอล (ชั้นที่ 2 บันไดเสียง ฟา)
- บทร้องมี 1 วรรคคำกลอน แบ่งกลุ่มคำในการขับร้องดังนี้
 - ท่ายวแรก กลุ่มคำแรกมี 4 คำ 5 พยางค์ อันเรื่องเดชเกรียงไกร

- กลุ่มคำหลังมี 1 คำ 3 พยางค์ มไหสวรรค์
 - เที้ยวกลับ กลุ่มคำแรกมี 4 คำ 5 พยางค์ นิสัยเพศพงษ์ราช
 กลุ่มคำหลังมี 2 คำ 2 พยางค์ บักซี่

4.1 การวิเคราะห์ทางร้องเพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น ท่อน 2 เที้ยวแรก

วรรคที่ 1 และวรรคที่ 2

ทางร้องวรรคที่ 1 และวรรคที่ 2 ของเพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น ท่อน 2 นั้น เป็นทำนองลูกเท่าในระดับเสียง โด ซึ่งไม่มีการตกแต่งทางร้อง

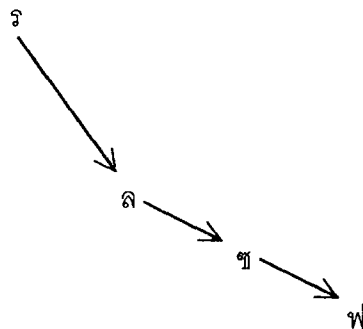
| --- ล | - ดดต | --- ร | - ดดต | - พซล | - ด - ร | - ด - ร | รร - ด |

วรรคที่ 3

ทางร้องวรรคที่ 3 เป็นวรรคเริ่มต้นเนื้อเพลง ทำนองมีลักษณะการเคลื่อนที่ลง โดยเริ่มจากเสียงโครงสร้างระดับเสียง มี ซึ่งเป็นเสียงรองของบันไดเสียง ฟา เป็นเสียงโครงสร้างที่ 1 แล้วจึงเคลื่อนที่ลงไปหา ลา ซอล และ ฟา ตามลำดับ

ทางร้อง | - รรร | - ด - ล | ลล - ซ | ซซ - ฟ |

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

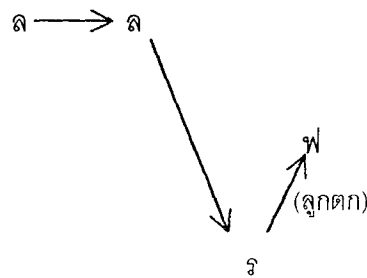

ทางร้องวรรคที่ 3 เป็นทางร้องที่ตัดเสียงโครงสร้างที่ 1 ออก ทำให้ทำนองเคลื่อนที่อยู่ระหว่างเสียงโครงสร้างที่ 2 3 และ 4 และเปลี่ยนเสียงโครงสร้างเพื่อตกแต่งทำนองคำร้อง โดยเริ่มด้วยระดับเสียง ลา เป็นเสียงโครงสร้างที่ 2 แล้วขึ้นระดับเสียง ลา อีกที่เสียงโครงสร้างที่ 3 จากนั้นเคลื่อนที่ต่ำลงไปที่ระดับเสียง เร ที่โครงสร้างที่ 4 เช่นเดียวกับการปรับเปลี่ยนเสียงโครงสร้าง

สร้างเพื่อการตกแต่งทางร้องในรูปแบบอื่นเนื้อหาทำนอง การปรับเปลี่ยนเสียงโครงสร้างในรูปแบบทำนองคำร้อง ก็ทำให้เสียงระดับเสียงที่เป็นโครงสร้างของทางร้องที่เป็นทำนองหลักย่อยออกไปหลังจังหวะตกได้เหมือนกัน

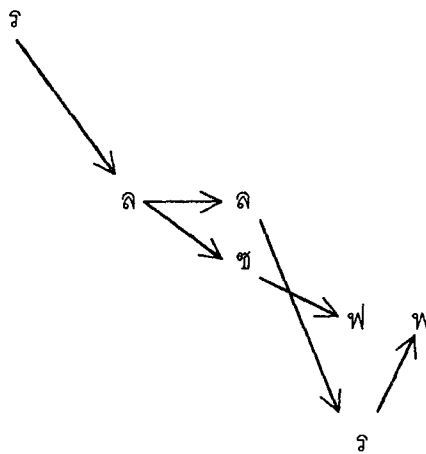
	-	+		
ทางร้อง	อันเรือง - ล - ล	- - ดล	เดช ชพชลชว	ฟ - -

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้องกับทางร้องในวรรคที่ 3

	-	+		
ทางร้อง	อันเรือง - ล - ล	- - ดล	เดช ชพชลชว	ฟ - -
ทางฆ้อง	- ร ร ร	- ด - ล	ลล - ช	ชช - ฟ

เมื่อเปรียบเทียบเสียงโครงสร้างของทางร้องและทางฆ้องในวรรคนี้ จะเห็นลักษณะการตัดเสียงโครงสร้างและเปลี่ยนระดับเสียงโครงสร้าง เพื่อการตกแต่งทำนองที่เป็นทำนองคำร้อง โดยเฉพาะเสียงโครงสร้างที่ 4 จะเห็นว่าเป็นระดับเสียงที่ต่ำกว่าเสียงลูกตก

การตกแต่งทางร้องเป็นการตกแต่งทำนองคำร้องคำว่า “อันเรื่องเดช” โดยตกแต่งขึ้นจากเสียงโครงสร้าง 3 เสียง ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง ลา ตกแต่งทำนองคำร้องที่มีเนื้อร้อง 2 คำคือ “อันเรื่อง” มีเสียงสามัญทั้ง 2 คำ จึงเปล่งเสียงได้ตรงกับระดับเสียง ลา ทั้ง 2 คำ โดยไม่ต้องตกแต่งเพิ่มเติม

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง ลา มีการตกแต่งเป็นเอื้อนระหว่างคำเพื่อเชื่อมคำร้องเป็นเอื้อน 7 พยางค์ โดยระดับเสียง ลา ที่เป็นเสียงโครงสร้างทำหน้าที่เสมือนแกนของทำนองอยู่ตรงจังหวะตก การตกแต่งเริ่มจากการ เปล่งเสียงเอื้อนจากนาสิกในระดับเสียง โด ลงมาที่ระดับเสียง ลา ซึ่งเป็นเสียงโครงสร้างเป็น 2 พยางค์แรก ด้วยเสียงเอื้อน ฮือเออ (ดล) แล้วเอื้อนต่อเนื่องออกไปอีก 5 พยางค์ด้วยระดับเสียง ซอล ฟา ซอล ลา ซอล ตามลำดับ ด้วยเสียงเอื้อน เออเอ่อเออเออเออ (ซฟซลซ)

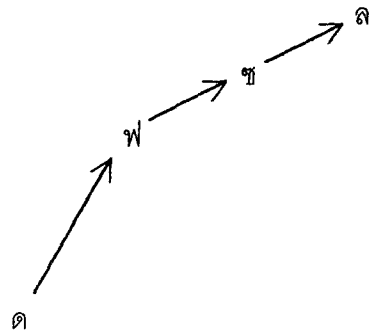
เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง เร เป็นเสียงโครงสร้างที่ตกแต่งเนื้อร้องคำว่า “เดช” ซึ่งมีเสียงวรรณยุกต์เอก จึงไม่เปล่งเสียงตรงกับเสียงลูกตกที่มีระดับเสียง ฟา ได้ แต่สามารถเปล่งเสียงได้ดีด้วยระดับเสียง เร จึงเป็นเหตุทำให้เสียงลูกตกต้องย่อออกไปหลังจังหวะตก และเนื่องจากระดับเสียง เร เป็นระดับเสียงที่ต่ำกว่าเสียงลูกตก จึงทำให้เอื้อนหางเสียงมีขนาดสั้นเพียง 1 พยางค์ ด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนในระดับเสียง ฟา ด้วยเสียงเอื้อน ฮือ (ฟ) เหมือนเอื้อนหางเสียงของทางร้องที่เคลื่อนจากต่ำไปสูง

วรรคที่ 4

ทางฆ้องวรรคที่ 4 เป็นทางฆ้องที่เป็นวรรคคู่กับวรรคที่ 3 ตกแต่งทำนองด้วยเสียงห่าง ๆ เน้นเสียงโครงสร้าง ทำนองลักษณะการเคลื่อนที่จากต่ำไปสูง เริ่มจากเสียงโครงสร้างที่ 1 ด้วยระดับเสียง โด เคลื่อนที่ขึ้นไปหาระดับเสียง ฟา ซอล และ ลา ตามลำดับ

ทางฆ้อง | - ร - ด | ดด - ฟ | ฟฟ - ซ | ซซ - ล |

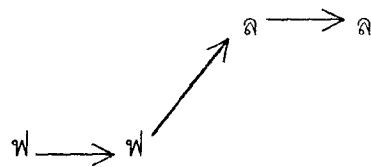
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

ทางร้องวรรคที่ 4 เป็นทางร้องที่มีเสียงโครงสร้างครบ 4 เสียง และมีการเปลี่ยนไปตามรูปแบบของทางร้อง โดยมีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 1 จากระดับเสียง โด เป็น ฟา ให้เหมือนกับเสียงโครงสร้างที่ 2 และเสียงโครงสร้างที่ 3 ก็เปลี่ยนจากระดับเสียง ซอล ไปเป็น ลา ให้เหมือนกับเสียงโครงสร้างที่ 4

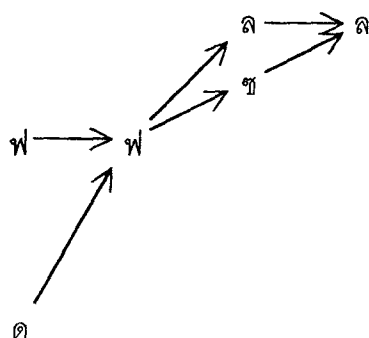
	-	+
ทางร้อง	-- ซพ	มรดรพ
		เก็เรียง ไกร
	-- ดล	--- ล

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้องกับทางร้องในวรรคที่ 4

ทางร้อง	-- ซพ	มรดรพ	เก็เรียง	ไกร
ทางร้อง	-- ดล	--- ล		
ทางร้อง	- ร - ด	ดด - พ	พพ - ซ	ซซ - ล

จากการเปรียบเทียบจะเห็นการเปลี่ยนเสียงโครงสร้างของทางร้อง ด้วยการใช้ระดับเสียงต่ำ ๆ ทั้งที่เป็นเอ็นเนื้อทำนอง และที่เป็นทำนองคำร้อง

การตกแต่งทางร้องในวรรคนี้จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นเอ็นเนื้อทำนองตกแต่งจากเสียงโครงสร้างที่ 1 และ 2 ส่วนที่ 2 เป็นการตกแต่งทำนองคำร้องจากเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 โดยมีการตกแต่งดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 1 ระดับเสียง ฟา ตกแต่งเป็นเอ็น 5 พยางค์ โดยใช้เสียงโครงสร้างเป็นแกนกลาง เริ่มด้วยการเปล่งเอ็นจากนาสิกสู่ลำคอด้วยระดับเสียง ซอล และ ฟา ด้วยเสียงเอ็น ฮือเออ (ซพ) แล้วเอ็นต่อเนื่องไปอีก 3 พยางค์เคลื่อนที่ลงด้วยระดับเสียง มี เร โด ด้วยเสียงเอ็น เอ้อเออเอ้อ (มรด) จะเห็นว่าระดับเสียงของพยางค์สุดท้ายตรงกับเสียงโครงสร้างที่ 1 ของทางร้อง และสิ่งที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งของการตกแต่งทางร้องวรรคนี้คือ มีการใช้เสียงรองของบันไดเสียงในการตกแต่งทางร้อง

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง ฟา มีระดับเสียงตรงกับเสียงโครงสร้างที่ 2 ของทางร้อง มีการตกแต่งเป็นเอ็น 2 พยางค์ให้ต่อเนื่องกับพยางค์กลุ่มแรก ด้วยการเปล่งเสียงระดับเสียง เร หวนขึ้นไปหา ฟา ที่จังหวะตกด้วยเสียงเอ็น เออเอ้อ (รพ)

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง ลา ตรงกับเนื้อร้องคำว่า “เกรียง” มีเสียงสามัญ ซึ่งสามารถเปล่งได้ด้วยระดับเสียง ลา เสียงเดียว แต่เพื่อเกิดไพเราะในการร้องจึงการตกแต่งด้วยเปล่งเสียงต่อเนื่องด้วยระดับ โด ลงมาหา ลา ออกเสียงคำร้องเป็น กริเอียง (ดล)

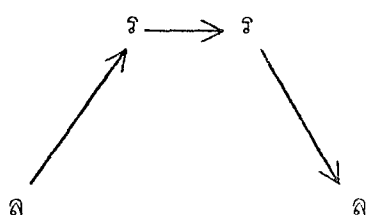
เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง ลา ตรงกับเนื้อร้องคำว่า “ไกร” มีเสียงสามัญเช่นเดียวกันแต่คำว่า “ไกร” แต่ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงคำร้องด้วยระดับเสียง ลา เพียงเสียงเดียวเสียงไม่ตกแต่งเพิ่มเติมอย่างคำว่า “เกรียง”

วรรคที่ 5

ทางห้องวรรคที่ 5 ทำนองเริ่มด้วยการสะบัดแล้วบรรเลงเสียงห่าง ๆ ตกแต่งทำนองด้วยระดับเสียงในกลุ่มบันไดเสียง ฟา ทำนองเคลื่อนที่จากเสียงโครงสร้างเสียง ลา ขึ้นไปหา เร ข้า เสียง เร แล้วจึงเคลื่อนที่ลงกลับมาที่ ลา ตรงทำยวรรค

ทางห้อง $\left| \begin{array}{c} - \text{ฟชล} \\ - \text{ด-ร} \\ - \text{ฟ-ร} \\ - \text{ด-ล} \end{array} \right|$

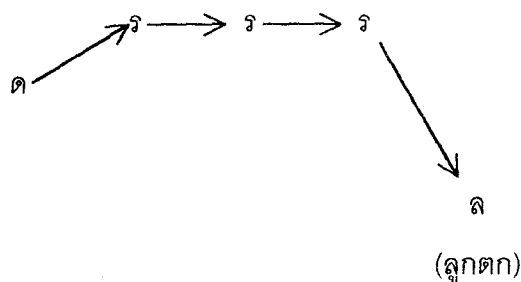
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางห้อง

ทางห้องวรรคที่ 5 เป็นทางห้องที่มีเสียงโครงสร้างครบ 4 เสียง และมีการปรับเปลี่ยนเสียงโครงสร้างไปตามรูปแบบของทางห้อง โดยเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 1 เป็นระดับเสียง โด และเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 4 เป็นระดับเสียง เร เหมือนเสียงโครงสร้างที่ 2 และ 3 เช่นเดียวกับทางห้องที่ผ่านมา ระดับเสียง เร ที่เป็นโครงสร้างที่ 4 ไม่ใช่เสียงลูกตกของวรรค แต่เป็นระดับเสียงเริ่มต้นของทำนองที่ทำให้ลูกตกย่อยออกไป

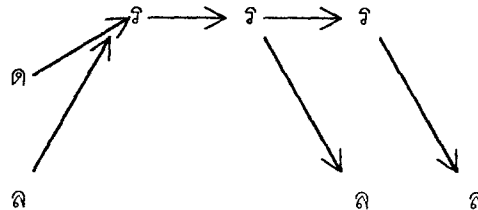
ทางห้อง $\left| \begin{array}{c} - \text{---ด} \\ - \text{---ร} \\ \text{มรชร} \\ \text{มรด-ร} \\ - \text{--ดล} \\ - \text{---} \end{array} \right|$

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางห้อง

การเปรียบเทียบการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ้องกับทางร้องในวรรคที่ 5

ทางร้อง	--- ด	--- ร	มรชร	มรด-ร	-- ดล	---		
ทางซ้อง	- พซล	- ด - ร	- พ - ร	- ด - ล				

เมื่อเปรียบเทียบทางร้องกับทางซ้องจะเห็นว่า ทางร้องนั้นตกแต่งทำนองด้วยกลุ่มเสียงจากบันไดเสียง โด ที่ต่างกับทางซ้องที่ทำนองตกแต่งด้วยกลุ่มเสียงในบันไดเสียง ฟา โดยมีการปรับเปลี่ยนของเสียงโครงสร้างที่ 1 ให้เป็นระดับเสียง โด และปรับเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 2 3 และ 4 ให้เป็นระดับเสียง เร เท่ากัน

การตกแต่งทำนองทางร้องในวรรคนี้เป็นทางร้องแบบเอื้อนเนื้อทำนอง ซึ่งมีการตกแต่งทำนองกลุ่มเสียงที่ต่างบันไดเสียงกัน ถึงแม้จะมีเสียงโครงสร้างที่ใกล้เคียงกัน จะเห็นว่าทางซ้องตกแต่งทำนองด้วยกลุ่มเสียงในบันไดเสียง ฟา แต่ทางร้องตกแต่งด้วยกลุ่มเสียงในบันไดเสียง โด โดยตกแต่งจากเสียงโครงสร้างทั้ง 4 เสียงดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 1 ระดับเสียง โด ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอในระดับต่ำ ด้วยเสียงเอื้อน เอ่อ (ด) เพียงเสียงเดียว

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง เร ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอตรง ๆ ด้วยระดับเสียงเดียว เช่นเดียวกับการตกแต่งเสียงโครงสร้างที่ 1 แต่ด้วยเปล่งเสียงด้วยระดับเสียงที่สูงกว่า จึงต้องเปล่งเสียงเอื้อนเป็น เออ (ร)

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง เร ในส่วนนี้มีการตกแต่งทำนองที่มีความถี่ถึง 7 พยางค์ โดยที่เสียงโครงสร้างทำหน้าที่เสมือนเป็นแกน เริ่มทำนองช่วงแรกเคลื่อนที่ต่อเนื่องจากเสียงโครงสร้างที่ 1 มาเชื่อมกับเสียงโครงสร้างที่ 2 ด้วยเสียงเอื้อนที่รวมกับเสียงโครงสร้างเป็น 4 พยางค์ เริ่มด้วยการเปล่งระดับเสียง มี เร ซอล เร สลับขึ้นตามลำดับ ด้วยเสียงเอื้อนจากนาสิกและลำคอสลับกันด้วยเสียง เฮอเชิงฮือเออ (มรชร) แล้วเอื้อนต่อเนื่องออกไปด้วยการเอื้อน 3 พยางค์เคลื่อนที่ออกไปจากเสียงโครงสร้าง ด้วยระดับเสียง เร โด ลา ใช้เสียงเอื้อน เอ้อเออเออ (รดล) เพื่อไปเชื่อมกับเสียงโครงสร้างที่ 4

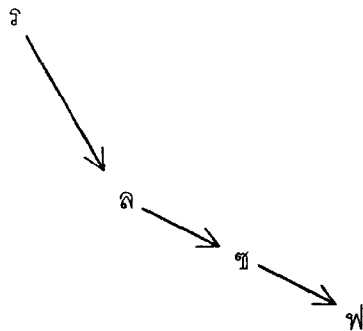
เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง เร เป็นเสียงโครงสร้างที่ไม่ใช่ลูกตก แต่ที่อยู่ในตำแหน่งจังหวะตกท้ายวรรคตาม ซึ่งเป็นรูปแบบทางร้องที่เสียงลูกตกย่อยออกไปหลังจังหวะตกด้วยเอื้อน 3 พยางค์เช่นเดียวกับทางร้องในบางวรรคที่พบมาแล้วข้างต้น การตกแต่งทำนองเริ่มจากระดับ เร ที่จังหวะตกท้ายห้องโน้ตที่ 4 เคลื่อนที่ลงไปหา โด แล้วข้ามไปหา ลา ซึ่งเป็นเสียงลูกตก เอื้อนด้วยเสียง เอื้อ - เออเออ (รดล)

วรรคที่ 6

ทางร้องวรรคที่ 6 เป็นทางร้องที่เป็นวรรคคู่กับวรรคที่ 5 บรรเลงด้วยเสียงห่าง ๆ ด้วยระดับเสียงในกลุ่มบันไดเสียง ฟา ทำนองเคลื่อนที่จากสูงลงต่ำ มีลักษณะใกล้เคียงกับทางร้องวรรคที่ 3 เพราะเคลื่อนจากสูงลงต่ำและมีเสียงลูกตกระดับเสียง ฟา เหมือนกัน ต่างกันที่เสียงโครงสร้างที่ 1 เท่านั้น เสียงโครงสร้างที่ 1 มีระดับเสียง เร เคลื่อนที่ลงไปหา ลา ซอล และ ฟา ตามลำดับ

ทางร้องวรรคที่ 3	- ม ม ม	- ด - ล	ล ล - ซ	ซ ซ - ฟ
ทางร้องวรรคที่ 6	- ด - ร	- ด - ล	ล ล - ซ	ซ ซ - ฟ

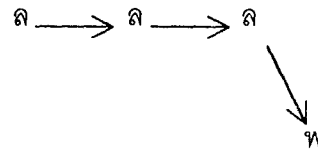
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

ทางร้องวรรคที่ 6 เป็นลักษณะทางร้องที่ตัดเสียงโครงสร้างที่ 1 ออก ทำนองเคลื่อนที่อยู่ระหว่างเสียงโครงสร้างที่ 2 3 และ 4 ทำให้เห็นว่าทางร้องวรรคที่ 6 นี้มีลักษณะการเคลื่อนที่เหมือนกับวรรคที่ 3 แต่วรรคที่ 6 มีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่แตกต่างออกไป เพราะเป็นเอื้อนเนื้อทำนองไม่ใช่ทำนองคำร้องอย่างวรรคที่ 3 โดยการใช้น้ำเสียง ลา เป็นเสียงโครงสร้างทั้ง 3 เสียง

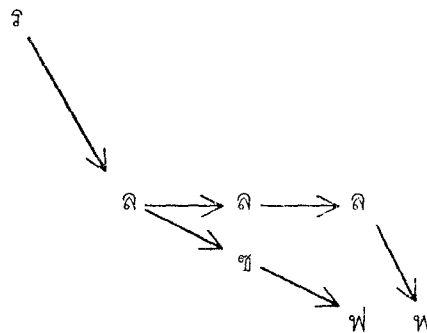
	-	+			
ทางร้อง	----	--- ล	-- ดล	ซลซ-ล	ซฟ --

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้องกับทางร้องในวรรคที่ 6

ทางร้อง	----	--- ล	-- ดล	ซลซ-ล	ซฟ --
ทางร้อง	- ด - ร	- ด - ล	ลล - ซ	ซซ - ฟ	ซฟ --

จากการเปรียบเทียบจะเห็นว่ากรณีที่ทางร้องเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 ให้เท่ากับเสียงโครงสร้างที่ 2 เช่นเดียวกับทางร้องที่เคลื่อนที่ลงที่ได้มาแล้วข้างต้น

การตกแต่งทำนองทางร้องเป็นการตกแต่งแบบอื่นเนื้อทำนอง โดยมีเสียงโครงสร้างที่ 2 3 และ 4 เป็นแกนในการตกแต่งทำนองดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง ลา ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงอื่นจากลำคอตรง ๆ ด้วยระดับเสียง ลา เสียงเดียว

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง ลา มีการตกแต่งเป็นอื่น 5 โดยให้ระดับเสียง ลา ทำหน้าที่เป็นแกน เริ่มด้วยการเปล่งอื่นจากนาสิกและลำคอด้วยระดับเสียง โด ลงมาหา ลา ที่ จังหวะตก 2 พยางค์ด้วยเสียงอื่น ฮีเออ (ดล) แล้วเปล่งเสียงอื่นต่อเนื่องย่อยออกไปอีก 3 พยางค์ ในระดับเสียง ซอล ลา ซอล ตามลำดับ ด้วยเสียงอื่น เออฮีเออ (ซลซ)

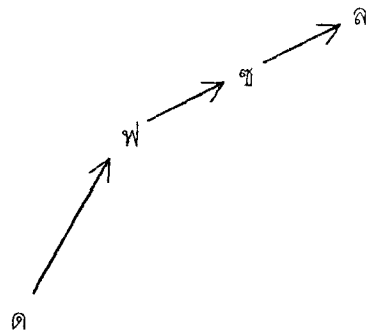
เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง ลา ตกแต่งด้วยเอื้อน 3 พยางค์ โดยเปล่งด้วยระดับเสียง ลา ที่เป็นระดับเสียงเริ่มต้นของพยางค์เอื้อนลงที่จังหวะตก ด้วยเสียงเอื้อนจากนาสิก เอื้อน (ล) แล้วเปล่งเสียงต่อเนื่องออกไปจากจังหวะตกอีก 2 พยางค์ ด้วยการผ่อนระดับเสียงลงไปที่ซอล และ ฟา ที่เป็นลูกตกตามลำดับ ด้วยเสียงเอื้อน เออเอ่อ (ซฟ)

วรรคที่ 7

ทางซ้องวรรคที่ 7 เป็นทางซ้องที่มีลักษณะทำนองเหมือนกับทางซ้องวรรคที่ 4 ทุกประการ ต่างกันที่ตำแหน่งของวรรคเท่านั้น

ทางซ้อง | - ร - ด | คค - ฟ | ฟฟ - ซ | ซซ - ล |

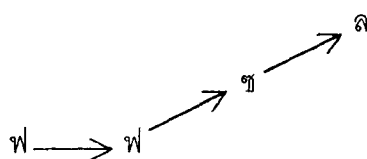
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ้อง

ทางร้องวรรคที่ 7 เป็นทางร้องแบบเอื้อนเนื้อทำนองที่มีเสียงโครงสร้างครบ 4 เสียง และมีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้าง ใกล้เคียงกับวรรคที่ 4 ต่างกันที่เสียงโครงสร้างที่ 3 เท่านั้นที่มีระดับเสียง ซอล เหมือนกับทางซ้อง เพราะไม่ได้ตกแต่งทำนองคำร้อง

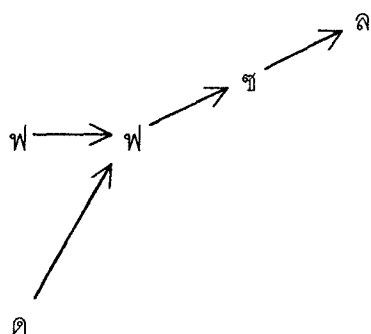
ทางร้อง | -- ซฟ | มรดรฟ | --- ซ | ลซฟซล | ---- | --- ด |

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ็องกับทางร้องในวรรคที่ 7

ทางร้อง	-- ซฟ	มรดรฟ	--- ซ	ลซฟซล
ทางซ็อง	- ร - ด	ดด - ฟ	ฟฟ - ซ	ซซ - ล

จากการเปรียบเทียบจะทำให้เห็นว่า ทางร้องวรรคที่ 7 มีการปรับเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 1 เพียงเสียงเดียว ซึ่งต่างไปจากทางร้องวรรคที่ 4 ที่มีการปรับเปลี่ยนเสียงที่ 1 และ 3 เพื่อตกแต่งทำนองคำร้อง

การตกแต่งทำนองสามารถแบ่งเป็น 2 ส่วนเช่นเดียวกับวรรคที่ 4 โดยมีการตกแต่งในส่วนที่ 1 ที่ใช้เสียงโครงสร้างที่ 1 และ 2 เหมือนกัน และแตกต่างในส่วนที่ 2 ที่ตกแต่งแบบอื่นเนื้อทำนองไม่ใช่ทำนองคำร้อง การตกแต่งจึงมีการเปลี่ยนแปลงในส่วนที่ 2 ที่ใช้เสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4

			-	+
			เกรียง	ไกร
ทางร้องวรรคที่ 4	-- ซฟ	มรดรฟ	-- ดล	--- ล
ทางร้องวรรคที่ 7	-- ซฟ	มรดรฟ	--- ซ	ลซฟซล

เสียงโครงสร้างที่ 1 ระดับเสียง ฟา ตกแต่งเป็นเอื้อน 5 พยางค์ โดยใช้เสียงโครงสร้างเป็นแกนกลาง เริ่มด้วยการเปล่งเอื้อนจากนาสิกสู่ลำคอด้วยระดับเสียง ซอล และ ฟา ด้วยเสียงเอื้อน ฮือเออ (ซฟ) แล้วเอื้อนต่อเนื่องไปอีก 3 พยางค์เคลื่อนที่ลงด้วยระดับเสียง มี เร โด ด้วยเสียงเอื้อน เอื้อเออเออ (มรด) จะเห็นว่าระดับเสียงของพยางค์สุดท้ายตรงกับเสียงโครงสร้างที่ 1 ของทางซ็อง และสิ่งที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งของการตกแต่งทางร้องวรรคนี้คือ มีการใช้เสียงรองของบันไดเสียงในการตกแต่งทางร้อง

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง ฟา มีระดับเสียงตรงกับเสียงโครงสร้างที่ 2 ของทางซ็อง มีการตกแต่เป็นเอื้อน 2 พยางค์ให้ต่อเนื่องกับพยางค์กลุ่มแรก ด้วยการเปล่งเสียงระดับเสียง เร หวนขึ้นไปหา ฟา ที่จังหวะตกด้วยเสียงเอื้อน เออเอื้อ (รฟ)

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับ ซอล ตกแต่เป็นเอื้อน 4 พยางค์ เริ่มด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอในระดับเสียง ซอล ด้วยเสียงเอื้อน เออ ที่จังหวะตก แล้วเปล่งเสียงเอื้อนจากนาสิกเคลื่อนที่ลงสู่ลำคอต่อเนื่องออกไปอีก 3 พยางค์ในระดับเสียง ลา ซอล ฟา ตามลำดับ ด้วยเสียงเอื้อน เอ้อเออเอ้อ (ลซฟ)

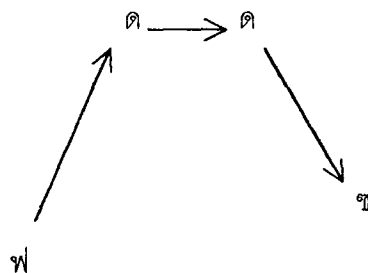
เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง ลา ตกแต่เป็นเอื้อน 2 พยางค์ใน ด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอเคลื่อนที่ขึ้นนาสิกในระดับเสียง ซอล ลา ตาลำดับ ด้วยเสียงเอื้อน เออเฮย (ซล) เนื่องจากวรรคต่อไปมีการทอนโครงสร้างทำนองจึงมีการยื่นเสียงลากยาวต่อเนื่องไปอีก 2 ห้องโน้ต และผันเสียงขึ้นไปหาเสียง โด ก่อนการหยุดพักหายใจ

วรรคที่ 8

ทางซ็องวรรคที่ 8 เป็นวรรคจบของเพลงจรซ็องยาว 3 ชั้น ท่อน 2 มีลักษณะทำนองที่เสียงโครงสร้าง 2 เสียงแรกเคลื่อนที่ขึ้น เริ่มด้วยเสียงโครงสร้างที่ 1 ในระดับเสียง ฟา เคลื่อนที่ขึ้นไปหา โด แล้วขำเสียง โด เป็นเสียงโครงสร้างที่ 3 แล้วจึงเคลื่อนที่ลงมาหา ซอล

ทางซ็อง $\left| - \text{ฟ} - \text{ฟ} \mid \text{ซล} - \text{ด} \mid - \text{ร} - \text{ด} \mid - \text{ล} - \text{ซ} \mid \right.$

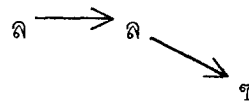
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ็อง

ทางร้องวรรคที่ 8 เป็นทางร้องที่มีการตัดเสียงโครงสร้างที่ 1 และ 2 ออก เหลือเพียงเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 และเปลี่ยนเสียงโครงสร้างเป็นระดับเสียง ลา ทั้ง 2 เสียง เพื่อให้ใช้ในการตกแต่คำร้อง

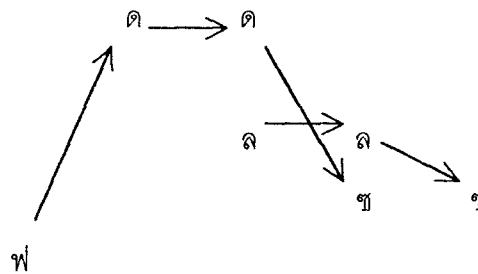
		-		+	
ทางร้อง	----	----	ม ไห- ด - ลล	สวรรณค์ ด - ลล	-- ดช

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้องกับทางร้องในวรรคที่ 8

ทางร้อง	----	--- ด	ม ไห- ด - ลล	สวรรณค์ ด - ลล	-- ดช
ทางร้อง	- ฟ - ฟ	ฟชล-ด	- ร - ด	- ล - ช	

จากการเปรียบเทียบจะเห็นว่า ทางร้องมีการตัดเสียงโครงสร้าง และเปลี่ยนเสียงโครงสร้างในการตกแต่งทำนองคำร้องให้สูงกว่าเสียงลูกตก 1 เสียง จึงทำให้เสียงลูกตกย่อยเหลือมออกไป

การตกแต่งเป็นการตกแต่งทำนองคำร้องสำหรับเนื้อร้อง 1 คำ ที่มี 3 พยางค์ คือคำว่า “ม ไหสวรรณค์” ด้วยการใส่เสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง ลา ตรงกับพยางค์คำร้องคำว่า “ม ไห” มี 2 พยางค์ ทางเสียงมีเสียงวรรณยุกต์จัตวา ตกแต่งทำนองด้วยการเปล่งเสียงในระดับเสียง ลา เสียงเดียวในพยางค์แรก ออกเสียงคำร้องว่า มะ (ล) ส่วนพยางค์หลังต้องเปล่งด้วยระดับเสียง 2 เสียงด้วยระดับเสียง ลา แล้วผันเสียงไปหา โด ออกเสียงคำร้องเป็น “ไหอี” (ลค)

เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง ลา ตรงกับพยางค์คำร้องคำว่า "สุวรรณค์" มี 2 พยางค์ และหางเสียงมีเสียงวรรณยุกต์จัตวาเช่นเดียวกัน ตกแต่งทำนองด้วยการเปล่งเสียงใน ระดับเสียง ลา เสียงเดียวในพยางค์แรก ออกเสียงคำร้องว่า ละ (ล) ส่วนพยางค์หลังต้องเปล่ง ด้วยระดับเสียง 2 เสียงด้วยระดับเสียง ลา แล้วผันเสียงไปหา โด ออกเสียงคำร้องเป็น "หวน ฮือ" (ล ค) แต่เนื่องจากระดับเสียง โด ไม่ตรงกับเสียงลูกตก จึงต้องตกแต่งเอื้อนหางเสียงต่อ เนิ่งย้อยออกไปอีก 1 พยางค์ เปล่งเสียงเอื้อนลำคอในที่ต่อเนื่องจากระดับเสียง โด ที่หางเสียง ของคำร้องเคลื่อนลงมาหา ซอล ที่เป็นเสียงลูกตก ด้วยเสียงเอื้อน เออ (ฮ)

4.2 การวิเคราะห์ทางร้องเพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น ท่อน 2 เทียบกลับ

ทางร้องที่เทียบกลับเพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น ท่อน 2 มีส่วนที่ต้องเปลี่ยนแปลงการตก แต่งทำนองในส่วนที่มีการเปลี่ยนเนื้อร้อง ในวรรคที่ 3 4 และ 8 ดังนี้

วรรคที่ 3

ทางร้องวรรคที่ 3 เทียบกลับมีการเปลี่ยนแปลงการตกแต่งทางร้องเพราะเปลี่ยนเนื้อร้อง จาก "อันเรื่องเดช" เป็น "นิสัยเพศ"

		-		+	
<u>เทียบแรก</u>		อันเรื่อง		เดช	
	----	- ล - ล	-- ดล	ซพซลซร	ซฟ --
<u>เทียบกลับ</u>		นิสัย		เพศ	
	----	-- ดล	-- ดล	ซพซลซร	ซฟ --
<u>ทางร้อง</u>	- รร	- ด - ล	ลล - ซ	ซซ - ฟ	

ในวรรคที่ 3 เทียบกลับนี้ถึงแม้จะมีการเปลี่ยนเนื้อร้องที่แตกต่างไปจากเดิม แต่คำร้องนั้นก็ยังมีเสียงวรรณยุกต์ใกล้เคียงกับเนื้อร้องเดิม มีเพียงคำว่า "นิสัย" เท่านั้นที่พยางค์หลังมีเสียงวรรณยุกต์จัตวาซึ่งต่างคำร้องเทียบแรก จึงต้องตกแต่งทำนองให้สัมพันธ์กับคำร้อง ด้วยการเปล่งเสียงด้วยระดับเสียง โด ในพยางค์แรก แล้วเคลื่อนที่ลงมาหา ลา ในพยางค์หลัง และเพื่อคำว่า "ลัย" นั้นชัดเจนต้องเอื้อนหางเสียงยาวออกแล้วหวนเสียงขึ้นไปทีระดับเสียง โด อีกครั้ง ออกเสียงคำร้องต่อเนื่องเป็น "นิสัย -- ฮือ" (ดล -- ค)

วรรคที่ 4

ทางร้องวรรคที่ 4 เทียบกลับมีการเปลี่ยนแปลงการตกแต่งทางร้อง ในส่วนที่เป็นทำนอง คำร้อง เพราะเปลี่ยนเนื้อร้องจาก “เกรียงไกร” เป็น “พงษ์ราช”

	-		+		
<u>เทียบแรก</u>			เกรียง	ไกร	
	-- ซฟ	มรดรฟ	--ดล	---ล	
<u>เทียบกลับ</u>			พงษ์	ราช-	
	-- ซฟ	มรดรฟ	---ล	-ดซฟ	ซล --
<u>ทางร้อง</u>	- ร - ด	ดต - ฟ	ฟฟ - ซ	ซซ - ล	

การตกแต่งเปลี่ยนแปลงในวรรคที่ 4 เทียบกลับมีเฉพาะส่วนที่มีเนื้อร้องที่ตรงกับเสียง โครงสร้างที่ 3 เปลี่ยนจากคำว่า “เกรียง” เป็น “พงษ์” โดยตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงด้วยระดับเสียง ลา เสียงเดียว และเสียงโครงสร้างที่ 4 ที่เปลี่ยนจากคำว่า “ไกร” เป็น “ราช” ซึ่งมีเสียงวรรณยุกต์โท การตกแต่งคำว่า “ราช” ต้องเปล่งระดับเคลื่อนที่ลงต่อเนื่องด้วยระดับเสียง 3 ระดับเสียง คือ โด ซอล ฟา ตามลำดับ ออกเสียงคำร้องเป็น “ระอาอาด” (ดซฟ) แต่เสียงสุดท้ายที่ตรงจังหวะตกไม่ใช่เสียงลูกตกของวรรค จึงต้องเอื้อนหางเสียงต่อเนื่องออกไปอีก 2 พยางค์ ด้วยระดับ ซอล และ ลาดตามลำดับ ด้วยเสียงเอื้อน เออแฮอ (ซล)

วรรคที่ 8

ทางร้องวรรคที่ 8 เทียบกลับมีการเปลี่ยนแปลงการตกแต่งทางร้อง ในส่วนที่เป็นทำนอง คำร้อง เพราะเปลี่ยนเนื้อร้องจาก “มไหสวรรค์” เป็น “(ซ)บักซี่”

	-		+		
<u>เทียบแรก</u>			มไห-	สวรรค์	
	-----	---ด	--ลล	ด-ลล	--ดซ
<u>เทียบกลับ</u>			(ซ)บัก	ซี่	
	-----	---ด	--ลซ	ล--ล	--ดซ
<u>ทางร้อง</u>	- ฟ - ฟ	ซล - ด	- ร - ด	- ล - ซ	

การตกแต่งเปลี่ยนแปลงทำนองคำร้องของวรรคที่ 8 เทียบกลับนี้ มีเฉพาะส่วนที่ตรงกับเสียงโครงสร้างที่ 3 ของวรรค ที่เปลี่ยนจากคำร้องคำว่า “มไห” เป็น “(ซ)บัก” มีเสียงวรรณยุกต์เอก การออกเสียงคำนี้ในการร้องจะออกเสียงว่า “ชะบัก” ซึ่งเป็นการออกเสียงสมาสกับคำว่า

โน้ตทางขั้วร้องเพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น ท่อน 3 เทียบกลับ

	-		+		-		+
	เนา		สถาน			พิ	มาน
----	--- ฟ	--- ร	ชฟชล	คชลรฟชล	- ด - ช	ลช - ช	ฟ -- ช
						ฉิม	พลี
ฟร-ฟร	ดรด-ล	ลชฟชล	- ด - ร	-- ฟร	ดรด -	--- ล	ด -- ช
	เพราะบา	- รมี				อบ-	รม
-- ลช	- ด - ล	-- ลล	--- ช	ลชฟชล	- ด - ช	ลช - ร	ฟ - ฟช
						สร้างสม	มา
ฟร-ฟร	ดรด-ฟ	--- ช	ลชฟชล	----	--- ด	- ชฟล	ด -- ช
ล-ชฟ							

ลักษณะทั่วไปของเพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น ท่อน 3

1. เป็นเพลงประเภทหน้าทับปรบไก่ ความยาว 2 จังหวะ แบ่งเป็นประโยคได้ 4 ประโยค แบ่งเป็นวรรคได้ 8 วรรค

2. ทำนองเคลื่อนที่อยู่ในบันไดเสียง ฟา มีเสียงลูกตกในแต่ละวรรคดังนี้

- วรรคที่ 1 เสียง ซอล (ชั้นที่ 2 บันไดเสียง ฟา)
- วรรคที่ 2 เสียง เร (ชั้นที่ 6 บันไดเสียง ฟา)
- วรรคที่ 3 เสียง เร (ชั้นที่ 6 บันไดเสียง ฟา)
- วรรคที่ 4 เสียง ซอล (ชั้นที่ 2 บันไดเสียง ฟา)
- วรรคที่ 5 เสียง ซอล (ชั้นที่ 2 บันไดเสียง ฟา)
- วรรคที่ 6 เสียง เร (ชั้นที่ 6 บันไดเสียง ฟา)
- วรรคที่ 7 เสียง ลา (ชั้นที่ 3 บันไดเสียง ฟา)
- วรรคที่ 8 เสียง ฟา (ชั้นที่ 1 บันไดเสียง ฟา)

3. บทร้องมี 2 วรรคคำกลอน แบ่งกลุ่มคำในการขับร้องดังนี้

- เทียบแรก วรรคที่ 1

กลุ่มคำแรกมี 4 คำ 5 พยางค์ อันมานพจบน

กลุ่มคำหลังมี 2 คำ 2 พยางค์ จบน

วรรคที่ 2

กลุ่มคำแรกมี 5 คำ 5 พยางค์ ไครหมายมั่นมุ่งมาด

กลุ่มคำหลังมี 3 คำ 3 พยางค์ ให้มาลี

- เทียบกลับ

วรรคที่ 1

กลุ่มคำแรกมี 3 คำ 5 พยางค์ เนาสถานพิมาน

กลุ่มคำหลังมี 2 คำ 2 พยางค์ ฉิมพลี

วรรคที่ 2

กลุ่มคำแรกมี 3 คำ 6 พยางค์ เพราะบารมีอบรม

กลุ่มคำหลังมี 3 คำ 3 พยางค์ สร้างสมมา

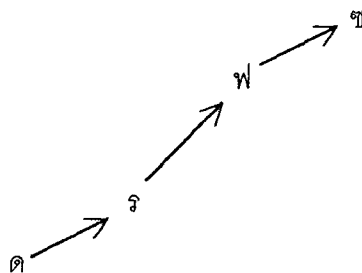
5.1 การวิเคราะห์ทางร้องเพลงจรรเข้หางยาว 3 ชั้น ท่อน 3 เที้ยวแรก

วรรคที่ 1

ทางร้องวรรคที่ 1 เป็นทางร้องที่บรรเลงด้วยเสียงห่าง ๆ เน้นเสียงโครงสร้าง ทำนองเคลื่อนที่จากต่ำไปหาสูง เริ่มจากเสียงโครงสร้างที่ 1 ในระดับเสียง โด เคลื่อนที่ขึ้นไปหา เร ฟา และ ซอล ตามลำดับ

ทางร้อง | - ร - ด | ดด - ร | รร - ฟ | ฟฟ - ซ |

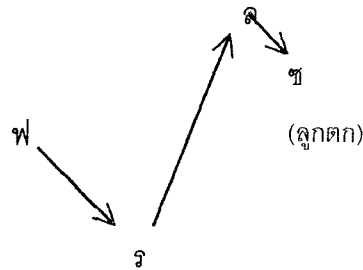
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

ทางร้องวรรคที่ 1 เป็นทางร้องที่มีการตัดเสียงโครงสร้างที่ 1 ออก โดยทำนองจะตกแต่งขึ้นจากเสียงโครงสร้างที่ 2 3 และ 4 และมีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้างเพื่อตกแต่งทำนองคำร้อง โดยปรับเสียงโครงสร้างที่ 2 จากระดับเสียง เร เป็น ฟา เสียงโครงสร้างที่ 3 จากระดับเสียง ฟา เป็น เร และเสียงโครงสร้างที่ 4 จากระดับเสียง ซอล เป็น ลา

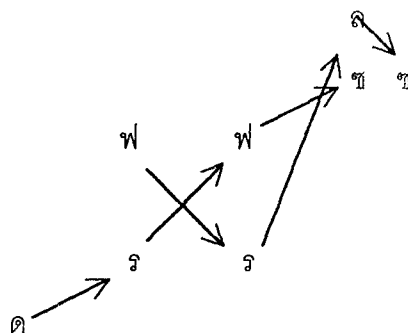
		-		+	
		อันมา		-นพ	
ทางร้อง	----	-พ - พ	--- ร	-ชพล	ช

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ้องและทางร้องวรรณคดี 1

		อันมา		-นพ	
ทางร้อง	----	-พ - พ	--- ร	-ชพล	ช
ทางซ้อง	- ร - ด	ดด - ร	รร - พ	พพ - ช	

จากการเปรียบเทียบจะเห็นว่าทางร้อง มีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้างเพื่อตกแต่งทำนองคำร้อง และมีรูปแบบการเคลื่อนที่ของทำนองแตกต่างกับทางซ้องที่เคลื่อนที่จากต่ำไปสูงเรียงลำดับขึ้นไป แต่งทางร้องนั้นจะเคลื่อนที่แบบสูงลงต่ำแล้วขึ้นสูง

การตกแต่งทางร้องเป็นการตกแต่งในรูปแบบทำนองคำร้อง ที่มีกลุ่มเนื้อร้อง 2 คำ 3 พยางค์ ประกอบด้วยคำว่า "อันมานพ" โดยตกแต่งจากเสียงโครงสร้างที่ 2 3 และ 4 ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง ฟา ตกแต่งเป็นทำนองคำร้อง 2 พยางค์คำว่า “อันมา” ทั้ง 2 พยางค์นี้มีเสียงวรรณยุกต์สามัญ จึงตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงในระดับเสียง ฟา ตรง ๆ ทั้ง 2 พยางค์

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง เร มีการตกแต่งในรูปแบบทำนองเอื้อนระหว่างคำที่เป็นพยางค์หลักที่อยู่ตรงกับจังหวะตก ตกแต่งด้วยด้วยเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอด้วยเสียง เออ ในระดับเสียง เร

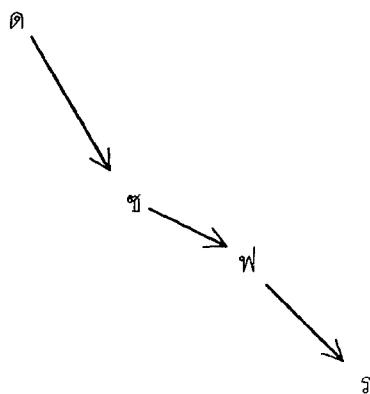
เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง ซอล เป็นส่วนที่มีการตกแต่งเอื้อนระหว่างคำและทำนองคำร้อง การตกแต่งเอื้อนระหว่างคำนั้นเป็นการตกแต่งพยางค์ต่อเนื่องมาจากเสียงโครงสร้างที่ 3 เพิ่มอีก 2 พยางค์ ด้วยเปล่งเสียงเอื้อนในระดับเสียง ซอล จากนั้นอีกแล้วผ่านเสียงลงมาถึง ฟา เปล่งเสียงด้วยเสียงเอื้อน ฮีเออ (ฮฟ) ต่อเนื่องไปเชื่อมกับพยางค์คำร้องคำว่า “นพ” ที่มีตกแต่งทำนองคำร้อง 1 พยางค์คำว่า “นพ” มีเสียงวรรณยุกต์ตรี ซึ่งต้องตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงในระดับเสียง ลา จึงจะออกเสียง “นพ” ได้ชัดเจน แต่ระดับเสียง ลา ไม่ใช่เสียงลูกตกทำให้ต้องเอื้อนหางเสียงต่อเนื่องออกไปอีก 1 พยางค์ ด้วยระดับเสียง ซอล ด้วยเสียงเอื้อน ฮือ (ฮ) เปล่งเสียงต่อเนื่องกับคำร้องเป็น นพฮือ (ลช)

วรรคที่ 2

ทางซ้องวรรคที่ 2 เป็นทางซ้องที่คู่กับวรรคที่ 1 มีลักษณะเสียงห่าง ๆ เน้นเสียงโครงสร้าง ทำนองเคลื่อนที่จากสูงลงต่ำ เสียงโครงสร้างที่ 1 มีระดับเสียง โด เคลื่อนที่ลงมาหา ซอล ฟา และ เร ตามลำดับ

ทางซ้อง | - ล - ด | - ล - ซ | ซซ - ฟ | ฟฟ - ร |

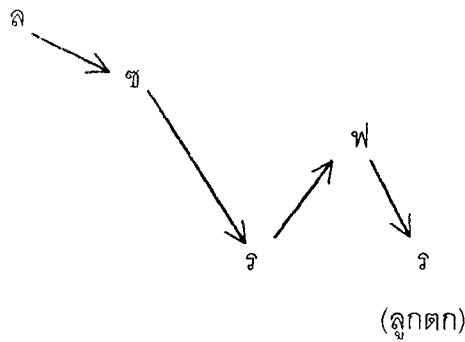
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ้อง

ทางร้องวรรคที่ 2 เป็นทางร้องที่มีเสียงโครงสร้างครบ 4 เสียง และมีการปรับเปลี่ยนเสียงโครงสร้างซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน ส่วนแรกมีการปรับเปลี่ยนเพื่อตกแต่งอื่นเนื้อทำนองปรับเปลี่ยนเฉพาะเสียงโครงสร้างที่ 1 เปลี่ยนจากระดับเสียง โด เป็น ลา ส่วนที่ 2 ปรับเปลี่ยนเพื่อตกแต่งทำนองคำร้อง โดยเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 3 จากระดับเสียง ฟา เป็น เร และเสียงโครงสร้างที่ 4 จากระดับเสียง เร เป็น ซอล

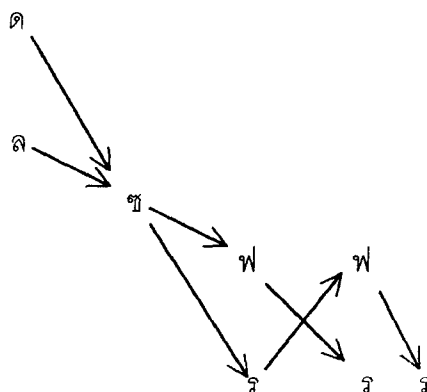
		-		+	
			จบ	จบ	
ทางร้อง	ซลซฟซล	- ด - ซ	ลซ - ร	- ฟ - ฟ	ซฟร

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ้องและทางร้องวรรคที่ 2

			จบ	จบ	
ทางร้อง	ซลซฟซล	- ด - ซ	ลซ - ร	- ฟ - ฟ	ซฟร
ทางซ้อง	- ล - ด	- ล - ซ	ซซ - ฟ	ฟฟ - ร	

จากการเปรียบเทียบจะเห็นว่าทางร้อง มีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ทำให้ทางร้อง มีรูปแบบการเคลื่อนที่ของทำนอง ที่แตกต่างไปจากทางฆ้องเพราะทางที่เป็นทำนองหลัก นี้มีทั้งทำนองที่เป็นเอื้อนเนื้อทำนองและทำนองคำร้องผสมกัน

การตกแต่งทำนองทางร้องแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือระหว่างเสียงโครงสร้างที่ 1 และ 2 จะตกแต่งเป็นเอื้อนเนื้อทำนอง และระหว่างเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 นั้นจะเป็นการตกแต่งทำนองคำร้อง ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เสียงโครงสร้างที่ 1 ระดับเสียง ลา เป็นการตกแต่งเอื้อนเนื้อทำนองที่มี 6 พยางค์ โดยให้ระดับเสียง ลา เป็นแกนของทำนองอยู่ตรงจังหวะตก แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเปล่งเสียงเอื้อน 5 พยางค์ที่ขึ้นต้นด้วยระดับเสียง ลา ซอล ฟา ซอล ลา ตามลำดับ ต่อเนื่องจากวรรคที่ 1 มาที่จังหวะตก แล้วเอื้อนทางต่อเนื่องย่อยออกไปอีก 1 พยางค์ ด้วยทวนเสียงขึ้นไปหาระดับเสียง โด ซึ่งเปล่งเสียงเอื้อนต่อเนื่องกันเป็น เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ – หือ (ลขฟซล - ด) เมื่อพิจารณาที่ระดับเสียง โด จะเห็นว่าตรงกับเสียงโครงสร้างที่ 1 ของทางฆ้อง แต่ย่อยออกไปหลังจังหวะตก

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง ซอล ตกแต่งเป็นเอื้อนเนื้อทำนองต่อเนื่องจากเสียงโครงสร้างที่ 1 โดยเริ่มด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนในระดับเสียง ซอล ด้วยเสียงเอื้อน เออ ที่จังหวะตก แล้วเอื้อนต่อเนื่องย่อยออกไปอีก 2 พยางค์ ด้วยระดับเสียง ลา และ ซอล ตามลำดับ ด้วยเสียงเอื้อน ฮือเออ (ลข) เพราะต่อเนื่องกับคำร้อง

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง เร เป็นเสียงโครงสร้างที่ใช้ตกแต่งคำร้อง 2 คำคือ “จบเจน” โดยเปล่งเสียงคำร้องคำว่า “จบ” ซึ่งมีเสียงสามัญ ด้วยระดับเสียง เร ที่จังหวะตก แล้วเปล่งเสียงคำว่า “เจน” ต่อเนื่องออกไปหลังจังหวะตกทันทีด้วยระดับเสียง ฟา ซึ่งทางร้องเช่นนี้เป็นรูปแบบของทางร้องแบบลักจังหวะ

เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง ฟา ตกแต่งเป็นเอื้อนทางเสียง 4 พยางค์ที่ต่อเนื่องจากคำร้องด้วยเอื้อน 4 พยางค์ เริ่มด้วยเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอในระดับเสียง ฟา ที่จังหวะตก แล้วผันขึ้นย่อยออกไปจากจังหวะตกไปหา ซอล ต่อจากนั้นผ่อนเสียงลงมาที่ระดับเสียง ฟา และ เร ตามลำดับ เปล่งเสียงเอื้อนเป็น เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ (ฟขฟร)

วรรคที่ 3

ทางฆ้องวรรคที่ 3 เป็นทางฆ้องที่มีทำนองช่วงแรกมีรูปแบบเป็นทำนองเต็ม เคลื่อนที่ลง เพราะเสียงโครงสร้างที่ 1 มีระดับเสียง เร เคลื่อนลงมาเสียงโครงสร้างที่ 2 ที่ระดับเสียง ลา ส่วนช่วงที่ 2 เป็นทางฆ้องที่มีรูปแบบเสียงห่าง ๆ ลักษณะทำนองเคลื่อนที่ขึ้น โดยขึ้นระดับเสียง ลา เป็นโครงสร้างที่ 3 แล้วเคลื่อนที่ขึ้นไปหาระดับเสียง เร ซึ่งเป็นเสียงโครงสร้างที่ 4

การตกแต่งทางร้องสำหรับทางร้องวรรคที่ 3 นี้เป็นรูปแบบที่เรียกกันว่ากอดลูกฆ้อง โดยแบ่งการตกแต่งออกเป็น 2 ส่วน คือระหว่างเสียงโครงสร้างที่ 1 และ 2 มีลักษณะเคลื่อนที่ลง และระหว่างเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 มีลักษณะเคลื่อนที่ขึ้นดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 1 ระดับเสียง เร ในส่วนนี้มีการตกแต่งเป็นเอื้อน 2 พยางค์ ด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากนาสิกในระดับเสียง ฟา แล้วผ่อนเสียงลงไปหาเสียง เร ที่จังหวะตก เปล่งเสียงเอื้อนต่อเนื่องกันเป็น ฮือเออ (พร)

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง ลา ตกแต่งเป็นเอื้อน 4 พยางค์ ด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากนาสิกและลำคอ 3 พยางค์แรกมีจังหวะประชิดกันเปล่งเสียงเอื้อนด้วยเสียง เออฮือเอิง ในระดับเสียง โด เร โด แล้วเคลื่อนที่ลงมาที่พยางค์ที่ 4 เป็นเสียงโครงสร้างระดับเสียง ลา เปล่งเสียงเอื้อนด้วยเสียง เออ หรือ เงอ เปล่งเสียงต่อเนื่องกันทั้ง 4 พยางค์เป็น เออฮือเอิง-เออ (ดรด-ล)

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง ลา ตกแต่งเป็นเอื้อน 5 พยางค์ใน 1 จังหวะ เริ่มด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนเคลื่อนที่ลงด้วยเอื้อน 3 พยางค์ในระดับเสียง ลา ซอล ฟา ตามลำดับด้วยเสียงเอื้อน เอ้อเออเอ้อ (ลซฟ) แล้วเปล่งเสียงเอื้อนเคลื่อนที่ขึ้นด้วยระดับเสียง ซอล ลา ตาลำดับอีก 2 พยางค์ ด้วยเสียงเอื้อน เออเอ้อ (ซล)

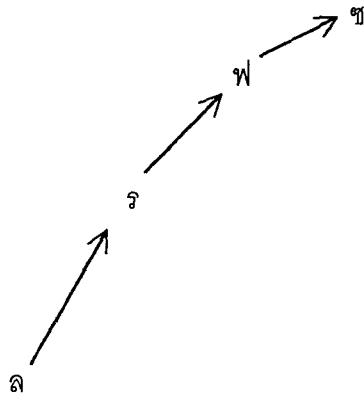
เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง เร ตกแต่งเป็นเอื้อน 2 พยางค์ ด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอต่อเนื่องจากเสียงโครงสร้างที่ 3 ในระดับเสียง โด เคลื่อนที่ขึ้นไปหา เร ที่จังหวะตก ด้วยเสียงเอื้อน เอ้อ - เออ (ด - ร)

วรรคที่ 4

ทางฆ้องวรรคที่ 4 เป็นทางฆ้องที่มีเสียงห่าง ๆ เน้นเสียงโครงสร้าง ทำนองเคลื่อนที่จากต่ำไปสูง เริ่มด้วยเสียงโครงสร้างที่ 1 ระดับเสียง ลา เคลื่อนที่ขึ้นไปหา เร ฟา และ ซอล ตามลำดับ

ทางฆ้อง | -ด^๑ - ล | รด - ร | -ซ -ฟ | ฟฟ - ซ |

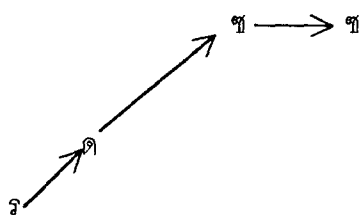
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

ทางร้องวรรคที่ 4 เป็นทางร้องที่มีเสียงโครงสร้างครบทั้ง 4 เสียง แต่เสียงโครงสร้างที่ 2 ไม่ได้อยู่ตรงจังหวะตกเพราะมีลักษณะทำนองแบบลักจังหวะ และมีการปรับเปลี่ยนเสียงเพื่อตกต่างทางร้องใน 2 ส่วนคือตกต่างเอื้อนเนื้อทำนองด้วยเสียงโครงสร้างที่ 1 ระดับเสียง เร เสียงเดียว และเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 4 ให้เป็นระดับเสียง ซอล เท่ากับเสียงที่ 3

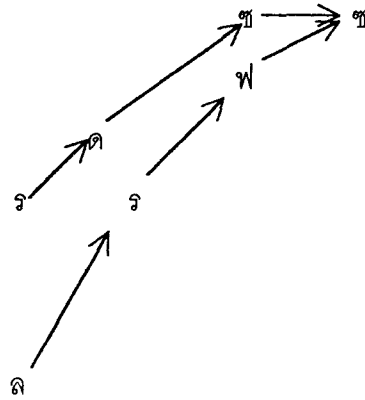
	-	+			
ทางร้อง	-- ฟร	ดรด -	สกา	พนน	-- ลช

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้องและทางร้องวรรคที่ 4

			สกา	พนน	
ทางร้อง	-- ฟร	ดรด -	-- ชช	-- ชช	-- ลช
ทางร้อง	- ด ¹ - ล	รด - ร	- ช - พ	พพ - ช	

จากการเปรียบเทียบจะเห็นว่าทางร้องนั้น ตัดเสียงโครงสร้างที่ 2 ออกตามรูปแบบทางร้องที่มีการลักจังหวะ และมีการเปลี่ยนระดับเสียงโครงสร้างที่ 1 ให้เท่ากับเสียงโครงสร้างที่ 2 เพื่อไม่ให้มีช่วงเสียงกว้างเกินไป และปรับเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 4 ให้มีระดับเสียงเท่ากับเสียงโครงสร้างที่ 3 เพื่อตกแต่งทำนองคำร้อง

การตกแต่งทางร้องแบ่งออกได้ 2 ส่วนคือการตกแต่งเอื้อนเนื้อทำนองด้วยเสียงโครงสร้างที่ 1 และตกแต่งทำนองคำร้องด้วยเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 1 ระดับเสียง เร ในส่วนนี้มีการตกแต่งเป็นเอื้อน 2 พยางค์ ด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากนาสิกในระดับเสียง ฟา แล้วผ่อนเสียงลงไปหาเสียง เร ที่จังหวะตก เปล่งเสียงเอื้อนต่อเนื่องกันเป็น ฮือเออ (พร)

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง ลา ตกแต่งเป็นเอื้อน 3 พยางค์ ด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากนาสิกและลำคอ ด้วยจังหวะที่ประชิดกันทั้ง 3 พยางค์ เปล่งเสียงเอื้อนด้วยเสียง เออฮือเออ ในระดับเสียง โด เร โด เอื้อนแบบลักจังหวะโดยให้พยางค์สุดท้ายจะจบก่อนจังหวะตก

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง ซอล ตกแต่งทำนองคำร้องคำว่า "สกา" มี 2 พยางค์ เสียงสามัญ จึงตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงคำร้องด้วยระดับเสียง ซอล ได้อย่างตรง ๆ ทั้ง 2 พยางค์

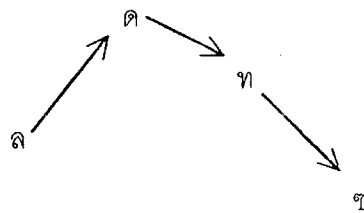
เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง ซอล ตกแต่งทำนองคำร้องคำว่า "พนน" มี 2 พยางค์ เสียงสามัญเช่นเดียวกัน จึงตกแต่งด้วยเปล่งเสียงคำร้องในระดับเสียง ซอล ทั้ง 2 พยางค์ แต่เนื่องวรรคต่อปล่อยจังหวะว่างจึงเอื้อนหางเสียงย้อยออกไปอีก ด้วยการเปล่งระดับเสียง ลา และ ซอล ด้วยเสียงเอื้อนแบบกระทบเสียงด้วยเสียงเอื้อน ฮือเออ (ลช)

วรรคที่ 5

ทางร้องวรรคที่ 5 มีลักษณะรูปแบบตกแต่งด้วยทำนองเก็บเสียงถี่ ๆ ทำนองเคลื่อนที่จากต่ำไปสูงในช่วงแรกคือ จากเสียงโครงสร้างที่ 1 ระดับเสียง ลา เคลื่อนที่ขึ้นไปหาระดับเสียง โด ที่เป็นเสียงโครงสร้างที่ 2 หลังจากนั้นเคลื่อนที่ลงไปหาระดับเสียง ที และ ซอล ตามลำดับ

ทางร้อง	- ฟซล	ซลทค	ทรดท	คทลซ
---------	-------	------	------	------

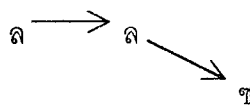
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

ทางร้องวรรคที่ 5 มีการตัดเสียงโครงสร้างที่ 1 ออก และปรับเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 2 และ 3 เป็นระดับเสียง ลา ทั้ง 2 เสียงเพื่อตกแต่งทำนองคำร้อง

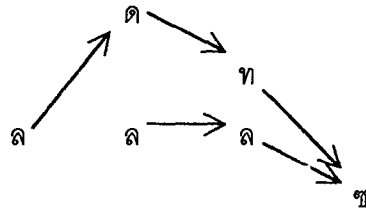
	-	+	
	โครหมาย	มัน	
ทางร้อง	----- - ล - ล	ด -- ล	ซฟ - ซ

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้องและทางร้องวรรคที่ 5

		โครหมาย	มัน	
ทางร้อง	-----	- ล - ล	ด -- ล	ซฟ - ซ
ทางร้อง	- ฟซล	ซลทค	ทรดท	คทลซ

จากการเปรียบเทียบจะเห็นว่า ทางร้องวรรคที่ 5 มีการตัดเสียงโครงสร้างทำนองให้น้อยลง และเปลี่ยนเสียงโครงสร้างให้มีเสียงช่วงห่างกันเพียง 1 เสียง เพื่อตกแต่งทำนองคำร้อง

การตกแต่งทางร้องเป็นการตกแต่งทำนองคำร้อง ของกลุ่มคำร้องที่มี 3 คำ 3 พยางค์ คือ “ใครหมายมั่น” โดยตกแต่งด้วยเสียงโครงสร้างที่ 2 3 ตามรูปแบบทางร้องแบบลักจังหวะ ส่วนเสียงโครงสร้างที่ 4 เป็นการตกแต่งเอื้อนเนื้อทำนอง ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง ลา ตกแต่งเนื้อร้องคำว่า “ใคร” ที่มีเสียงสามัญ ด้วยการเปล่งเสียงระดับเสียง ลา เสียงเดียว และ “หมาย” ที่มีเสียงวรรณยุกต์จัตวา ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงระดับ ลา แล้วทวนเสียงขึ้นไปหา โด โดยออกเสียงเป็น หมายถึงี (ลด)

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง ลา ตกแต่งเนื้อร้องคำว่า “มั่น” มีเสียงวรรณยุกต์โท ตกแต่งโดยเปล่งเสียงด้วยระดับเสียง ลา แล้วเอื้อนหางเสียงอยู่ในลำคอเบา ๆ ต่อเนื่องด้วยระดับเสียง ซอล และ ฟา อีก 2 พยางค์ ออกเสียงเป็น มั่นอ้ออ้อ (ลชฟ) จึงจะชัดเจน

เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง ซอล ตกแต่งเป็นเอื้อนพยางค์เดียว ด้วยการเปล่งเสียงระดับเสียง ซอล ซึ่งเป็นเสียงลูกตกของวรรคนี

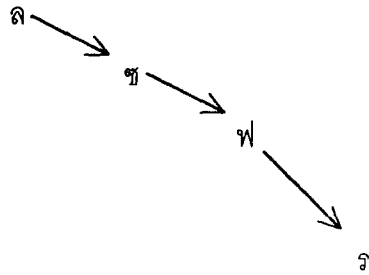
วรรคที่ 6

ทางร้องวรรคที่ 6 เป็นทางร้องที่มีลักษณะทำนองเต็มเก็บถี่ ๆ เช่นเดียวกับวรรคที่ 5 ทำนองมีลักษณะการเคลื่อนที่จากสูงลงต่ำ เริ่มจากเสียงโครงสร้างที่ 1 ในระดับเสียง ลา เคลื่อนที่ลงไปหา ระดับเสียง ซอล ฟา และ เร ตามลำดับ

ทางร้อง

ดรดล	รดลช	ดลชฟ	ลชฟร
------	------	------	------

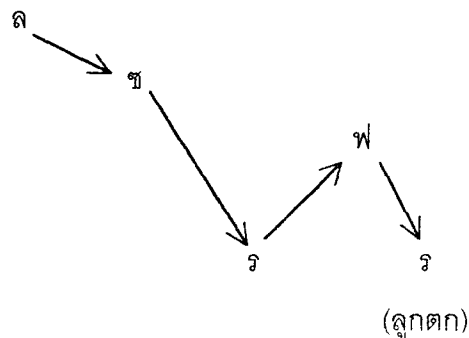
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ้อง

ทางร้องวรรคที่ 6 เป็นทางร้องที่เสียงโครงสร้างครบ 4 เสียง และมีการปรับเปลี่ยนเสียงโครงสร้างในเสียงโครงสร้างที่ 4 ให้มีระดับเสียง ฟา เท่ากับเสียงโครงสร้างที่ 3 เพื่อตกแต่งคำร้อง ซึ่งมีลักษณะเหมือนกับทางร้องวรรคที่ 4 เพียงแต่เนื้อร้องไปเท่านั้น

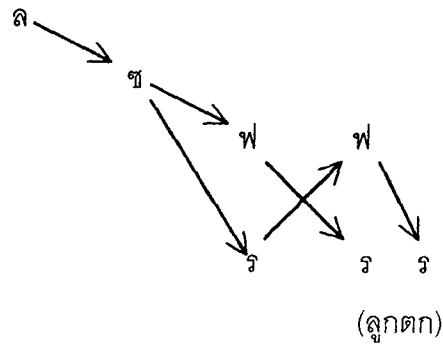
		-		+	
ทางร้อง	ลซฟซล	- ด - ซ	มุง ลซ - ฟ	มาด รฟร - ฟ	ซฟร -

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ้องและทางร้องวรรคที่ 6

ทางร้อง	ลซฟซล	- ด - ซ	มุง ลซ - ฟ	มาด รฟร - ฟ	ซฟร -
ทางซ้อง	ดรดล	รดลซ	ดลซฟ	ลซฟร	

จากการเปรียบเทียบโครงสร้างของทั้ง 2 ทาง จะเห็นว่าทางร้องก็คือทำนองเดียวกับทางร้องวรรคที่ 4 ส่วนทางฆ้องมีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 1 จากระดับเสียง โด เป็น ลา แทนเสียงโครงสร้างอื่น ๆ คงเดิม

การตกแต่งทางร้องนั้นมีการตกแต่งที่ต่างออกไปเฉพาะส่วนที่มีเนื้อร้องเปลี่ยนไป คือ เปลี่ยนจาก “จบเจนน” เป็น “มุงมาด” ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 1 ระดับเสียง ลา เป็นการตกแต่งเอื้อนเนื้อทำนองที่มี 6 พยางค์ โดยใช้ระดับเสียง ลา เป็นแกนของทำนองอยู่ตรงจังหวะตก แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเปล่งเสียงเอื้อน 5 พยางค์ที่ขึ้นต้นด้วยระดับเสียง ลา ซอล ฟา ซอล ลา ตามลำดับ ต่อเนื่องจากวรรคที่ 1 มาที่จังหวะตก แล้วเอื้อนหางต่อเนื่องย่อยออกไปอีก 1 พยางค์ ด้วยทวนเสียงขึ้นไปหาระดับเสียง โด ซึ่งเปล่งเสียงเอื้อนต่อเนื่องกันเป็น เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ - ฮี (ลซฟซล - ด) เมื่อพิจารณาที่ระดับเสียง โด จะเห็นว่าตรงกับเสียงโครงสร้างที่ 1 ของทางฆ้อง แต่ย่อยออกไปหลังจังหวะตก

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง ซอล ตกแต่งเป็นเอื้อนเนื้อทำนองต่อเนื่องจากเสียงโครงสร้างที่ 1 โดยเริ่มด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนในระดับเสียง ซอล ด้วยเสียงเอื้อน เออ ที่จังหวะตก แล้วเอื้อนต่อเนื่องย่อยออกไปอีก 2 พยางค์ ด้วยระดับเสียง ลา และ ซอล ตามลำดับ ด้วยเสียงเอื้อน ฮีเออ (ลซ) เพราะต่อเนื่องกับคำร้อง

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง เร เป็นเสียงโครงสร้างที่ใช้ตกแต่งคำร้อง 2 คำคือ “มุงมาด” โดยตกแต่งคำร้องคำว่า “มุง” ที่มีเสียงวรรณยุกต์โท ด้วยเปล่งเสียงระดับเสียง ฟา ที่จังหวะตก แล้วผ่อนเสียงลงมาที่ เร ออกเสียงคำร้องเป็น มุง (ฟร) แล้วตกแต่งว่า “มาด” ด้วยการเปล่งเสียงเช่นเดียวกันต่อเนื่องออกไปหลังจังหวะตกทันที ซึ่งทางร้องเช่นนี้เป็นรูปแบบของทางร้องแบบลักจังหวะที่เป็นเอกลักษณ์ของเพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น ท่อน 3

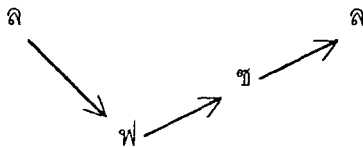
เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง ฟา ตกแต่งเป็นเอื้อนหางเสียงที่ต่อเนื่องจากคำร้องด้วยเอื้อน 4 พยางค์ ด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนในระดับเสียง ฟา ที่จังหวะตก แล้วเอื้อนต่อเนื่องย่อยออกไปอีก 3 พยางค์ ด้วยการผันเสียงขึ้นไปหา ซอล แล้วผ่อนเสียงลงมาที่ระดับเสียง ฟา และ เร ตามลำดับ ด้วยเสียงเอื้อน เออเอื้อเอื้อเอื้อ (ฟซ - ฟร)

วรรคที่ 7

ทางฆ้องวรรคที่ 8 เป็นทางฆ้องที่มีการเคลื่อนที่ของโครงสร้างจากสูงลงต่ำในช่วงแรก โดยเริ่มจากเสียงโครงสร้างที่ 1 ในระดับเสียง ลา เคลื่อนที่ลงไปหา ฟา ที่เป็นเสียงโครงสร้างที่ 2 แล้วเคลื่อนที่สูงขึ้นไปหา ซอล และ ลา ตามลำดับ

ทางฆ้อง | - รดล | ดลซฟ | ฟฟ - ซ | ซซ - ล |

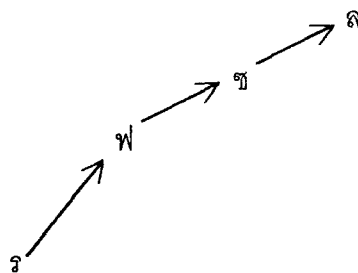
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางฆ้อง

ทางร้องวรรคที่ 7 เป็นทางร้องที่มีเสียงโครงสร้างครบ 4 เสียง และมีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 1 จากระดับเสียง ลา เป็น เร

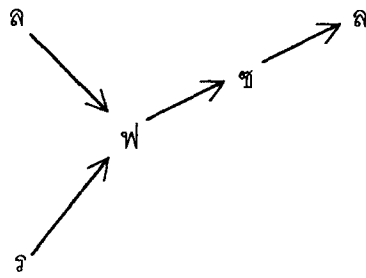
ทางร้อง | -- ฟร | - + | ดรด-ฟ | --- ซ | ลซฟซล |

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางฆ้องและทางร้องวรรคที่ 7

ทางร้อง	-- ฟร	ดรด-ฟ	--- ซ	ลซฟซล	----	---	ด
ทางฆ้อง	- รดล	ดลซฟ	ฟฟ - ซ	ซซ - ล			

จากการเปรียบเทียบจะเห็นว่า การที่ทางร้องเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 1 ทำให้ทางร้องมีรูปแบบการเคลื่อนที่จากต่ำไปสูง ซึ่งมีความแตกต่างกับทางซ้อง

การตกแต่งเป็นการตกแต่งเอื้อนเนื้อทำนอง จากเสียงโครงสร้างทั้ง 4 เสียงในลักษณะเคลื่อนที่จากต่ำไปสูงดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 1 ระดับเสียง เร ในส่วนนี้มีการตกแต่งเป็นเอื้อน 2 พยางค์ ด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากนาสิกในระดับเสียง ฟา แล้วผ่อนเสียงลงไปหาเสียง เร ที่จังหวะตก เปล่งเสียงเอื้อนต่อเนื่องกันเป็น ฮือเออ (พร)

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง ลา ตกแต่งเป็นเอื้อน 4 พยางค์ ด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากนาสิกและลำคอ 3 พยางค์แรกมีจังหวะประชิดกันเปล่งเสียงเอื้อนด้วยเสียง เออฮือเออ ในระดับเสียง โด เร โด แล้วเคลื่อนที่ขึ้นไปหาพยางค์ที่ 4 เป็นเสียงโครงสร้างระดับเสียง ฟา เปล่งเสียงเอื้อนด้วยเสียง เออ เปล่งเสียงต่อเนื่องกันทั้ง 4 พยางค์เป็น เออฮือเออ-เออ (ดรด-ล)

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับ ซอล ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอดด้วยเสียง เออ ในระดับเสียง ซอล พยางค์เดียว

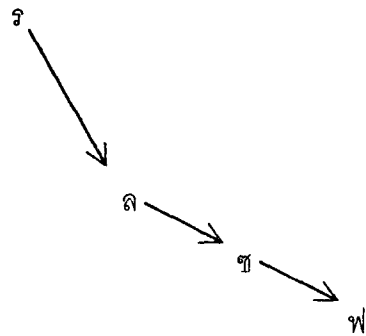
เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง ลา เป็นการตกแต่งเอื้อนเนื้อทำนองที่มี 6 พยางค์ โดยใช้ระดับเสียง ลา เป็นแกนของทำนองอยู่ตรงจังหวะตก แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเปล่งเสียงเอื้อน 5 พยางค์ที่ขึ้นต้นด้วยระดับเสียง ลา ซอล ฟา ซอล ลา ตามลำดับ ต่อเนื่องจากวรรคที่ 1 มาที่จังหวะตก แล้วเอื้อนหางต่อเนื่องย่อยออกไปอีก 1 พยางค์ ด้วยการผันเสียงขึ้นจากเสียง ลูกตกไปหาระดับเสียง โด ซึ่งเปล่งเสียงเอื้อนต่อเนื่องกันเป็น เอื้อเออเออเออเออ-ฮือ (ลซฟซล-ด) พยางค์สุดท้ายของวรรคที่ 7 นี้ย่อยออกไปถึงจังหวะตกห้องโน้ตที่ 2 ของวรรคที่ 8

วรรคที่ 8

ทางซ้องวรรคที่ 8 เป็นทางซ้องที่ตกแต่งทำนองด้วยเสียงห่าง ๆ มีรูปแบบการเคลื่อนที่จากสูงลงต่ำที่ต่อเนื่องจากวรรคที่ 7 โดยเริ่มจากเสียงโครงสร้างที่ 1 ในระดับเสียง เร เคลื่อนที่ลงมาหา ลา ซอล และ ฟา ตามลำดับ

ทางฆ้อง | - ด - ร | - ด - ล | ลล - ซ | ซซ - ฟ |

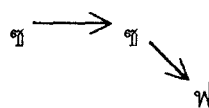
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางฆ้อง

ทางร้องวรรคที่ 8 เป็นทางร้องที่ตัดเสียงโครงสร้างที่ 1 และ 2 ออก แล้วปล่อยให้ทางเสียงจากวรรคที่ 7 ย้อยเข้ามา เหลือเพียงเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 และมีการปรับเปลี่ยนระดับเสียงโครงสร้างที่ 4 ให้มีระดับเสียง ซอล เหมือนกับเสียงโครงสร้างที่ 3 เพื่อการตกแต่งทำนองคำร้อง และเนื่องจากเสียงโครงสร้างที่ 4 มีระดับเสียงต่างกับลูกตกจึงทำให้ลูกตกต้องย้อยออกไปหลังจังหวะตก

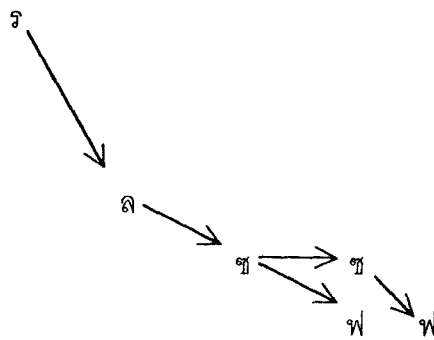
	-	+			
ทางร้อง	-----	---ด	ให้มา - ซฟซ	มี - ซ --	ลซฟ -

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางฆ้องและทางร้องวรรคที่ 8

			-	+	
ทางร้อง	-----	---ด	ให้มา - ซฟซ	มี - ซ --	ลซฟ -
ทางฆ้อง	- ด - ร	- ด - ล	ลล - ซ	ซซ - ฟ	

จากการเปรียบเทียบจะเห็นว่าทางร้องนั้น เหลือโครงสร้างในการตกแต่งทางร้องเพียง 2 เสียง และมีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 4 ให้เท่ากับเสียงโครงสร้างที่ 3 เพื่อตกแต่งคำร้อง

การตกแต่งทางร้องเป็นการตกแต่งทำนองคำร้อง ของกลุ่มคำร้อง 3 คำ 3 พยางค์คือ “ให้มา มี” โดยตกแต่งจากเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง ซอล ตกแต่งทำนองคำร้องคำว่า “ให้” ที่มีเสียงวรรณยุกต์โทด้วยการเปล่งคำร้องด้วยระดับเสียง ซอล เคลื่อนลงหา ฟา ต่อเนื่องกัน ออกเสียงว่า ไห้อี (ชฟ) และคำว่า “มา” ที่มีเสียงสามัญ ด้วยการเปล่งคำร้องในระดับเสียง ซอล เพียงเสียงเดียว

เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง ซอล ตกแต่งทำนองคำร้องคำว่า “มี” ที่มีเสียงสามัญ เนื่องจากต้องเปล่งคำร้องต่อเนื่องจากคำร้องที่ตกแต่งด้วยเสียงโครงสร้างที่ 3 จึงต้องตกแต่งคำว่า “มี” ด้วยการเปล่งเสียงในระดับเสียง ซอล ต่อจากนั้นจึงเอื้อนหางเสียงต่อเนื่องออกไปอีก 3 พยางค์เพื่อเคลื่อนไปหาลูกตก ด้วยระดับเสียง ลา ซอล ฟา ตามลำดับ ด้วยเสียงเอื้อน เอ้อเออ เอ้อ (ลชฟ)

5.2 การวิเคราะห์ทางร้องเพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น ท่อน 3 เที้ยวกลับ

ทางร้องเที้ยวกลับเพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น ท่อน 3 มีส่วนที่ต้องเปลี่ยนแปลงการตกแต่งทำนองในส่วนที่มีการเปลี่ยนเนื้อร้อง ในวรรคที่ 1 2 4 5 6 และ 8 ดังนี้

วรรคที่ 1

ทางร้องวรรคที่ 1 เที้ยวกลับมีการเปลี่ยนแปลงการตกแต่งทางร้องเพราะเปลี่ยนเนื้อร้องจาก “อันมานพ” เป็น “เนาสถาน”

		-		+	
<u>เที่ยวแรก</u>		อันมา		-นพ	
	----	-พ - พ	---	-ชฟล	ช
<u>เที่ยวกลับ</u>		เนา		สถาน	
	----	---พ	---	ชฟชล	ดช
<u>ทางฆ้อง</u>	-ร - ด	ดด - ร	รร - พ	พพ - ช	

การตกแต่งที่เปลี่ยนแปลงจากเที่ยวแรกในส่วนที่เป็นทำนองคำร้อง 2 ส่วนคือ ส่วนที่หนึ่ง ตรงตำแหน่งเสียงโครงสร้างที่ 2 ที่มีการเปลี่ยนคำร้องจาก "อันมา" มี 2 พยางค์ เป็น "เนา" ที่ พยางค์เดียว จึงตกแต่งด้วยการเปล่งคำร้องด้วยระดับที่เป็นโครงสร้างเสียงเดียวคือระดับเสียง ฟา และส่วนที่ 2 ตรงตำแหน่งเสียงโครงสร้างที่ 4 ที่มีการเปลี่ยนคำร้องจาก "นพ" เป็น "สถาน" ซึ่งมี 2 พยางค์ และพยางค์หลังมีเสียงวรรณยุกต์จัตวา ด้วยเปล่งเสียงทำนองคำร้อง 2 พยางค์ด้วยระดับเสียง ซอล ในพยางค์แรกแล้วเคลื่อนที่ขึ้นหา ลา ในพยางค์ที่ 2 จากนั้นเอื้อน หางเสียงต่อเนื่องออกไปอีก 2 พยางค์ ด้วยการทวนเสียงขึ้นไปทีระดับเสียง โด แล้วเคลื่อนที่ลงมาที่ ซอล ซึ่งเป็นเสียงลูกตก ด้วยเสียงเอื้อน อีเออ (ดช)

วรรคที่ 2

ทางร้องวรรคที่ 2 เที่ยวกลับมีการเปลี่ยนแปลงการตกแต่งทางร้องเพราะเปลี่ยนเนื้อร้อง จาก "จบเจน" เป็น "พิมาน"

		-		+	
<u>เที่ยวแรก</u>		จบ	เจน		
	ชลชฟชล	- ด - ช	ลช - ร	- พ - ช	พร
<u>เที่ยวกลับ</u>		พิ	มาน		
	ดชชฟชล	- ด - ช	ลช - ช	- พ - ช	พร
<u>ทางฆ้อง</u>	- ล - ด	- ล - ช	ชช - พ	พพ - ร	

การตกแต่งเปลี่ยนแปลงเฉพาะส่วนของทำนองที่มีการเปลี่ยนเนื้อร้อง ที่ตรงกับเสียงโครงสร้างที่ 3 เปลี่ยนจากคำว่า "จบ" มี 1 พยางค์ เสียงวรรณยุกต์เอก เป็น "พิ" มี 1 พยางค์ เสียงวรรณยุกต์ตรี ด้วยเปล่งเสียงคำร้องเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่เป็นระดับเสียง เร เป็นระดับเสียง ซอล แทน การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้รูปแบบการเคลื่อนที่ของทำนองเปลี่ยนไปด้วย

วรรคที่ 4

ทางร้องวรรคที่ 4 เทียบกลับมีการเปลี่ยนแปลงการตกแต่งทางร้องเพราะเปลี่ยนเนื้อร้อง จาก “สกาพนัน” เป็น “ฉิมพลี”

		-		+	
<u>เที่ยวแรก</u>			สกา	พนัน	
	-- ฟร	ดรด -	-- ซซ	-- ซซ	-- ลซ
<u>เทียบกลับ</u>			ฉิม	พลี	
	-- ฟร	ดรด -	--- ล	ด -- ซ	-- ลซ
<u>ทางร้อง</u>	-ด ^๑ - ล	รด - ร	- ซ - ฟ	ฟฟ - ซ	

การตกแต่งเปลี่ยนแปลงเฉพาะส่วนของทำนองที่มีการเปลี่ยนเนื้อร้อง ที่ตรงกับเสียงโครงสร้างที่ 3 เปลี่ยนจากคำว่า “สกา” มี 2 พยางค์ เสียงสามัญ เป็น “ฉิม” มี 1 พยางค์ เสียงวรรณยุกต์จัตวา ซึ่งต้องตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงทำนองคำร้องด้วยระดับเสียง ลา แล้วหวนเสียงขึ้นนาสิกในระดับเสียง โด ออกเสียงคำร้องว่า ฉิมอี (ลด) การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้รูปแบบการเคลื่อนที่ของทำนองเปลี่ยนไปด้วย

วรรคที่ 5

ทางร้องวรรคที่ 5 เทียบกลับมีการเปลี่ยนแปลงการตกแต่งทางร้องเพราะเปลี่ยนเนื้อร้อง จาก “โครหมายมัน” เป็น “เพราะบารมี”

		-		+
<u>เที่ยวแรก</u>		โครหมาย	มัน	
	-- ลซ	- ล - ล	ด -- ล	ซฟ - ซ
<u>เทียบกลับ</u>		เพราะบา	- รมี	
	-- ลซ	- ด - ล	-- ลล	--- ซ
<u>ทางร้อง</u>	- ฟซล	ซลทด	ทรดท	รทลซ

การตกแต่งเปลี่ยนแปลงเฉพาะส่วนของทำนองที่มีการเปลี่ยนเนื้อร้อง ที่ตรงกับตำแหน่งเสียงโครงสร้างที่ 2 เปลี่ยนจากคำว่า “โครหมาย” มี 2 พยางค์ พยางค์แรกเสียงสามัญ พยางค์หลังเสียงวรรณยุกต์จัตวา เป็น “เพราะบา-” มี 2 พยางค์ พยางค์แรกเสียงวรรณยุกต์ตรี พยางค์หลังเสียงสามัญ ซึ่งต้องตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงทำนองคำร้องพยางค์แรกด้วยระดับเสียง โด แล้วเสียงด้วยระดับเสียง ลา ในพยางค์หลัง และการเปลี่ยนคำร้องจากคำว่า “มัน” มี 1

พยางค์ เสียงวรรณยุกต์โท เป็นคำว่า "รมี" มี 2 พยางค์ เสียงสามัญ ตกแต่งด้วยการเปล่งคำร้องด้วยระดับเสียง ลา เสียงเดียวกับพยางค์หลังของกลุ่มคำร้องแรกทั้ง 2 พยางค์

วรรคที่ 6

ทางร้องวรรคที่ 6 เทียบกลับมีการเปลี่ยนแปลงการตกแต่งทางร้องเพราะเปลี่ยนเนื้อร้องจาก "มุงมาด" เป็น "อบรม"

	-		+		
<u>เทียบแรก</u>			มุง	มาด	
	ลชฟชล	- ด - ช	ลช - พร	พร - ฟช	พร
<u>เทียบกลับ</u>			อบ-	รม	
	ลชฟชล	- ด - ช	ลช - ร	ฟ - ฟช	พร
<u>ทางร้อง</u>	ดรดล	รดลช	ดลชฟ	ลชพร	

การตกแต่งเปลี่ยนแปลงมีเฉพาะส่วนที่มีการเปลี่ยนคำร้องจากคำว่า "มุงมาด" มี 2 พยางค์ มีเสียงวรรณยุกต์โททั้ง 2 พยางค์ เป็น "อบรม" มี 2 พยางค์และมีเสียงสามัญทั้ง 2 พยางค์ ด้วยเปล่งเสียงคำร้องพยางค์แรกในระดับเสียง เร และเปล่งเสียงพยางค์หลังด้วยระดับเสียง ฟา ต่อเนื่องจากจังหวะตกทันทีตามรูปแบบของทางร้องแบบลักจังหวะเช่นเดียวกับทางร้องเทียบแรก

วรรคที่ 8

ทางร้องวรรคที่ 8 เทียบกลับมีการเปลี่ยนแปลงการตกแต่งทางร้องเพราะเปลี่ยนเนื้อร้องจาก "ให้มา" เป็น "อบรม"

	-		+		
<u>เทียบแรก</u>			ให้มา	มี	
	----	--- ด	- ชฟช	- ช --	ลชฟ -
<u>เทียบกลับ</u>			สร้างสม	มา	
	----	--- ด	- ชฟล	ด -- ช	
<u>ทางร้อง</u>	- ด - ร	- ด - ล	ลล - ช	ชช - ฟ	ลชฟ -

การตกแต่งเปลี่ยนแปลงมีเฉพาะส่วนที่ตรงกับเสียงโครงสร้างสงที่ 3 เพราะมีการเปลี่ยนเนื้อร้องจาก "ให้มา" ซึ่งมี 2 พยางค์ พยางค์แรกมีเสียงวรรณยุกต์โท พยางค์หลังมีเสียงสามัญ

เป็น "สร้างสม" ที่มี 2 พยางค์ พยางค์แรกมีเสียงวรรณยุกต์โท และพยางค์หลังมีเสียงวรรณยุกต์จัตวา พยางค์แรกมีการตกแต่รูปแบบเดิม แต่พยางค์นั้นมีการตกแต่เปลี่ยนแปลงด้วยการเปล่งคำร้องด้วยระดับเสียง ลา แล้วหวนเสียงขึ้นนาสิกด้วยระดับเสียง โด ออกเสียงคำร้องเป็น สมฮี (ลด) ส่วนคำร้องที่ตรงกับตำแหน่งเสียงโครงสร้างที่ 4 นั้นไม่มีการเปลี่ยนแปลงระดับเสียงของคำร้อง แต่มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบจังหวะจากการลัดจังหวะมาเป็นการร้องแบบลงจังหวะ

6. การวิเคราะห์ทางร้องเพลงดวงพระธาตุ 3 ชั้น ท่อน 1 เที้ยวแรก และเที้ยวกลับ

โน้ตทางร้องวงใหญ่เพลงดวงพระธาตุ 3 ชั้น ท่อน 1

--- ด	- รร	--- ม	- รร	- ช - ท	ลช ^๑ - ร	- ชลท	ดรร
- มม	- ช - ร	รร - ด	ดด - ล	- ดด	- ร - ช	- ม - ฟ	ชล - ด
- ลดช	ลชฟม	รดรม	รมฟช	- ด - ร	- ด - ล	- รชช	- ล - ด
- รร	- ด - ล	ลล - ช	ชช - ฟ	- ร - ด	ดด - ฟ	ฟฟ - ช	ชช - ล

โน้ตทางร้องเพลงดวงพระธาตุ 3 ชั้น ท่อน 1 เที้ยวแรก

	-		+		-		+
----	--- ร	--- ม	มร - ร	--- ด	--- ร	- ด - ม	มร - ร
	พญา		ครุช			ฟัง	นุช
----	-- รร	--- ม	รด - ด	รด - ร	-- ดล	--- ด	--- ด
รด - ฟ	ชฟ - ร	--- ฟ	--- ช	----	--- ล	- ด - ช	- ล - ด
						สูด	สวาท
--- ฟ	ลชฟชล	-- ดล	ชลช - ล	-- ชฟ	----	--- ช	--- ล
ชล - -							

- เทียบกลับ กลุ่มคำแรกมี 4 คำ 5 พยางค์ แจ้งามคมสมศรี
 กลุ่มคำหลังมี 1 คำ 3 พยางค์ สุนทร

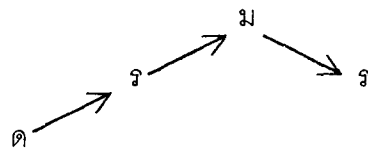
6.1 การวิเคราะห์ทางร้องเพลงดวงพระธาตุ 3 ชั้น ท่อน 1 เทียบแรก

วรรคที่ 1

ทางร้องวรรคที่ 1 เป็นทางร้องที่เป็นทำนองลูกเต่า 3 ชั้นในระดับเสียง เร วรรคแรก การเคลื่อนที่ของทำนองมีการเคลื่อนตามเสียงโครงสร้าง โดยเริ่มจากเสียงโครงสร้างที่ 1 ในระดับเสียง โด แล้วเคลื่อนที่ขึ้นไปหา เร และ มี ที่เสียงโครงสร้างที่ 2 และ 3 จากนั้นเคลื่อนลงมาที่ เร ที่เสียงโครงสร้างที่ 4

ทางร้อง | --- ด | - รร | --- ม | - รร |

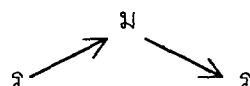
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

ทางร้องวรรคที่ 1 เป็นทางร้องที่มีการตัดเสียงโครงสร้างที่ 1 ออก แต่ไม่มีการเปลี่ยนระดับเสียงในเสียงโครงสร้างที่ 2 3 และ 4 รูปแบบการเคลื่อนที่ของทางร้องจึงเหมือนกับทางร้อง

ทางร้อง | ---- | --- ร | --- ม | รร - ร |

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การตกแต่งทางร้องเป็นการตกแต่งเอื้อนเนื้อทำนองแบบลูกเท่า ซึ่งตกแต่งจากเสียงโครงสร้างที่ 2 3 และ 4 ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง เร ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอในระดับเสียง เร ด้วยเสียงเอื้อน เออ พยางค์เดียว

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง มี ตกแต่งเป็นเอื้อน 4 พยางค์ เริ่มจากการเปล่งเสียงเอื้อนจากนาสิกในระดับเสียง มี ที่ตำแหน่งจังหวะตก ด้วยเสียงเอื้อน เอ้อ (ม) แล้วเอื้อนต่อเนื่องออกไปอีก 3 พยางค์ด้วยเสียงเอื้อนจากลำคอและนาสิกสลับกัน ในระดับเสียง เร มี เร ตามลำดับ ด้วยเสียงเอื้อน เอออีเออ (รמר)

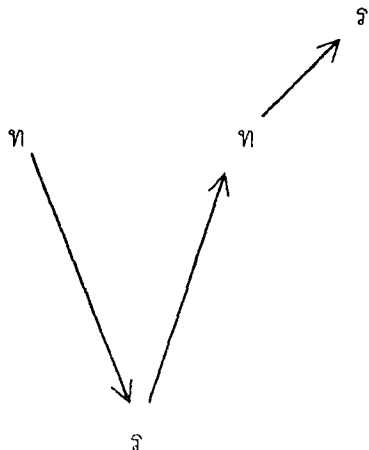
เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง เร ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอในระดับเสียง เร ด้วยเสียงเอื้อน เออ พยางค์เดียวเช่นเดียวกับเสียงโครงสร้างที่ 1

วรรคที่ 2

ทางฆ้องวรรคที่ 2 เป็นทางฆ้องที่เป็นทำนองลูกเท่า 3 ชั้นในระดับเสียง เร วรรคหลังสำหรับเพลงดวงพระธาตุ 3 ชั้น ท่อน 1 วรรคหลังของลูกเท่าเสียง เร นี้มีโครงสร้างที่ใช้กลุ่มเสียงโน้บบันไดเสียง ซอล มาเป็นโครงสร้างในการตกแต่งทำนอง และมีการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้าง โดยเริ่มจากเสียงโครงสร้างที่ 1 ในระดับเสียง ที่ เคลื่อนลงไปหา เร ที่เสียงโครงสร้างที่ 2 แล้วเคลื่อนที่กลับขึ้นไปหา ที่ ที่เสียงโครงสร้างที่ 3 จากนั้นเคลื่อนที่ขึ้นไปหา เร ที่เป็นคู่แปดของ เร แรกที่เสียงโครงสร้างที่ 4

ทางฆ้อง | - ซ - ท | ลซ^ก - ร | - ซลท | ดรรร |

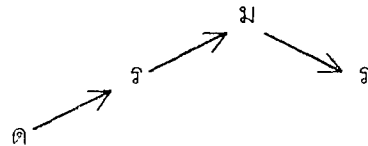
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางฆ้อง

ทางร้องวรรคที่ 2 เป็นทำนองลูกเท่าที่ต่อเนื่องจากวรรคที่ 1 โดยไม่ตัดทอนเสียงโครงสร้าง แต่ใช้กลุ่มเสียงโน้มนัดเสียง โด เป็นเสียงโครงสร้างไม่ใช่กลุ่มเสียงโน้มนัดเสียง ซอล อย่างทางฆ้อง การเคลื่อนที่ของทำนองเริ่มจาก เสียงโครงสร้างที่ 1 ในระดับเสียง โด เคลื่อนที่ขึ้นไปหา เร และ มี ที่เสียงโครงสร้างที่ 2 และ 3 จากนั้นเคลื่อนที่ลงมาหา เร ที่เสียงโครงสร้างที่ 4

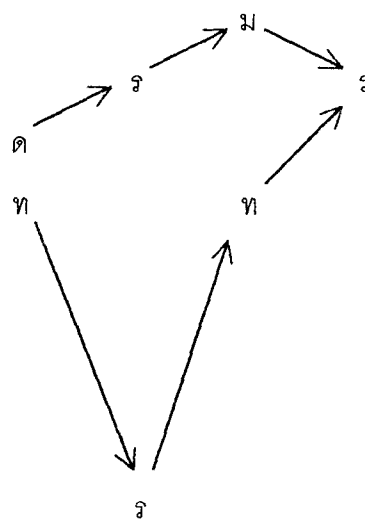
	-	+		
ทางร้อง	---ด	---ร	-ด-ม	รรร-ร

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางฆ้องกับทางร้องในวรรคที่ 2

ทางร้อง	---ด	---ร	-ด-ม	รรร-ร
ทางฆ้อง	-ซ-ท	ลซ ^ก -ร	-ซลท	ดรรร

เมื่อพิจารณาดูจะเห็นว่าทางร้องนั้นมีรูปแบบการซ้ำทำนอง แต่ทางฆ้องมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อหลีกเลี่ยงการบรรเลงซ้ำ โดยการตกแต่งทางฆ้องด้วยใช้ทำนองที่มาจากบันไดเสียงซอล ซึ่งไม่สัมพันธ์กับทางร้องในวรรคที่ 2

การตกแต่งทางร้องยังคงเป็นทำนองของลูกเท่าที่ต่อเนื่องจากวรรคที่ 1 โดยตกแต่งจากเสียงโครงสร้างที่ 1 2 3 และ 4 ดังต่อไปนี้

เสียงโครงสร้างที่ 1 ระดับเสียง โด ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอในระดับต่ำด้วยระดับเสียง โด ด้วยเสียงเอื้อน เอ้อ พยางค์เดียว

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง เร ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอในระดับเสียง เร ด้วยเสียงเอื้อน เอ้อ พยางค์เดียว

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง มี ตกแต่งเป็นเอื้อน 5 พยางค์ เริ่มจากการเปล่งเสียงเอื้อน 2 พยางค์จากลำคอในระดับเสียง โด เคลื่อนขึ้นนาสิกในระดับเสียง มี ที่ตำแหน่งจังหวะตก ด้วยเสียงเอื้อน เอ้อ - เอ้อ (ด - ม) แล้วเอื้อนต่อเนื่องออกไปอีก 3 พยางค์ด้วยเสียงเอื้อนจากลำคอและนาสิกสลับกัน ในระดับเสียง เร มี เร ตามลำดับ ด้วยเสียงเอื้อน เอ้ออีเอิง (รมร)

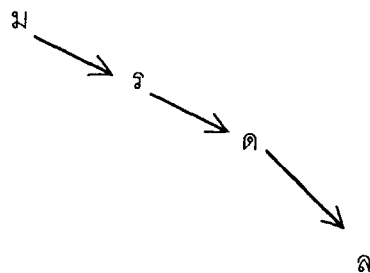
เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง เร ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอในระดับเสียง เร ด้วยเสียงเอื้อน เออย หรือ เงย พยางค์เดียว ที่ต้องออกเสียงว่า เออย หรือ เงย เพราะต่อเนื่องด้วยคำร้องในวรรคที่ 3

วรรคที่ 3

ทางฆ้องวรรคที่ 3 เป็นทางฆ้องที่รูปแบบการบรรเลง และระดับเสียงโครงสร้างเหมือนกับทางฆ้องวรรคที่ 3 ในเพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น ท่อน 1

ทางฆ้อง | - ม ม ม | - ช - ร | ร ร - ด | ด ด - ล |

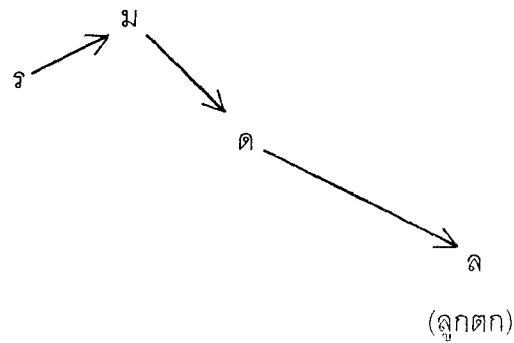
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางฆ้อง

ทางร้องวรรณคดี 3 ก็เป็นทางร้องที่มีรูปแบบการเคลื่อนที่และระดับเสียงโครงสร้าง เช่นเดียวกับทางร้องวรรณคดี 3 ของเพลงจรรเข้หางยาว 3 ชั้น ท่อน 1 เช่นเดียวกัน

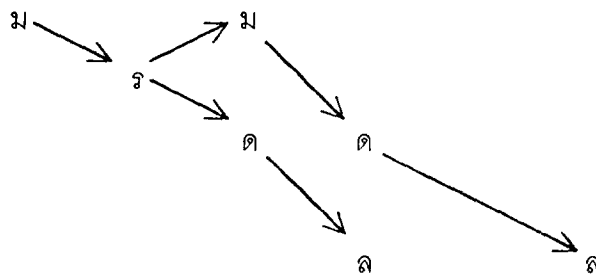
		-		+		
			พญา		ครุฑ	
ทางร้อง	----	---รร	---ม	รด - -ด	รด - ร	--ดล

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้องกับทางร้องในวรรณคดี 3

		พญา		ครุฑ		
ทางร้อง	----	--รร	ร - -ม	รด - ด	รด - ร	--ดล
ทางฆ้อง	-มมม	-ช - ร	รร - ด	ดล - ล		

เมื่อเปรียบเทียบเสียงโครงสร้างทางฆ้องและทางร้องจะเห็นว่า ทางร้องวรรณคดีนี้มีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้างเพื่อตกแต่งทำนอง ทำให้ทำนองมีลักษณะเหลี่ยมจันทระกับทางฆ้องอย่างมาก การตกแต่งทางร้องวรรณคดี 3 นี้เป็นทำนองคำร้องที่เนื้อร้องว่า "พญาครุฑ" โดยตกแต่งขึ้นจากเสียงโครงสร้าง 2 3 และ 4 ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง เร ตกแต่งทำนองคำร้องคำว่า “พญา” 1 คำ 2 พยางค์ มีเสียงสามัญ ตกแต่งด้วยเปล่งเสียงคำร้องในระดับเสียง เร ทั้ง 2 พยางค์

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง มี เป็นส่วนที่ตกแต่งเป็นเอื้อนระหว่างคำ โดยตกแต่งเป็นเอื้อน 3 พยางค์ เปล่งต่อเนื่องจากคำร้องกลุ่มแรกด้วยระดับเสียง มี เร โด ตามลำดับ โดยให้ระดับเสียง มี อยู่ตรงตำแหน่งเสียงโครงสร้าง ซึ่งเป็นระดับเสียงแรกของเอื้อนที่ทำให้เสียงตกของทำนองที่สัมพันธ์กับทางฆ้องนั้นย่อยออกไป สำหรับส่วนนี้คือระดับเสียง โด

เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง โด เป็นเสียงโครงสร้างที่ตรงกับทำนองคำร้องคำว่า “ครุฑ” มีเสียงวรรณยุกต์ตรี ตกแต่งโดยเปล่งเสียงคำร้องด้วยระดับเสียง โด เคลื่อนที่ต่อเนื่องขึ้นไปหา เร แล้วเปล่งเสียงเอื้อนสั้น ๆ ต่อออกไปอีกเพื่อให้การออกเสียงคำร้องชัดเจนในระดับเสียง โด ออกเสียงคำร้องเป็น ครูฑูทืออ (ครด) แต่เนื่องจากระดับเสียงพยางค์หลังไม่ใช่เสียงลูกตก จึงตกแต่งเอื้อนทางเสียงต่อเนื่องออกไปอีกด้วยเอื้อน 3 พยางค์ เปล่งเสียงด้วยระดับเสียง เร โด ลา ตามลำดับ ด้วยเสียงเอื้อนที่ใช้กับเสียง 3 พยางค์ที่ได้พบแล้วข้างต้น และเอื้อนทางเสียงให้ลากเสียงยาวย่อยออกไปถึง 2 ห้องโน้ตของวรรคที่ 4 แต่เสียงลูกตกที่ย่อยออกไปนั้นไม่สัมพันธ์เสียงโครงสร้างของวรรคต่อไป เหมือนกับเพลงจรเข้หางยาวและเพลงอื่น ๆ ที่ผ่านมาแล้ว

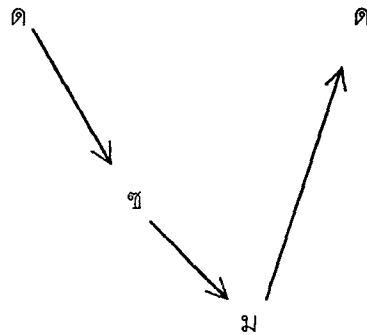
		พญา		ครุฑ		↓	ฟัง	นุช
<u>ทางร้อง</u>	----	--รร	--ม	รด - ด	รด - ร	--ดล	---ด	---ด
<u>ทางฆ้อง</u>	-มมม	-ช - ร	รร - ด	ดล - ล	-ดลล	-ร - ช	-ม --	ฟชล-ด

วรรคที่ 4

ทางฆ้องวรรคที่ 4 เป็นทางฆ้องที่มีรูปแบบการดำเนินทำนองด้วยเสียงห่าง ๆ และทำนองมีการเคลื่อนที่โดยเริ่มจากเสียงโครงสร้างที่ 1 ในระดับเสียง โด เคลื่อนที่ลงไปหา ซอล ที่เป็นเสียงโครงสร้างที่ 2 แล้วเคลื่อนที่ขึ้นไปหาระดับเสียง มี ที่เป็นเสียงโครงสร้างที่ 3 จากนั้นเคลื่อนที่ขึ้นไประดับเสียง โด ที่เป็นเสียงโครงสร้างที่ 4

<u>ทางฆ้อง</u>	-ดลล	-ร - ช	-ม --	ฟชล-ด
----------------	------	--------	-------	-------

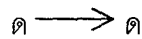
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางห้อง

ทางห้องวรรคที่ 4 เป็นทางห้องที่ตัดเสียงโครงสร้างที่ 1 และ 2 ออก เนื่องจากทำนอง ปลัดอยให้เอื้อนหางเสียงของวรรคที่ 3 ย้อยเข้ามา 2 ห้องโน้ต และมีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 3 ให้มีระดับเสียง โด เท่ากับเสียงโครงสร้างที่ 4 เพื่อตกแต่งทำนองคำร้อง

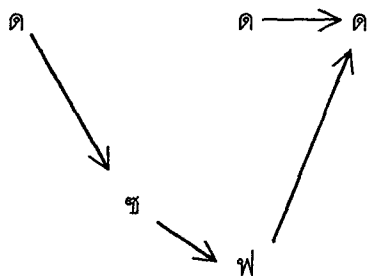
	-	+			
ทางห้อง	ด -- ร	-- ดล	ฟัง	นุช	รด
	---	---	ด	ด	

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางห้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางห้องกับทางห้องในวรรคที่ 4

			ฟัง	นุช	
ทางห้อง	ด -- ร	-- ดล	---	ด	รด
ทางห้อง	- ดดด	- ร - ช	- ม - ฟ	ชล - ด	

จากการเปรียบเทียบจะเห็นว่าทางร้อง มีการตัดเสียงโครงสร้างให้เหลือเพียงเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 และเปลี่ยนระดับเสียงโครงสร้างเพื่อใช้ตกแต่งทำนองคำร้องเป็นระดับ โด ซึ่งเป็นระดับเสียงเดียวกับเสียงลูกตก

การตกแต่งทางร้องเป็นการตกแต่งทำนองคำร้อง ของกลุ่มเนื้อร้องประกอบด้วยคำร้อง 2 คำคือ "ฟังนุช" โดยตกแต่งจากเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง โด ตกแต่งทำนองคำร้องคำว่า "ฟัง" มีเสียงสามัญตกแต่งโดยเปล่งเสียงคำร้องด้วยระดับเสียง โด เพียงเสียงเดียว

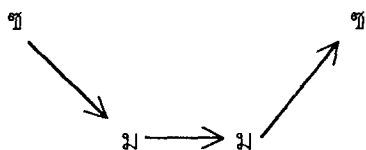
เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง โด ตกแต่งทำนองคำร้องคำว่า "นุช" มีเสียงวรรณยุกต์ตรี ซึ่งต้องตกแต่งโดยการเปล่งเสียงด้วยระดับเสียง โด ลงที่จังหวะตกแล้วเคลื่อนที่ขึ้นไปหาระดับเสียง เร ออกเสียงคำร้องว่า นู๊ด (ดร) แต่เสียงพยางค์หลังไม่ตรงกับเสียงลูกตก จึงต้องเปล่งเสียงเอื้อนหางเสียงต่อเนื่องออกไปอีก 1 พยางค์ด้วยระดับเสียง โด ด้วยเสียงเอื้อน อือ (ด)

วรรคที่ 5

ทางซ้องวรรคที่ 5 เป็นทางซ้องที่มีทำนองเหมือนกับทางซ้องวรรคที่ 3 ในเพลงต้นเพลง จึง 3 ชั้น ท่อน 1 ทุกประการ

ทางซ้อง | - ลดช | ลชพม | รดรม | รรพช |

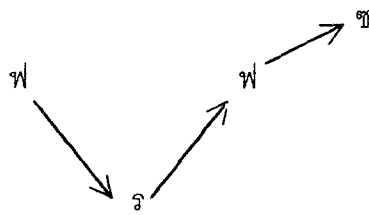
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ้อง

ทางร้องวรรคที่ 5 นี้แตกต่างจากทางวรรคที่ 3 เพลงต้นเพลงจึง 3 ชั้น ท่อน 1 เพราะเป็นทางร้องรูปแบบอื่นเนื้อทำนอง ที่มีเสียงโครงสร้างครบ 4 เสียง แต่มีรูปแบบการเคลื่อนที่ใกล้เคียงกับทางร้องวรรคที่ 3 เพลงต้นเพลงจึง 3 ชั้น ท่อน 1 ซึ่งแตกต่างกับทางฆ้องเช่นกัน

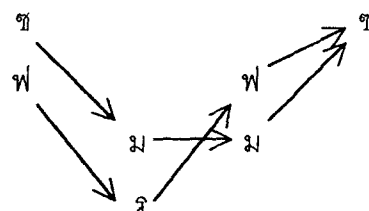
ทางร้อง | --- ฟ | ซฟ - ร | --- ฟ | --- ซ |

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางฆ้องกับทางร้องในวรรคที่ 5

ทางร้อง	--- ฟ ซฟ - ร --- ฟ --- ซ
ทางฆ้อง	- ลดซ ลซฟม รดรม รรมฟซ

จากการเปรียบเทียบจะเห็นว่า เสียงโครงสร้างของทางร้องเป็นเสียงในกลุ่มบันไดเสียง ฟา ซึ่งแสดงว่าทางร้องวรรคที่ 5 นี้มีการเปลี่ยนบันไดเสียงจากบันไดเสียง โด ในวรรคที่ 3 และ 4 มาเป็นทำนองในบันไดเสียง ฟา แต่ทางฆ้องยังมีการตกแต่งทำนองที่มีเสียงโครงสร้างในบันไดเสียง โด อยู่

การตกแต่งทางร้องเป็นการตกแต่งในรูปแบบอื่นเนื้อทำนอง โดยตกแต่งจากเสียงโครงสร้างทางร้องทั้ง 4 เสียงดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 1 ระดับเสียง ฟา ตกแต่งเป็นอื่น 3 พยางค์ เริ่มด้วยเปล่งเสียงอื่นจากลำคอในระดับเสียง ฟา ที่จังหวะตก 1 พยางค์แล้วเปล่งอื่นต่อเนื่องออกไปอีก 2

พยางค์ ด้วยเสียงเอื้อนหวานขึ้นนาสิกแล้วลงมาลำคอในระดับเสียง ซอล และ ฟา ตามลำดับ เอื้อนต่อเนื่องทั้ง 3 พยางค์ด้วยเสียงเอื้อน เอออีเอิง (ฟชฟ) การใช้เสียง เอิง ที่พยางค์หลัง เพราะต้องการให้เสียงเชื่อมกับเสียงโครงสร้างที่ 2

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง เร ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอระดับต่ำ ในระดับเสียง เร ด้วยเสียงเอื้อน เออ เพียงเสียงเดียว

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง ฟา ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอในระดับเสียง ฟา ด้วยเสียงเอื้อน เออ เพียงเสียงเดียว

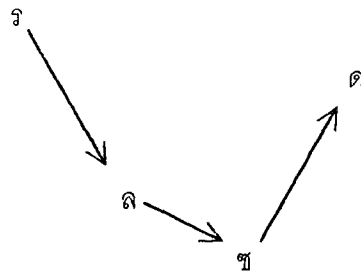
เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง ซอล ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอในระดับเสียง ซอล ด้วยเสียงเอื้อน เออ เพียงเสียงเดียว และลากเสียงยาวออกไป 1 ห้องโน้ต

วรรคที่ 6

ทางซ้องวรรคที่ 6 เป็นทางซ้องที่เป็นทำนองเดียวกับทางซ้องวรรคที่ 4 เพลงต้นเพลงจึง 3 ชั้น ทุกประการ

ทางซ้อง | - ด - ร | - ด - ล | - รชช | - ล - ด |

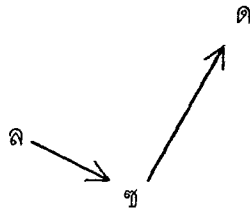
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ้อง

ทางร้องวรรคที่ 6 เป็นรูปแบบเอื้อนเนื้อทำนองซึ่งแตกต่างกับทางร้องวรรคที่ 4 ในเพลงต้นเพลงจึง 3 ชั้น โดยมีการตัดเสียงโครงสร้างที่ 1 ออก และไม่มีการปรับเปลี่ยนเสียงโครงสร้าง ยังคงใช้เสียงเหมือนทางซ้องทุกประการ

ทางร้อง | ---- | --- ล | - ด - ช | - ล - ด |

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การตกแต่งทางร้องเป็นทางร้องในรูปแบบอื่นเนื้อทำนอง โดยใช้เสียงโครงสร้างเดียวกับทางฆ้อง ซึ่งเรียกว่าทางร้องแบบกอดเนื้อฆ้อง โดยตกแต่งขึ้นจากเสียงโครงสร้างทั้ง 3 เสียงดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง ลา ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอในระดับเสียง ลา ด้วยเสียงเอื้อน เออ เพียงเสียงเดียว

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง ซอล ตกแต่งเป็นเอื้อน 2 พยางค์ ด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากานาสิกต่อเนื่องจากเสียงโครงสร้างที่ 2 ในระดับเสียง โด เคลื่อนที่ลงไปหา ซอล ที่จังหวัดตก ด้วยเสียงเอื้อน อีเออ (ดซ)

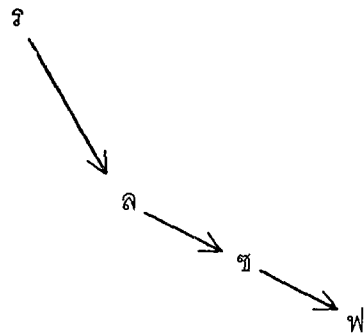
เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง โด ตกแต่งเป็นเอื้อน 2 พยางค์ ด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอในระดับเสียง ลา เคลื่อนที่ขึ้นไปหา โด ที่จังหวัดตก ด้วยเสียงเอื้อน เอ้อเออ (ลด)

วรรคที่ 7

ทางฆ้องวรรคที่ 7 เป็นทางฆ้องที่ดำเนินทำนองด้วยเสียงห่าง ๆ ทำนองเคลื่อนที่จากสูงลงต่ำ โดยเริ่มจากเสียงโครงสร้างที่ 1 ในระดับเสียง เร เคลื่อนที่ลงไปหา ลา ซอล และ ฟา ตามลำดับ

ทางฆ้อง | - รรร | - ด - ล | ลล - ซ | ซซ - ฟ |

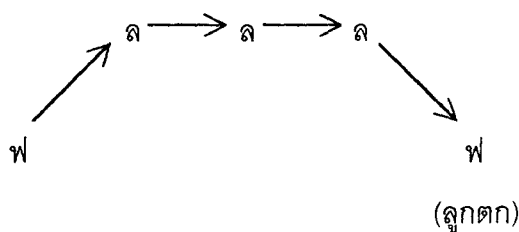
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทาง้อง

ทางร้องวรรคที่ 7 เป็นทางร้องในรูปแบบเอื้อนเนื้อทำนอง ที่มีเสียงโครงสร้างครบ 4 เสียง และมีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้าง ทำให้รูปแบบการเคลื่อนที่ของทำนองต่างออกไปจากทาง้อง โดยเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 1 จากระดับเสียง เร เป็น ฟา แล้วเคลื่อนที่ขึ้นไปหาระดับเสียง ลา ที่เสียงโครงสร้างที่ 2 จากนั้นก็ข้ามเสียงที่ระดับเสียง ลา ในเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 ซึ่งเหมือนกับรูปแบบทางร้องที่มีลักษณะทำนองเคลื่อนที่ลงอื่น ๆ ที่ผ่านมาแล้ว แต่วรรคนี้เริ่มทำนองจากต่ำไปสูงก่อนในช่วงแรก แทนที่จะเคลื่อนที่จากสูงลงต่ำตามรูปแบบทาง้อง

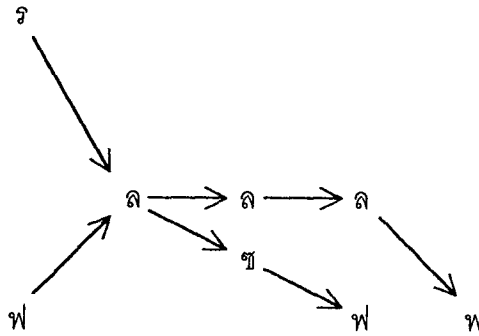
ทาง้อง	---	ฟ	ลขฟชล	--	ดล	ชลช-ล	--	ชฟ
--------	-----	---	-------	----	----	-------	----	----

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทาง้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทาง้องและทาง้องวรรคที่ 7

ทาง้อง	---	ฟ	ลขฟชล	--	ดล	ชลช-ล	--	ชฟ
ทาง้อง	-	ร	ร	-	ด	-	ล	ลล-ช

จากการเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้าง จะเห็นว่าทางร้อง
วรรคที่ 7 เพลงดวงพระธาตุ 3 ชั้น ท่อน 1 นั้นได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการเคลื่อนที่ต่างไปจาก
ทางร้องในลักษณะเดียวกันที่ได้พบมาแล้วข้างต้น

การตกแต่งทางร้องเป็นการตกแต่งทางร้องในรูปแบบอื่นเนื้อทำนอง จากเสียงโครง
สร้างที่ 1 2 3 และ 4 ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 1 ระดับ ฟา ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอด้วยเสียง
เอื้อน ในระดับเสียง ฟา เพียงพยางค์เดียว

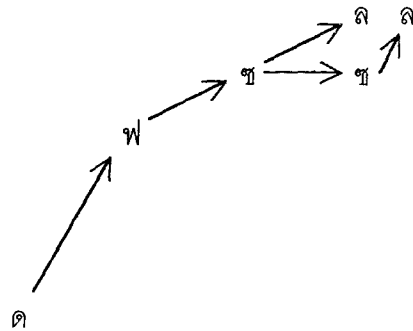
เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง ลา ตกแต่งเป็นเอื้อน 5 พยางค์ใน 1 จังหวะ เริ่ม
ด้วยเปล่งเสียงเอื้อนเคลื่อนที่ลงด้วยเอื้อน 3 พยางค์ในระดับเสียง ลา ซอล ฟา ตามลำดับด้วย
เสียงเอื้อน เอื้อเอื้อเอื้อ (ลชฟ) แล้วเปล่งเสียงเอื้อนเคลื่อนที่ขึ้นด้วยระดับเสียง ซอล ลา ตา
ลำดับอีก 2 พยางค์ ด้วยเสียงเอื้อน เอื้อเอื้อ (ซล)

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง ลา ตกแต่งเป็นเอื้อน 5 พยางค์ เริ่มด้วยการเปล่ง
เสียงเอื้อน 2 พยางค์จากนาสิกและลำคอในระดับเสียง โด เคลื่อนที่ลงมาหา ลา ที่จังหวะตก
ด้วยเสียงเอื้อน ฮีเออ (ดล) จากนั้นเอื้อนเป็นทางเสียงต่อเนื่องไปอีก 3 พยางค์ด้วยระดับเสียง
ซอล ลา ซอล สลับกัน ด้วยเสียงเอื้อน เอื้อฮีเออ (ดรด) เพื่อไปเชื่อมกับเสียงโครงสร้างที่ 4

เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง ลา ตกแต่งเป็นเอื้อน 3 พยางค์ โดยเริ่มด้วยการ
เปล่งเสียงเอื้อนจากนาสิกในระดับเสียง ลา ที่จังหวะตก ด้วยเสียงเอื้อน เอื้อ (ฟ) แล้วเอื้อนทาง
เสียงย่อยออกไปอีก 2 พยางค์ในระดับเสียง ซอล เคลื่อนที่ลงไปหา ฟา ซึ่งเสียงลูกตกโดยย่อย
ออกไปถึงจังหวะตกของห้องโน้ตที่ 1 ของวรรคที่ 8 ด้วยเสียงเอื้อน เอื้อเอื้อ (ชฟ) ตามรูปแบบ
ของทางร้องที่เคลื่อนที่ลงวรรคอื่น ๆ

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางฆ้องกับทางร้องในวรรคที่ 8

ทางร้อง	-- ขพ	----	--- ข	-- ลข	ล---
ทางฆ้อง	- ร - ด	ดด - ฟ	ฟฟ - ข	ขข - ล	

จากการเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้าง จะเห็นว่าทางร้อง วรรคที่ 8 นี้ปล่อยให้เสียงลูกตกของวรรคที่ 7 ย้อยเข้ามาเพราะเป็นระดับเสียงที่มีความสัมพันธ์กับเสียงโครงสร้างที่ 2 (ดูได้จากทางฆ้อง) และเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 4 เพื่อตกแต่งคำร้องซึ่งทำให้เสียงลูกตกย้อยออกไปหลังจังหวะตก

การตกแต่งทางร้องเป็นการตกแต่งทำนองคำร้อง ของเนื้อร้อง 2 คำคือ “สุดสวาท” โดย ตกแต่งจากเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง ซอล ตกแต่งคำร้องคำว่า “สุด” ที่มีเสียงวรรณยุกต์ เอก ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงคำร้องในระดับเสียง ซอล เพียงเสียงเดียว

เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง ซอล ตกแต่งคำร้องคำว่า “สวาท” มี 2 พยางค์ มีเสียงวรรณยุกต์เอก ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงพยางค์แรกด้วยระดับเสียง ลา และพยางค์หลังด้วยระดับเสียง ซอล แต่เนื่องจากเสียงพยางค์หลังไม่ตรงกับเสียงลูกตก จึงต้องเอื้อนหางต่อเนื่องออกไปอีก 1 พยางค์ ในระดับเสียง ลา ด้วยเสียงเอื้อน อือ (ล)

6.2 การวิเคราะห์ทางร้องเพลงดวงพระธาตุ 3 ชั้น ท่อน 1 เทียบกลับ

ทางร้องเทียบกลับเพลงดวงพระธาตุ 3 ชั้น ท่อน 1 มีส่วนที่ต้องเปลี่ยนแปลงการตกแต่งทำนองทางร้องในส่วนที่มีการเปลี่ยนเนื้อร้อง ในวรรคที่ 3 4 และ 8 ดังนี้

วรรคที่ 3

ทางร้องวรรคที่ 3 เทียบกลับมีการเปลี่ยนแปลงการตกแต่งทางร้องเพราะเปลี่ยนเนื้อร้องจาก “พญาครุฑ” เป็น “เจ้างามคม”

		-		+		
<u>เทียบแรก</u>			พญา		ครุฑ	
	-----	-- รร	--- ม	รด - ด	รด - ร	-- ดล
<u>เทียบกลับ</u>			เจ้างาม		คม	
	-----	- รดร	ร - - ม	รด - ด	ด - - ร	-- ดล
<u>ทางร้อง</u>	- มมม	- ฑ - ร	รร - ด	ดด - ล		

การตกแต่งทำนองทางร้องมีการตกแต่งเปลี่ยนแปลงเฉพาะ ส่วนที่มีการเปลี่ยนเนื้อร้องซึ่งมีอยู่ 2 ส่วนคือ ส่วนแรกตรงตำแหน่งเสียงโครงสร้างที่ 2 เปลี่ยนเนื้อร้องจาก “พญา” เป็น “เจ้างาม” ที่มี 2 พยางค์ พยางค์แรกมีเสียงวรรณยุกต์โท จึงต้องตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงคำร้องด้วยระดับเสียง เร ต่อเนื่องกับระดับเสียง โด ออกเสียงคำร้องว่า จอ้า (รด) และพยางค์หลังมีเสียงสามัญ ตกแต่งด้วยการเปล่งคำร้องด้วยระดับเสียงที่เป็นเสียงโครงสร้างคือ ระดับเสียง เร และเพื่อให้มีเสียงต่อเนื่องกับเอ็นระหว่างคำจึงต้องเปล่งเสียงเอ็นในระดับเสียง เร ต่อเนื่องออกไปอีก 1 พยางค์ ออกเสียงคำร้องเป็น งามเออ (รร) ส่วนที่ 2 นั้นตรงกับตำแหน่งเสียงโครงสร้างที่ 4 เปลี่ยนเนื้อร้องจาก “ครุฑ” เป็น “คม” ซึ่งมีเสียงสามัญ จึงตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงคำร้องในระดับเสียง โด ที่เป็นเสียงเดียวกับพยางค์หลังของเอ็นระหว่างคำ และเช่นเดียวกับคำว่า “งาม” คือมีการเปล่งเสียงเอ็นต่อเนื่องออกไปอีก 1 พยางค์ในระดับเสียงเดียวกัน ออกเสียงคำร้องเป็น คมเออ (ดด)

วรรคที่ 4

ทางร้องวรรคที่ 4 เทียบกลับมีการเปลี่ยนแปลงการตกแต่งทางร้องเพราะเปลี่ยนเนื้อร้องจาก “พิงนุช” เป็น “สมศรี”

		-		+	
<u>เที่ยวแรก</u>			ฟัง	นุช	
	รด - ร	-- ดล	--- ด	--- ด	รด --
<u>เที่ยวกลับ</u>			สม	ศรี	
	ด -- ร	-- ดล	--- ด	ฟ -- ด	ฟด --
<u>ทางซ้ง</u>	- ดดด	- ร - ซ	- ม --	ฟซล-ด	

การตกแต่งเปลี่ยนแปลงนั้นมีเฉพาะส่วนที่มีการเปลี่ยนเนื้อร้อง ในวรรคที่ 4 เที่ยวกลับนี้ มีการเปลี่ยนเนื้อร้องจาก "ฟังนุช" เป็น "สมศรี" ซึ่งเป็นคำร้องที่มีเสียงวรรณยุกต์จัตวาทั้ง 2 พยางค์ จึงมีการตกแต่งทำนองคำร้องที่เหมือนกัน ด้วยการเปล่งเสียงคำร้องด้วยระดับเสียง โด หวนเสียงขึ้นไปหา ฟา ทั้ง 2 คำ ออกเสียงร้องเป็น สมอี (ดฟ) และ ศรีอี (ดฟ) แต่คำว่า "ศรี" นั้นต้องเอื้อนหางเสียงต่อเนื่องออกไปอีก 1 พยางค์ในระดับเสียง โด ซึ่งเป็นเสียงลูกตกด้วย

วรรคที่ 8

ทางร้องวรรคที่ 8 เที่ยวกลับมีการเปลี่ยนแปลงการตกแต่งทางร้องเพราะเปลี่ยนเนื้อร้อง จาก "สุดสวาท" เป็น "สุนทรา" และในวรรคที่ 8 เที่ยวกลับนี้มีการปรับเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 เป็นระดับเสียง ลา ทั้ง 2 เสียง

		-		+	
<u>เที่ยวแรก</u>			สุด	สวาท	
	-- ซฟ	----	--- ซ	-- ลซ	ล ----
<u>เที่ยวกลับ</u>			สุน	ทรา	
	-- ซฟ	----	--- ล	ด - ลล	
<u>ทางซ้ง</u>	- ร - ด	ดด - ฟ	ฟฟ - ซ	ซซ - ล	

การตกแต่งเปลี่ยนแปลงมีเฉพาะส่วนที่มีการเปลี่ยนเนื้อร้อง ซึ่งเปลี่ยนจาก "สุดสวาท" เป็น "สุนทรา" คำเดียวแต่มี 3 พยางค์ พยางค์แรกมีเสียงวรรณยุกต์จัตวา จึงต้องตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงคำร้องด้วยระดับเสียง ลา แล้วหวนเสียงขึ้นไปหา โด ออกเสียงคำร้องเป็น สุนอี (ลล) ส่วน 2 พยางค์หลังมีเสียงสามัญ จึงตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงคำร้องในระดับเสียง ลา ตรง ๆ ทั้ง 2 พยางค์ ออกคำร้องเป็น ทรา (ลล)

7. การวิเคราะห์ทางร้องเพลงดวงพระธาตุ 3 ชั้น ท่อน 2 เทียบแรก และเทียบกลับ

โน้ตทางร้องวงใหญ่เพลงดวงพระธาตุ 3 ชั้น ท่อน 2

--- ร	- ฟฟฟ	--- ช	- ฟฟฟ	- ทดร	- ฟ - ช	- ฟ - ช	ชช - ฟ
- ด - ฟ	-- ซล	- ด - ล	- ช - ฟ	ชชลช	ฟมรด	- ล - ท	ดร - ฟ
- ร - ด	ดด - ฟ	ฟฟ - ช	ชช - ล	- ฟ --	ฟชล-ด	- ร - ด	- ล - ช
- ด - ล	- ช - ฟ	ฟฟ - ช	ชช - ล	- ด - ร	- ด - ล	ลล - ช	ชช - ฟ

โน้ตทางร้องเพลงดวงพระธาตุ 3 ชั้น ท่อน 2 เทียบแรก

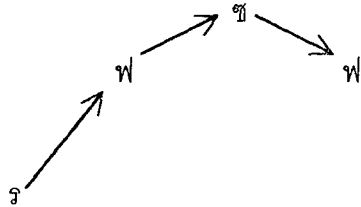
	-		+		-		+
- ล --	--- ฟ	--- ช	ฟชฟ-ฟ	--- ร	--- ฟ	- ร - ช	ฟชฟ-ฟ
	ประคอง		นาฏ			รับ	ขวัญ
----	-- ชช	- ฟชล	ดลชชฟ	รชฟ -	----	--- ฟ	ช ฟ-ฟ
ชลฟ -	--- ฟ	--- ช	ลชฟชล	--- ร	- ฟ - ด	--- ล	- ด - ช
						ขนิษ-	ฐา
-- ดล	ชลช-ล	ชฟ - ช	ลชฟชล	----	--- ด	-- ชล	--- ล
ดลชฟ							

โน้ตทางร้องเพลงดวงพระธาตุ 3 ชั้น ท่อน 2 เทียบกลับ

	-		+		-		+
----	--- ฟ	--- ช	ฟชฟ-ฟ	--- ร	--- ฟ	- ร - ช	ฟชฟ-ฟ
	ทิ้งวา-		จา			จัด	แจ่ม
----	- ลฟช	- ฟชล	ดลชชช	ลชฟ -	----	--- ร	ฟ -- ร
ฟ ---	--- ฟ	--- ช	ลชฟชล	--- ร	- ฟ - ด	--- ล	- ด - ช

ทางฆ้อง | --- ร | - ฟฟฟ | --- ซ | - ฟฟฟ |

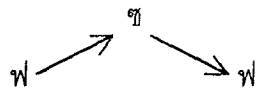
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางฆ้อง

ทางร้องวรรคที่ 1 เป็นทางร้องที่มีการตัดเสียงโครงสร้างที่ 1 ออก แต่ไม่มีการเปลี่ยนระดับเสียงในเสียงโครงสร้างที่เหลือ คือเสียงโครงสร้างที่ 2 3 และ 4 รูปแบบการเคลื่อนที่ของทางร้องจึงเหมือนกับทางฆ้อง

ทางร้อง | ---- | --- ฟ | --- ซ | ฟซฟ-ฟ |

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การตกแต่งทางร้องเป็นการตกแต่งเอื้อนเนื้อทำนองแบบลูกเท่า ซึ่งตกแต่งจากเสียงโครงสร้างที่ 2 3 และ 4 ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง ฟา ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอในระดับเสียง ฟา ด้วยเสียงเอื้อน เออ พยางค์เดียว

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง มี ตกแต่งเป็นเอื้อน 4 พยางค์ เริ่มจากการเปล่งเสียงเอื้อนจากนาสิกในระดับเสียง ซอล ที่ตำแหน่งจังหวะตก ด้วยเสียงเอื้อน เอ้อ (ซ) แล้วเอื้อนต่อเนื่องออกไปอีก 3 พยางค์ด้วยเสียงเอื้อนจากลำคอและนาสิกสลับกัน ในระดับเสียง ฟา ซอล ฟา ตามลำดับ ด้วยเสียงเอื้อน เอออีเออ (ฟซฟ)

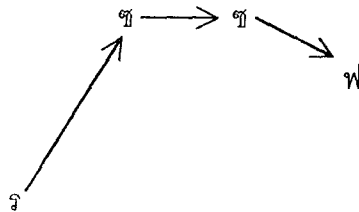
เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง ฟา ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอในระดับเสียง ฟา ด้วยเสียงเอื้อน เออ พยางค์เดียวเช่นเดียวกับเสียงโครงสร้างที่ 1

วรรคที่ 2

ทางฆ้องวรรคที่ 2 เป็นทางฆ้องที่เป็นทำนองลูกเท่า 3 ชั้นในระดับเสียง ฟา วรรคหลังมีการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้าง โดยเริ่มจากเสียงโครงสร้างที่ 1 ในระดับเสียง เร เคลื่อนที่ขึ้นไปหา ซอล ที่เสียงโครงสร้างที่ 2 แล้วข้ามระดับเสียง ซอล ที่เสียงโครงสร้างที่ 3 จากนั้นเคลื่อนที่ลงไปหา ฟา ที่เสียงโครงสร้างที่ 4

ทางฆ้อง | - ทดร | - ฟ - ซ | - ฟ - ซ | ซซ - ฟ |

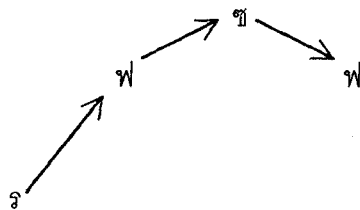
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางฆ้อง

ทางร้องวรรคที่ 2 เป็นทำนองลูกเท่าที่ต่อเนื่องจากวรรคที่ 1 โดยไม่ตัดเสียงโครงสร้าง การเคลื่อนที่ของทำนองเริ่มจาก เสียงโครงสร้างที่ 1 ในระดับเสียง เร เคลื่อนที่ขึ้นไปหา ฟา และ ซอล ที่เสียงโครงสร้างที่ 2 และ 3 จากนั้นเคลื่อนที่ลงมาหา ฟา ที่เสียงโครงสร้างที่ 4

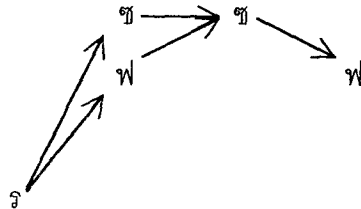
ทางร้อง | --- ร | --- ฟ | - ร - ซ | ฟซฟ-ฟ |

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ้องกับทางร้องในวรรคที่ 2

ทางร้อง	--- ร	--- พ	- ร - ซ	พซพ-พ
ทางซ้อง	- ทดร	- พ - ซ	- พ - ซ	ซซพ - พ

เมื่อเปรียบเทียบดูจะเห็นว่าทางร้องนั้นมีรูปแบบการซ้ำทำนองกับวรรคที่ 1 แต่ทางซ้องมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อหลีกเลี่ยงการบรรเลงซ้ำ

การตกแต่งทางร้องยังคงเป็นทำนองของลูกเท่าที่ต่อเนื่องจากวรรคที่ 1 โดยตกแต่งจากเสียงโครงสร้างที่ 1 2 3 และ 4 ดังต่อไปนี้

เสียงโครงสร้างที่ 1 ระดับเสียง เร ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอในระดับต่ำด้วยระดับเสียง เร ด้วยเสียงเอื้อน เอ่อ พยางค์เดียว

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง ฟา ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอในระดับเสียง ฟา ด้วยเสียงเอื้อน เอ่อ พยางค์เดียว

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง ซอล ตกแต่งเป็นเอื้อน 5 พยางค์ เริ่มจากการเปล่งเสียงเอื้อน 2 พยางค์จากลำคอในระดับเสียง เร เคลื่อนขึ้นนาสิกในระดับเสียง ซอล ที่ตำแหน่งจังหวะตก ด้วยเสียงเอื้อน เอ่อ - เอ้อ (ร - ซ) แล้วเอื้อนต่อเนื่องออกไปอีก 3 พยางค์ด้วยเสียงเอื้อนจากลำคอและนาสิกสลับกัน ในระดับเสียง ฟา ซอล ฟา ตามลำดับ ด้วยเสียงเอื้อน เอ่ออีเอ็ง (พซพ)

เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง ฟา ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอในระดับเสียง ฟา ด้วยเสียงเอื้อน เออย หรือ เงย พยางค์เดียว ที่ต้องออกเสียงว่า เออย หรือ เงย เพราะต่อเนื่องด้วยคำร้องในวรรคที่ 3

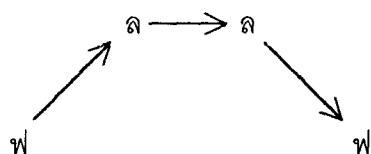
วรรคที่ 3

ทางซ้องวรรคที่ 3 เป็นทางซ้องที่มีรูปแบบการดำเนินทำนองด้วยเสียงห่าง ๆ การเคลื่อนที่ของทำนองเริ่มจาก เสียงโครงสร้างที่ 1 ในระดับเสียง ฟา เคลื่อนที่ขึ้นไปหา ลา ที่เสียงโครง

สร้างที่ 2 แล้วซ้ำระดับเสียง ลา ที่เสียงโครงสร้างที่ 3 จากเคลื่อนที่ลงไประดับเสียง ฟา ที่เสียงโครงสร้างที่ 4

ทางซ็อง | - ด - ฟ | - - ซล | - ด - ล | - ซ - ฟ |

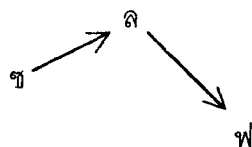
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ็อง

ทางร้องวรรคที่ 3 เป็นทางร้องที่มีการตัดเสียงโครงสร้างเสียงที่ 1 ออก และเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 2 จากระดับเสียง ลา เป็น ซล เพื่อใช้ในการตกแต่งทำนองคำร้อง

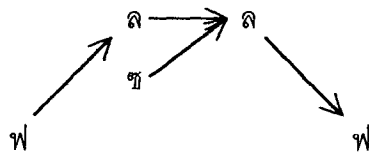
		-		+	
ทางร้อง	-----	ประคอง -- ซซ	- ฟซล	นาฏ ดลซลฟ	รซฟ -

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ็องกับทางร้องในวรรคที่ 3

		-		+	
ทางร้อง	-----	ประคอง -- ซซ	- ฟซล	นาฏ ดลซลฟ	รซฟ -
ทางซ็อง	- ด - ฟ	-- ซล	- ด - ล	- ซ - ฟ	

จากการเปรียบเทียบจะเห็นว่า ทางร้องได้เปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 3 ให้มีระดับเสียงต่ำลงหนึ่งเสียง เพื่อให้ทางร้องมีเสียงโครงสร้างแต่ละเสียงมีระดับเสียงที่ต่างกันในวรรคนี้

การตกแต่งทางร้องเป็นการตกแต่งทำนองในรูปแบบทำนองคำร้องและเอื้อนระหว่างคำ มีเนื้อร้อง 2 คำ 3 พยางค์ คือ “ประคองนาฏ” โดยตกแต่งขึ้นจากเสียงโครงสร้างที่ 2 3 และ 4 ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง ซอล ตกแต่งทำนองคำร้องคำว่า “ประคอง” มี 2 พยางค์ และมีเสียงสามัญ ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงคำร้องด้วยระดับเสียง ซอล ทั้ง 2 พยางค์

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง ลา ตกแต่งเป็นเอื้อนระหว่างคำ 3 พยางค์ การตกแต่งเริ่มด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากระดับเสียง ฟา เคลื่อนที่ขึ้นตามลำดับไปหาเสียง ซอล และ ลา ที่จังหวะตก ด้วยเสียงเอื้อน เอ้อเออเอ้อ (ฟซล)

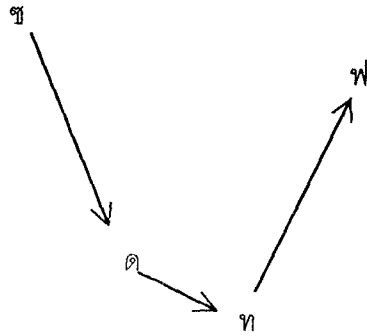
เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง ฟา มีการตกแต่งเอื้อนระหว่างคำและทำนองคำร้อง เริ่มจากการตกแต่งเอื้อนระหว่างคำร้องต่อเนื่องจากเสียงโครงสร้างที่ 3 ด้วยเอื้อน 5 พยางค์ ที่มีลักษณะเคลื่อนที่ลง โดยการเปล่งเสียงเอื้อนจากนาสิกและลำคอสลับกัน ด้วยระดับเสียง โด ลา ซอล ลา ซอล อย่างเร็ว ด้วยเสียงเอื้อน ฮือเออเออฮือเออ (ดลซลซ) ไปเชื่อมต่อกับคำร้องคำว่า “นาฏ” ที่มีเสียงวรรณยุกต์โท ซึ่งตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงคำร้องในระดับเสียง ฟา เคลื่อนที่ต่อเนื่องลงไปหาระดับเสียง เร ออกเสียงคำร้องเป็น นาอาด (ฟร) แต่เนื่องจากไม่ใช่เสียงลูกตกจึงต้องเอื้อนทางเสียงต่อเนื่องออกไปอีก 2 พยางค์ ด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากนาสิกลงที่ลำคอในระดับเสียง ซอล และ ฟา ด้วยเสียงเอื้อน ฮือเออ (ซฟ)

วรรคที่ 4

ทางฆ้องวรรคที่ 4 เป็นทางฆ้องที่มีรูปแบบการดำเนินทำนองหลายรูปแบบ เริ่มด้วยการเก็บเสียงถี่ ๆ ลักจังหวะ และสะบัดในตอนท้าย ทำนองเคลื่อนที่โดยเริ่มจากเสียงโครงสร้างที่ 1 ในระดับเสียง ซอล เคลื่อนที่ลงไปหา โด และ ลา ที่เสียงโครงสร้างที่ 2 และ 3 ต่อจากนั้นเคลื่อนที่ขึ้นไปหาระดับเสียง ฟา ที่เสียงโครงสร้างที่ 4

ทางฆ้อง | ซซลซ | ฟมรด | - ล - ท | ดร - ฟ |

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางห้อง

ทางห้องวรรคที่ 4 เป็นทางห้องที่มีการตัดเสียงโครงสร้างที่ 1 และ 2 ออก และเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 3 จากระดับเสียง ลา เป็นเสียง ฟา เท่ากับเสียงโครงสร้างที่ 4 เพื่อตกแต่งทำนองคำร้อง

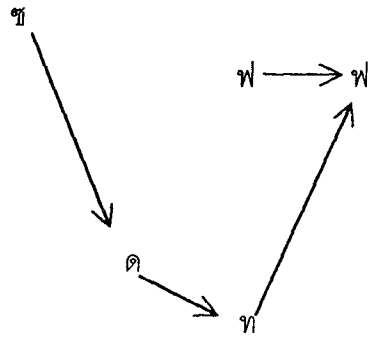
	-		+	
ทางขับร้อง	รชฟ -	----	รับ ฟ	ช วิญ ฟ
				ชลฟ -

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางห้อง

ฟ → ฟ

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางห้องกับทางร้องในวรรคที่ 4

			รับ	ขวัญ	
ทางขับร้อง	รชฟ -	----	ฟ	ช ฟ-ฟ	ชลฟ -
ทางห้อง	-- ชช	ฟมรด	- ล - -	ทดร-ฟ	

จากการเปรียบเทียบจะเห็นว่าทางร้องนั้น เปลี่ยนเสียงโครงสร้างให้มีระดับเสียงให้กันเพื่อ
ตกแต่งทำนองคำร้อง โดยปรับให้มีระดับเสียงเท่ากับเสียงลูกตก

การตกแต่งทางร้องเป็นการตกแต่งในรูปแบบทำนองคำร้อง ที่มีเนื้อร้องต่อจากวรรคที่ 3
อีก 2 พยางค์ คือ "รับขวัญ" โดยตกแต่งทำนองจากเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง ฟา ตกแต่งทำนองคำร้องคำว่า "รับ" มีเสียงวรรณยุกต์
ตรี ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงคำร้องด้วยระดับเสียง ฟา ซอล ฟา สลับกัน ออกเสียงคำร้องเป็น
รับอ้อ (ฟชฟ)

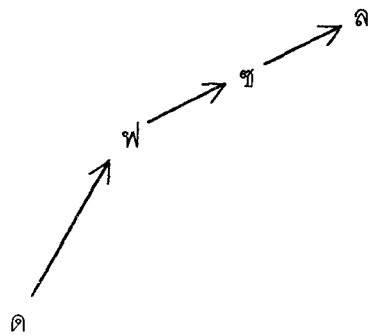
เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง ฟา ตกแต่งทำนองคำร้องคำว่า "ขวัญ" มีเสียง
วรรณยุกต์จัตวา ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงคำร้องด้วยระดับเสียง ฟา ซอล ลา ออกเสียงคำร้อง
เป็น ขวหันฮี่ (ฟชล) แล้วเอื้อนหางเสียงต่อเนื่องออกไปอีก 1 พยางค์ด้วยระดับเสียง ฟา ที่เป็น
เสียงลูกตก ด้วยเสียงเอื้อน เออ (ฟ)

วรรคที่ 5

ทางซ้องวรรคที่ 5 เป็นทางซ้องที่มีรูปแบบการดำเนินทำนองด้วยเสียงห่าง ๆ ทำนองมีรูปแบบ
การเคลื่อนที่จากต่ำไปสูง โดยเริ่มจากเสียงโครงสร้างที่ 1 ในระดับเสียง โด เคลื่อนที่ขึ้นไป
หา ฟา ซอล และ ลา ตามลำดับ

ทางซ้อง | - ร - ด | ดด - ฟ | ฟฟ - ช | ชช - ล |

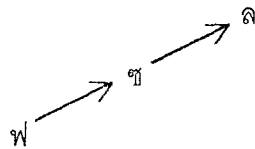
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางห้อง

ทางห้องวรรคที่ 5 เป็นทางห้องในรูปแบบเอ็นเนอทำงานองที่มีการตัดเสียงโครงสร้างที่ 1 ออก แต่ไม่มีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่เหลือ ทำให้รูปแบบการเคลื่อนที่ของทางห้องเหมือนกับทางห้อง

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางห้อง

การตกแต่งทางห้องเป็นการตกแต่งเอ็นเนอทำงานองในรูปแบบที่เรียกว่า กอดเนื้อห้อง โดยตกแต่งจากเสียงโครงสร้างที่ 2 3 และ 4 ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง ฟา ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงเอ็นเนอจากลำคอในระดับต่ำด้วยระดับเสียง ฟา ด้วยเสียงเอ็นเนอ เออ พยางค์เดียว

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับ ซอล ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงเอ็นเนอจากลำคอในระดับเสียง ฟา ด้วยเสียงเอ็นเนอ เออ พยางค์เดียว

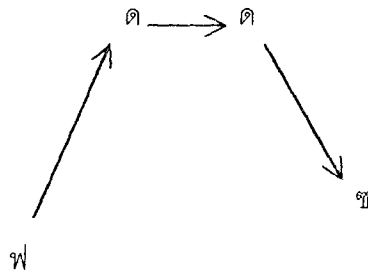
เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง ลา ตกแต่งเป็นเอ็นเนอ 5 พยางค์ใน 1 จังหวะ เริ่มด้วยเปล่งเสียงเอ็นเนอเคลื่อนที่ลงด้วยเอ็นเนอ 3 พยางค์ในระดับเสียง ลา ซอล ฟา ตามลำดับด้วยเสียงเอ็นเนอ เอ้อเออเอ้อ (ลชพ) แล้วเปล่งเสียงเอ็นเนอเคลื่อนที่ขึ้นด้วยระดับเสียง ซอล ลา ตา ลำดับอีก 2 พยางค์ ด้วยเสียงเอ็นเนอ เออเอ้อ (ชล)

วรรคที่ 6

ทางซ้องวรรคที่ 6 ที่มีรูปแบบการดำเนินทำนองที่มีการสะบัดและเสียงห่าง ๆ ทำนองมีรูปแบบการเคลื่อนที่ โดยเริ่มจากเสียงโครงสร้างที่ 1 ในระดับเสียง ฟา เคลื่อนที่ขึ้นไปหา โด แล้วข้ามเสียง โด เป็นเสียงโครงสร้างที่ 3 แล้วจึงเคลื่อนที่ลงมาหา ซอล ที่เสียงโครงสร้างที่ 4

ทางซ้อง | - ฟ - - | ฟซล-ด | - ร - ด | - ล - ซ |

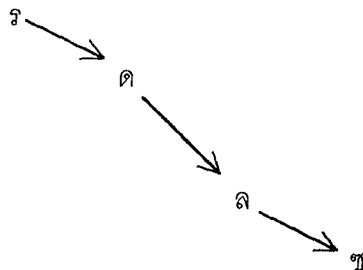
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ้อง

ทางร้องวรรคที่ 6 เป็นทางร้องในรูปแบบเอื้อนเนื้อทำนอง ที่ไม่มีการตัดทอนเสียงโครงสร้าง แต่มีการปรับเปลี่ยนเสียงโครงสร้างในเสียงโครงสร้างที่ 1 จากระดับเสียง ฟา เป็น เร เสียงโครงสร้างที่ 3 จากระดับเสียง โด เป็น ลา

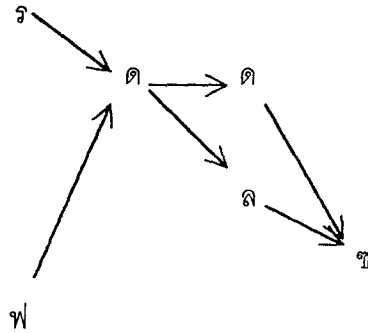
ทางร้อง | --- ร | - ฟ - ด | --- ล | - ด - ซ |

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ็องกับทางร้องในวรรคที่ 6

ทางร้อง	-- ร	- ฟ - ด	-- ล	- ด - ช
ทางซ็อง	- ฟ --	ฟชล-ด	- ร - ด	- ล - ช

จากการเปรียบเทียบจะเห็นว่าทางร้อง ตกแต่งทำนองด้วยการเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 1 และ 3 ซึ่งทำให้เสียงที่เป็นเสียงโครงสร้างเดิมย้ายออกไปหลังจังหวะตก และจะเห็นว่าทางร้องมีรูปแบบจังหวะเหมือนกันแบ่งออกได้เป็น 2 ชุดต่อเนื่องกัน

การตกแต่งทางร้องเป็นการตกแต่งในรูปแบบอื่นเนื้อหาของทำนอง ที่มีรูปแบบการดำเนินทำนองเหมือนกันแต่ต่างระดับเสียงกัน โดยตกแต่งจากเสียงโครงสร้างที่ 2 3 และ 4 ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 1 ระดับเสียง เร ตกแต่งเป็นอื่น 2 พยางค์ ด้วยการเปล่งเสียงอื่นจากลำคอด้วยระดับเสียง เร ที่จังหวะตก แล้วหวนเสียงขึ้นนาสิกต่อเนื่องออกไปด้วยระดับเสียง ฟา เพื่อไปเชื่อมกับเสียงโครงสร้างที่ 2 ด้วยเสียงอื่น เองฮี่ (รฟ)

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง โด ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงอื่นจากลำคอด้วยระดับเสียง โด ด้วยเสียงอื่น เออ พยางค์เดียว

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง ลา ตกแต่งเป็นอื่น 2 พยางค์ ด้วยการเปล่งเสียงอื่นจากลำคอด้วยระดับเสียง ลา ที่จังหวะตก แล้วหวนเสียงขึ้นนาสิกต่อเนื่องออกไปด้วยระดับเสียง โด เพื่อไปเชื่อมกับเสียงโครงสร้างที่ 2 ด้วยเสียงอื่น เองฮี่ (ลด)

เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง ซอล ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงอื่นจากลำคอด้วยระดับเสียง ซอล ด้วยเสียงอื่น เออ พยางค์เดียว

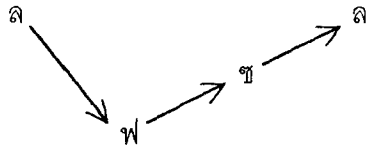
วรรคที่ 7

ทางซ็องวรรคที่ 7 เป็นทางซ็องที่มีรูปแบบการดำเนินทำนองด้วยเสียงห่าง ๆ ทำนองมีรูปแบบการเคลื่อนที่ของทำนอง โดยเริ่มจากเสียงโครงสร้างที่ 1 ในระดับเสียง ลา เคลื่อนที่ลงไป

หา ฟา ที่เสียงโครงสร้างที่ 2 แล้วเคลื่อนที่ขึ้นไปหา ซอล และ ลา ที่เสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 ตามลำดับ

ทางซ้อยู่ | - ด - ล | - ซ - ฟ | ฟฟ - ซ | ซซ - ล |

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ้อยู่

ทางร้องวรรคที่ 7 เป็นทางร้องในรูปแบบเอื้อนเนื้อทำนอง ที่มีเสียงโครงสร้างครบทั้ง 4 เสียง และมีการปรับเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 2 จากระดับเสียง ฟา เป็นระดับเสียง ลา เพียงตำแหน่งเดียว

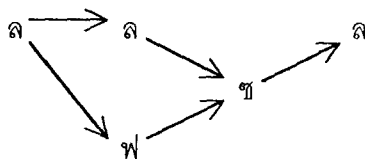
ทางร้อง | - - ดล | ซลซ-ล | ซฟ - ซ | ลซฟซล | - - - - | - - - ด |

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ้อยู่กับทางร้องในวรรคที่ 6

ทางร้อง	- ดล	ซลซ-ล	ซฟ - ซ	ลซฟซล
ทางซ้อยู่	- ด - ล	- ซ - ฟ	ฟฟ - ซ	ซซ - ล

จากการเปรียบเทียบจะเห็นว่าทางร้องได้เปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 2 เป็นระดับเสียง ลา แทน ซึ่งทำให้ระดับเสียง ฟา ในทางร้องย่อยออกไปหลังจังหวะตกตามรูปแบบทางร้องที่มีรูปแบบการเคลื่อนที่จากสูงลงต่ำที่ได้พบมาแล้วข้างต้น

การตกแต่งทางร้องเป็นการตกแต่งทางร้องในรูปแบบอื่นเนื้อทำนอง ซึ่งสามารถแบ่งรูปแบบทำนองออกได้ 2 ส่วน ส่วนที่ 1 มีลักษณะเอื้อนแบบเคลื่อนที่ลง ตกแต่งจากเสียงโครงสร้างที่ 1 และ 2 และส่วนที่ 2 มีลักษณะเอื้อนแบบเคลื่อนที่ขึ้น ตกแต่งจากเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 1 ระดับเสียง ลา ในส่วนนี้มีการตกแต่งเป็นเอื้อน 2 พยางค์ ด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากนาสิกในระดับเสียง โด แล้วผ่อนเสียงลงไปหาเสียง ลา ที่จังหวะตก เปล่งเสียงเอื้อนต่อเนื่องกันเป็น ฮือเออ (ดล)

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง ลา ตกแต่งเป็นเอื้อน 6 พยางค์ เริ่มด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากนาสิกและลำคอเป็น 3 พยางค์แรกมีจังหวะประชิดกันเปล่งเสียงเอื้อนด้วยเสียง เออฮือเอ็ง ในระดับเสียง โด เร โด ส่วน 3 พยางค์หลังเริ่มที่จังหวะตกเปล่งเสียงเอื้อนในระดับเสียง ลา แล้วผ่อนระดับเสียงลงต่อเนื่องออกไปด้วยระดับเสียง ซอล และ ฟา ตามลำดับ เปล่งเอื้อนเป็น ฮือเออเอ่อ (ลขฟ) เปล่งเสียงต่อเนื่องกันทั้ง 6 พยางค์เป็น เออฮือเอ็ง-ฮือเออเอ่อ (ดรด-ลขฟ)

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับ ซอล ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอด้วยเสียงเอื้อน เออ ในระดับเสียง ซอล เพียงพยางค์เดียว

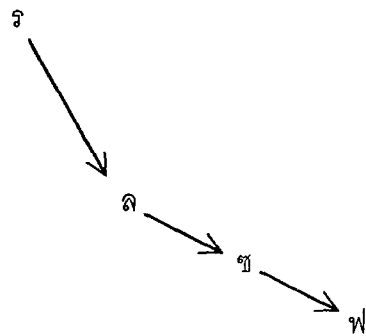
เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง ลา ตกแต่งเป็นเอื้อน 5 พยางค์ใน 1 จังหวะ เริ่มด้วยเปล่งเสียงเอื้อนเคลื่อนที่ลงด้วยเอื้อน 3 พยางค์ในระดับเสียง ลา ซอล ฟา ตามลำดับด้วยเสียงเอื้อน ฮือเออเอ่อ (ลขฟ) แล้วเปล่งเสียงเอื้อนเคลื่อนที่ขึ้นด้วยระดับเสียง ซอล ลา ตามลำดับอีก 2 พยางค์ ด้วยเสียงเอื้อน เออฮือ (ซล)

วรรคที่ 8

ทางร้องวรรคที่ 8 เป็นทางร้องวรรคจบของท่อน 2 ที่มีรูปแบบการดำเนินทำนองด้วยเสียงห่าง ๆ ทำนองมีรูปแบบการเคลื่อนที่จากสูงลงต่ำ โดยเริ่มจากเสียงโครงสร้างที่ 1 ในระดับเสียง เร เคลื่อนที่ลงไปหา ลา ซอล และ ฟา ตามลำดับ

ทางร้อง | - ด - ร | - ด - ล | ลล - ซ | ซซ - ฟ |

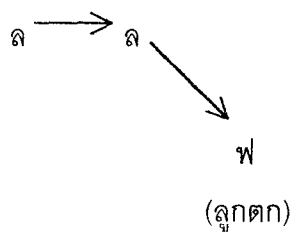
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ้อง

ทางร้องวรรคที่ 8 เป็นทางร้องในรูปแบบทำนองคำร้อง ที่ตัดเสียงโครงสร้างที่ 1 และ 2 ออก และมีการปรับเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 เป็นระดับเสียง ลา ทั้ง 2 เสียง

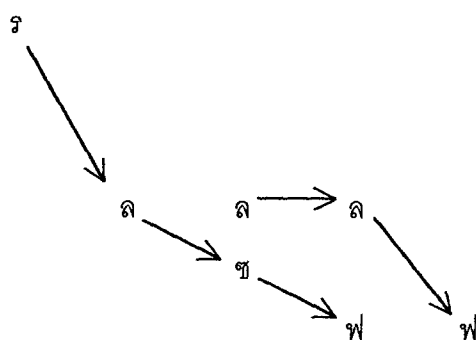
	-	+			
ทางร้อง	-----	----ด	ขนิษ- --ชล	ฐา ---ล	ด-ชลขฟ

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ้องกับทางร้องในวรรคที่ 8

ทางร้อง	-----	----ด	ขนิษ- --ชล	ฐา ---ล	ด-ชลขฟ
ทางซ้อง	-ด-ร	-ด-ล	ลล-ช	ชช-ฟ	

จากการเปรียบเทียบจะเห็นว่าทางร้องมีการปรับเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 เพื่อตกแต่งทำนองคำร้อง ด้วยระดับเสียง ลา ซึ่งสูงกว่าเสียงลูกตก 3 ระดับเสียง ทำให้เสียงลูกตก ย้อยออกไปหลังจังหวะตก

การตกแต่งทางร้องเป็นการตกแต่งในรูปแบบทำนองคำร้อง ซึ่งมีเนื้อร้อง 1 คำ 3 พยางค์ คือคำว่า "ขนิษฐา" โดยตกแต่งจากเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง ลา ตกแต่งพยางค์คำร้อง 2 พยางค์ คือ "ขนิษฐ-" มีเสียงวรรณยุกต์ตรี ด้วยการเปล่งเสียงคำร้องด้วยระดับเสียง ซอล เคลื่อนที่ขึ้นไปหา ลา ที่จังหวะตก

เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง ลา ตกแต่งพยางค์คำร้อง 1 พยางค์ คือ "ฐา" มีเสียงวรรณยุกต์จัตวา ด้วยการเปล่งเสียงคำร้องด้วยระดับเสียง ลา แล้วหวนเสียงขึ้นนาสิกไปหา โด เป็นหางเสียง ออกเสียงคำร้องเป็น ทาฮี (ลด) แต่เนื่องจากระดับเสียงพยางค์ไม่ตรงกับเสียง ลูกตกและมีระดับเสียงสูง จึงต้องเอื้อนหางต่อเนื่องออกไปอีก 4 พยางค์ ด้วยเสียงเอื้อนในระดับเสียง ซอล ลา ซอล ฟา ตามลำดับ ด้วยเสียงเอื้อน เออเอ้อเออเอ้อ (ซลซฟ)

7.2 การวิเคราะห์ทางร้องเพลงดวงพระธาตุ 3 ชั้น ท่อน 2 เทียวกลับ

ทางร้องเทียวกลับเพลงดวงพระธาตุ 3 ชั้น ท่อน 2 มีส่วนที่ต้องเปลี่ยนแปลงการตกแต่งทำนองทางร้องในส่วนที่มีการเปลี่ยนเนื้อร้อง ในวรรคที่ 3 4 และ 8 ดังนี้

วรรคที่ 3

ทางร้องวรรคที่ 3 เทียวกลับมีการเปลี่ยนแปลงการตกแต่งทางร้องเพราะเปลี่ยนเนื้อร้อง จาก "ประคองนาฏ" เป็น "ทั้งวาจา" และมีการปรับเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 4 จากระดับเสียง ฟา เป็น ซอล เพื่อตกแต่งพยางค์คำร้อง

		-		+	
<u>เที่ยวแรก</u>		ประคอง		นาฏ	
	----	-- ซซ	- พซล	ดลซลซฟ	รซฟ -
<u>เที่ยวกลับ</u>		ทั้งวา-		จา	
	----	- ลพซ	- พซล	ดลซลซซ	ลซฟ -
<u>ทางฝั่ง</u>	- ด - ฟ	-- ซล	- ด - ล	- ซ - ฟ	

การตกแต่งทำนองทางร้องมีการตกแต่งเปลี่ยนแปลงเฉพาะ ส่วนที่มีการเปลี่ยนเนื้อร้องซึ่งมีอยู่ 2 ส่วนคือ ส่วนแรกตรงตำแหน่งเสียงโครงสร้างที่ 2 เปลี่ยนเนื้อร้องจาก "ประคอง" เป็น "ทั้งวา-" พยางค์แรกมีเสียงวรรณยุกต์ตรี ต้องตกแต่งการเปล่งเสียงคำร้องด้วยระดับเสียง ลา แล้วเอื้อนหางต่อเนื่องด้วยระดับเสียง ฟา ออกเสียงคำร้องว่า ทั้งอ้อ (ลฟ) และพยางค์หลังที่มีเสียงสามัญ เปล่งคำร้องต่อเนื่องกันด้วยระดับเสียง ซอล เสียงเดียว ส่วนที่ 2 ตรงตำแหน่งเสียงโครงสร้างที่ 4 เปลี่ยนเนื้อร้องจาก "นาฏ" เป็น "จา" ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงคำร้องในระดับเสียง ซอล ตามเสียงโครงสร้างที่ปรับเปลี่ยนให้สัมพันธ์กับคำร้อง แต่เนื่องจากไม่ตรงกับเสียงลูกตกจึงต้องเอื้อนหางเสียงออกไปอีก 3 พยางค์ในลักษณะเคลื่อนลงไปหาเสียงลูกตก ด้วยระดับเสียง ลา ซอล ฟา และเสียงเอื้อน แฮอเออเออ (ลซฟ)

วรรคที่ 4

ทางร้องวรรคที่ 4 เที่ยวกลับมีการเปลี่ยนแปลงการตกแต่งทางร้องเพราะเปลี่ยนเนื้อร้องจาก "รับขวัญ" เป็น "จัดแจ่ม" และมีการปรับเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 จากระดับเสียง ฟา เป็น เร ซึ่งต่ำกว่าเสียงเดิม 3 เสียง เพื่อตกแต่งพยางค์คำร้อง และเป็นส่วนที่ทำให้เสียงลูกตกย่อยออกไปหลังจังหวะตก

		-		+	
<u>เที่ยวแรก</u>			รับ	ขวัญ	
	รซฟ -	----	--- ฟ	ซ ฟ-ฟ	ซลฟ
<u>เที่ยวกลับ</u>			จัด	แจ่ม	
	ลซฟ -	----	--- ร	ฟ -- ร	ฟ
<u>ทางฝั่ง</u>	ซซลซ	ฟมรด	- ล - ท	ดว - ฟ	

การตกแต่งเปลี่ยนแปลงเป็นการตกแต่งทำนองคำร้องที่เปลี่ยนจาก “รับขวัญ” เป็น “จัดแจ่ม” ซึ่งมีเสียงวรรณยุกต์เอกทั้ง 2 คำ ด้วยการเปล่งเสียงคำร้องในระดับเสียง เร แล้วเลื่อนทางเสียงต่อเนื่องออกไปในระดับเสียง ฟา ทั้ง 2 คำ ออกเสียงคำร้องเป็น จัดอ้อ (รฟ) แจ่มอ้อ (รฟ)

วรรคที่ 8

ทางร้องวรรคที่ 8 เทียบกลับมีการเปลี่ยนแปลงการตกแต่งทางร้องเพราะเปลี่ยนเนื้อร้องจาก “ขนิษฐา” เป็น “เมื่อแยมพราย” และมีการปรับเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 ระดับเสียง ลา เป็น ซอล ซึ่งสูงกว่าเสียงลูกตก 2 เสียง แต่เท่ากับเสียงโครงสร้างที่ 3 ในทางฆ้อง

	-		+		
<u>เทียบแรก</u>			ขนิษ-	ฐา	
	-----	--- ด	-- ซล	--- ล	ด-ซลรฟ
<u>เทียบกลับ</u>			เมื่อแยม	พราย	
	-----	--- ด	- รฟร	ลร - ร	- ลรฟ
<u>ทางฆ้อง</u>	- ด - ร	- ด - ล	ลล - ร	รร - ฟ	

การตกแต่งเปลี่ยนแปลงเป็นการตกแต่งทำนองคำร้องที่เปลี่ยนจาก “ขนิษฐา” เป็น “เมื่อแยมพราย” โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกตรงกับเสียงโครงสร้างที่ 3 ตกแต่งทำนองคำร้องคำว่า “เมื่อแยม” 2 คำ คำแรกมีเสียงวรรณยุกต์โท ต้องตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงคำร้องด้วยระดับเสียง ซอล เคลื่อนที่ต่อเนื่องลงไปหา ฟา ออกเสียงคำร้องเป็น มือเอ้อ (รฟ) คำที่ 2 มีเสียงวรรณยุกต์ตรี ตกแต่งด้วยการเปล่งคำร้องด้วยระดับเสียง ซอล เคลื่อนที่ต่อเนื่องขึ้นไปหา ลา แล้วเลื่อนทางเสียงด้วยระดับเสียง ซอล ต่อไปอีก 1 พยางค์ ออกเสียงร้องเป็น แยมแหม้อ (ซลร) และส่วนที่ 2 ตกแต่งทำนองคำร้องคำว่า “พราย” พยางค์เดียว ด้วยการเปล่งเสียงคำร้องต่อเนื่องจากทำนองคำร้องกลุ่มแรกด้วยระดับเสียง ซอล แต่เนื่องจากไม่ตรงกับเสียงลูกตกจึงต้องเลื่อนทางเสียงออกไปอีก 3 พยางค์ในลักษณะเคลื่อนลงไปหาเสียงลูกตก ด้วยระดับเสียง ลา ซอล ฟา และเสียงเอื้อน เอ้อเอ้อเอ้อ (ลรฟ)

8. การวิเคราะห์ทางร้องเพลงนกขมิ้น 3 ชั้น ท่อน 1

โน้ตทางห้องวงใหญ่เพลงนกขมิ้น 3 ชั้น ท่อน 1

- ลขม	ขมรด	ดต - ร	รร - ม	- ช - ล	- ช - ม	มม - ร	รร - ด
- ล - ร	ชช - ด	ดต - ร	รร - ม	- ดรม	รมฟช	ฟลชฟ	ชฟมร
ขรมร	ชฟมร	ดรมร	ชฟมร	มดรม	รมฟช	ฟลชฟ	ชฟมร
ชลขม	ขมรด	ดต - ร	รร - ม	- ช - ล	- ช - ม	มม - ร	รร - ด
- ท - ร	- ท - ล	ลล - ช	ชช - ม	- ม - ร	รร - ม	มม - ช	ชช - ล
- ร - ท	- ล - ช	ชช - ล	ลล - ท	- ร - ม	- ร - ท	ทท - ล	ลล - ช

โน้ตทางร้องเพลงนกขมิ้น 3 ชั้น ท่อน 1

	-		+		-		+
	เจ้า		นก				ขมิ้น
-----	---ช	ด--ด	มรชช	ม--ช	ลช-ม	---ช	-ร-ร
				เหลือง	อ่อน		เอย
ดล-รด	---ด	--ชร	มรดรม	---ช	ดชชชช	ม-ชม	รดรมรร
-----	-----	-ชรม	รมร-ร	---ด	---ร	-ด-ม	รมร-ร
	คำ		ลงแล้ว		เจ้า		จะนอน
-----	---ด	ทด--	-ร-ร	ม-รมร	---ร	ช--ช	ทลททท
-----	---ล	ทลรลท	ลช-ล	ชม-ชม	มทรม	---ช	---ล
						ที่รัง	ไหน
--รท	ลทลรช	---ล	ทลชลท	-----	---ร	-ลชล	---ล
รลทลช							

ลักษณะทั่วไปของเพลงนกขมิ้น 3 ชั้น ท่อน 1

1. เป็นเพลงประเภทหน้าทับปรบไก่ ความยาว 3 จังหวะ แบ่งเป็นประโยคได้ 6 ประโยค แบ่งเป็นวรรคได้ 12 วรรค

2. ทำนองเคลื่อนที่อยู่ใน 2 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง โด และบันไดเสียง ซอล มีเสียงลูกตกในแต่ละวรรคดังนี้

- วรรคที่ 1 เสียง มี (ขั้นที่ 3 บันไดเสียง โด)
- วรรคที่ 2 เสียง โด (ขั้นที่ 1 บันไดเสียง โด)
- วรรคที่ 3 เสียง มี (ขั้นที่ 3 บันไดเสียง โด)
- วรรคที่ 4 เสียง เร (ขั้นที่ 2 บันไดเสียง โด)
- วรรคที่ 5 เสียง เร (ขั้นที่ 2 บันไดเสียง โด)
- วรรคที่ 6 เสียง เร (ขั้นที่ 2 บันไดเสียง โด)
- วรรคที่ 7 เสียง มี (ขั้นที่ 3 บันไดเสียง โด)
- วรรคที่ 8 เสียง โด (ขั้นที่ 1 บันไดเสียง โด)
- วรรคที่ 9 เสียง มี (ขั้นที่ 6 บันไดเสียง ซอล)
- วรรคที่ 10 เสียง ลา (ขั้นที่ 2 บันไดเสียง ซอล)
- วรรคที่ 11 เสียง ที (ขั้นที่ 3 บันไดเสียง ซอล)
- วรรคที่ 12 เสียง ซอล (ขั้นที่ 1 บันไดเสียง ซอล)

3. บทร้องมี 1 คำกลอน ซึ่งเป็นกลอนแบบโบราณไม่ใช้กลอนสุภาพ โดยมีการแบ่งกลุ่มคำในการขับร้องดังนี้

- กลุ่มคำที่ 1 มี 3 คำ 4 พยางค์ เจ้านกขมิ้น
- กลุ่มคำที่ 2 มี 2 คำ 2 พยางค์ เหลืองอ่อน
- กลุ่มคำที่ 3 มี 6 คำ 6 พยางค์ คำลงแล้วเจ้าจะนอน
- กลุ่มคำที่ 4 มี 3 คำ 3 พยางค์ ที่รังไหน

8.1 การวิเคราะห์ทางร้องเพลงนกขมิ้น 3 ชั้น ท่อน 1

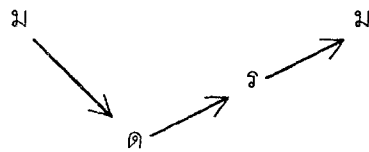
วรรคที่ 1

ทางร้องวรรคที่ 1 เป็นทางร้องที่ดำเนินทำนองด้วยระดับเสียงในกลุ่มบันไดเสียง โด ทำนองเคลื่อนที่โดยเริ่มจากเสียงโครงสร้างเคลื่อนที่ 1 ในระดับเสียง มี ลงไปหา โด แล้วเคลื่อน

ที่ขึ้นไปหา เร และ มี ตามลำดับ ซึ่งเป็นทางฆ้องที่ได้พบมาแล้วในวรรคที่ 5 ในเพลงต้นเพลง
ฉิ่ง 3 ชั้น ท่อน 1 และวรรคที่ 7 เพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น ท่อน 1

ทางฆ้อง	- ลขม	ขมรด	ดด - ร	รร - ม
---------	-------	------	--------	--------

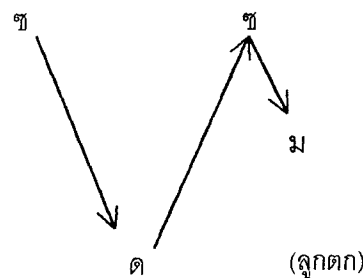
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางฆ้อง

ทางร้องวรรคที่ 1 เป็นทางร้องในรูปแบบทำนองคำร้องและเอื้อนเนื้อทำนอง ที่มีการตัด
เสียงโครงสร้างที่ 1 ออก และมีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 2 และ 4 เป็น ซอล เพื่อให้
สัมพันธ์กับคำร้อง และเสียงโครงสร้างที่ 3 เป็นระดับเสียง โด เพื่อตกแต่งเอื้อนเนื้อทำนอง

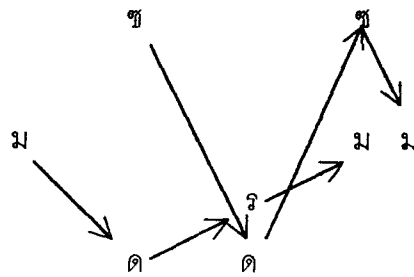
		-		+	
		เจ้า		นก	
ทางร้อง	----	--- ซ	ด -- ด	มรขมซ	ม

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางฆ้องกับทางร้องในวรรคที่ 1

		เจ้า		นก	
ทางร้อง	----	--- ซ	ด -- ด	มรขมซ	ม
ทางฆ้อง	- ลขม	ขมรด	ดด - ร	รร - ม	

จากการเปรียบเทียบจะเห็นว่าทางร้องได้เปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 2 และ 4 จากระดับเสียง โด และ มี ให้เป็นระดับเสียง ซอล ทั้ง 2 เสียงเพื่อใช้ในการตกแต่งคำร้อง

การตกแต่งทางร้องเป็นการตกแต่งในรูปแบบทำนองคำร้องและเขื่อนระหว่างคำ มีเนื้อร้อง 2 คำ คือ “เจ้านก” โดยตกแต่งจากเสียงโครงสร้างที่ 2 3 และ 4 ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง ซอล ตกแต่งทำนองคำร้องคำว่า “เจ้า” มีเสียงวรรณยุกต์โท ตกแต่งด้วยการเปล่งคำร้องในระดับเสียง ซอล เคลื่อนที่ลงไปหา โด ออกเสียงคำร้องเป็น จาเอ้า (ซด)

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง โด ตกแต่งส่วนที่เป็นเขื่อนระหว่างคำพยางค์แรก ที่อยู่ที่ตำแหน่งของเสียงโครงสร้าง ซึ่งตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงเขื่อนจากลำคอด้วยเสียง เอ้อ ในระดับเสียง โด เพียงพยางค์เดียว

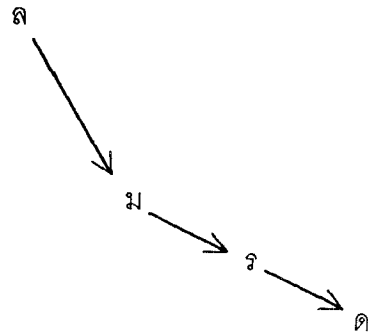
เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง ซอล มีการตกแต่งเขื่อนระหว่างคำและตกแต่งทำนองคำร้อง การตกแต่งเริ่มจากการเปล่งเสียงเขื่อนนำหน้าคำร้องด้วยเขื่อน 4 พยางค์ ในระดับเสียง มี เร ซอล มี ด้วยเสียงเขื่อนจากนาสิกและลำคอสลับกัน ด้วยเสียงเขื่อน ฮือเอ้อฮือเออ (มรชม) แล้วเปล่งเสียงคำร้องคำว่า “นก” ที่มีเสียงวรรณยุกต์ตรี ด้วยการเปล่งเสียงคำร้องในระดับเสียง ซอล เสียงเดียว แต่เป็นระดับเสียงที่ไม่ตรงกับเสียงลูกตก จึงต้องเปล่งเสียงเขื่อนหางเสียงต่อเนืองออกไปอีก 1 พยางค์ในระดับเสียง มี ด้วยเสียงเขื่อน ฮือ

วรรคที่ 2

ทางฆ้องวรรคที่ 2 เป็นทางฆ้องที่เป็นวรรคคู่กับทางฆ้องวรรคที่ 1 ดำเนินทำนองด้วยระดับเสียงในบันไดเสียง โด เช่นเดียวกัน รูปแบบการดำเนินทำนองด้วยเสียงห่าง ๆ ทำนองเคลื่อนที่จากสูงลงต่ำ ซึ่งเป็นรูปแบบเดียวกับทางฆ้องวรรคที่ 6 ในเพลงต้นเพลงชิง 3 ชั้น ท่อน 1 และวรรคที่ 8 ในเพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น ท่อน 1

ทางฆ้อง | - ช - ล | - ช - ม | มม - ร | รร - ด |

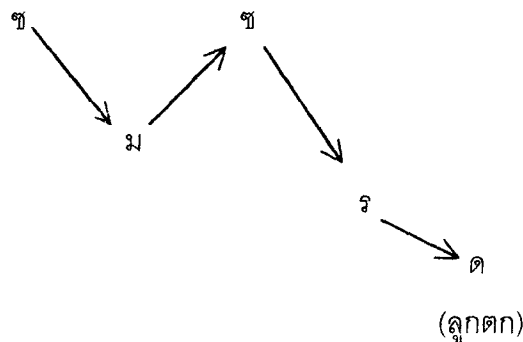
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางห้อง

ทางห้องวรรคที่ 2 เป็นทางห้องที่มีเสียงโครงสร้างครบทั้ง 4 เสียง และมีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 1 จากระดับเสียง ลา เป็น ซอล เสียงโครงสร้างที่ 3 จากระดับเสียง เร เป็น ซอล เสียงโครงสร้างที่ 4 จากระดับเสียง โด เป็น เร

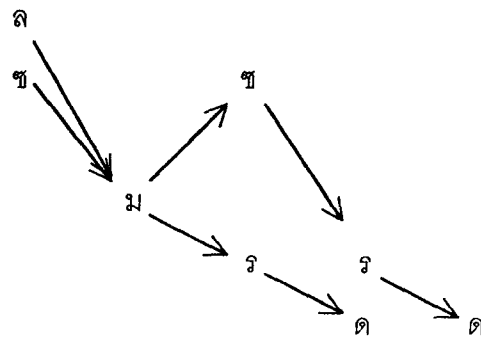
	-		+	
			ขมึ้น	
<u>ทางห้อง</u>	--- ซ	ลซ - ม	--- ซ	- ร - ร ดล-รด

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางห้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางห้องกับทางห้องในวรรคที่ 2

			ขมึ้น	
<u>ทางห้อง</u>	--- ซ	ลซ - ม	--- ซ	- ร - ร ดล-รด
<u>ทางห้อง</u>	- ซ - ล	- ซ - ม	มม - ร	รร - ด

จากการเปรียบเทียบจะเห็นว่าทางร้องมีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้าง ทำให้เสียงโครงสร้างที่เป็นโครงสร้างในทางฆ้องนั้นย่อยออกไปจากจังหวัด

การตกแต่งทางร้องแบ่งเป็นการตกแต่งอื่นเนื้อทำนอง โดยใช้เสียงโครงสร้างที่ 1 2 และ 3 ส่วนเสียงโครงสร้างที่ 4 เป็นส่วนที่ตกแต่งทำนองคำร้องคำว่า “ขมื่น” ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 1 ระดับเสียง ซอล ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงอื่นจากลำคอในระดับเสียง ซอล ที่จังหวัด ด้วยเสียงอื่น เออ เป็นเอื้อนพยางค์แรก แล้วเอื้อนต่อเนื่องออกไปอีก 2 พยางค์ ด้วยการเปล่งเสียงอื่นจากนาสิกและลำคอ ในระดับเสียง ลา และ ซอล ตามลำดับ ด้วยเสียงอื่น ฮีเอ็ง (ลช) พยางค์หลังออกเสียงว่า เอ็ง เพื่อให้ไปเชื่อมกับเสียงอื่นที่เสียงโครงสร้างที่ 2 ที่มีระดับเสียงต่ำกว่า

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง มี ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงอื่นจากลำคอเชื่อมต่อจากพยางค์เอื้อนกลุ่มแรก ด้วยระดับเสียง มี และเสียงอื่น เออ หรือ เงย (ม)

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง ซอล ตกแต่งด้วยการผันเสียงสูงขึ้นไปหาระดับเสียง ซอล ต่อเนื่องมาจากพยางค์ของเสียงโครงสร้างที่ 2 ด้วยเสียงอื่น หือ (ช) ลงที่จังหวัด

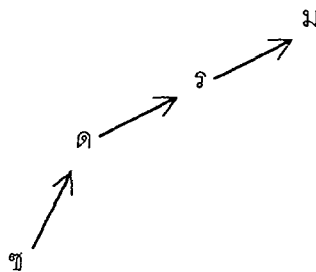
เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง เร ตกแต่งทำนองคำร้องคำว่า “ขมื่น” 1 คำ 2 พยางค์มีเสียงวรรณยุกต์โท ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงคำร้องพยางค์แรกด้วยระดับเสียง เร และพยางค์ด้วยระดับเสียง 3 เสียง เริ่มจากระดับเสียง เร ที่จังหวัด แล้วเปล่งระดับเสียงเคลื่อนที่ลงต่ำต่อเนื่องออกไปอีก 2 เสียงในระดับเสียง โด และ ลา ตามลำดับ ออกเสียงคำร้องเป็น มื่นอ้ออ้อ (รดล) แต่ทางเสียงไม่ตรงกับเสียงลูกตก จึงต้องเปล่งเสียงอื่นเป็นเอื้อนทางเสียงต่อเนื่องออกไปอีก 2 พยางค์ ในระดับเสียง เร และ โด ตามลำดับ ด้วยเสียงอื่น ฮีอ้อ (รด)

วรรคที่ 3

ทางซ้องวรรคที่ 3 เป็นทางซ้องที่มีลักษณะเคลื่อนที่จากต่ำไปสูง แต่ที่ตำแหน่งเสียงโครงสร้างที่ 1 เป็นรูปแบบทำนองที่บรรเลงด้วยคู่ 4 จึงทำเสียงโครงสร้างของทำนองระดับเสียงซอล เคลื่อนออกไปหลังจังหวะตก แล้วจึงเคลื่อนที่ขึ้นไปตามลำดับคือ เคลื่อนที่ไปหา โด เร และ มี ที่ตำแหน่งเสียงโครงสร้างที่ 2 3 และ 4

ทางซ้อง | - ล - ร | ซซ - ด | ดด - ร | รร - ม |

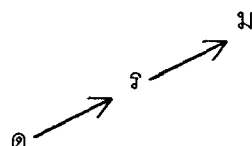
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ้อง

ทางร้องวรรคที่ 3 เป็นทางร้องในรูปแบบเอื้อนเนื้อทำนอง ซึ่งมีการตัดเสียงโครงสร้างที่ 1 ออก แต่ไม่มีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่เหลือ ยังคงใช้เสียงโครงสร้างที่เหมือนกับทางซ้องตกแต่งทางร้อง

ทางร้อง | ---- | --- ด | -- ซร | มรกรม |

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การตกแต่งทางร้องของวรรคที่ 5 นี้ เป็นเอื้อนเนื้อทำนองไม่มีเนื้อร้อง เป็นทางร้องที่เรียกกันว่า “ทางกอดลูกซ้อง” คือมีความสัมพันธ์กับทางซ้องทั้งด้านระดับเสียงและทิศทางในการ

เคลื่อนที่ ตกแต่งด้วยกลุ่มระดับเสียง โด เร และ มี ซึ่งทำหน้าที่เป็นทั้งเสียงโครงสร้างและเสียง ตกแต่ง ทางลักษณะนี้พบมาแล้วในเพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น และเพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น ซึ่งมีการตกแต่งทำนองไม่เหมือนกัน เช่นเดียวกับการตกแต่งทำนองในเพลงนี้ก็มีการตกแต่งทำนองที่แตกต่างออกไปอีกรูปแบบหนึ่ง โดยมีการตกแต่งดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง โด เปล่งเสียงตรงโดยไม่มีการตกแต่งทำนองด้วยเสียง เอื้อน เอื้อ ซึ่งเสียงเปล่งจากลำคอในระดับต่ำ

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง เร ตกแต่งเป็นเอื้อน 2 พยางค์ ด้วยการเปล่งเสียง เอื้อนจากนาสิกลงไปทีลำคอในระดับเสียง ซอล เคลื่อนที่ลงไปหา เร ด้วยเสียงเอื้อน ฮีเออ (ซร) ซึ่งการร้องพยางค์ตรงเสียงโครงสร้างที่ 3 เช่นนี้ ครูสุดจิต ดุริยประณีต บอกว่านิยมเฉพาะนัก ร้องที่บ้านดุริยประณีตเท่านั้น

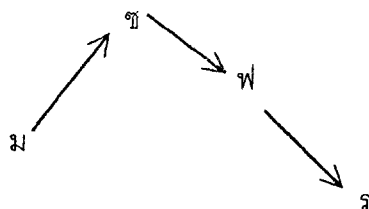
เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง มี ตกแต่งเป็นเอื้อน 5 พยางค์ใน 1 จังหวะ เริ่มด้วย เปล่งเสียงเอื้อนเคลื่อนที่ลงด้วยเอื้อน 3 พยางค์ในระดับเสียง มี เร โด ตามลำดับด้วยเสียง เอื้อน เอื้อเออเอื้อ (มรด) แล้วเปล่งเสียงเอื้อนเคลื่อนที่ขึ้นด้วยระดับเสียง เร มี ตามลำดับอีก 2 พยางค์ ด้วยเสียงเอื้อน เอื้อเอื้อ (ซล)

วรรคที่ 4

ทางซ้องวรรคที่ 4 นั้นไม่ซ้ำกับวรรคที่ 2 แต่เป็นทางที่มีการดำเนินทำนองในรูปแบบใหม่ ในลักษณะดำเนินทำนองด้วยเสียงถี่ ๆ แต่เป็นทำนองที่ได้พบผ่านมาแล้วในเพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น และเพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น ดังจะแสดงให้เห็นในโน้ตทางซ้องต่อไปนี้

ทางซ้อง | - ดรม | รรมฟซ | ฟลซฟ | ซฟมร |

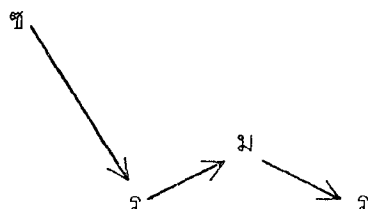
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ้อง

ทางร้องวรรคที่ 4 เป็นทางร้องที่มีเสียงโครงสร้างครบทั้ง 4 เสียง และมีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 1 จากระดับเสียง มี เป็น ซอล เสียงโครงสร้างที่ 2 จากระดับเสียง ซอล เป็น เร เสียงโครงสร้างที่ 3 จากระดับเสียง ฟา เป็น มี ส่วนเสียงโครงสร้างที่ 4 คงเดิมไม่ปรับเปลี่ยน

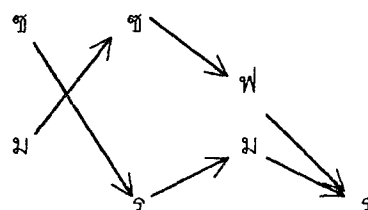
	-		+			
ทางร้อง	เหลืออง	อ่อน	ม - ซม	เอย	-----	-----
	--- ซ	ดลลลลล		รลลลลล		

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้องกับทางร้องในวรรคที่ 2

ทางร้อง	เหลืออง	อ่อน	ม - ซม	เอย	-----	-----
	--- ซ	ดลลลลล		รลลลลล		
ทางร้อง	- ดรม	รมฟซ	พลซฟ	ซพมร		

จากการเปรียบเทียบจะเห็นว่าทางร้องนั้น เปลี่ยนเสียงโครงสร้างเพื่อสัมพันธ์กับการตกแต่งทำนองคำร้องในช่วงแรก และเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้เสียงรองในการตกแต่งทางร้อง

การตกแต่งทางร้องแบ่งเป็นการตกแต่งทำนองคำร้องของเนื้อร้อง 2 คำ คือ “เหลือองอ่อน” ซึ่งตกแต่งด้วยเสียงโครงสร้างที่ 1 และ 2 และการตกแต่งอื่นเนื้อทำนองที่ตกแต่งโดยเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 1 ระดับเสียง ซอล ตกแต่งทำนองคำร้องคำว่า "เหลือ" มีเสียงวรรณยุกต์จัตวา ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงคำร้องในระดับเสียง ซอล ที่จังหวะตกแล้วผันเสียงขึ้นไปหา โด ออกเสียงคำร้องเป็น เหลือฮึ (ซด) จากนั้นเชื่อมหางเสียงต่อเนื่องออกไปอีก 3 พยางค์ ด้วยระดับเสียง ซอล ลา ซอล สลับกันอย่างเร็ว ด้วยเสียงเอื้อน เออฮึเออ (ซลซ)

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง เร ตกแต่งคำร้องคำว่า "อ่อน" มีเสียงวรรณยุกต์เอก ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงคำร้องในระดับเสียง เร แล้วเชื่อมหางเสียงต่อเนื่องออกไปอีก 1 พยางค์ ในระดับเสียง มี ด้วยเสียงเอื้อน เออ ออกเสียงคำร้องเป็น อ่อนเออ (รม)

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง มี ตกแต่งเป็นเอื้อน 7 พยางค์ โดยใช้ระดับเสียง มี เป็นแกน ด้วยการเปล่งเสียงเอื้อน 2 พยางค์จากนาสิกเคลื่อนที่ลงไปหาเอื้อนจากลำคอที่จังหวะตก ในระดับเสียง ซอล และมี ตามลำดับ ด้วยเสียงเอื้อน ฮึเออ (ซม) แล้วเชื่อมต่อเนื่องออกไปอีก 5 พยางค์อย่างรวดเร็วด้วยระดับเสียง เร โด เร มี เร ตามลำดับ ด้วยเสียงเอื้อน เออเอ่อ เออฮึเออ (รดรมร)

เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง เร ตกแต่งด้วยการเปล่งเอื้อนในระดับเสียง เร ด้วยเสียงเอื้อน เออ เพียงพยางค์เดียว

วรรคที่ 5

ทางร้องวรรคที่ 5 เป็นทางที่มีรูปแบบการดำเนินทำนองด้วยเสียงถี่ ๆ ซึ่งเป็นลักษณะของการบรรเลงเสียงลูกเต่าในระดับเสียง เร

ทางร้อง | ซรมร | ซพมร | ดรมร | ซพมร |

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

ร → ร → ร → ร

ทางร้องวรรคที่ 5 เป็นทางร้องในรูปแบบเอื้อนเนื้อทำนองแบบลูกเต่า ที่มีการตัดเสียงโครงสร้างที่ 1 และ 2 ออก และเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 3 เป็นเสียง มี

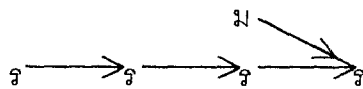
ทางร้อง | ---- | ---- | -ซรม | รมร-ร |

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางฆ้องกับทางร้องในวรรคที่ 2

ทางร้อง	----	----	- ชมม	มมร - ร
ทางฆ้อง	ชมมร	ชฟ่มร	ดรมร	ชฟ่มร

จากการเปรียบเทียบจะเห็นว่าทางร้องนั้น มีการตัดโครงสร้างและเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 3 ให้สูงขึ้นอีก 1 เสียง เพื่อให้ทางร้องมีเสียงต่างระดับ

การตกแต่งทางร้องตกแต่งเป็นรูปแบบอื่นทำนองแบบลูกเท่า โดยตกแต่งจากเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง มี ตกแต่งเป็นอื่น 6 พยางค์ เริ่มด้วยการเปล่งเสียงอื่นจากนาสิกลงสู่ลำคอแล้วผันขึ้นนาสิกสลับกันเป็น 3 พยางค์ โดยให้พยางค์หลังลงที่จังหวะตก ในระดับเสียง ซอล เร มี ตามลำดับ ด้วยเสียงอื่น อือเออฮือ (ชมม) แล้วอื่นต่อเนื่องออกไปอีก 3 พยางค์ ด้วยการเปล่งเสียงอื่นจากลำคอขึ้นไปนาสิกแล้วกลับลงสู่ลำคอสลับกัน ในระดับเสียง เร มี เร ด้วยเสียงอื่น เออฮือเอิง (म्मร)

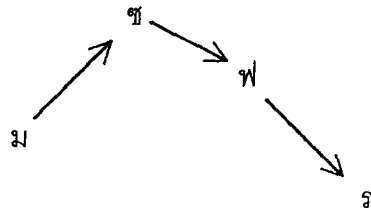
เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง เร ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงอื่นในระดับเสียง เร ด้วยเสียงอื่น เออ หรือ เงอ (ร) พยางค์เดียว

วรรคที่ 6

ทางฆ้องวรรคที่ 6 เป็นทางฆ้องที่มีรูปแบบการดำเนินทำนองด้วยเสียงถี่ ๆ ที่เป็นลูกเท่า ต่อเนื่องจากวรรคที่ 5 แต่เป็นทำนองที่มีการปรับเปลี่ยนเสียงโครงสร้างต่างไปจากวรรคที่ 5 ที่เป็นระดับเสียง เร ทุกเสียง โดยมีการปรับเปลี่ยนเริ่มจากเสียงโครงสร้างที่ 1 เป็นระดับเสียง มี เสียงโครงสร้างที่ 2 เป็นระดับเสียง ซอล เสียงโครงสร้างที่ 3 เป็นระดับเสียง ฟา ส่วนเสียงโครงสร้างที่ 4 คงเดิม

ทางซ้อง	มดรม	รมฟช	ฟลชฟ	ชฟมร
---------	------	------	------	------

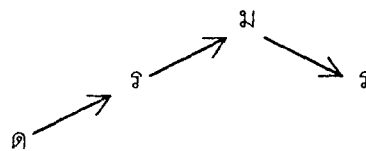
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ้อง

ทางร้องวรรคที่ 6 เป็นทำนองลูกเท่าที่ต่อเนื่องจากวรรคที่ 1 แต่ไม่มีการตัดเสียงโครงสร้าง การเคลื่อนที่ของทำนองเริ่มจาก เสียงโครงสร้างที่ 1 ในระดับเสียง โด เคลื่อนที่ขึ้นไปหา เร และ มี ที่เสียงโครงสร้างที่ 2 และ 3 จากนั้นเคลื่อนที่ลงมาหา เร ที่เสียงโครงสร้างที่ 4

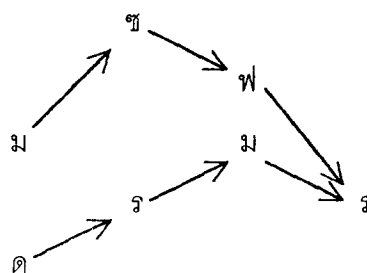
	-	+		
ทางร้อง	--- ด	--- ร	- ด - ม	รมร - ร

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ้องกับทางร้องในวรรคที่ 6

ทางร้อง	--- ด	--- ร	- ด - ม	รมร - ร
ทางซ้อง	มดรม	รมฟช	ฟลชฟ	ชฟมร

จากการเปรียบเทียบจะเห็นว่าทางร้องนั้น มีโครงสร้างตามรูปแบบอื่นเนื้อทำนองลูกเท่า เหมือนกับทางร้องลูกเท่าที่พบมาแล้วในเพลงตวงพระธาตุ 3 ชั้น ท่อน 1 แต่ทางร้องมีการตกแต่งรูปแบบการดำเนินทำนองต่างออกไปอีกแบบหนึ่ง

การตกแต่งทางร้องยังคงเป็นทำนองของลูกเท่าที่ต่อเนื่องจากวรรคที่ 1 โดยตกแต่งจากเสียงโครงสร้างที่ 1 2 3 และ 4 ดังต่อไปนี้

เสียงโครงสร้างที่ 1 ระดับเสียง โด ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอในระดับต่ำด้วยระดับเสียง โด ด้วยเสียงเอื้อน เอ้อ พยางค์เดียว

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง เร ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอในระดับเสียง เร ด้วยเสียงเอื้อน เอ้อ พยางค์เดียว

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง มี ตกแต่งเป็นเอื้อน 5 พยางค์ เริ่มจากการเปล่งเสียงเอื้อน 2 พยางค์จากลำคอในระดับเสียง โด เคลื่อนขึ้นนาสิกในระดับเสียง มี ที่ตำแหน่งจังหวะตก ด้วยเสียงเอื้อน เอ้อ - เอ้อ (ด - ม) แล้วเอื้อนต่อเนื่องออกไปอีก 3 พยางค์ด้วยเสียงเอื้อนจากลำคอและนาสิกสลับกัน ในระดับเสียง เร มี เร ตามลำดับ ด้วยเสียงเอื้อน เอ้ออีเอ็ง (อมร)

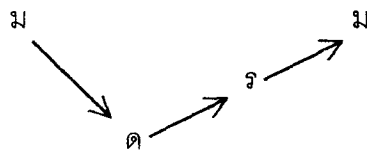
เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง เร ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอในระดับเสียง เร ด้วยเสียงเอื้อน เออย หรือ เงย พยางค์เดียว ที่ต้องออกเสียงว่า เออย หรือ เงย เพราะต่อเนื่องด้วยคำร้องในวรรคที่ 7

วรรคที่ 7

ทางร้องวรรคที่ 7 เป็นทางร้องที่มีรูปแบบการดำเนินทำนองเหมือนกับวรรคที่ 1 และ 3 ที่นำมาบรรเลงซ้ำในวรรคที่ 7

ทางร้อง | - ลขม | ขมรด | ดด - ร | รร - ม |

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

ทางร้องวรรณคดี 7 เป็นทางร้องในรูปแบบทำนองคำร้อง ที่มีการตัดเสียงโครงสร้างที่ 1 และ 3 ออก และมีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 4 เป็นระดับเสียง เร เพื่อให้สัมพันธ์กับคำร้อง

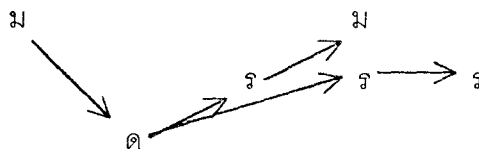
		-		+	
		ค่า		ลงแล้ว	
ทางร้อง	-----	---ด	ทด --	-ร-ร	ม-รמר

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้องกับทางร้องในวรรณคดี 7

		ค่า		ลงแล้ว	
ทางร้อง	-----	---ด	ทด --	-ร-ร	ม-รמר
ทางร้อง	-ลขม	ขมรด	ดด-ร	รร-ม	

จากการเปรียบเทียบจะเห็นว่าทางร้องนั้น มีการตัดทอนและปรับเปลี่ยนเสียงโครงสร้าง โดยเฉพาะเสียงโครงสร้างที่ 4 เปลี่ยนจากระดับเสียง มี เป็น เร และยังลงเสียงลูกตกที่ย้อยออกไปหลังจังหวะตกด้วยระดับเสียง เร จึงเป็นสิ่งที่ทำให้พิจารณาได้ว่าทางร้องไม่ได้ตกแต่งขึ้นจากทางร้องวรรณคดี 7 แต่น่าจะเป็นทางร้องที่สัมพันธ์ต่อเนื่องมาจากลูกเท่าในระดับเสียง เร นั้นยึดขยายออกมาคล้ายลักษณะของลูกโยน

การตกแต่งทางร้องเป็นการตกแต่งทำนองคำร้องซึ่งมีเนื้อร้อง 3 คำ คือ “ค่าลงแล้ว” โดยตกแต่งจากเสียงโครงสร้างที่ 2 และ 4 ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง โด ตกแต่งทำนองคำร้องคำว่า “ค่า” ด้วยการเปล่งเสียงคำร้องด้วยระดับเสียง โด แล้วเปล่งเสียงอื่นทางเสียงต่อเนื่องออกไปอีก 2 พยางค์ ในระดับเสียง ที และ โด ตามลำดับ ออกเสียงต่อเนื่องกันเป็น คำอ้ออ้อ (ดทด)

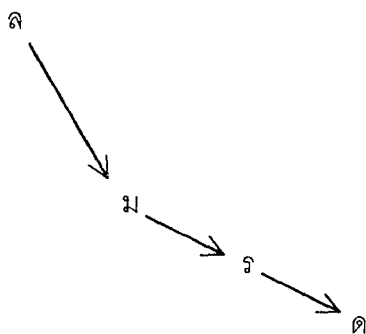
เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง เร ตกแต่งทำนองคำร้อง 2 คำ คือ “ลงแล้ว” ด้วยการเปล่งเสียงคำร้องคำว่า “ลง” ที่มีเสียงสามัญด้วยระดับเสียง เร จากนั้นเปล่งเสียงคำร้องคำว่า “แล้ว” ที่มีเสียงวรรณยุกต์ตรี ด้วยระดับเสียง เร แล้วผันเสียงขึ้นไปหา มี ออกเสียงคำร้องเป็น แลแฮ้ว (รม) แต่ทำนองไม่ได้สิ้นสุดที่คำร้องยังมีการตกแต่งเอื้อนหางเสียงต่อเนื่องไปอีก 3 พยางค์ในลักษณะเสียงเท่า ด้วยเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอและนาสิกสลับกันในระดับเสียง เร มี เร ด้วยเสียงเอื้อน เออฮือเออ (รมร)

วรรคที่ 8

ทางฆ้องวรรคที่ 8 เป็นทางฆ้องที่เป็นวรรคคู่กับวรรคที่ 7 ที่มีทำนองเหมือนกับทางฆ้องวรรคที่ 2 ที่นำมาบรรเลงซ้ำในวรรคที่ 8

ทางฆ้อง | - ซ - ล | - ซ - ม | มม - ร | รร - ด |

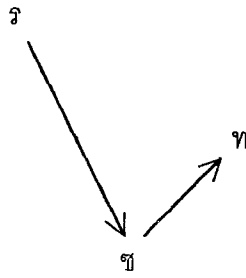
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางฆ้อง

ทางร้องวรรคที่ 8 เป็นทางร้องในรูปแบบทำนองคำร้อง ที่ได้มีการเปลี่ยนระดับเสียงในการดำเนินทำนองไปเป็นบันไดเสียง ซอล ทั้ง ๆ ที่ทางฆ้องยังคงอยู่ในบันไดเสียงเดิม โดยมีรูปแบบทำนองทางร้องที่มีการตัดเสียงโครงสร้างที่ 1 และมีการเคลื่อนที่เริ่มจากเสียงโครงสร้างที่ 2 ในระดับเสียง เร เคลื่อนที่ลงไปหา ซอล ที่เสียงโครงสร้างที่ 3 แล้วเคลื่อนที่ขึ้นไปหา ที ที่เสียงโครงสร้างที่ 4

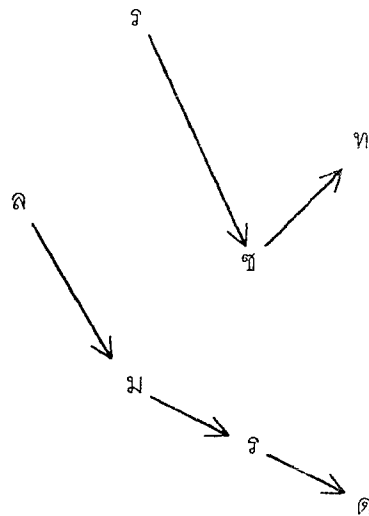
	-	+		
ทางร้อง	-----	<div style="text-align: center;">เจ้า</div> <div style="text-align: center;">--- ร</div>	<div style="text-align: center;">ซ</div> <div style="text-align: center;">-- ซ</div>	<div style="text-align: center;">จะนอน</div> <div style="text-align: center;">ทลรทท</div>

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้องกับทางร้องในวรรคที่ 8

		เจ้า		จะนอน
ทางร้อง	----	--- ร	ช -- ล	ทลททท
ทางร้อง	- ช - ล	- ช - ม	มม - ร	รร - ด

จากการเปรียบเทียบจะเห็นว่าทางร้องและทางร้องนั้น ไม่มีความสัมพันธ์กันทั้งทางด้าน
บันไดเสียงและการดำเนินทำนอง แต่เมื่อพิจารณาจากแนวทำนองและเสียงโครงสร้างเฉพาะทาง
ร้อง จะเห็นว่าแนวทำนองเหมือนกับทางร้องวรรคที่ 1 แต่อยู่คนละบันไดเสียง

การตกแต่งทำนองเป็นการตกแต่งในรูปแบบทำนองคำร้องและอื่นเนื้อทำนอง ซึ่งมีเนื้อ
ร้อง 3 คำ คือ “เจ้าจะนอน” โดยตกแต่งจากเสียงโครงสร้างที่ 2 3 และ 4 ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง เร ตกแต่งทำนองคำร้องคำว่า “เจ้า” มีเสียงวรรณยุกต์โท ตกแต่งด้วยการเปล่งคำร้องในระดับเสียง เร เคลื่อนที่ลงไปหา ซอล ออกเสียงคำร้องเป็น จาเอ้า (รช)

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง โด ตกแต่งส่วนเป็นเอื้อนระหว่างคำพยางค์แรก ที่อยู่ที่ตำแหน่งของเสียงโครงสร้าง ซึ่งตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอด้วยเสียง เอ่อ ในระดับเสียง โด เพียงพยางค์เดียว

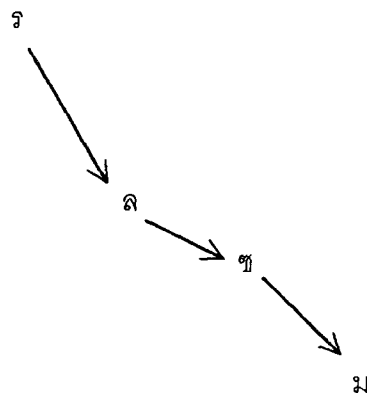
เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง ซอล มีการตกแต่งเอื้อนระหว่างคำและตกแต่งทำนองคำร้อง การตกแต่งเริ่มจากการเปล่งเสียงเอื้อนนำหน้าคำร้องด้วยเอื้อน 4 พยางค์ ในระดับเสียง มี เร ซอล มี ด้วยเสียงเอื้อนจากนาสิกและลำคอสลับกัน ด้วยเสียงเอื้อน ฮือเอ้อฮือเอ้อ (มรชม) จากนั้นตกแต่งคำร้องคำว่า “จะนอน” ซึ่งมีเสียงวรรณยุกต์สามัญ ด้วยการเปล่งเสียงคำร้องทั้ง 2 คำต่อเนื่องกันในระดับเสียง ที

วรรคที่ 9

ทางซ้องวรรคที่ 9 เป็นทางซ้องวรรคแรกที่เปลี่ยนบันไดเสียงจากบันไดเสียง โด ไปเป็นบันไดเสียง ซอล ในเพลงนกขมิ้น 3 ชั้น ท่อน 1 ทางซ้องเป็นทางที่มีรูปแบบการดำเนินทำนองด้วยเสียงห่าง ๆ ในลักษณะเคลื่อนที่จากสูงลงต่ำ โดยเริ่มเสียงโครงสร้างที่ 1 ในระดับเสียง เร เคลื่อนที่ลงไปหา ลา ซอล และ มี ตามลำดับ

ทางซ้อง | - ท - ร | - ท - ล | ลล - ซ | ซซ - ม |

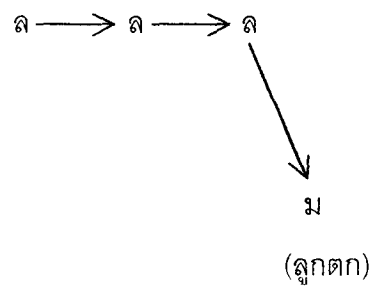
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ้อง

ทางร้องวรรคที่ 9 เป็นทางร้องในรูปแบบเอื้อนเนื้อทำนอง ที่มีการตัดเสียงโครงสร้างที่ 1 ออก และมีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 เป็นระดับเสียง ลา เช่นเดียวกับเสียงโครงสร้างที่ 2

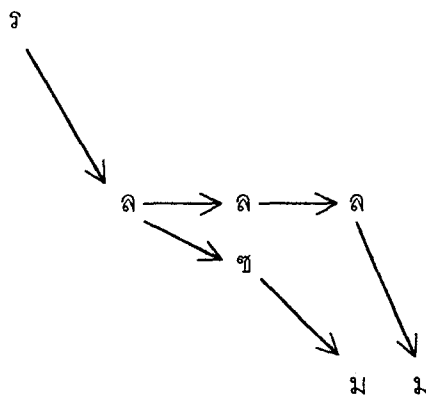
	-	+			
ทางร้อง	----	---ล	ทลรล	ทลช-ล	ชม --

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้องกับทางร้องในวรรคที่ 9

ทางร้อง	----	---ล	ทลรล	ทลช-ล	ชม --
ทางร้อง	-ท-ร	-ท-ล	ลล-ช	ชช-ม	

จากการเปรียบเทียบจะเห็นว่าทางร้องวรรคที่ 9 นี้ เป็นทางร้องที่มีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้างให้ซ้ำเสียงกัน ซึ่งเป็นการเปลี่ยนระดับเสียงเพื่อตกแต่งทางร้องที่มีรูปแบบการเคลื่อนจากสูงลงต่ำ เหมือนกับรูปแบบเช่นเดียวกันที่พบมาแล้วข้างต้น

การตกแต่งทางร้องเป็นการตกแต่งทางร้องในรูปแบบเอื้อนเนื้อทำนอง โดยตกแต่งจากเสียงโครงสร้างที่ 2 3 และ 4 ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง ลา ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงเอื้อน เออ จากลำคอในระดับเสียง ลา เพียงพยางค์เดียว

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง ลา ตกแต่งเป็นเอื้อน 7 พยางค์ โดยมีระดับเสียง ลา เป็นแกนของกลุ่มเสียงเอื้อน โดยเริ่มด้วยการเปล่งระดับเสียง ที ลา เร และ ลา สลับขึ้นลงตามลำดับจบลงที่จังหวัดตก ด้วยเสียงเอื้อนจากนาสิกและลำคอสลับกันด้วยเสียงเอื้อน เฮอเอิงฮือเออ (ทลลล) แล้วต่อเนื่องด้วยการเอื้อน 3 พยางค์เคลื่อนที่ขยับออกไปจากจังหวัดตก ในระดับเสียง ที ลา ซอล ด้วยเสียงเอื้อน เอ้อเออเอ้อ (ทลซ)

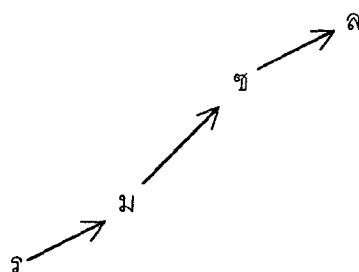
เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง ลา เป็นเสียงโครงสร้างที่ไม่ใช่ลูกตก แต่ที่อยู่ในตำแหน่งจังหวัดตกทำยวรรคตาม ซึ่งเป็นรูปแบบทางร้องที่เสียงลูกตกขยับออกไปหลังจังหวัดตกด้วยการตกแต่งเป็นเอื้อน 3 พยางค์เช่นเดียวกับทางร้องในบางวรรคที่พบมาแล้วข้างต้น การตกแต่งทำนองเริ่มจากระดับ ลา ที่จังหวัดตก เคลื่อนที่ลงไปหา ซอล แล้วข้ามไปหา มี ซึ่งเป็นเสียงลูกตก เอื้อนด้วยเสียง เอ้อ - เออเอ้อ (ลทม)

วรรคที่ 10

ทางร้องวรรคที่ 10 เป็นทางร้องที่คู่กับทางร้องวรรคที่ 9 มีรูปแบบการดำเนินทำนองด้วยเสียงห่าง ๆ ที่มีลักษณะการเคลื่อนที่จากต่ำไปสูง

ทางร้อง | - ม - ร | รร - ม | มม - ซ | ซซ - ล |

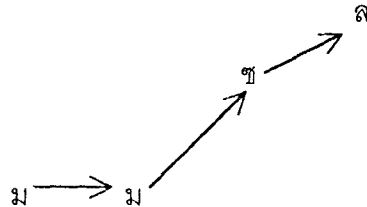
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

ทางร้องวรรคที่ 10 เป็นทางร้องในรูปแบบเอื้อนเนื้อทำนอง ที่มีการใช้เสียงโครงสร้างครบ 4 เสียง แต่มีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 1 เป็นระดับเสียง มี

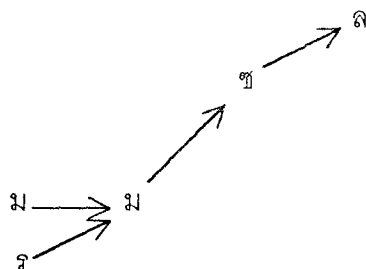
	-	+		
ทางร้อง	-- ชม	มรทรม	--- ช	--- ล

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้องกับทางร้องในวรรคที่ 10

ทางร้อง	-- ชม	มรทรม	--- ช	--- ล
ทางร้อง	- ม - ร	รร - ม	มม - ช	ชช - ล

จากการเปรียบเทียบจะเห็นว่าทางร้องนั้น ได้เปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 1 ให้มีระดับเสียงเท่ากับเสียงโครงสร้างที่ 2 ตามรูปแบบของการตกแต่งทางร้อง

การตกแต่งทางร้องเป็นการตกแต่งในรูปแบบอื่นเนื้อทำนอง โดยตกแต่งขึ้นจากเสียงโครงสร้างที่ 1 2 3 และ 4 ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 1 ระดับเสียง มี ตกแต่งเป็นอื่น 2 พยางค์ ด้วยการเปล่งเสียงอื่นจากนาสิกในระดับเสียง ซอล แล้วเคลื่อนที่ไปหา มี ด้วยเสียงอื่นจากลำคอที่จังหวะตกออกเสียงอื่นด้วยเสียง อือเออ (ชม)

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง มี ตกแต่งเป็นอื่น 5 พยางค์ใน 1 จังหวะ ด้วยระดับเสียง มี เร ที เร มี ตามลำดับ โดยเปล่งเสียงจากนาสิกสู่ลำคอเป็นอื่น 3 พยางค์ใน

ช่วงแรกด้วยเสียงเอื้อน เอื้อเอื้อเอื้อ (มรท) แล้วเปล่งเสียงเอื้อนต่อเนื่องไปอีก 2 พยางค์ในระดับเสียง ซอล แล้วผันขึ้นไประดับเสียง ลา เปล่งด้วยเสียงเอื้อน เอื้อเอื้อ (รม)

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง ซอล ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอในระดับเสียง ซอล ด้วยเสียงเอื้อน เอื้อ เพียงพยางค์เดียว

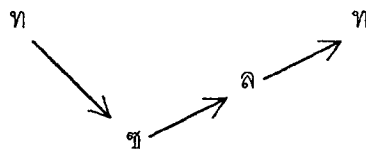
เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง ลา ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอในระดับเสียง ลา ด้วยเสียงเอื้อน เอื้อ เพียงพยางค์เดียว

วรรคที่ 11

ทางฆ้องวรรคที่ 11 เป็นทางฆ้องที่มีรูปแบบการดำเนินทำนองด้วยเสียงห่าง ๆ ทำนองเคลื่อนที่จากสูงลงต่ำในช่วงแรกที่เสียงโครงสร้างที่ 1 และ 2 เริ่มจากระดับเสียง ที่ เคลื่อนที่ลงไปหา ซอล ตามลำดับ หลังจากนั้นเคลื่อนที่ขึ้นไปหาระดับเสียง ลา และ ที ที่เสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4

ทางฆ้อง | - ร - ท | - ล - ซ | ซซ - ล | ลล - ท |

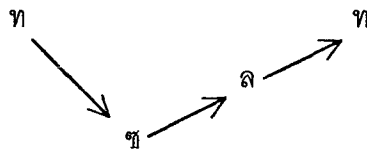
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางฆ้อง

ทางร้องวรรคที่ 11 เป็นทางร้องในรูปแบบเอื้อนเนื้อทำนอง ที่ไม่มีการตัดและเปลี่ยนเสียงโครงสร้างเดิม ที่เรียกว่าทางร้องแบบ "กอดลูกฆ้อง" เพราะมีระดับเสียงและรูปแบบการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างเหมือนทางฆ้องทุกประการ

ทางร้อง | -- รท | ลทลรซ | --- ล | ทลซลท |

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้องกับทางร้องในวรรคที่ 11

ทางร้อง	-- รท	ลทลรช	--- ล	ทลชลท
ทางร้อง	- ร - ท	- ล - ช	ชช - ล	ลล - ท

จากการเปรียบเทียบจะเห็นว่าทั้งทางร้องและทางร้องมีเสียงโครงสร้างที่เหมือนกันทุกเสียงไม่ผิดเพี้ยน

การตกแต่งทางร้องเป็นการตกแต่งทางร้องในรูปแบบอื่นเนื้อทำนอง ซึ่งแบ่งออกได้ 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นตกแต่งที่เชื่อมโยงกันระหว่างเสียงโครงสร้างที่ 1 และ 2 ในลักษณะเคลื่อนที่ลง และส่วนที่ 2 ตกแต่งด้วยเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 ในลักษณะเคลื่อนที่ขึ้น ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 1 ระดับเสียง ที ในส่วนนี้มีการตกแต่งเป็นอื่น 2 พยางค์ ด้วยการเปล่งเสียงอื่นจากนาสิกในระดับเสียง เร แล้วผ่อนเสียงลงไปหาเสียง ที ที่จังหวะตก เปล่งเสียงอื่นต่อเนื่องกันเป็น ฮือเออ (รท)

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง ซอล ตกแต่งเป็นอื่น 5 พยางค์ เริ่มด้วยการเปล่งเสียงอื่นสลับขึ้นลงจากลำคอและนาสิกต่อเนื่องออกไปอีก 3 พยางค์ ในระดับเสียง ลา ที ลา ด้วยเสียงอื่น เออฮือเอ็ง (ลทล) ต่อจากนั้นผันเสียงขึ้นไประดับเสียง เร แล้วเสียงลงมาที่ระดับเสียง ซอลที่จังหวะตก ออกเสียงต่อเนื่องกัน 6 พยางค์เป็น เออฮือเอ็งฮือเอ๋อ (ลทลรช)

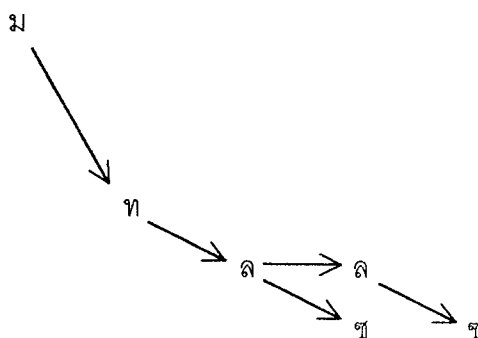
เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับ ลา ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงอื่นจากลำคอด้วยเสียงอื่น เออ ในระดับเสียง ลา พยางค์เดียว

เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง ที เป็นการตกแต่งอื่นเนื้อทำนองที่มี 6 พยางค์ โดยใช้ระดับเสียง ที เป็นแกนของทำนองอยู่ตรงจังหวะตก แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเปล่งเสียงอื่น 5 พยางค์ที่ขึ้นต้นด้วยระดับเสียง ที ลา ซอล ลา ที ตามลำดับ ต่อเนื่องจากวรรคที่ 1 มาที่จังหวะตก แล้วลากอื่นยาวต่อเนื่องย้อยออกผันเสียงขึ้นไปหาระดับเสียง เร ที่จังหวะตก ห้องไม้ที่ 2 ของวรรคที่ 7 เปล่งเสียงอื่นต่อเนื่องกันเป็น ฮือเออเอ๋อเออเอ๋อเอ๋อ - ฮือ

(ทลชลท - ร)

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ็องกับทางร้องในวรรคที่ 12

ทางร้อง	----	--- ร	ที่ร้อง - ลชล	ไหน --- ล	รลทลช
ทางซ็อง	- ร - ม	- ร - ท	ทท - ล	ลล - ช	

จากการเปรียบเทียบจะเห็นว่าทางร้องนั้น เปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 4 ให้มีระดับเสียงเท่ากับเสียงโครงสร้างที่ 3 เพื่อให้สัมพันธ์กับการตกแต่งคำร้อง

การตกแต่งทางร้องเป็นการตกแต่งทำนองคำร้อง 3 คำ คือ “ที่ร้องไหน” โดยตกแต่งด้วยเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง ลา ตกแต่งคำร้อง 2 คำ คำว่า “ที่” มีเสียงวรรณยุกต์โท ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงคำร้องด้วยระดับเสียง ลา แล้วเคลื่อนที่ลงมาที่ ซอล ออกเสียงคำร้องเป็น ทีอี่ (ลช) จากนั้นเปล่งคำร้องคำว่า “ร้อง” ต่อเนื่องกันด้วยระดับเสียง ลา ลงที่จังหวะตก

เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง ลา ตกแต่งคำร้องคำว่า “ไหน” มีเสียงวรรณยุกต์จัตวา ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงคำร้องด้วยระดับเสียง ลา ผ่านเสียงขึ้นไปหา เร ออกเสียงคำร้องเป็น ไนอี (ลร) แต่เนื่องจากระดับเสียงไม่ตรงกับเสียงลูกตก จึงต้องเปล่งเสียงขึ้นทางเสียงต่อเนื่องออกไปอีก 4 พยางค์ ซึ่งเริ่มด้วยระดับเสียง ลา ผ่านขึ้นไปหา ที เคลื่อนที่ลงมาที่ ลา และ ซอลตามลำดับ ด้วยเสียงเอื้อน เออเอื้อเออเอื้อ (ลทลช)

9. การวิเคราะห์ทางร้องเพลงนกขมิ้น 3 ชั้น ท่อน 2

โน้ตทางฆ้องวงใหญ่เพลงนกขมิ้น 3 ชั้น ท่อน 2

-- ซด	ทลทต	ทลรด	ทลทต	- ด - ร	มรดท	ลชลท	ลทดร
ชลชม	ชมรด	ดต - ร	รร - ม	- ช - ล	- ช - ม	มม - ร	รร - ด
- ท - ร	- ท - ล	ลล - ช	ชช - ม	- ม - ร	รร - ม	มม - ช	ชช - ล
- ร - ท	- ล - ช	ชช - ล	ลล - ท	- ร - ม	- ร - ท	ทท - ล	ลล - ช

โน้ตทางร้องเพลงนกขมิ้น 3 ชั้น ท่อน 2

	-		+		-		+
-----	---- ด	รด - ท	---- ด	-----	-----	นอน	ไหนด
ม - ชร	---- ด	รด - ท	---- ด	-----	---- ร	นอน	ไหนด
	ลุ่ม		ทุ่ม			พุ่ม	ไม้
ช - ลท	---- ล	ร -- ล	ทลช-ช	ลชชชม	มรทรม	---- ช	ฟช - ล
ทล - รท	ลทลรช	---- ล	ทลชลท	-----	---- ร	ที่เคย	นอน
ลทลช						- ลชล	---- ล

ลักษณะทั่วไปของเพลงนกขมิ้น 3 ชั้น ท่อน 2

1. เป็นเพลงประเภทหน้าทับปรบไก่ ความยาว 2 จังหวะ แบ่งเป็นประโยคได้ 4 ประโยค แบ่งเป็นวรรคได้ 8 วรรค
2. ทำนองเคลื่อนที่อยู่ในบันไดเสียง โด และ บันไดเสียง ซอล มีเสียงลูกตกในแต่ละวรรคดังนี้

- วรรคที่ 1 เสียง โด (ชั้นที่ 1 บันไดเสียง โด)
- วรรคที่ 2 เสียง เร (ชั้นที่ 2 บันไดเสียง โด)
- วรรคที่ 3 เสียง มี (ชั้นที่ 3 บันไดเสียง โด)
- วรรคที่ 4 เสียง โด (ชั้นที่ 1 บันไดเสียง โด)
- วรรคที่ 5 เสียง มี (ชั้นที่ 6 บันไดเสียง ซอล)
- วรรคที่ 6 เสียง ลา (ชั้นที่ 2 บันไดเสียง ซอล)
- วรรคที่ 7 เสียง ที (ชั้นที่ 3 บันไดเสียง ซอล)
- วรรคที่ 8 เสียง ซอล (ชั้นที่ 1 บันไดเสียง ซอล)

3. บทร้องมี 1 วรรคคำกลอนแบบโบราณเฉพาะเพลงนกขมิ้น 3 ชั้น แบ่งกลุ่มคำในการขับร้องดังนี้

- กลุ่มคำที่ 1 มี 4 คำ 4 พยางค์ นอนไหนนอนได้
- กลุ่มคำที่ 2 มี 7 คำ 7 พยางค์ สุ่มทุมพุ่มไม้ที่เคยนอน

9.1 การวิเคราะห์ทางร้องเพลงนกขมิ้น 3 ชั้น ท่อน 2

วรรคที่ 1

ทางร้องวรรคที่ 1 เป็นทางร้องที่มีรูปแบบการดำเนินทำนองด้วยเสียงเก็บถี่ ๆ ตามรูปแบบลูกเต๋า เพราะมีเสียงโครงสร้างระดับเสียง โด ทั้ง 4 เสียง

ทางร้อง | -- ซด | ทลทต | ทลรด | ทลทต |

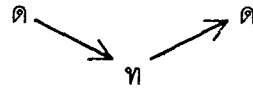
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

ด → ด → ด → ด

ทางร้องวรรคที่ 1 เป็นทางร้องในรูปแบบเอ็นเนอทำนอง ที่ตัดเสียงโครงสร้างที่ 1 ออกและเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 3 ไปเป็นระดับเสียง ที

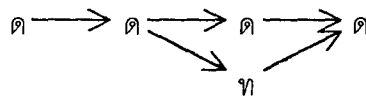
ทางร้อง | ---- | --- ด | รด - ท | --- ด |

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้องกับทางร้องในวรรคที่ 1

ทางร้อง	----	---ด	รด - ท	---ด
ทางซ้อง	--ซด	ทลทด	ทลรด	ทลทด

จากการเปรียบเทียบจะเห็นว่าทางร้องนั้น เปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 3 ไปเป็นระดับเสียงที่ ซึ่งเป็นระดับเสียงที่ใช้ในการตกแต่งทางซ้อง

การตกแต่งทางร้องเป็นการตกแต่งเอื้อนเนื้อทำนอง จากทางซ้องที่เป็นลูกเท่าโดยตกแต่งขึ้นจากเสียงโครงสร้างที่ 2 3 และ 4 ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง โด ตกแต่งเป็นเอื้อน 3 พยางค์ ด้วยการเปล่งเสียงเอื้อน เออ จากลำคอในระดับเสียง โด ที่จังหวะตก แล้วเปล่งเสียงเอื้อนจากนาสิกสลับเสียงเอื้อนจากลำคอเสียง ฮีเอ็ง ด้วยระดับเสียง เร โด ตามลำดับ ต่อเนื่องกันเป็น 3 พยางค์

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง ที ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงเอื้อน เอ้อ จากลำคอในระดับเสียง ที พยางค์เดียว

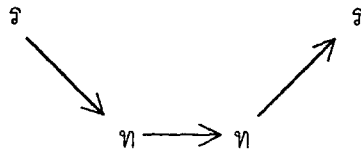
เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง โด ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงเอื้อน เออ จากลำคอในระดับเสียง โด พยางค์เดียว

วรรคที่ 2

ทางซ้องวรรคที่ 2 เป็นทางซ้องที่มีรูปแบบการดำเนินทำนองด้วยเสียงห่าง ๆ ทำนองมีการเคลื่อนที่ โดยเริ่มจากเสียงโครงสร้างที่ 1 ในระดับเสียง เร เคลื่อนที่ลงไปหา ที ที่เสียงโครงสร้างที่ 2 และขึ้นระดับเสียง ที อีกครั้งที่เสียงโครงสร้างที่ 3 แล้วเคลื่อนที่ขึ้นไปหากระดับเสียง เร อีกครั้งที่เสียงโครงสร้างที่ 4

ทางซ็อง | - ด - ร | มรดท | ลชลท | ลทดร |

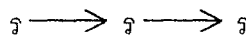
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ็อง

ทางร้องวรรคที่ 2 เป็นทางร้องในรูปแบบทำนองคำร้อง ที่ตัดเสียงโครงสร้างที่ 1 และ 2 ออก และเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 3 ให้เป็นระดับเสียง เร เท่ากับเสียงโครงสร้างที่ 4

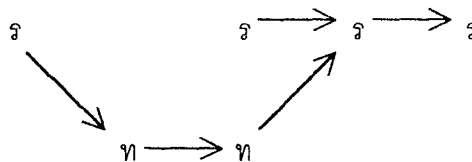
		-		+	
ทางร้อง	----	----	นอ น --- ร	ไ น --- ร	ม - ชร

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ็องกับทางร้องในวรรคที่ 2

ทางร้อง	----	----	นอ น --- ร	ไ น --- ร	ม - ชร
ทางซ็อง	- ด - ร	มรดท	ลชลท	ลทดร	

จากการเปรียบเทียบจะเห็นว่าทางร้องนั้น เปลี่ยนเสียงโครงสร้างทั้ง 2 เสียงให้มีระดับเสียง เร เท่ากัน แต่คำร้องสุดท้ายต้องตกแต่งเพิ่มเติมด้วยระดับเสียงที่ไม่ใช่ลูกตก จึงทำให้เสียงลูกตกย่อยออกไปหลังจังหวะตก ซึ่งในวรรคนี้ย่อยออกไป 1 ห้องโน้ต

การตกแต่งทางร้องเป็นการตกแต่งทำนองคำร้อง 2 คำ คือ “นอนไหน” โดยตกแต่งจากเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง เร ตกแต่งทำนองคำร้องคำว่า “นอน” มีเสียงสามัญด้วยเปล่งเสียงคำร้องในระดับเสียง เร เพียงเสียงเดียว

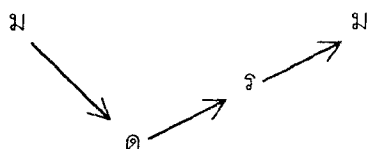
เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง เร ตกแต่งทำนองคำร้องคำว่า “ไหน” มีเสียงวรรณยุกต์จัตวา ตกแต่งด้วยการเปล่งคำร้องในระดับเสียง เร แล้วผันเสียงขึ้นไปหาระดับเสียง มี และ ซอล ตามลำดับ ออกเสียงคำร้องเป็น นาไฮ้ฮี้ (รมช) แต่ระดับเสียงพยางค์หลังไม่ตรงกับเสียงลูกตก จึงมีการเปล่งเสียงเอื้อนต่ำลงเป็นหางเสียงออกไปอีก 1 พยางค์ ด้วยเสียงเอื้อนจากลำคอ ในระดับเสียง เร ด้วยเสียงเอื้อน ฮือเออ (ซว)

วรรคที่ 3

ทางร้องวรรคที่ 3 เป็นทางร้องวรรคเดียวกับวรรคที่ 1 และ 3 ของเพลงนกขมิ้น 3 ชั้น ท่อน 1 ซึ่งได้อธิบายถึงรูปแบบการดำเนินทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างไว้แล้ว

ทางร้อง | ซลซม | ซมรด | ดด - ร | รร - ม |

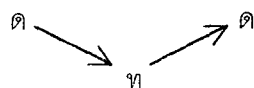
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

ทางร้องวรรคที่ 3 เป็นทางร้องที่มีรูปแบบการดำเนินทำนองเหมือนกับ ทางร้องวรรคที่ 1 ของเพลงในท่อนที่ 2 นี้เอง

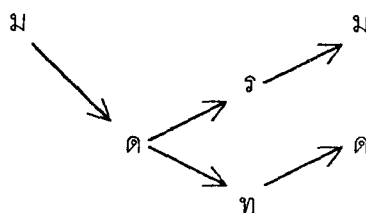
ทางร้อง | ---- | ---ด | รด - ท | ---ด |

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ้องกับทางร้องในวรรคที่ 3

<u>ทางร้อง</u>	----	---ด	รด-ท	---ด
<u>ทางซ้อง</u>	ซลซม	ซมรด	ดด-ร	รร-ม

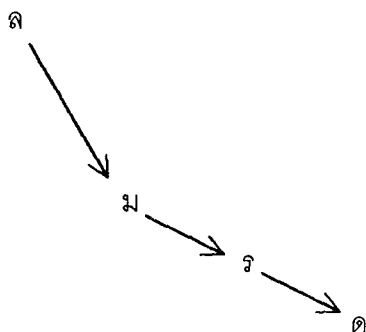
จากการเปรียบเทียบจะเห็นว่าทางร้องนั้น เป็นทางร้องวรรคที่ 1 ที่กลับร้องซ้ำในวรรคที่ 3 และไม่ได้ตกแต่งขึ้นจากทางซ้องวรรคที่ 3 เลย เพราะระดับเสียงและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างรวมทั้งเสียงลูกตกแสดงให้เห็นว่าเป็นทำนองคนละวรรคกัน

วรรคที่ 4

ทางซ้องวรรคที่ 4 เป็นทางซ้องที่เหมือนกับทางซ้องวรรคที่ 2 และ 8 ของเพลงนกขมิ้น 3 ชั้น ท่อน 1 ที่นำมาบรรเลงซ้ำในวรรคที่ 4 ท่อน 2 นี้ ซึ่งได้อธิบายถึงรูปแบบการดำเนินทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างไว้แล้ว

<u>ทางซ้อง</u>	-ซ-ล	-ซ-ม	มม-ร	รร-ด
----------------	------	------	------	------

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ้อง

ทางร้องวรรคที่ 3 เป็นทางร้องในรูปแบบทำนองคำร้อง ที่มีรูปแบบเช่นเดียวกับทางร้องวรรคที่ 8 ของเพลงนกขมิ้น 3 ชั้น ท่อน 1 ที่มีรูปแบบทำนองตกแต่งด้วยระดับเสียงในบันไดเสียง ซอล แต่ในวรรคที่ 3 ท่อน 1 นี้มีการเปลี่ยนเนื้อร้องจึงทำให้การตกแต่งทำนองคำร้องเปลี่ยนแปลงไป ดังจะอธิบายต่อไปนี้

		-		+	
ทางร้อง		นอน		ได้	
วรรคที่ 4 ท่อน 2	----	--- ร	--- ซ	ทลรท ร	ซ - ลท
ทางร้อง		เจ้า		จะนอน	
วรรคที่ 8 ท่อน 1	----	--- ร	ซ -- ซ	ทลรททท	
ทางร้อง	- ซ - ล	- ซ - ม	มม - ร	รร - ด	

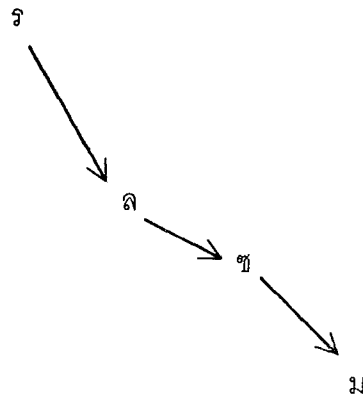
การตกแต่งเปลี่ยนแปลงนั้น ตกแต่งเปลี่ยนแปลงในส่วนที่มีการเปลี่ยนเนื้อร้องซึ่งมีอยู่ 2 ส่วน คือ ตำแหน่งของเสียงโครงสร้างที่ 2 ที่เปลี่ยนเนื้อร้องจากคำว่า "เจ้า" เป็น "นอน" ที่มีเสียงสามัญ ในส่วนนี้ไม่มีการเปลี่ยนระดับเสียงในทำนองคำร้อง แต่เปลี่ยนการเปล่งเสียงคำร้องด้วยการเปล่งเสียงคำร้องคำว่า "นอน" ในระดับเสียง เร เสียงเดียว และตำแหน่งของเสียงโครงสร้างที่ 4 ที่เปลี่ยนเนื้อร้องจาก "จะนอน" เป็น "ได้" ซึ่งมีเสียงวรรณยุกต์โท ด้วยเปล่งเสียงคำร้องด้วยระดับเสียง เร เคลื่อนที่ลงไปหา ซอล เช่นเดียวกับคำว่า "เจ้า" ออกเสียงคำร้องเป็นด้าอ้าย (รซ) แล้วเปล่งเสียงเอื้อนเป็นหางเสียงออกไปอีก 2 พยางค์ ด้วยระดับเสียง ลา เคลื่อนที่ขึ้นไปหา ที ที่เป็นเสียงลูกตก ด้วยเสียงเอื้อน เออเอื้อ (ลท)

วรรคที่ 5

ทางร้องวรรคที่ 5 เป็นทางร้องที่มีทำนองเหมือนกับทางร้องวรรคที่ 9 ในเพลงนกขมิ้น 3 ชั้น ท่อน 1 ดังได้อธิบายรายละเอียดไว้แล้ว

ทางร้อง	- ท - ร	- ท - ล	ลล - ซ	ซซ - ม
---------	---------	---------	--------	--------

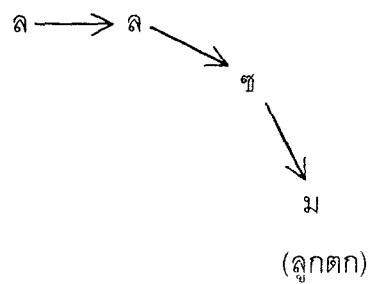
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางห้อง

ทางห้องวรรคที่ 5 เป็นทางห้องในรูปแบบทำนองคำร้อง ที่มีการตัดเสียงโครงสร้างที่ 1 ออก และมีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 3 เป็นระดับเสียง ลา และเสียงโครงสร้างที่ 4 เป็นระดับเสียง ซอล

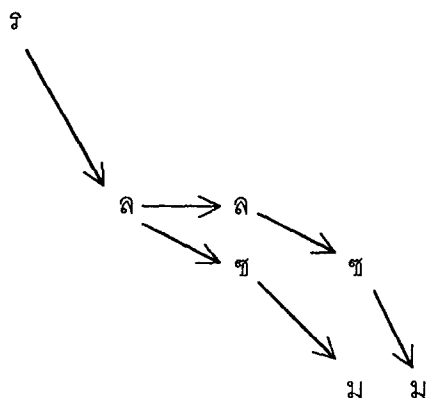
	-	+
ทางห้อง	----	---- ล
	ลุม	ทุม
	ร -- ล	ทลช-ช
	ลชม	ลชม

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางห้อง

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางห้องกับทางห้องในวรรคที่ 5

		ลุม		ทุม	
ทางห้อง	----	---- ล	ร -- ล	ทลช-ช	ลชม
ทางห้อง	- ท - ร	- ท - ล	ลล - ช	ชช - ม	

จากการเปรียบเทียบจะเห็นว่า ทางร้องวรรคที่ 5 ท่อน 2 มีการตัดและเปลี่ยนเสียงโครงที่ 3 ให้เท่ากับเสียงโครงสร้างที่ 2 และเสียงโครงสร้างที่ 4 ให้เท่ากับเสียงโครงสร้างที่ 3 ซึ่งต่างไปจากการตกแต่งทางร้องในรูปแบบอื่นเนื้อหาของในวรรคที่ 9 ท่อน 1

การตกแต่งทางร้องเป็นการตกแต่งทำนองคำร้อง 1 คำ 2 พยางค์ คือ “สุ่มทุม” โดยตกแต่งด้วย เสียงโครงสร้างที่ 2 3 และ 4 ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง ลา ตกแต่งทำนองคำร้องพยางค์แรกของคำร้อง “สุ่ม” มีเสียงวรรณยุกต์จัตวา ด้วยการเปล่งเสียงคำร้องในระดับเสียง ลา ที่จังหวะตกแล้วผันเสียงต่อเนื่องออกไปขึ้นไปหาระดับเสียง เร ออกเสียงคำร้องเป็น สุ่มฮี่ (ลร)

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง ลา ตกแต่งเป็นเอื้อนระหว่างคำ 4 พยางค์ ด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอในระดับเสียง ลา ด้วยเสียงเอื้อน เออ (ล) ที่จังหวะตก แล้วเปล่งเสียงเอื้อนต่อเนื่องออกไปอีก 3 พยางค์ ในรูปแบบเคลื่อนที่ลงด้วยระดับเสียง ที่ ลา ซอล ตามลำดับ ด้วยเสียงเอื้อน เอื้อเออเอ่อ (ทลช)

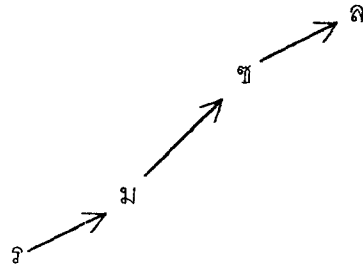
เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง ซอล ตกแต่งทำนองคำร้องพยางค์หลัง “ทุม” มีเสียงสามัญ ด้วยการเปล่งเสียงคำร้องในระดับเสียง ซอล ต่อเนื่องจากพยางค์เอื้อนเพียงเสียงเดียวลงที่จังหวะตก แต่ระดับเสียงไม่ตรงกับเสียงลูกตก จึงต้องเปล่งเสียงเอื้อนเป็นหางเสียงต่อเนื่องออกไปอีก 3 พยางค์ ในรูปแบบเคลื่อนที่ลงด้วยระดับเสียง ลา ซอล และ มี ตามลำดับ ด้วยเสียงเอื้อน เอื้อเออเอ่อ (ลชม)

วรรคที่ 6

ทางร้องวรรคที่ 6 เป็นทางร้องที่มีทำนองเหมือนกับทางร้องวรรคที่ 10 ในเพลงนก-ขมิ้น 3 ชั้น ท่อน 1 ดังได้อธิบายรายละเอียดไว้แล้ว

ทางฆ้อง | - ม - ร | รร - ม | มม - ช | ชช - ล |

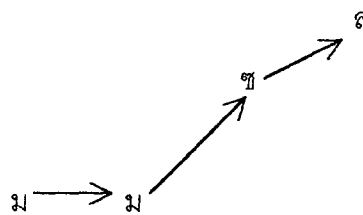
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางฆ้อง

ทางร้องวรรคที่ 6 เป็นทางร้องที่มีเสียงโครงสร้างครบ 4 เสียง และมีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 1 เป็นระดับเสียง มี รูปแบบทำนอง 2 ลักษณะคือ เป็นรูปแบบเอื้อนเนื้อทำนองในช่วงแรก ที่ตกแต่งด้วยเสียงโครงสร้างที่ 1 และ 2 ซึ่งมีรูปแบบเหมือนทางร้องวรรคที่ 10 ท่อน 1 ทุกประการ และรูปแบบทำนองคำร้องซึ่งเป็นส่วนที่เปลี่ยนแปลงไปจากทางร้องวรรคที่ 10 ท่อน 1 แต่ยังคงมีเสียงโครงสร้างเหมือนทางร้องวรรคที่ 10 ท่อน 1 โดยไม่มีการปรับเปลี่ยน

		-		+	
			พุ่ม	ไม้	
ทางร้อง	-- ชม	มรทรม	--- ช	ฟช - ล	ทล --

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

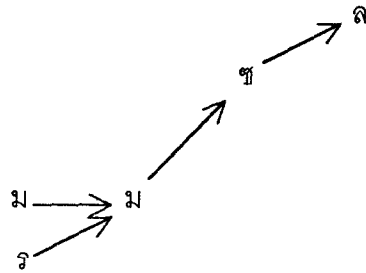

การเปรียบเทียบแนวทำนองและการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางฆ้องกับทางร้องในวรรคที่ 10

			พุ่ม	ไม้	
ทางร้อง	-- ชม	มรทรม	--- ช	ฟช - ล	ทล --

ทางซ้อง

- ม - ร	รร - ม	มม - ช	ชช - ล
---------	--------	--------	--------

จากการเปรียบเทียบจะเห็นว่าทางร้องนั้น ทางร้องวรรคที่ 5 ท่อน 2 นี้มีรูปแบบการเคลื่อนที่ของโครงสร้างเช่นเดียวกับทางร้องวรรคที่ 10 ท่อน 1

การตกแต่งทางร้องมีการตกแต่งเปลี่ยนแปลง ในตำแหน่งเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 โดยมีการตกแต่งทำนองคำร้องเนื้อร้อง 2 คำ คือคำว่า "พุ่มไม้" ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง ซอล ตกแต่งทำนองคำร้องคำว่า "พุ่ม" มีเสียงวรรณยุกต์โท ด้วยการเปล่งเสียงคำร้องในระดับเสียง ซอล ที่จังหวะตกเคลื่อนที่ลงไปหา ฟา แล้วเปล่งเสียงเอื้อนในลำคอเป็นหางเสียงต่อเนื่องออกไปอีก 1 พยางค์ในระดับเสียง ซอล ออกเสียงคำต่อเนื่องกับเสียงเอื้อนเป็น พุ่มอื้ออื้อ (ซฟช)

เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง ลา ตกแต่งทำนองคำร้องคำว่า "ไม้" มีเสียงวรรณยุกต์โท ด้วยการเปล่งเสียงคำร้องในระดับเสียง ลา ที่จังหวะตกผันเสียงขึ้นไปหา ที แล้วเปล่งเสียงเอื้อนในลำคอเป็นหางเสียงต่อเนื่องออกไปอีก 1 พยางค์ในระดับเสียง ลา ออกเสียงคำต่อเนื่องกับเสียงเอื้อนเป็น มาอ้ายอื้อ (ลทล)

วรรคที่ 7

ในวรรคที่ 7 นี้ทั้งทางซ้องและทางร้องมีทำนองเหมือนกับทางซ้องและทางร้องวรรคที่ 11 ท่อน 1 ดูรายละเอียดได้จากวรรคที่ 11 ท่อน 1

วรรคที่ 8

เป็นวรรคเพลงที่มีทางซ้องและทางร้องเหมือนกับวรรคที่ 12 ท่อน 1 แต่ทางร้องนั้นมีการตกแต่งเปลี่ยนแปลงในส่วนที่มีการเปลี่ยนเนื้อร้องจาก "ที่รังไหน" เป็น "ที่เคยนอน" ซึ่งมีการตกแต่งเปลี่ยนดังนี้

		-		+	
ทางร้อง			ที่ร้อง	ไหน	
วรรคที่ 8 ท่อน 2	-----	--- ร	- ลชด	--- ล	รลทลช
ทางร้อง			ที่เคย	นอน	
วรรคที่ 12 ท่อน 1	-----	--- ร	- ลชด	--- ล	ลทลช
ทางร้อง	- ร - ม	- ร - ท	ทท - ล	ลล - ช	

การตกแต่งเปลี่ยนแปลงมีเฉพาะคำร้องที่ตรงกับเสียงโครงสร้างที่ 4 ที่เปลี่ยนจากคำว่า "ไหน" เป็น "นอน" ซึ่งมีเสียงสามัญ โดยตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงคำร้องด้วยระดับเสียง ลา เพียงเสียงเดียว และมีเอื้อนหางเสียงต่อเนื่องออกไปในรูปแบบเช่นเดิม

10. การวิเคราะห์ทางร้องเพลงนกขมิ้น 3 ชั้น ท่อน 3

โน้ตทางร้องวงใหญ่เพลงนกขมิ้น 3 ชั้น ท่อน 3

- ท - ร	- ท - ล	ลล - ช	ชช - ม	- ม - ร	รร - ม	มม - ช	ชช - ล
- ชลท	ลทดร	ดมรด	รดทล	รมรท	รดทล	รทลช	ทลชม
ชลชม	ชมรท	- ล - ท	มร - ม	ร ^๒ - ท	มร - ม	- ล - ช	ชช - ล
- ร - ท	- ล - ช	ชช - ล	ลล - ท	- ร - ม	- ร - ท	ทท - ล	ลล - ช

โน้ตทางร้องเพลงนกขมิ้น 3 ชั้น ท่อน 3

		-	+	-	+		
						ลม	พัด
-----	--- ล	ทลรด	ทลช-ล	ชม-ชม	มรท รม	--- ล	--- ล
			มา		อ๋อน		อ๋อน
ท-ลทล	--- ท	ทลชลท	- ร - ล	ทล - -	--- ล	ช - ลท	ลช - ช
		เจ้า	ก็ร๋อน		ไป	ตาม	
ม - ชล	ชม - -	--- ร	ด - รร	ด-ฟชฟ	มรรม-ร	ท - - ล	----
						ลม	เออย
-- รท	ลทลรช	--- ล	ทลชลท	----	--- ร	--- ล	--- ล

ลทลช	--- ล	ทลรด	ทลช-ล	ชม-ชม	มรทรม	ดอก	เอ๋ย
					ดอก		ชจร
--- ร	--- ด	-- รด	ทลชทลล	----	--- ช	----	-- ลล
	นก		ขมึ้น		เหลืออง		อ่อน
----	--- ล	ทล - ล	ชมชลลล	ชม --	--- ล	- ร --	- ร - ช
	คำแล้ว		จะนอน		ไหนด		เอ๋ย
----	ชม - ล	ท ---	-- ลล	----	--- ล	- ร - ล	ชม - ช

ลักษณะทั่วไปของเพลงนกขมึ้น 3 ชั้น ท่อน 3

1. เป็นเพลงประเภทหน้าทับปรปไก่ ความยาว 2 จังหวะ แบ่งเป็นประโยคได้ 4 ประโยค แบ่งเป็นวรรคได้ 8 วรรค

2. ทำนองเคลื่อนที่อยู่ในบันไดเสียง ซอล มีเสียงลูกตกในแต่ละวรรคดังนี้

- วรรคที่ 1 เสียง มี (ขั้นที่ 6 บันไดเสียง ซอล)
- วรรคที่ 2 เสียง ลา (ขั้นที่ 2 บันไดเสียง ซอล)
- วรรคที่ 3 เสียง ลา (ขั้นที่ 2 บันไดเสียง ซอล)
- วรรคที่ 4 เสียง มี (ขั้นที่ 6 บันไดเสียง ซอล)
- วรรคที่ 5 เสียง มี (ขั้นที่ 6 บันไดเสียง ซอล)
- วรรคที่ 6 เสียง ลา (ขั้นที่ 2 บันไดเสียง ซอล)
- วรรคที่ 7 เสียง ที (ขั้นที่ 3 บันไดเสียง ซอล)
- วรรคที่ 8 เสียง ซอล (ขั้นที่ 1 บันไดเสียง ซอล)

3. บทร้องเพลงนกขมึ้น 3 ชั้น ท่อน 3 นี้ มีเนื้อร้องอยู่ 2 เที้ยว เที้ยวแรกเป็นคำกลอนที่ต่อเนื่องจากท่อนที่ 1 และท่อนที่ 2 ส่วนเที้ยวหลังเป็นเนื้อร้องที่เรียกว่า "ว่าดอก" ซึ่งขับร้องโดยใช้ทำนองหลักจากทางซ้องท่อน 3 เช่นเดียวกัน โดยที่การแบ่งกลุ่มคำในการขับร้องดังนี้

- เที้ยวแรก กลุ่มคำที่ 1 มี 5 คำ 5 พยางค์ ลมพัดมาอ่อนอ่อน
- กลุ่มคำที่ 2 มี 7 คำ 7 พยางค์ เจ้าก็อ่อนไปตามลมเอ๋ย
- เที้ยวหลัง กลุ่มคำที่ 1 มี 5 คำ 6 พยางค์ ดอกเอ๋ยดอกชจร

กลุ่มคำที่ 2 มี 4 คำ 5 พยางค์ นกขมึ้นเหลืองอ่อน

กลุ่มคำที่ 3 มี 6 คำ 6 พยางค์ คำแล้วจะนอนไหนเออย

10. การวิเคราะห์ทางร้องเพลงนกขมึ้น 3 ชั้น ท่อน 3 เที้ยวแรก

วรรคที่ 1

ในวรรคที่ 1 นี้ทั้งทางซ้องและทางร้องมีทำนองเหมือนกับทางซ้องและทางร้องวรรคที่ 9 ท่อน 1 ดูรายละเอียดได้จากวรรคที่ 9 ท่อน 1

วรรคที่ 2

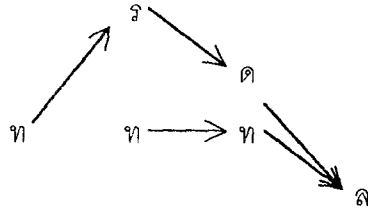
ทางซ้องวรรคที่ 2 เป็นทางซ้องที่มีทำนองเหมือนกับทางซ้องวรรคที่ 10 ท่อน 1 และวรรคที่ 6 ท่อน 2 ส่วนทางร้องนั้นมีรูปแบบเดียวกับวรรคที่ 6 ท่อน 2 ที่มีรูปแบบเอื้อนเนื้อทำนองในส่วนเสียงโครงสร้างที่ 1 และ 2 และเป็นรูปแบบทำนองคำร้องในส่วนเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 ในวรรคที่ 2 มีเนื้อร้องว่า "ลมพัด" จึงมีรูปแบบทำนองคำต่างกับวรรคที่ 6 ท่อน 2 ดังนี้

			-		+	
ทางร้อง				ลม	พัด	
วรรคที่ 2 ท่อน 3	-- ซม	มรทรม	---	ล	---	ล ทลทล
ทางร้อง				พุ่ม	ไม้	
วรรคที่ 6 ท่อน 2	- - ซม	มรทรม	---	ซ	ฟซ - ล	ทล
ทางซ้อง	- ม - ร	รร - ม	มม - ซ	ซซ - ล		

การตกแต่งทางร้องในรูปแบบทำนองคำร้องในวรรคที่ 2 ท่อน 3 ตกแต่งจากเสียงโครงสร้างที่ 3 ซึ่งมีการปรับเปลี่ยนให้เป็นระดับเสียง ลา เพื่อตกแต่งคำร้องคำว่า "ลม" ที่มีเสียงสามัญ ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงคำร้องในระดับเสียง ลา เพียงเสียงเดียว ส่วนคำว่า "พัด" ที่มีเสียงวรรณยุกต์ตรี ตกแต่งทำนองคำร้องจากเสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง ลา ตกแต่งด้วยเปล่งคำร้องในระดับเสียง ลา แล้วมันเสียงขึ้นไปหา ที ออกเสียงคำร้องเป็น พาสัด (ลท) แต่งเสียงพยางค์หลังไม่ตรงกับเสียงลูกตก จึงต้องเปล่งเสียงเอื้อนเป็นหางเสียงออกไปอีก 3 พยางค์ ด้วยเสียงเอื้อนจากลำคอและนาสิกสลับกัน ในระดับเสียง ลา ที ลา ตามลำดับ ด้วยเสียงเอื้อนเออฮือเออ (ลทล)

การเปรียบเทียบการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ้องกับทางร้องในวรรคที่ 3

ทางร้อง	----	--- ท	ทลชลท	มา - ร - ล	ทล --
ทางซ้อง	- ชลท	ลทตร	ดมรด	รดทล	

เมื่อเปรียบเทียบจะเห็นว่าทั้งทางซ้องและทางร้องในวรรคที่ 3 นี้ มีรูปแบบของโครงสร้างที่เหมือนกับทางซ้องและทางร้องในวรรคที่ 3 ท่อน 2 เพลงต้นเพลงจึง 3 ชั้น และวรรคที่ 5 ท่อน 1 เพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น แต่ตกแต่งกลุ่มเสียงคนละบันไดเสียงกัน

การตกแต่งทางร้องเป็นการตกแต่งในรูปแบบอื่นเนื้อทำนอง จากเสียงโครงสร้างที่ 2 และ 3 และตกแต่งในรูปแบบทำนองคำร้องคำว่า “มา” 1 คำ จากเสียงโครงสร้างที่ 4

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง ที่ ตกแต่งทำนองด้วยการเปล่งเสียงอื่นจากลำคอ ด้วยเสียง เออ ในระดับเสียง ที่ พยางค์เดียว

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง มี ตกแต่งเป็นอื่น 6 พยางค์ใน 1 จังหวะ เริ่มด้วย เปล่งเสียงอื่นเคลื่อนที่ลงด้วยอื่น 3 พยางค์ในระดับเสียง ที่ ลา ซอล ตามลำดับด้วยเสียงอื่น เอ้อเอ้อเอ้อ (ทลช) แล้วเปล่งเสียงอื่นเคลื่อนที่ขึ้นด้วยระดับเสียง ลา ขึ้นไปหา ที่ ที่ จังหวะตก แล้วผันเสียงขึ้นไปหา เร ต่อเนื่องออกไปอีกรวมเป็น 3 พยางค์ ด้วยเสียงอื่น เอ้อเอ้อ - อือ (ลทว)

เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง ลา ตกแต่งทำนองคำร้องคำว่า “มา” เสียงสามัญ ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงคำร้องในระดับเสียง ลา เพียงเสียงเดียว แต่ทำนองมีช่วงว่างจึงมีการ ตกแต่งอื่นทางเสียงออกไปอีก 2 พยางค์ ด้วยการเปล่งเสียงอื่นเคลื่อนที่ขึ้นไปจากระดับเสียง คำร้องในระดับเสียง ที่ แล้วเคลื่อนที่ลงกลับมาระดับเสียง ลา ด้วยเสียงอื่น อือเอ้อ (ทล)

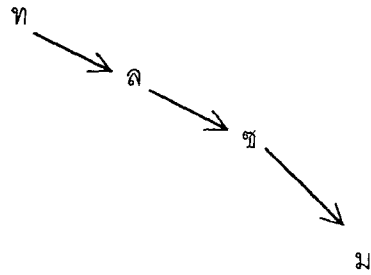
วรรคที่ 4

ทางซ้องวรรคที่ 4 เป็นทางซ้องที่มีรูปแบบการดำเนินทำนองด้วยเสียงเก็บถี่ ๆ ที่เป็น วรรคคู่กับวรรคที่ 3 และมีรูปแบบการดำเนินทำนองเช่นเดียวกับทางซ้องวรรคที่ 4 ท่อน 2

เพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น และวรรคที่ 6 ท่อน 1 เพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น แต่บรรเลงด้วยกลุ่มเสียงคนละบันไดเสียงกัน

ทางฆ้อง | รมรท | รดทล | รทลช | ทลชม |

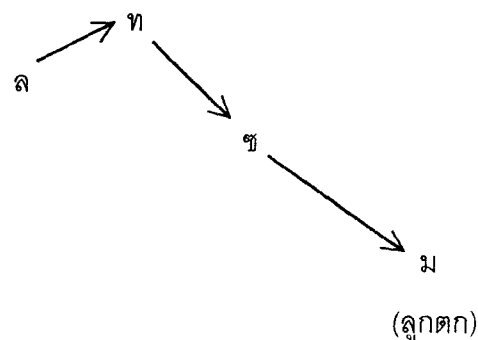
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางฆ้อง

ทางร้องวรรคที่ 4 เป็นทางร้องที่มีการตัดเสียงโครงสร้างที่ 1 และมีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 3 ไปเป็นระดับเสียง ที และปรับเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 4 ไปเป็นเสียงระดับเสียง ซอล เพื่อตกแต่งทำนองคำร้อง

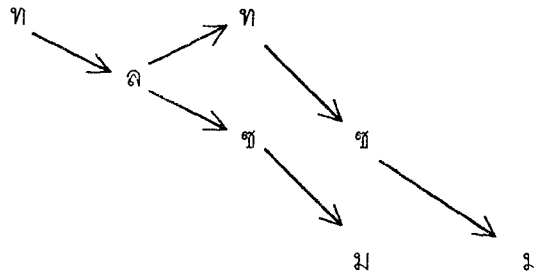
	-	+
ทางร้อง	---- ---ล ช-ลท ลช-ช ม-ชล ชม--	

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางช่องกับทางร้องในวรรคที่ 4

		อ่อน		อ่อน		
ทางร้อง	----	---ล	ช-ลท	ลช-ช	ม-ชล	ชม--
ทางฆ้อง	รมรท	รดทล	รทลช	ทลชม		

จากการเปรียบเทียบจะเห็นว่า ทางร้องนั้นมีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ทำให้ เสียงโครงสร้างของทางฆ้องที่เป็นทำนองหลักย่อยออกไปหลังจังหวะตก ซึ่งพบในรูปแบบทำนองที่มีลักษณะเคลื่อนที่จากสูงลงต่ำ

การตกแต่งทางร้องเป็นการตกแต่งทำนองคำร้องของเนื้อร้อง 2 คำ คือ "อ่อนอ่อน" โดยตกแต่งขึ้นจากเสียงโครงสร้างที่ 2 3 และ 4 ดังนี้

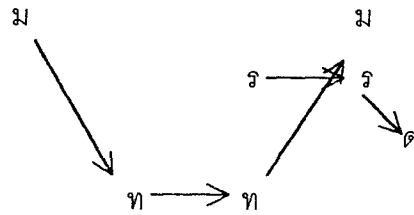
เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง ลา ตกแต่งคำร้องคำว่า "อ่อน" มีเสียงวรรณยุกต์เอก ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงคำร้องด้วยระดับเสียง ลา ที่จังหวะตก แล้วเคลื่อนที่ลงไปหา ซอล ออกเสียงคำร้องเป็น อออ่อน (ลช)

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง ที ตกแต่งเป็นเอื้อนระหว่างคำ 4 พยางค์ แต่เหมือนเป็นทำนองทางเสียงของคำร้องคำแรก ด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนในระดับเสียง ลา แล้วผันเสียงขึ้นไปหา ที ที่จังหวะตก แล้วเปล่งเสียงเอื้อนเคลื่อนที่ลงมาที่ระดับเสียง ลา และ ซอล ตามลำดับ ด้วยเสียงเอื้อน เออเอื้อเออเออ (ลทลช)

เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง ซอล ตกแต่งคำร้องคำว่า "อ่อน" เช่นกัน แต่ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงคำร้องด้วยระดับเสียง 2 ระดับเสียง โดยเริ่มจากการเปล่งเสียงในระดับเสียง ซอล ที่จังหวะตก แล้วเคลื่อนที่ลงไปหา มี ออกเสียงคำร้องเป็น อออ่อน (ชม) แต่ทำนองมีช่วงว่างจึงเอื้อนทางเสียงต่อเนื่องออกไปอีก 4 พยางค์ ที่มีรูปแบบทำนองเหมือนกับเอื้อนระหว่างคำที่เสียงโครงสร้างที่ 3 แต่เปล่งเสียงเอื้อนด้วยระดับเสียง ซอล ลา ซอล มี ตามลำดับ ด้วยเสียงเอื้อน เออเอื้อเออเออ (ชลชม)

การเปรียบเทียบการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ้องกับทางร้องในวรรคที่ 5

			เจ้า	ก็ร้อน	
ทางร้อง	ม - ซล	ซม --	--- ร	ด - รร	ด
ทางซ้อง	ซลซม	ซมรท	- ล - ท	มร - ม	

จากการเปรียบเทียบจะเห็นว่าทางร้องกับทางซ้องไม่มีความสัมพันธ์กัน ทั้งรูปแบบของทำนองและระดับเสียง เช่นเดียวกับทางร้องที่พบมาแล้วข้างต้นในเพลงนี้ ที่มีลักษณะของการเปลี่ยนบันไดเสียงไปเฉพาะทางร้อง ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องข้องกับการแสดงออกทางอารมณ์ของเพลงที่เป็นเพลงในอารมณ์โศกก็เป็นได้

การตกแต่งทางร้องเป็นการตกแต่งในรูปแบบทำนองคำร้องที่มีเนื้อร้อง 3 คำ คือ "เจ้าก็ร้อน" โดยตกแต่งจากเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง เร ตกแต่งทำนองคำร้องคำว่า "เจ้า" มีเสียงวรรณยุกต์โท ตกแต่งด้วยการเปล่งคำร้องด้วยระดับเสียง 2 ระดับเสียง เริ่มจากการเปล่งคำร้องในระดับเสียง เร ที่จังหวะตก แล้วเคลื่อนที่ลงไปหา โด ออกเสียงคำร้องเป็น จะอ๋า (รด)

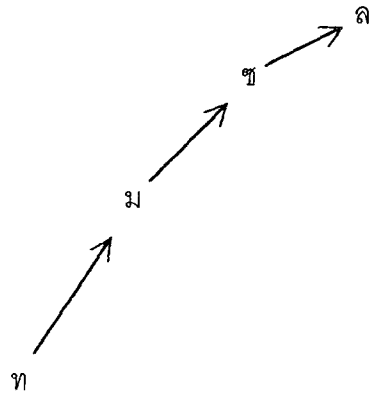
เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง เร ตกแต่งทำนองคำร้อง 2 คำ คือ "ก็ร้อน" ซึ่งออกเสียงต่อเนื่องอย่างรวดเร็ว ซึ่งตกแต่งคำว่า "ก็" ที่มีเสียงวรรณยุกต์โท ด้วยการเปล่งเสียงคำร้องในระดับเสียง เร เพียงเสียงเดียวเพราะมีเสียงสั้น จากนั้นตกแต่งคำร้องคำว่า "ร้อน" ที่มีเสียงวรรณยุกต์โท ด้วยการเปล่งเสียงคำร้องด้วยระดับเสียง 2 เสียง เริ่มจากการเปล่งคำร้องในระดับเสียง เร ที่จังหวะตก แล้วเคลื่อนที่ลงไปหา โด ออกเสียงคำร้องเป็น ร่ออ้อน (รด)

วรรคที่ 6

ทางซ้องวรรคที่ 6 เป็นทางซ้องวรรคคู่กับวรรคที่ 5 ที่มีรูปแบบการดำเนินทำนองด้วยเสียงห่าง ๆ ทำนองเคลื่อนที่จากต่ำไปหาสูง โดยเริ่มจากเสียงโครงสร้างที่ 1 ในระดับเสียง ที แล้วเคลื่อนที่ขึ้นไปหา มี ซอล และ ลา ที่เสียงโครงสร้างที่ 2 3 และ 4 ตามลำดับ

ทางซ็อง | ร^ม - ท | มร - ม | -ล - ช | ซซ - ล |

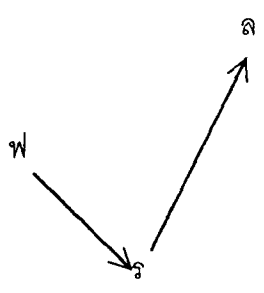
การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ็อง

ทางร้องวรรคที่ 6 เป็นทางร้องที่มีรูปแบบทำนอง 2 ลักษณะคือ เป็นเอ็นเนื่อทำนองในช่วงแรก แล้วต่อเนื่องด้วยทำนองคำร้อง ทางร้องมีการตัดเสียงโครงสร้างที่ 4 ออกเพราะเป็นรูปแบบทางร้องแบบลักจ้งหะ และมีการปรับเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 1 ไปเป็นระดับเสียง ฟา เสียงโครงสร้างที่ 2 เป็นระดับเสียง เร และเสียงโครงสร้างที่ 3 เป็นระดับเสียง ลา เท่ากับเสียงโครงสร้างที่ 4

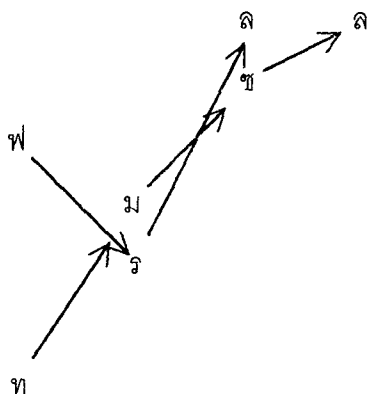
ทางร้อง - +
 | - ฟซฟ | ไป | ตาม |
 | มร - ร | ท -- ล | ---- |

การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางร้อง

การเปรียบเทียบการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ็องกับทางร้องในวรรคที่ 6

		ไป	ตาม	
ทางร้อง	- ฟชฟ	มร- ร	ท - - ล	-----
ทางซ็อง	ร ^๓ - ท	มร - ม	- ล - ช	ชช - ล

จากการเปรียบเทียบจะเห็นว่าทางร้องนั้น ปรับเปลี่ยนเสียงโครงสร้างในช่วงแรกให้สัมพันธ์กับทางร้องวรรคที่ 5 และเปลี่ยนเสียงโครงสร้างไปตามรูปแบบทางร้องแบบลักจังหวะ ซึ่งจะเห็นได้จากทำนองสิ้นสุดที่เสียงโครงสร้างที่ 3 ที่มีการเปลี่ยนระดับเสียงเป็นระดับเสียง ลา ที่เป็นเสียงเดียวกับเสียงโครงสร้างที่ 4 ของทางซ็องที่เป็นทำนองหลัก

การตกแต่งทางร้องเป็นการตกแต่ง ทางร้องในรูปแบบเอื้อนเนื้อทำนองจากเสียงโครงสร้างที่ 1 และตกแต่งเป็นทำนองคำร้อง 2 คำ คือ "ไปตาม" จากเสียงโครงสร้างที่ 2 และ 3

เสียงโครงสร้างที่ 1 ระดับเสียง ฟา ตกแต่งเป็นเอื้อนเนื้อทำนองต่อเนื่องมาจากวรรคที่ 5 เป็นเอื้อน 7 พยางค์ ซึ่งมีเสียง ฟา เป็นแกนของทำนอง ตกแต่งโดยเริ่มด้วยการเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอและนาสิกสลับกัน 3 พยางค์ ในระดับเสียง ฟา เคลื่อนที่ขึ้นไปหา ซอล แล้วกลับลงมาหา ฟา ที่จังหวะตกด้วยเสียงเอื้อน เออฮือเออ (ฟชฟ) จากนั้นเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอและนาสิกต่อเนื่องไปอีก 4 พยางค์ ในระดับเสียง มี เร มี เร ตามลำดับ ด้วยเสียงเอื้อน เออเออฮือเออ (มร- ร)

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง เร ตกแต่งคำร้องคำว่า "ไป" มีเสียงสามัญ ด้วยการเปล่งเสียงคำร้องด้วยระดับเสียง 2 ระดับเสียง โดยการเปล่งเสียงในระดับเสียง เร ที่จังหวะตกแล้วเคลื่อนที่ลงต่อเนื่องออกไปที่ ที ออกเสียงคำร้องเป็น ป้าไอ (รท)

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง ลา ตกแต่งคำร้องคำว่า "ตาม" มีเสียงสามัญ ด้วยการเปล่งเสียงคำร้องในระดับเสียง ลา เพียงเสียงเดียว

วรรคที่ 7

ในวรรคที่ 7 นี้ทั้งทางฆ้องและทางร้องมีทำนองเหมือนกับทางฆ้องและทางร้องวรรคที่ 11 ท่อน 1 เช่นเดียวกับวรรคที่ 7 ท่อน 2 ดูรายละเอียดได้จากวรรคที่ 11 ท่อน 1

วรรคที่ 8

เป็นวรรคเพลงที่มีทางฆ้องและทางร้องเหมือนกับวรรคที่ 12 ท่อน 1 และวรรคที่ 8 ท่อน 2 แต่ทางร้องนั้นมีการตกแต่งเปลี่ยนแปลงในส่วนที่มีการเปลี่ยนเนื้อร้องจาก “ที่รังไหน” และ “ที่เคยนอน” เป็น “ลมเอย” ซึ่งมีการตกแต่งเปลี่ยนดังนี้

			-	+	
ทางร้อง			ลม	เอย	
วรรคที่ 8 ท่อน 3	----	--- ร	--- ล	--- ล	ลทลช
ทางร้อง			ที่รัง	ไหน	
วรรคที่ 8 ท่อน 2	----	--- ร	- ลชล	--- ล	รลทลช
ทางร้อง			ที่เคย	นอน	
วรรคที่ 12 ท่อน 1	----	--- ร	- ลชล	--- ล	ลทลช
ทางฆ้อง	- ร - ม	- ร - ท	ทท - ล	ลล - ช	

การตกแต่งเปลี่ยนแปลงมีชั้นที่เสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 ที่เปลี่ยนจากเนื้อร้องเป็น “ลมเอย” มีเสียงสามัญทั้ง 3 คำ ด้วยการเปล่งเสียงคำร้องด้วยระดับเสียง ลา เพียงเสียงเดียว ทั้ง 2 คำ และมีเคื่อนทางเสียงต่อเนื่องออกไปในรูปแบบเช่นเดิม

10.1 การวิเคราะห์ทางร้องเพลงนกขมิ้น 3 ชั้น ท่อน 3 ทางร้องว่าดอก

ทางร้องเพลงนกขมิ้น 3 ชั้น ท่อน 3 เทียบหลังนี้เป็นทางร้องที่มีการตกแต่งขึ้นเป็นพิเศษสำหรับเพลงนกขมิ้น 3 ชั้น โดยตกแต่งจากทางฆ้องท่อนที่ 3 ชั้นอีกทางหนึ่งซึ่งแตกต่างไปจากทางร้องเที่ยวแรก ด้วยรูปแบบทางร้องที่เปลี่ยนแปลงไปตามเนื้อร้องดังนี้

วรรคที่ 1

ในวรรคที่ 1 นี้ทั้งทางฆ้องและทางร้องมีทำนองเหมือนกับทางฆ้องและทางร้องวรรคที่ 9 ท่อน 1 เช่นเดียวกับเที่ยวแรก ซึ่งดูรายละเอียดได้จากวรรคที่ 9 ท่อน 1

วรรคที่ 2

ทางห้องวรรคที่ 2 เทียบหลังนี้ก็เป็นทางห้องที่มีทำนองเหมือนกับทางห้องวรรคที่ 10 ท่อน 1 และวรรคที่ 6 ท่อน 2 ส่วนทางร้องนั้นมีรูปแบบเดียวกับวรรคที่ 6 ท่อน 2 ที่มีรูปแบบเอื้อนเนื้อทำนองในส่วนเสียงโครงสร้างที่ 1 และ 2 และเป็นรูปแบบทำนองคำร้องในส่วนเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 ในวรรคที่ 2 มีเนื้อร้องว่า “ดอกเอ๋ย” จึงมีรูปแบบทำนองคำต่างกับวรรคที่ 6 ท่อน 2 และวรรคที่ 2 ท่อน 3 เทียบแรกดังนี้

			-		+	
ทางร้อง				ดอก	เอ๋ย	
วรรคที่ 2 ว่าดอก	-- ชม	มรทรม	---	ช	ล -- ล	--- ร
ทางร้อง				ลม	พัด	
วรรคที่ 2 ท่อน 3	-- ชม	มรทรม	---	ล	--- ล	ท-ลทล
ทางร้อง				พุ่ม	ไม้	
วรรคที่ 6 ท่อน 2	- - ชม	มรทรม	---	ช	พช - ล	ทล
ทางห้อง	- ม - ร	รร - ม	มม - ช	ชช - ล		

การตกแต่งทางร้องวรรคนี้มีการเปลี่ยนแปลงเสียงโครงสร้างที่ 3 ที่ใช้ตกแต่งคำร้องคำว่า “ดอก” ให้เป็นระดับเสียง ซอล ในการตกแต่งคำว่า “ดอก” ที่มีเสียงวรรณยุกต์เอก ตกแต่งด้วยเปล่งเสียงคำร้องด้วยระดับเสียง 2 ระดับเสียง โดยเริ่มจากการเปล่งระดับเสียง ซอล ที่จังหวะตกแล้วผันเสียงขึ้นไปหา ลา ออกเสียงคำร้องเป็น ต่อฮอก (ซล) ส่วนเสียงโครงสร้างที่ 4 นั้นไม่มีการเปลี่ยนแปลง แต่ในการตกแต่งคำร้องคำว่า “เอ๋ย” ที่มีเสียงวรรณยุกต์จัตวานั้น ตกแต่งด้วยระดับเสียง 2 ระดับเสียง เริ่มด้วยการเปล่งเสียงคำร้องในระดับเสียง ลา ที่จังหวะตก แล้วลากทางเสียงยาวออกไปแล้วผันเสียงขึ้นไปหา เร ที่จังหวะตกของห้องโน้ตถัดไป โดยไม่ตกแต่งเอื้อนทางเสียงเคลื่อนที่ลงมาที่ระดับเสียง ลา ที่เป็นเสียงลูกตก

วรรคที่ 3

ทางร้องเปลี่ยนแปลงไปจากรูปแบบทำนองคำร้องไปเป็นรูปแบบเอื้อนเนื้อทำนอง ที่ตกแต่งขึ้นจากทางห้องวรรคที่ 3 มีการตัดเสียงโครงสร้างที่ 1 ออกเช่นเดียวกัน แต่มีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 2 และ 3 ไปเป็นระดับเสียง โด ซึ่งสูงชันกว่าทางร้องเดิม 1 เสียง แต่มีความสัมพันธ์กับเสียงโครงสร้างทางห้อง

		-		+	
ทางร้อง					
ว่าดอกวรรคที่ 3	----	--- ด	-- รด	ทลชลทลล	----
ทางร้อง				มา	
วรรคที่ 3 ท่อน 3	----	--- ท	ทลชลท	- ร - ล	ทล --
ทางร้อง	- ชลท	ลทดร	ดมรด	รดทล	

การตกแตงนั้นเปลี่ยนแปลงเป็นรูปแบบอื่นเพื่อทำนอง ตามการเปลี่ยนเสียงโครงสร้าง โดยตกแตงจากเสียงโครงสร้างที่ 2 3 และ 4 ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง โด ตกแตงด้วยการเปล่งเสียงอื่นจากลำคอด้วยเสียง เออ ในระดับเสียง โด พยางค์เดียว

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง โด มีการตกแตงเป็นอื่น 5 พยางค์ เริ่มด้วยการเปล่งเสียงอื่นจากนาสิกลงสู่ลำคอ โดยเปล่งเสียงในระดับเสียง เร เคลื่อนที่ลงมาหา โด ที่ จังหวะตก ด้วยเสียงอื่น ฮือเออ (รด) แล้วเปล่งเสียงอื่น 3 พยางค์เคลื่อนที่ลงต่อเนื่องออกไปด้วยระดับเสียง ที ลา ซอล ตามลำดับ ด้วยเสียงอื่น เอ้อเออเอ้อ (ทลช)

เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง ลา ตกแตงเป็นอื่น 4 พยางค์ เชื่อมต่อจากพยางค์อื่น 5 พยางค์ ในรูปแบบอื่นแบบลูกเท่าด้วยระดับเสียง ลา ที ลา ลา ตามลำดับ ด้วยเสียงอื่น เออฮือเออเออ (ลทลล)

วรรคที่ 4

ทางร้องว่าดอกวรรคที่ 4 นี้มีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้าง ที่แตกต่างออกไปจากทางร้องเที่ยวแรกและทางร้องวรรคที่ 4 โดยใช้เสียงโครงสร้างในการตกแตงทางร้องเฉพาะเสียงโครงสร้างที่ 2 และ 4 เท่านั้น และปรับเปลี่ยนระดับเสียงไปเป็น ซอล และ ลา ตามลำดับ พิจารณาดูแล้วน่าจะเป็นการยี่นระดับเสียง ลา ต่อเนื่องมาจากวรรคที่ 3 มากกว่าตกแตงขึ้นจากทางร้อง เพราะเสียงลูกตกไม่สัมพันธ์กับทางร้อง

		-		+	
ทางร้อง			ดอก	ขจร	
ว่าดอกวรรคที่ 3	----	--- ช	----	-- ลล	----
ทางร้อง			อ่อน	อ่อน	
วรรคที่ 3 ท่อน 3	ทล --	--- ล	ช - ลท	ลช - ช	ม - ชล
ทางร้อง	รمرت	รดทล	รทลช	ทลชม	ชม

การตกแต่งทำนองคำร้อง ตกแต่งทำนองคำร้องคำว่า “ดอก” ที่มีเสียงวรรณยุกต์เอก ด้วยการเปล่งเสียงคำร้องในระดับเสียง ซอล เพียงเสียงเดียว และทำนองคำร้องคำว่า “ขจร” ที่มีเสียงสามัญ 2 พยางค์ ด้วยการเปล่งเสียงคำร้องในระดับเสียง ลา ทั้ง 2 พยางค์ พิจารณาดู จะเห็นว่าทางร้องวรรคนี้ไม่ได้ตกแต่งขึ้นจากทางซ้อง แต่เป็นทำนองที่ยืนเสียงในระดับเสียง ลา ต่อเนื่องมาจากทางร้องวรรคที่ 3

วรรคที่ 5

ทางร้องว่าดอกวรรคที่ 5 เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับทางซ้องวรรคที่ 5 และทางร้องเที่ยวแรก จะเห็นว่าทางร้องว่าดอกนั้นมีความสัมพันธ์กับทางซ้องมากกว่า ด้วยการเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 เป็นระดับเสียง ลา ที่มีสัมพันธ์กับทางซ้องในด้านบันไดเสียง รวมทั้งยังมีเสียงลูกตกเสียงเดียวกัน ฉะนั้นทางร้องว่าดอกวรรคนี้จึงน่าจะตกแต่งขึ้นจากทางซ้องวรรคที่ 5

		-		+	
ทางร้อง		นก		ขมื่น	
ว่าดอกวรรคที่ 5	----	--- ล	ทล - ล	ขมขลลล	ขม --
ทางร้อง			เจ้า	ก็ร่อน	
วรรคที่ 5 ท่อน 3	----	----	-- รด	-- รร	ด ---
ทางซ้อง	- ลขม	ขมรท	- ล - ท	มร - ม	

การตกแต่งเปลี่ยนแปลงนั้นตกแต่งเป็นทำนองคำร้อง 2 คำ 3 พยางค์ คือคำว่า “นก ขมื่น” โดยตกแต่งจากเสียงโครงสร้างที่ 2 และ 4 ส่วนเสียงโครงสร้างที่ 3 นั้นเป็นการตกแต่งเอื้อนระหว่างคำ

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง ลา ตกแต่งทำนองคำร้องคำว่า “นก” ที่มีเสียงวรรณยุกต์ตรี ซึ่งตกแต่งด้วยระดับเสียง 3 ระดับเสียง โดยเริ่มจากการเปล่งเสียงคำร้องในระดับเสียง ลา ที่จังหวะตก จากนั้นผันเสียงขึ้นไปหา ที แล้วผ่อนเสียงกลับลงมาที่ ลา ออกเสียงคำร้องเป็น โนฮกฮือ (ลทล)

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง ลา ตกแต่งเป็นเอื้อนระหว่างคำ 5 พยางค์ เริ่มด้วยการเปล่งระดับเสียงเอื้อนจากนาสิกในระดับเสียง ลา ที่จังหวะตก ด้วยเสียงเอื้อน ฮือ แล้งเปล่งเอื้อนจากลำคอในลักษณะเคลื่อนลงต่อเนื่องออกไปในระดับเสียง ซอล และมี ตามลำดับด้วยเสียงเอื้อน เออเอ้อ (ขม) ต่อจากนั้นเปล่งเสียงเอื้อนเคลื่อนที่ขึ้นจากลำคอขึ้นสู่นาสิกในระดับเสียง ซอล และ ลา ตามลำดับ ด้วยเสียงเอื้อน เออเอ้อ (ซล)

เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง ลา ตกแต่งทำนองคำร้องคำว่า “ขมื่น” มี 2 พยางค์ เสียงวรรณยุกต์โท ตกแต่งพยางค์แรกด้วยการเปล่งเสียงคำร้องด้วยระดับเสียง ลา เสียงเดียว แต่พยางค์หลังนั้นต้องตกแต่งจากระดับเสียง 3 ระดับเสียง โดยเริ่มด้วยการเปล่งเสียงแรกด้วย ระดับเสียง ลา แล้วผ่อนเสียงลงมาหา ซอล และ มี ตามลำดับ ออกเสียงคำร้องเป็น มั่นอ้ออ้อ (ลขม) ทางเสียงของคำร้องนั้นตรงกับเสียงลูกตกพอดิ

วรรคที่ 6

ทางร้องว่าดอกวรรคที่ 6 เป็นทางร้องที่มีรูปแบบลัทธิจังหวะเหมือนกับทางร้องเที่ยวแรก คือมีตำแหน่งของคำร้องอยู่ตรงเสียงโครงสร้างที่ 2 และ 3 โดยตัดทอนเสียงโครงสร้างที่ 4 ออก เช่นเดียวกัน แต่มีการปรับเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 2 เป็นระดับเสียง ลา และเสียงโครงสร้างที่ 3 เป็นระดับเสียง เร แต่ยังคงเป็นระดับเสียงที่มีความสัมพันธ์กับทางร้องในด้านบันไดเสียงอยู่ ดูได้จากทางเสียงของคำร้องพยางค์หลังที่มีระดับเสียง ซอล ซึ่งตรงกับเสียงโครงสร้างที่ 3 ของทางร้อง

		-		+
ทางขับร้อง		เหลือ	อ่อน	
ว่าดอกวรรคที่ 6	----	--- ล	ร -- ร	ซ --
ทางร้อง		ไป	ตาม	
วรรคที่ 6 ท่อน 3	- ฟซฟ	มรร-ร	ท -- ล	----
ทางร้อง	ร ¹ - ท	มร - ม	-ล - ซ	ซซ - ล

การตกแต่งทางร้องเป็นการตกแต่งในรูปแบบทำนองคำร้อง ของคำร้อง 2 คำ คำแรกคือ คำว่า “เหลือ” อยู่ตรงตำแหน่งเสียงโครงสร้างที่ 2 มีเสียงวรรณยุกต์จัตวา ต้องตกแต่งด้วยการ เปล่งคำร้องด้วยระดับเสียง 2 ระดับเสียง เริ่มด้วยการเปล่งคำร้องในระดับเสียง ลา ที่จังหวะตก แล้วผันเสียงขึ้นไปหา เร ออกเสียงคำร้องเป็น เหลือฮี้ (ลร) ส่วนคำว่า “อ่อน” ตรงกับเสียง โครงสร้างที่ 3 มีเสียงวรรณยุกต์เอก ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงคำร้องด้วยระดับเสียง 2 ระดับ เสียง ในระดับเสียง เร ที่ต่อเนื่องจากคำว่า “เหลือ” แล้วผ่อนเสียงลงมาที่ ซอล ออกเสียงคำ ร้องเป็น อ้ออ่อน (รซ)

วรรคที่ 7

ทางร้องว่าดอกวรรคที่ 7 นี้ตกแต่งเป็นทางร้องในรูปแบบทำนองคำร้อง ไม่ใช่เอื้อนเนื้อ ทำนองอย่างเที่ยวแรก เป็นทางร้องที่มีการตัดเสียงโครงสร้างที่ 1 และมีการเปลี่ยนเสียงโครงเพื่อ

ตกแต่งทำนองคำร้อง ซึ่งสัมพันธ์กับทางฆ้องในด้านบันไดเสียงเท่านั้น แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับเสียงโครงสร้างของทางฆ้องวรรคที่ 7

		-		+	
<u>ทางขับร้อง</u>			ค้ำแล้ว		จะนอน
<u>ว่าดอกรวรรคที่ 7</u>	----		ชม - ล	ท - - -	- - ลล
<u>ทางร้อง</u>					
<u>วรรคที่ 7 ท่อน 3</u>	-- รท		ลทลรช	- - - ล	ทลชลท
<u>ทางฆ้อง</u>	- ร - ท		- ล - ช	ชช - ล	ลล - ท

การตกแต่งทางร้องเป็นการตกแต่งทำนองคำร้อง จากเนื้อร้อง 4 คำ คือ “ค้ำแล้วจะนอน” โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม

กลุ่มแรกมี 2 คำ คือ “ค้ำแล้ว” อยู่ตรงตำแหน่งเสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง ลา เริ่มด้วยการตกแต่งคำว่า “ค้ำ” ด้วยการเปล่งเสียงคำร้องด้วยระดับเสียง 2 ระดับเสียง ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงคำร้องในระดับเสียง ซอล แล้วผ่อนเสียงลงไปที่มี ออกเสียงคำร้องเป็น คาค้ำ (ชม) จากนั้นเปล่งเสียงคำร้องคำว่า “แล้ว” ซึ่งตกแต่งด้วยระดับเสียง 2 ระดับเสียงเช่นกัน โดยเปล่งเสียงคำร้องในระดับเสียง ลา ลงที่จังหวะตกแล้วผันเสียงขึ้นไปหา ที่ ออกเสียงคำร้องเป็น แลแล้ว (ลท) ส่วนกลุ่มที่ 2 มี 2 คำ คือ “จะนอน” อยู่ตรงเสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง ลา ซึ่งตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงคำร้องทั้ง 2 คำด้วยระดับเสียง ลา

วรรคที่ 8

ทางร้องว่าดอกรวรรคที่ 8 เป็นทางร้องที่ตกแต่งจากทางฆ้องวรรคที่ 8 ที่มีการตกแต่งทำนองคำร้องที่แตกต่างจากทางร้องวรรคที่ 8 เทียบแรก โดยมีการตัดเสียงโครงสร้างเสียงที่ 1 เพียงเสียงเดียว และเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 2 ไปเป็นระดับเสียง ลา เท่ากับเสียงโครงสร้างที่ 3 และเสียงโครงสร้างวรรคที่ 4 นั้นไม่มีการปรับเปลี่ยนเหมือนทางร้องวรรคที่ 8 เทียบแรก

		-		+	
<u>ทางขับร้อง</u>			ไหน		เอย
<u>ว่าดอกรวรรคที่ 8</u>	----		--- ล	- ร - ล	ชม - ช
<u>ทางร้อง</u>				ลม	เอย
<u>วรรคที่ 8 ท่อน 3</u>	----		--- ร	- - - ล	- - - ล
<u>ทางฆ้อง</u>	- ร - ม		- ร - ท	ทท - ล	ลล - ช

การตกแต่งทางร้องเป็นการตกแต่งทำนองคำร้องจากคำร้อง 2 คำ คือ "ไหนเอ๋ย" โดยตกแต่งจากเสียงโครงสร้างที่ 2 และ 4 ส่วนเสียงโครงสร้างที่ 3 ตกแต่งเชื่อมระหว่างคำเพื่อเชื่อมพยางค์คำร้อง ดังนี้

เสียงโครงสร้างที่ 2 ระดับเสียง ลา ตกแต่งทำนองคำร้องคำว่า "ไหน" ที่มีเสียงวรรณยุกต์จัตวา ตกแต่งด้วยการเปล่งคำร้องด้วยระดับเสียง 2 ระดับเสียง เริ่มด้วยการเปล่งคำร้องในระดับเสียง ลา ที่จังหวะตก แล้วผันเสียงขึ้นไปหา เร ออกเสียงคำร้องเป็น ไหนฮือ (ลร)

เสียงโครงสร้างที่ 3 ระดับเสียง ลา ตกแต่งเป็นเชื่อมระหว่างคำ 3 พยางค์ ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงเชื่อมพยางค์แรกด้วยเสียงเชื่อมจากนาสิกในระดับเสียง ลา ที่จังหวะตกด้วยเสียงเชื่อม ฮือ (ล) จากนั้นเปล่งเชื่อมต่อเนื่องออกไปอีก 2 พยางค์ ด้วยการผ่อนระดับลงไปที่ซอล และมี ตามลำดับ ด้วยเสียงเชื่อม เออเอ้อ (ชม)

เสียงโครงสร้างที่ 4 ระดับเสียง ซอล ตกแต่งทำนองคำร้องคำว่า "เอ๋ย" ที่มีเสียงสามัญด้วยการเปล่งเสียงคำร้องด้วยระดับเสียง ซอล เพียงเสียงเดียว

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผลศึกษา

จากการศึกษาทางร้องเพลงดับต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ที่ประกอบด้วยเพลง 4 เพลง คือ เพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น เพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น เพลงดวงพระธาตุ 3 ชั้น และเพลงนกขมิ้น 3 ชั้น ที่มีจุดมุ่งหมายในการศึกษาด้วยการเปรียบเทียบโครงสร้างของทางร้องและทางซ้อง เพื่อค้นหาที่มาของรูปแบบทำนองทางร้องที่มีคำร้อง และรูปแบบทำนองทางร้องที่ไม่มีคำร้อง โดยศึกษาจากทางร้องเพลงดับต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ของครูสุดจิตต์ ดุริยประณีต ศิลปินแห่งชาติ พ.ศ. 2536 ได้พบวิธีการตกแต่งรูปแบบทำนองทางร้อง ซึ่งสามารถสรุปและอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาทางร้องเพลงทั้ง 4 เพลงในดับต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ด้วยวิเคราะห์เพื่อหาเสียงโครงสร้างของทางซ้องและทางร้อง ซึ่งเป็นระดับเสียงที่อยู่ตรงตำแหน่งจังหวะตกท้ายห้องโน้ตเพลงไทย แล้วนำมาเปรียบเทียบดูความสัมพันธ์และความผันแปรของทำนองทางร้องกับทางซ้องที่เป็นทำนองหลัก เพื่อค้นหารูปแบบทำนองทางร้องที่มีคำร้องและไม่มีคำร้องของบทเพลงดังกล่าว ผลการศึกษาพบว่าในการตกแต่งทำนองทางร้องที่มีรูปแบบต่าง ๆ กันนั้น เกิดขึ้นจากปัจจัยสำคัญ 2 ประการ

ประการที่ 1 คือ ปัจจัยที่มาจากเคลื่อนที่ของทำนองหลัก ซึ่งทำนองหลักในการศึกษาทางร้องคือทางซ้องวงใหญ่ ที่มีลักษณะการเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างทางซ้องที่เป็นทำนองหลักอยู่ 5 ลักษณะ ได้แก่

- การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างจากต่ำไปสูง
- การเคลื่อนที่ของเสียงโครงสร้างจากสูงลงต่ำ
- เสียงโครงสร้างที่ซ้ำกัน
- การเคลื่อนที่จากสูงลงต่ำแล้วกลับไปสูง
- การเคลื่อนที่จากต่ำไปสูงแล้วกลับลงต่ำ

ประการที่ 2 คือ ปัจจัยที่มาจากเนื้อร้อง ได้แก่ ลักษณะของบทประพันธ์ที่เป็นส่วนสำคัญในการแบ่งสัดส่วนของทำนอง และคำร้องที่เป็นส่วนสำคัญในการตกแต่งแนวทำนอง โดยเฉพาะลักษณะของคำร้องที่มีเสียงวรรณยุกต์ต่างกัน ที่เป็นผลทำให้รูปแบบของทำนองทางร้องมีความผันแปรเมื่อมีการเปลี่ยนคำร้อง

จากปัจจัย 2 ประการดังกล่าว เป็นส่วนเกี่ยวข้องกับสำคัญที่มีผลทำให้เกิดรูปแบบทำนองทางร้องต่าง ๆ ด้วยวิธีการตกแต่งทำนองซึ่งสามารถแบ่งออกได้ 4 วิธีการ ดังนี้

1. ทางร้องที่ตกแต่งโดยใช้เสียงโครงสร้างครบทั้ง 4 เสียง หมายถึง การที่ทางร้องที่ตกแต่งทำนองขึ้นจากเสียงโครงสร้างทั้ง 4 เสียงใน 1 วรรคเพลง
2. ทางร้องที่ตกแต่งโดยตัดเสียงโครงสร้างบางเสียงออก หมายถึง การที่ทางร้องตัดเสียงโครงสร้างบางเสียงออกไป แล้วตกแต่งทำนองขึ้นจากเสียงโครงสร้างที่เหลืออยู่
3. ทางร้องที่ตกแต่งโดยใช้ระดับเสียงโครงสร้างเดิม หมายถึง การที่ทางร้องตกแต่งทำนองขึ้นจากเสียงโครงสร้างที่มาจากทางร้องที่เป็นทำนองหลักโดยตรง
4. ทางร้องที่ตกแต่งโดยเปลี่ยนเสียงโครงสร้างต่างไปจากเดิม หมายถึง การที่ทางร้องที่ต้องเปลี่ยนเสียงโครงสร้างเพื่อใช้ในการตกแต่งทำนอง

จากการศึกษาพบว่า การตกแต่งทางร้องแต่ละวรรคจะใช้วิธีการทั้ง 4 วิธีนี้ต่าง ๆ กันไป ตามรูปแบบทำนองทางร้องที่มีคำร้องและรูปแบบทำนองทางร้องที่ไม่มีคำร้อง ดังจะได้อภิปรายตามลักษณะรูปแบบทางร้องที่พบในการศึกษาคั้งนี้ต่อไป

การอภิปรายผลการศึกษา

จากปัจจัยและกระบวนการในการตกแต่งทางร้อง ทำให้สามารถสรุปรูปแบบทำนองทางร้องที่พบจากการศึกษาบทเพลงในต้นฉบับเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ทั้ง 4 เพลงโดยแยกเป็นหัวข้อใหญ่ตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา ได้ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบทางทำนองร้องที่มีคำร้อง ซึ่งเป็นทางร้องที่ต้องประกอบด้วย ทำนอง คำร้อง เอื้อนระหว่างคำ เอื้อนหางเสียง และเอื้อนเนื้อทำนอง พบว่าปัจจัยและกระบวนการดังกล่าวมา มีผลต่อการตกแต่งรูปแบบทำนองทางร้องที่มีเนื้อ โดยแบ่งออกได้ดังนี้

1.1 รูปแบบทำนองทางร้องที่มีคำร้องที่ใช้เสียงโครงสร้างครบทั้ง 4 เสียง จากการศึกษาพบว่า เป็นรูปแบบทางร้องที่มีลักษณะที่แบ่งทำนองออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกจะตกแต่งเป็นรูปแบบเอื้อนเนื้อทำนองที่เป็นเอื้อนนำคำร้อง โดยตกแต่งจากเสียงโครงสร้างที่ 1 และ 2 และส่วนที่ 2 จะมีการบรรจบคำร้อง โดยตกแต่งจากเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 ในรูปแบบทำนองคำร้อง

ตัวอย่างจากวรรคที่ 2 เพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ทอน 2

		-		+	
			ชาย	เนตร	
ทางขั้บร้อง	-- ดล	ลขมชด	--- ร	--- ร	ด -- ร
ทางซ้อง	- ล - ซ	ซซ - ล	ลล - ด	ดล - ร	

1.2 รูปแบบทำนองทางร้องที่มีคำร้องที่มีการตัดเสียงโครงสร้าง จากการศึกษาพบว่า มีรูปแบบทางร้องดังกล่าวอยู่ 3 รูปแบบ

1.2.1 รูปแบบทำนองทางร้องที่มีคำร้องที่ตัดเสียงโครงสร้างที่ 1

เป็นรูปแบบทางร้องที่พบมากจากการศึกษา มี 2 ลักษณะ

1.2.1.2 ลักษณะที่ 1 รูปแบบทางร้องที่บรรจุกำร้องไว้ตรงตำแหน่งเสียงโครงสร้างที่ 2 และ 4 ซึ่งตรงกับตำแหน่งของจังหวะฉิ่งในอัตราจังหวะ 3 ชั้น และเป็นรูปแบบทางร้องที่มีการตกแต่งเอื้อนระหว่างคำ โดยตกแต่งจากเสียงโครงสร้างที่ 3 ที่ระหว่างพยางค์คำร้อง

ตัวอย่างจากวรรคที่ 2 เพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ทอน 1

		-		+	
			ป๋อง	ปัด	
ทางขั้บร้อง	----	--- ซ	ฟ -- ซ	ลขฟลล	ด
ทางซ้อง	- ด - ร	- ด - ล	- รซซ	- ล - ด	

1.2.1.2 ลักษณะที่ 1 รูปแบบทางร้องที่บรรจุกำร้องไว้ตรงตำแหน่งเสียงโครงสร้างที่ 2 และ 3 ซึ่งเป็นรูปแบบทางร้องแบบฉกั้บจังหวะ เพราะคำร้องพยางค์หลังถูกบรรจุกำร้องไว้ ตรงจังหวะระหว่างกลางของจังหวะฉิ่ง 3 ชั้น

ตัวอย่างจากวรรคที่ 5 เพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น ทอน 3

		-		+	
			โครหมาย	มัน	
ทางร้อง	----	- ล - ล	ด -- ล	ซฟ - ซ	
ทางซ้อง	- ฟซล	ซลทด	ทรดท	รทลซ	

1.2.2 รูปแบบทำนองทางร้องที่มีคำร้องที่ตัดเสียงโครงสร้างที่ 1 และ 2 เป็นรูปแบบทางร้องที่พบมากเช่นกัน มีลักษณะเป็นทางร้องที่ปล่อยให้เสียงโครงสร้างที่ 1 และ 2 ว่าง แล้วบรรจุคำร้องไว้ตรงตำแหน่งเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4

ตัวอย่างจากวรรคที่ 4 เพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ท่อน 2

		-		+	
			คม	ค้อน	
ทางขับร้อง	---มร	----	---ด	---ด	รรดล
ทางฆ้อง	ดลขม	ลขมร	ขมรด	มรดล	

1.2.3 รูปแบบทำนองทางร้องที่มีคำร้องที่ตัดเสียงโครงสร้างที่ 1 2 และ 3 พบเฉพาะในวรรคที่มีพยางค์คำร้องสั้น โดยบรรจุคำร้องไว้ที่ตำแหน่งของเสียงโครงสร้างที่ 4 เท่านั้น

ตัวอย่างจากวรรคที่ 4 เพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น ท่อน 1

		-		+	
				นรินทร์	
ทางขับร้อง	---ร	--ดล	----	--รร	รมร--
ทางฆ้อง	-ล-ข	ขข-ล	ลล-ด	ดล-ร	

1.3 รูปแบบทำนองทางร้องที่มีคำร้องที่ตกแต่งทำนองจากเสียงโครงสร้างเดิม จากการศึกษาพบว่าในทางร้องที่มีคำร้องนั้น มีการตกแต่งจากเสียงโครงสร้างบางเสียงเป็นเสียงเดิมจากทางฆ้องที่เป็นทำนองหลักโดยไม่เปลี่ยนแปลง ซึ่งพบได้ใน 2 กรณีด้วยกัน คือ

1.3.1 ทางร้องที่ตกแต่งจากทำนองหลักที่มีเสียงโครงสร้างที่เคลื่อนที่จากระดับต่ำแล้วสูงขึ้น จากตัวอย่างจะเห็นว่าเอื้อนระหว่างมีเสียงโครงสร้างตรงกับเสียงโครงสร้างทางฆ้องที่จังหวะตกพอดี

ตัวอย่างจากวรรคที่ 4 เพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ทอน 1

		-		+	
<u>ทางรับร้อง</u>			บ้อง	↓	ปิด
	----	---	ช	ฟ--ช	ลชฟชลล
<u>ทางฆ้อง</u>	-ด-ร	-ด-ล	-รชช	-ล-ด	ด

1.3.2 การตกแต่งทำนองคำร้องที่มีเสียงสามัญ จากทางร้องที่
ทำนองเคลื่อนที่ขึ้น จากตัวอย่างที่ 1 คำร้องคำว่า "กร" เป็นคำที่มีเสียงสามัญ
สามารถเปล่งเสียงได้ตรงกับเสียงโครงสร้างพอดีโดยไม่ต้องเปลี่ยนแปลง

ตัวอย่างที่ 1 จากวรรคที่ 12 เพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ทอน 1

		-		+	
<u>ทางร้อง</u>	--พร	----	--ชฟ	↓ กร	ช--ช
<u>ทางฆ้อง</u>	-ร-ช	ดด-ล	รร-ฟ	ฟฟ-ช	

ตัวอย่างที่ 2 จากวรรคที่ 4 เพลงจระเข้หางยาว 3 ชั้น ทอน 1

		-		+						
<u>ทางรับร้อง</u>	---	ร	--	ดล	----	นรินทร์	--	ร	ร	รร--
<u>ทางฆ้อง</u>	-	ล-ช	ชช-	ล	ลล-	ด	ด	ด-	ร	

1.4 รูปแบบทำนองทางร้องที่มีคำร้องที่เปลี่ยนเสียงโครงสร้าง จากการศึกษา
พบว่าทางร้องที่มีคำร้องมีรูปแบบทางร้องที่เปลี่ยนเสียงโครงสร้าง ที่สามารถสรุปได้ 12 รูป
แบบ ดังต่อไปนี้

1.4.1 การเปลี่ยนเสียงโครงสร้างเพื่อตกแต่งคำร้องที่มีเสียง
สามัญ ในแนวทำนองที่มีลักษณะการเคลื่อนที่ลง จากตัวอย่างจะเห็นว่าคำว่า "มี"
ที่มีเสียงสามัญเปลี่ยนเสียงโครงสร้างให้สูงขึ้นจากเสียงลูกตก 1 ระดับเสียง และทำ
กับเสียงโครงสร้างที่ 3 และเป็นส่วนที่ทำให้เสียงลูกย่อยจังหวะออกไปด้วยการเลื่อน
ทางเสียง

ตัวอย่างจากวรรคที่ 8 เพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น ทอน 3

		-		+	
			ให้มา	มี	
ทางขั้บร้อง	----	---ด	-ชฟช	-ช--	ลชฟ-
ทางฆ้อง	-ด-ร	-ด-ล	ลล-ช	ชช-ฟ	↗

1.4.2 การเปลี่ยนเสียงโครงสร้างเพื่อตกแต่งคำร้องที่มีเสียง

วรรณยุกต์เอก ในแนวทำนองที่มีลักษณะการเคลื่อนที่ขึ้น จากตัวอย่างจะเห็นว่าคำร้องคำว่า "ปิด" ปรับเปลี่ยนในการตกแต่งให้ต่ำกว่าเสียงลูกตก 3 เสียง แล้วตกแต่งเอื้อนหางเสียงต่อเนื่องไปอีก 1 พยางค์ เพื่อผันเสียงขึ้นไปหาเสียงลูกตก

ตัวอย่างจากวรรคที่ 4 เพลงต้นเพลงจิ้ง 3 ชั้น ทอน 1

		-		+	
			ป๋อง	ปัด	
ทางร้อง	----	---ช	ฟ--ช	ลชฟลล	ด
ทางฆ้อง	-ด-ร	-ด-ล	-รชช	-ล-ด	

1.4.3 การเปลี่ยนเสียงโครงสร้างเพื่อตกแต่งคำร้องที่มีเสียง

วรรณยุกต์เอก ในแนวทำนองที่มีลักษณะการเคลื่อนที่ลง จากตัวอย่างจะเห็นว่าคำร้องคำว่า "เดช" ปรับเปลี่ยนเสียงโครงสร้างในการตกแต่งให้ต่ำกว่าเสียงลูกตก 3 เสียง แล้วตกแต่งเอื้อนหางเสียงต่อเนื่องไปอีก 1 พยางค์ด้วยการผันเสียงขึ้นไปหาเสียงลูกตก

ตัวอย่างจากวรรคที่ 3 เพลงจรเข้หางยาว ทอน 2

		-		+	
			อันเรื่อง	เดช	
ทางร้อง	----	-ล-ล	--ดล	ชฟลชว	ฟ--
ทางฆ้อง	-มมม	-ด-ล	ลล-ช	ชช-ฟ	↗

1.4.4 การเปลี่ยนเสียงโครงสร้างเพื่อตกแต่งคำร้องที่มีเสียง

วรรณยุกต์เอก ในแนวทำนองที่มีลักษณะการเคลื่อนที่ขึ้น จากตัวอย่างจะเห็นว่าคำ

ร้องคำว่า “ขมึ้น” มีทางเสียงมีระดับเสียงสูงกว่าเสียงโครงสร้างทำนองหลัก 1 เสียง แล้วตกแต่งคำร้องด้วยฝนระดับเสียงต่ำลงมาอีก 3 ทำให้ต้องตกแต่งเอื้อนทางเสียงต่อเนื่องไปอีก 2 พยางค์ด้วยการผันเสียงขึ้นไปหาเสียงลูกตก

ตัวอย่างจากวรรคที่ 2 เพลงนกขมึ้น 3 ชั้น ท่อน 1

		-		+	
ทางร้อง	---	ข	ลข - ม	---	ข
ทางฆ้อง	-	ข - ล	-	ข - ม	มม - ร
				ขมึ้น ↙	ดล-รด
				-	ร - ร
				ร	ร - ด

1.4.5 การเปลี่ยนเสียงโครงสร้างเพื่อตกแต่งคำร้องที่มีเสียง

วรรณยุกต์โท ในแนวทำนองที่มีลักษณะการเคลื่อนที่ลง จากตัวอย่างจะเห็นว่าคำร้องคำว่า “เจ้า” ปรับเปลี่ยนเสียงโครงสร้างในการตกแต่งให้สูงกว่าเสียงโครงสร้าง 4 เสียง

ตัวอย่างจากวรรคที่ 1 เพลงนกขมึ้น 3 ชั้น ท่อน 1

		-		+	
ทางร้อง	---		เจ้า		นก
ทางฆ้อง	-	ลขม	ขมรด	ด - ร	ม
				↙	มรขมข
					ม
					ร - ร
					ร - ม

1.4.6 การเปลี่ยนเสียงโครงสร้างเพื่อตกแต่งคำร้องที่มีเสียง

วรรณยุกต์ตรี ในแนวทำนองที่มีลักษณะการเคลื่อนที่ขึ้น จากตัวอย่างจะเห็นว่าคำร้องคำว่า “นพ” ปรับเปลี่ยนเสียงโครงสร้างในการตกแต่งคำร้อง โดยเปล่งเสียงสูงกว่าลูกตก 1 เสียง จึงต้องมีการตกแต่งเอื้อนทางเสียงต่อเนื่องไปอีก 1 พยางค์ให้เคลื่อนที่ลงไปหาเสียงลูกตก

ตัวอย่างจากวรรคที่ 1 เพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น ทอน 3

		-	+	
		อันมา	-นพ	
ทางร้อง	----	-ฟ - ฟ	---ร	-ชฟล
ทางฆ้อง	-ร - ด	ดด - ร	รร - ฟ	ฟฟ - ช

1.4.7 การเปลี่ยนเสียงโครงสร้างเพื่อตกแต่งคำร้องที่มีเสียง

วรรณยุกต์ตรี ในแนวทำนองที่มีลักษณะการเคลื่อนที่ลง จากตัวอย่างจะเห็นว่าคำร้องคำว่า “ครุฑ” ปรับเปลี่ยนเสียงโครงสร้างในการตกแต่งคำร้อง โดยเปล่งเสียงซ้ำกับหางเสียงของพยางค์อื่นคือระดับเสียง โด แล้วผันขึ้นไปหา เร ทำหางเสียงให้สูงกว่าเสียงลูกตก 4 เสียง จึงต้องมีการตกแต่งเอื้อนหางเสียงต่อเนื่องไปอีก 3 พยางค์ให้เคลื่อนที่ลงไปหาเสียงลูกตก

ตัวอย่างจากวรรคที่ 3 เพลงดวงพระธาตุ 3 ชั้น ทอน 1

		-	+		
		พญา	ครุฑ		
ทางร้อง	----	--รร	--ม	รด - ด	รด - ร
ทางฆ้อง	-มมม	-ช - ร	รร - ด	ดด - ล	

1.4.8 การเปลี่ยนเสียงโครงสร้างเพื่อตกแต่งคำร้องที่มีเสียง

วรรณยุกต์จัตวา ในแนวทำนองที่มีลักษณะการเคลื่อนที่ขึ้น จากตัวอย่างจะเห็นว่าคำร้องคำว่า “ซา” ปรับเปลี่ยนเสียงโครงสร้างในการตกแต่งคำร้อง โดยเปล่งเสียงสูงกว่าลูกตก 1 เสียงแล้วผันเสียงขึ้นไปอีก 3 เสียง ทำให้หางเสียงของคำร้องสูงกว่าลูกตกถึง 4 เสียง จึงต้องเอื้อนหางเสียงต่อเนื่องไปอีก 1 พยางค์ให้เคลื่อนที่ลงไปหาเสียงลูกตก

ตัวอย่างจากวรรคที่ 8 เพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ทอน 1

		-		+	
ทางร้อง	--พร	----	ให้ บัก	ชา	--ดช
			↓		
ทางฆ้อง	-ร-ช	ดต-ล	พร-ร	ฟ--ล	
	(ด)	(ง)			

1.4.9 การเปลี่ยนเสียงโครงสร้างเพื่อตกแต่งคำร้องที่มีเสียง

วรรณยุกต์จัดวา ในแนวทำนองที่มีลักษณะการเคลื่อนที่ลง จากตัวอย่างจะเห็นว่าคำร้องคำว่า "สวรค์" ปรับเปลี่ยนเสียงโครงสร้างในการตกแต่งคำร้อง เหมือนแนวทำนองที่มีลักษณะการเคลื่อนที่ขึ้น

ตัวอย่างจากวรรคที่ 8 เพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น ทอน 2

		-		+	
ทางร้อง	----	---ด	มไห-	สวรค์	--ดช
ทางฆ้อง	-ฟ-ฟ	ฟชล-ด	-ร-ด	-ล-ช	

1.4.10 การเปลี่ยนเนื่องจากทางร้องตกแต่งจากทำนองหลักที่มีเสียงโครงสร้างเคลื่อนที่จากสูงแล้งต่ำลง จากตัวอย่างจะเห็นลักษณะของเอ็นอระหว่างคำและคำร้องทำยวรรคเปลี่ยนแปลงเสียงโครงสร้าง ทำเสียงโครงสร้างของทำนองหลักย่อยออกไปหลังจังหวะตก

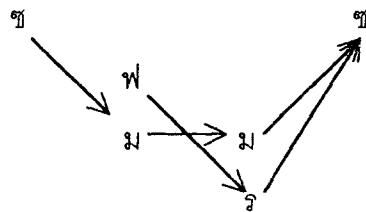
ตัวอย่างจากวรรคที่ 3 เพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น ทอน 1

		-		+	
ทางร้อง	----	-รดร	ร--ม	องค์	--ดล
			↓		
ทางฆ้อง	-มมม	-ช-ร	รร-ด	ดต-ล	

1.4.11 การเปลี่ยนเสียงโครงสร้างด้วยการใช้ระดับเสียงคนละกลุ่มเสียงกับทางฆ้องที่เป็นทำนองหลักเพื่อเหมาะสมกับคำร้อง จากตัวอย่างจะเห็นว่าทางร้องกับทางฆ้องมีเสียงโครงสร้างตรงกันเพียงเสียงเดียว

ตัวอย่างจากวรรคที่ 3 เพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ทอน 1

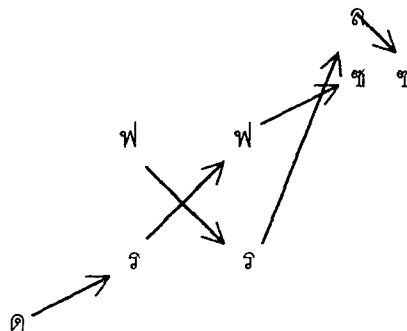
		-		+
ทางร้อง		กา		กี
	----	---ฟ	---ร	-ชฟช
ทางฆ้อง	-ลคช	ลชฟม	รครม	รมฟช

1.4.12 การเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ทำให้แนวการเคลื่อนที่ของทำนองทางร้องและทางฆ้องแตกต่างกัน จากตัวอย่างจะเห็นว่าทางร้องปรับเปลี่ยนแนวการเคลื่อนที่ของทำนอง

ตัวอย่างจากวรรคที่ 1 เพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น ทอน 3

		-		+
ทางร้อง	----	อันมา	---ร	-นพ
		-ฟ-ฟ		-ชฟล
ทางฆ้อง	-ร-ค	คค-ร	รร-ฟ	ฟฟ-ช

1.5 การตกแต่งรูปแบบทำนองของส่วนประกอบในทางร้องที่มีเนื้อร้อง ซึ่งพบจากการศึกษา โดยแบ่งออกตามลักษณะของส่วนประกอบต่างๆ ได้ดังนี้

1.5.1 การตกแต่งทำนองคำร้อง ซึ่งแบ่งออกได้ตามลักษณะเสียงวรรณยุกต์ของคำร้องดังนี้

1.5.1.1 คำร้องเสียงสามัญ ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงในระดับเสียงเดียว เช่น คำว่า “กร” ที่เปล่งเสียงคำร้องด้วยระดับเสียง ซอล เสียงเดียว

1.5.1.2 คำร้องเสียงสามัญ ที่ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียง 2 ระดับเสียง พบในส่วนที่คำร้องอยู่ในตำแหน่งที่มีระดับเสียงสูงกว่าคำร้องที่ต่อเนื่องกัน เช่น คำว่า “ไป” ในเพลงนกดนตรี 3 ชั้น ท่อน 3 ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงในระดับเสียง เร แล้วผ่อนระดับเสียงลงมาที่ ที ออกเสียงคำร้องเป็น ป๊าไอ (รท)

1.5.1.3 คำร้องเสียงวรรณยุกต์เอก ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงได้ทั้ง 1 ระดับเสียง และ 2 ระดับเสียง เช่น คำว่า “เดช” เปล่งเสียงคำร้องด้วยระดับเสียงเดียวเพราะเป็นคำที่มีเสียงสั้น แต่ต้องปรับเปลี่ยนระดับเสียงให้ต่ำกว่าเสียงโครงสร้าง 3 เสียง และคำว่า “ปิ่น” ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงในระดับเสียง เร แล้วผ่อนระดับเสียงลงมาที่ โด ออกเสียงคำร้องเป็น ปี่อิน (ร-ด)

1.5.1.4 คำร้องเสียงวรรณยุกต์โท ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียง 2 ระดับเสียง และ 3 ระดับเสียง เช่น คำว่า “เจ้า” ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงคำร้องในระดับ ซอล แล้วผ่อนระดับเสียงลงมาที่ โด ออกเสียงคำร้องเป็น จาเข้า (ซ-ด) และคำว่า “ขมื่น” ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงคำร้องในระดับเสียง เร แล้วผ่อนเสียงลงมาที่ โด และ ลา ออกเสียงคำร้องเป็น ขมื่นอ้ออ้อ (รรตล)

1.5.1.5 คำร้องเสียงวรรณยุกต์ตรี ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงได้ทั้ง 1 ระดับเสียง และ 2 ระดับเสียง เช่น คำว่า “นก” เปล่งเสียงคำร้องด้วยระดับเสียงเดียวเพราะเป็นคำที่มีเสียงสั้น แต่ต้องปรับระดับให้สูงกว่าเสียงโครงสร้าง และคำว่า “ไม้” ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียงในระดับเสียง ลา แล้วผันระดับเสียงขึ้นไปหา ที ออกเสียงคำร้องเป็น มาฮ้าย (ลท)

1.5.1.6 คำร้องเสียงวรรณยุกต์จัตวา ตกแต่งด้วยการเปล่งเสียง 2 ระดับเสียง เช่น คำว่า “ซี” ตกแต่งการเปล่งเสียงในระดับ ลา แล้วผันเสียงไปหา โด ออกเสียงคำร้องเป็น ซี-ฮี้ (ล-ด) หรือคำว่า “เหลือง”

ตกแต่งการเปล่งเสียงในระดับ ซอล แล้วผันเสียงไปหา โด ออกเสียงคำร้อง เป็น เหลือง - ฮี (ซ - ด)

1.5.2 การตกแต่งเอื้อนระหว่างคำ แบ่งออกได้ 2 ลักษณะตามการเคลื่อนที่ของทำนองดังต่อไปนี้

1.5.2.1 เป็นเอื้อนระหว่างคำในแนวทำนองเคลื่อนที่ขึ้น เป็นเอื้อนระหว่างที่ไม่ปรับเปลี่ยนเสียงโครงสร้าง การตกแต่งทำนองมีลักษณะลงตรงจังหวะไม่เหลื่อมย้อย และมีระดับเสียงสัมพันธ์กับทำนองหลัก

ตัวอย่างจากวรรคที่ 4 เพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ทอน 1

		-		+	
<u>ทางร้อง</u>			ป๋อง		ปัด
	----	---	ซุ	ฟ--	ซุ
				ลขฟลล	ด
<u>ทางฆ้อง</u>	- ด - ร	- ด - ล	- รซซ	- ล - ด	

1.5.2.2 เป็นเอื้อนระหว่างคำในแนวทำนองเคลื่อนที่ลง เป็นเอื้อนระหว่างที่มีการปรับเปลี่ยนเสียงโครงสร้าง เป็นระดับเสียงอื่นมาแทนที่ระดับโครงสร้างทำนองหลัก แล้วตกแต่งพยางค์เอื้อนเคลื่อนที่ออกจากเสียงโครงสร้างที่ถูกปรับเปลี่ยน ทำให้เสียงโครงเดิมย้อยออกไปเชื่อมกับเสียงคำร้อง

ตัวอย่างจากวรรคที่ 3 เพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น ทอน 2

		-		+	
			อันเรื่อง	↓	เดช
<u>ทางร้อง</u>	----	- ล - ล	--	ดล	ซฟลลซว
					ฟ--
<u>ทางฆ้อง</u>	- มมม	- ด - ล	ลล - ซ	↗	ซซ - ฟ

1.5.3 การตกแต่งเอื้อนหางเสียง แบ่งออกได้ 3 ลักษณะตามการเคลื่อนที่ของทำนองและเสียงของคำร้อง

1.5.3.1 เอื้อนหางเสียงที่มีเสียงเท่า พบในการตกแต่งหางเสียงจากคำร้องที่มีเสียงสามัญที่เปล่งเสียงเท่ากันเสียงโครงสร้าง แล้วตกแต่ง

เอื้อนหางเสียงต่อเนื่องออกมา ซึ่งส่วนมากตกแต่งเป็นเอื้อน 2 ถึง 3 พยางค์ ดูตัวอย่างได้จากข้อ 1.3.2

1.5.3.2 เอื้อนหางเสียงที่ผันเสียงขึ้น เป็นการตกแต่งที่เกิดขึ้นจากคำร้องที่มีเสียงวรรณยุกต์เอก ซึ่งส่วนมากตกแต่งเป็นเอื้อน 1 ถึง 3 พยางค์ ดูตัวอย่างได้จากข้อ 1.4.3 และ 1.4.4

1.5.3.3 เอื้อนหางเสียงที่ผันเสียงลง เป็นการตกแต่งที่เกิดขึ้นจากคำร้องที่มีเสียงวรรณยุกต์อื่น ๆ ดังนี้

- คำร้องที่มีเสียงสามัญในแนวทำนองเคลื่อนที่ลง มีการตกแต่งเป็นเอื้อนหางเสียงตั้งแต่ 3 ถึง 4 พยางค์
- คำร้องที่มีเสียงวรรณยุกต์โท มีการตกแต่งเป็นเอื้อนหางเสียงยาวถึง 5 พยางค์
- คำร้องที่มีเสียงวรรณยุกต์ตรี มีการตกแต่งเป็นเอื้อนหางเสียง 2 ถึง 3 พยางค์
- คำร้องที่มีเสียงวรรณยุกต์จัตวา มีการตกแต่งเป็นเอื้อนหางเสียง 3 ถึง 4 พยางค์

(ดูตัวอย่างได้จากหัวข้อการปรับเปลี่ยนเสียงโครงสร้างในการตกแต่งคำร้องที่เสียงวรรณยุกต์ต่าง ๆ)

2. รูปแบบทำนองทางร้องที่ไม่มีคำร้อง ซึ่งเป็นทางร้องที่เรียกว่า “เอื้อนเนื้อทำนอง” พบว่าปัจจัยและกระบวนการที่กล่าวไว้ข้างต้นมีผลต่อการตกแต่งรูปแบบของเอื้อนเนื้อทำนองโดยแบ่งออกได้ดังนี้

2.2 เอื้อนเนื้อทำนองที่ตกแต่งจากเสียงโครงสร้างครบทั้ง 4 เสียง จากการศึกษพบว่าส่วนมากเป็นเอื้อนทำนองในวรรคท้ายประโยค วรรคที่ต่อเนื่องจากวรรคขึ้นต้นประโยค และเป็นวรรคแรกของประโยคสุดท้ายของเพลง ดูได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างจากรวรรคที่ 5 6 7 และ 8 จากเพลงดวงพระธาตุ 3 ชั้น

ซพ --	--- ฟ	--- ซ	ลซฟซล	--- ร	- ฟ - ด	--- ล	- ด - ซ
						ขนิษ-	ฐา
-- ดล	ซลซ-ล	ซพ - ซ	ลซฟซล	----	--- ด	-- ซล	--- ล
ดซลซพ							

2.1 เอื้อนเนื้อทำนองที่มีตัดเสียงโครงสร้างบางเสียง จากการศึกษาพบว่า เป็นรูปแบบเอื้อนเนื้อทำนองที่ตัดเสียงโครงสร้างที่ 1 และตัดเสียงโครงสร้างที่ 1 และ 2 มักจะเป็นเอื้อนเนื้อทำนองที่เป็นวรรคขึ้นต้นของเพลงหรือประโยคเพลง เช่น วรรคแรกของ ประโยคลูกเท่า 3 ชั้น เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 1 ประโยคลูกเท่าจากเพลงดวงพระธาตุ 3 ชั้น ทอน 1

	-		+		-		+
----	--- ร	--- ม	รร - ร	--- ด	--- ร	- ด - ม	รร - ร

ตัวอย่างที่ 2 ประโยคลูกเท่าจากเพลงนกขมิ้น 3 ชั้น ทอน 1

	-		+		-		+
----	----	- ซรม	รร - ร	--- ด	--- ร	- ด - ม	รร - ร

ตัวอย่างที่ 3 ประโยคเพลงวรรคที่ 5 และ 6 จากเพลงดวงพระธาตุ 3 ชั้น ทอน 2

	-		+		-		+
----	--- ฟ	--- ซ	ลซฟซล	--- ร	- ฟ - ด	--- ล	- ด - ซ

2.3 เอื้อนเนื้อทำนองที่ตกแต่งจากเสียงโครงสร้างเดิม จากการศึกษาพบว่า มีเอื้อนเนื้อทำนองที่ตกแต่งขึ้นจากเสียงโครงสร้างโดยตรงทางซ้องที่เป็นทำนองหลักโดยตรง ที่เรียกกันว่า “กอดลูกซ้อง” ส่วนมากพบในทางร้องและทางซ้องที่มีเสียงโครงสร้างเคลื่อนที่ลง แล้วกลับขึ้นสูงในวรรคเดียวกัน พบอยู่ 2 รูปแบบ

2.3.1 รูปแบบที่มีเสียงโครงสร้างครบ 4 เสียง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างจากวรรคที่ 11 เพลงนกขมิ้น 3 ชั้น ทอน 1

	-		+	
ทางร้อง	-- รท	ลทลรช	--- ล	ทลชลท
ทางฆ้อง	- ร - ท	- ล - ช	ชช - ล	ลล - ท

2.3.2 รูปแบบที่ตัดเสียงโครงสร้างที่ 1 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างจากวรรคที่ 5 เพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ทอน 1

	-		+	
ทางร้อง	----	--- ด	--- ร	มรครม
ทางฆ้อง	- ลชม	ชมรด	ดด - ร	รร - ม

2.4 เอื้อนเนื้อทำนองที่มีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้าง จากการศึกษาพบว่ามีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้างในรูปแบบเอื้อนเนื้อทำนอง ซึ่งแบ่งออกได้ตามลักษณะการเคลื่อนที่ของทางฆ้องที่เป็นทำนองหลักดังนี้

2.4.1 เอื้อนเนื้อทำนองที่ตกแต่จากทางฆ้อง ที่มีการเคลื่อนลงต่ำแล้วกลับสูงขึ้นในวรรคเดียวกันและมีเสียงโครงสร้างครบ 4 เสียง มักมีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 1 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างจากวรรคที่ 7 เพลงจรู๋หางยาว 3 ชั้น ทอน 1

	-		+	
ทางร้อง	--- ช	--- ด	--- ร	มรครม
ทางฆ้อง	- ลชม	ชมรด	ดด - ร	รร - ม

2.4.2 เอื้อนเนื้อทำนองที่ตกแต่จากทางฆ้อง ที่เสียงโครงสร้างเคลื่อนที่จากระดับเสียงต่ำแล้วสูงขึ้น ส่วนมากจะมีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่เป็นพยางค์เอื้อนนำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 จากวรรคที่ 7 เพลงจระเข้หางยาว 3 ชั้น ทอน 2

		↓	-	+
ทางร้อง	-- ชฟ	มรดรฟ	--- ช	ลชฟชล
ทางฆ้อง	- ร - ด	ดด - ฟ	ฟฟ - ช	ชช - ล

ตัวอย่างที่ 2 จากวรรคที่ 9 เพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ทอน 1

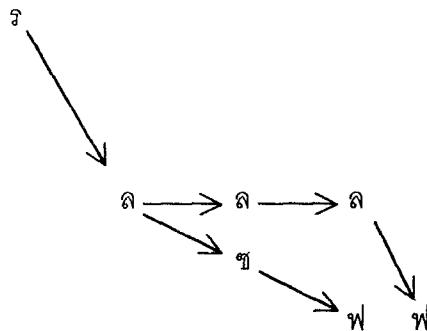
			↓	+
ทางร้อง	----	--- ล	ลชฟชล	- ด - ร
ทางฆ้อง	- ล - ช	ชช - ล	ลล - ด	ดด - ร

2.4.3 เคื่อนเนื้อทำนองที่ตกแต่งจากทางฆ้อง ที่เสียงโครงสร้าง

เคลื่อนที่จากสูงลงต่ำ ส่วนมากพบว่ามีการเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 3 และ 4 ให้มีระดับเสียงเท่ากับเสียงโครงสร้างที่ 2 และเสียงโครงสร้างที่เปลี่ยนแปลงใหม่นี้ ทำให้เสียงโครงสร้างเดิมย้อยออกไปจากจังหวะตก ดังตัวอย่างต่อไปนี้ (บางวรรคมีการตัดทอนหรือปรับเปลี่ยนเสียงโครงสร้างที่ 1 ด้วย)

ตัวอย่างจากวรรคที่ 10 เพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ทอน 1

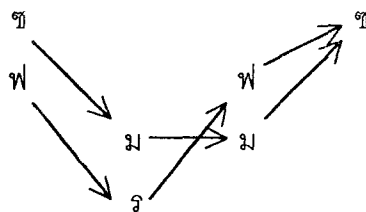
			↓	↓
ทางขับร้อง	-- ฟร	ดรด - ล	-- ดล	ชลช-ล
ทางฆ้อง	- ฟ - ร	- ด - ล	ลล - ช	ชช - ฟ

2.4.4 เอื้อนเนื้อทำนองที่เปลี่ยนเสียงโครงสร้างโดยใช้ระดับเสียง คนละกลุ่มเสียงกับทางซ้องที่เป็นทำนองหลัก

ตัวอย่างที่จากวรรคที่ 5 เพลงดวงพระธาตุ 3 ชั้น ทอน 1

	-	+
ทางร้อง	--- ฟ	ชฟ - ร
ทางซ้อง	- ลดช	ลชฟม

2.5 การตกแต่งพยางค์เอื้อนที่เป็นส่วนประกอบของเอื้อนเนื้อทำนอง จากการศึกษาพบว่ารูปแบบพยางค์เอื้อนที่เป็นส่วนประกอบเอื้อนเนื้อทำนอง ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้

2.5.1 เอื้อนพยางค์เดี่ยว เป็นเอื้อนตกแต่งด้วยระดับเสียงเพียงเสียงเดียว ส่วนมากพบในเอื้อนเนื้อทำนองที่มีแนวทำนองเคลื่อนที่ขึ้น และเป็นส่วนประกอบกลุ่มต่าง ๆ ถ้าอยู่ในระดับเสียงต่ำกว่าจะเปล่งเสียงด้วยเสียง เออ ถ้าอยู่ในระดับเสียงสูงกว่าสูงจะเปล่งเสียงด้วยเสียง เออ หรือเปล่งเสียงด้วยเสียง อือ และ อือ ในบางโอกาส

2.5.2 เอื้อน 2 พยางค์ ที่พบจากการศึกษามีอยู่ ลักษณะดังนี้

- เอื้อน 2 พยางค์แบบตรงจังหวะ ที่มีลักษณะเคลื่อนที่ขึ้น เป็นเอื้อนที่เกิดจากเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคำทั้ง 2 เสียงต่อเนื่องกัน ด้วยเสียงเอื้อน เออ-เออ (ด-ร)
- เอื้อน 2 พยางค์แบบตรงจังหวะ ที่มีลักษณะเคลื่อนที่ลง เป็นเอื้อนที่เกิดจากการเปล่งเสียงเอื้อนจากนาสิกแล้วผ่อนเสียงลงที่ลำคอ ด้วยเสียงเอื้อน ฮือ-เออ (ชฟ)

- เอื้อน 2 พยางค์แบบย่อยจังหวะ ที่เกิดจากเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอดลงที่จังหวะตกแล้วผันเสียงต่อเนื่องขึ้นไปนาสิก ด้วยเสียง เอ็ง-ฮึ (ร-ฟ) ส่วนมากจะผันเสียงขึ้นเป็น คู่ 3

2.5.3 เอื้อน 3 พยางค์ ที่พบจากการศึกษามีอยู่ 2 ลักษณะดังนี้

- เอื้อน 3 พยางค์แบบเสียงเท่า ส่วนเป็นเอื้อนทางเสียงแบบเสียงเท่า เปล่งเสียงเอื้อนจากนาสิกและลำคอสลับกัน ด้วยเสียง เออฮึ เออ และที่เสียงพยางค์ที่ 1 กับ 3 เป็นเสียงเดียวกัน เช่น เร มี เร , ซอล ลา ซอล เป็นต้น

- เอื้อน 3 พยางค์แบบเคลื่อนที่ขึ้น เกิดจากการเปล่งเสียงเอื้อนจากลำคอเคลื่อนที่ขึ้นด้วยระดับเสียงเรียงลำดับกัน 3 เสียง ด้วยเสียงเอื้อน เอ้อเออเอ้อ ในระดับเสียง ฟา ซอล ลา เป็นต้น

- เอื้อน 3 พยางค์แบบเคลื่อนที่ลง เกิดจากการเปล่งเสียงเอื้อนจากนาสิกเคลื่อนที่ด้วยระดับเสียงเรียงลำดับกัน หรือด้วยระดับที่ 1 และ 2 ประชิดกันแล้วข้ามเสียงลงไป 1 เสียง ด้วยเสียงเอื้อน เอ้อเออเอ้อ ในระดับเสียง ลา ซอล ฟา, ซอล ฟา เร เป็นต้น

2.5.4 เอื้อน 4 พยางค์ ที่พบจากการศึกษาอยู่ ลักษณะ

- เอื้อน 4 พยางค์แบบตรงจังหวะ มีทั้งที่เป็นเอื้อนเนื้อทำนองและเอื้อนระหว่างคำร้องที่มีเคลื่อนที่ขึ้น มีอยู่หลายลักษณะ เช่น เอื้อนที่เปล่งด้วยเสียง เออฮึเอ็ง-เออ (ดรด-ล) เอื้อนที่เปล่งเสียงจากนาสิกและลำคอสลับกันแบบพื้นปลา ด้วยเสียงเอื้อน ฮือเอ้อฮือเออ ในระดับเสียง มี เร ซอล มี เป็นต้น

- เอื้อน 4 พยางค์แบบย่อยจังหวะ เป็นลักษณะเอื้อนที่เคลื่อนที่ย้อยออกไปจากจังหวะตก พบมากในเอื้อนทางเสียง

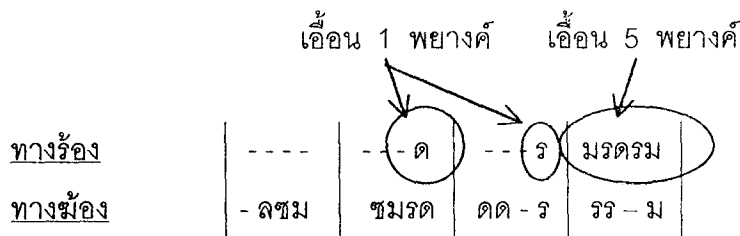
2.5.5 เอื้อน 5 พยางค์ ที่พบจากการศึกษา อยู่ในลักษณะเอื้อนแบบตรงจังหวะ เป็นพยางค์เอื้อนที่พบมากในเอื้อนเนื้อทำนองที่มีแนวทำนองเคลื่อนที่ขึ้น เกิดจากการเปล่งเสียงเอื้อนเคลื่อนที่ลง 3 พยางค์แล้วกลับสูงขึ้นอีก 2 พยางค์ ด้วยเสียงเอื้อน เอ้อเออเอ้อเออเอ้อ ในระดับเสียง มี เร โด เร มี เป็นต้น

2.5.6 เอื้อน 6 พยางค์ ที่พบจากการศึกษาอยู่ 2 ลักษณะ

- เอื้อน 6 พยางค์ แบบย้อยจังหวะด้วยการผันเสียงขึ้น เกิดจากเอื้อน 5 พยางค์แบบตรงจังหวะ ที่มีการลากเสียงยาวตอนท้ายแล้วผันเสียงขึ้นต่อเนื่องไปอีก 1 พยางค์ ด้วยเสียงเอื้อน เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ --- หือ ส่วนมากจะอยู่ท้ายวรรคที่ต่อเนื่องกับคำร้อง
- เอื้อน 6 พยางค์ แบบย้อยจังหวะที่ผันเสียงลง เป็นลักษณะเอื้อนที่เคลื่อนที่ลง ประกอบด้วยเอื้อน 3 พยางค์ 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเป็นลักษณะเอื้อนแบบเสียงเท่า ต่อเนื่องด้วยกลุ่มที่ 2 เป็นเอื้อน 3 พยางค์ที่เคลื่อนที่ลง ตัวอย่างเช่น เอื้อเอื้อเอื้อ-เอื้อเอื้อเอื้อ (ชลช-ลชฟ)

2.5.7 เอื้อน 7 พยางค์ ที่พบจากการศึกษา อยู่ในลักษณะของเอื้อน 4 พยางค์ที่ต่อเนื่องเอื้อน 3 พยางค์แบบเคลื่อนที่ลง ตัวอย่างการเปล่งเสียงเอื้อน เช่น ฮือเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ ในระดับเสียง ลา ซอล โด ซอล ลา ซอล ฟา เป็นต้น ส่วนมากพบในเอื้อนเนื้อทำนองที่มีแนวทำนองเคลื่อนที่ลง

ตัวอย่างที่ 1 จากวรรคที่ 5 เพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ทอน 1

ตัวอย่างที่ 2 จากวรรคที่ 9 เพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ทอน 1

ตัวอย่างที่ 3 จากวรรคที่ 3 เพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ทอน 1

เอื้อน 2 พยางค์

ทางร้อง		กา		กั
	----	---ฟ	---ร	-ชฟช
ทางฆ้อง	-ลดช	ลชฟม	รดรรม	รมฟช

ตัวอย่างที่ 4 จากวรรคที่ 6 เพลงดวงพระธาตุ 3 ชั้น ทอน 2

เอื้อน 2 พยางค์

ทางร้อง	---ร	-ฟ-ด	---ล	-ด-ช
ทางฆ้อง	-ฟ--	ฟชล-ด	-ร-ด	-ล-ช

ตัวอย่างที่ 5 จากวรรคที่ 6 เพลงดวงพระธาตุ 3 ชั้น ทอน 2

เอื้อน 3 พยางค์

ทางร้อง	----	ประคอง	ฟชล	นาฏ	ดลชลชฟ	รชฟ-
ทางฆ้อง	-ด-ฟ	--ชล	-ด-ล	-ช-ฟ		

ตัวอย่างที่ 6 จากวรรคที่ 1 เพลงนักษิ้น 3 ชั้น ทอน 1

เอื้อน 4 พยางค์

ทางร้อง	----	เจ้า	ด--ด	นภ	ม
		---ช		มรรมช	
ทางฆ้อง	-ลชม	ชมรด	ดค-ร	รร-ม	

ตัวอย่างที่ 7 วรรคที่ 10 เพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ทอน 1

			-		+		
				↙	↘		
ทางร้อง	--พร	ดรด-ล	--ดล	ชลช-ล	ชฟ--		
ทางฆ้อง	-ฟ-ร	-ด-ล	ลล-ช	ชช-ฟ			

ตัวอย่างที่ 8 จากวรรคที่ 3 เพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ทอน 1

			↙				
ทางร้อง	----	---ม	มรดรม	-ช-ร	---มร	---	
ทางฆ้อง	-ดรม	รมฟช	ฟลชฟ	ชฟมร			

ตัวอย่างที่ 9 จากวรรคที่ 11 เพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ทอน 1

			-		+		
				↙	↘		
ทางร้อง	---ล	-ด-ช	ลชด'ช	ลชฟ'ช	--พร		
ทางฆ้อง	-ล-ด	-ล-ช	ชช-ฟ	ฟฟ-ร			

ข้อค้นพบอื่น ๆ จากการศึกษา

เพื่อให้ผลการศึกษาจากการวิเคราะห์เพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงขอเสนอข้อค้นพบอื่นที่ได้จากการวิเคราะห์ ที่นอกเหนือจากรูปแบบทำนองทางร้องที่พบว่าเกิดจาก บั๊จจัยและกระบวนการในการตกแต่งรูปแบบทำนองทางร้องที่กล่าวไปไว้ข้างต้น โดยได้พบรูปแบบทำนองที่มีลักษณะเฉพาะซึ่งเป็นลักษณะที่แสดงให้เห็นว่าเพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น เป็นที่เพลงต้นเหมาะสมในการใช้ฝึกทักษะด้านการขับร้องเพลงไทย และลักษณะเฉพาะในการตกแต่งทางร้องในเพลงบางเพลงที่แตกต่างออก ดังจะอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. พบว่ามีรูปแบบทำนองทางร้องหลายรูปแบบ ตกแต่งขึ้นจากทางฆ้องทางเดียวกัน เพราะปรากฏว่าพบทางฆ้องดังกล่าวอยู่ในเพลง 3 เพลง คือ เพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น เพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น เพลงนกขมิ้น 3 ชั้น ดังจะแสดงในตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 จากวรรคที่ 5 เพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ทอน 1

		-		+	
ทางร้อง	----	---ด	---จ	มรดรม	
ทางฆ้อง	-ลชม	ชมรด	ดด-จ	รร-ม	

ตัวอย่างที่ 3 จากวรรคที่ 7 เพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น ทอน 1

		-		+	
ทางร้อง	---ช	---ด	---จ	มรดรม	
ทางฆ้อง	-ลชม	ชมรด	ดด-จ	รร-ม	

ตัวอย่างที่ 4 จากวรรคที่ 1 เพลงนกขมิ้น 3 ชั้น ทอน 1

		-		+	
		เจ้า		นก	
ทางร้อง	----	---ช	ด--ด	มรชมช	ม
ทางฆ้อง	-ลชม	ชมรด	ดด-จ	รร-ม	

2. พบรูปแบบทางร้องต่าง ๆ ที่ตกแต่ตั้งขึ้นจากทางฆ้อง ที่มีรูปแบบการดำเนินทำนองเหมือนกันแต่ตกแต่ตั้งทำนองด้วยกลุ่มระดับเสียงต่างกันได้เสียงกัน

ตัวอย่างที่ 1 จากวรรคที่ 3 เพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ทอน 2

		-		+		
ทางร้อง	----	---ม	มรดรม	-ช-จ	---มจ	---
ทางฆ้อง	-ดรม	รมฟช	ฟลชฟ	ชฟมร		

ตัวอย่างที่ 2 จากวรรคที่ 5 เพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น ทอน 3

		-		+	
		โครหมาย		มัน	
ทางร้อง	----	-ล-ล	ด--ล	ชฟ-ช	
ทางฆ้อง	-ฟชล	ชลทต	ทรดท	รทลช	

ตัวอย่างที่ 3 จากวรรคที่ 3 เพลงนกขมิ้น 3 ชั้น ทอน 3

		-		+	
ทางร้อง	----	---ท	ทลชลท	มา -ร-ล	ทล--
ทางฆ้อง	-ชลท	ลทดร	ดมรด	รดทล	

3. พบรูปแบบทางร้องที่ตกแต่งทำนองด้วยระดับเสียงที่ต่างบันไดเสียงกับทางฆ้อง จากตัวอย่างจะเห็นว่า ทางฆ้องตกแต่งทำนองด้วยบันไดเสียง ฟา แต่ทางร้องตกแต่งทำนองด้วยบันไดเสียง โด

ตัวอย่างจากวรรคที่ 5 เพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น ทอน 2

		-		+	
ทางร้อง	---ด	---ร	มรชร	มรด-ร	--ดล
ทางฆ้อง	-ฟชล	-ด-ร	-ฟ-ร	-ด-ล	---

4. พบรูปแบบทำนองทางร้องที่ไม่ได้ตกแต่งทำนองจากทางฆ้องในวรรคเดียวกัน แต่ตกแต่งทำนองต่อเนื่องโดยขึ้นเสียงจากลูกเท่า ในเพลงนกขมิ้น 3 ชั้น ทอน 1 ดูได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 จากวรรคที่ 6 เพลงนกขมิ้น 3 ชั้น ทอน 1

		-		+	
ทางขับร้อง	---ด	---ร	-ด-ม	รมร-ร	
ทางฆ้อง	มดรม	รมฟช	ฟลชฟ	ชฟมร	

ตัวอย่างที่ 2 จากวรรคที่ 7 เพลงนกขมิ้น 3 ชั้น ทอน 1

		-		+	
ทางขับร้อง	----	ค้ำ ---ด	ทด--	ลงแล้ว -ร-ร	ม-รมร
ทางฆ้อง	-ลชม	ชมรด	ดด-ร	รร-ม	

5. พบรูปแบบทำนองทางร้องที่ไม่มีความสัมพันธ์กับทางฆ้อง ทั้งในด้านบันไดเสียง โครงสร้างและเสียงลูกตก ดูได้จากตัวอย่าง

ตัวอย่างที่จากวรรคที่ 8 เพลงนกขมิ้น 3 ชั้น ทอน 1

		-		+
		เจ้า		จะนอน
ทางร้อง	----	--- ร	ช -- ล	ทลททท
ทางฆ้อง	- ช - ล	- ช - ม	มม - ร	รร - ด

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. ควรนำวิธีการที่ได้จากการศึกษาเพลงดับต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ไปศึกษาเพลงดับและเพลงในอัตราจังหวะ 3 ชั้นเพลงอื่น ๆ เพื่อยืนยันความเหมือนและความแตกต่างของรูปแบบทำนองทางร้องที่พบจากการศึกษาครั้งนี้

2. ควรมีการศึกษาเพลงดับต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ในทางของศิลปินท่านอื่นๆ ต่อไป เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างในการตกแต่งทางร้อง

3. ควรมีการศึกษาในเรื่องการตกแต่งทำนองคำร้อง ในเพลงอัตราจังหวะ 2 ชั้น ชั้นเดียว และเพลงขับร้องประเภทอื่น ๆ ต่อไป

4. ควรมีการศึกษาในเรื่องการตกแต่งเอื้อนเนื้อทำนองหรือเอื้อนเปล่าที่ไม่มีคำร้อง ในเพลงขับร้องประเภทอื่น ๆ อาทิเช่น เพลงขับร้องที่มีลูกโยน เพลงขับร้องที่ไม่บังคับจังหวะ เป็นต้น

5. ควรนำข้อค้นพบอื่นข้อ 3 และ 4 ที่พบจากการศึกษาไปวิเคราะห์ เพื่อค้นหาปัจจัยและวิธีการในการตกแต่งรูปแบบทำนองทางร้องต่อไป

บรรณานุกรม

- กาญจนา อินทรสุวานนท์. เทคนิคการขับร้องเพลงไทย. ภาควิชาดุริยางคศาสตร์ไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540.
- เจริญใจ สุนทรวาทีน. "หลักการขับร้องเพลงไทยของพระยาเสนาะดุริยางค์ (แหม่ม สุนทรวาทีน) ข้าพเจ้าภูมิใจที่เกิดเป็นนักดนตรีไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เรือนแก้ว, 2530
- ณรงค์ เขียนทองกุล. บ้านบางลำพู : ชุมชนดนตรีไทยชาวบ้านที่ยิ่งใหญ่และเก่าแก่ของกรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมเนศ พรินต์ติ้ง เซ็นเตอร์ จำกัด, 2541.
- ณรงค์ชัย ปฎิกรัษต์. การวิเคราะห์ทางฆ้องเพลงสาธุการ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2534. อัดสำเนา
- โดม สว่างอารมณ์. ศึกษาชีวประวัติและวิเคราะห์ผลงานการประพันธ์ของจางวางทั่ว พาทยโกศล. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2540. อัดสำเนา
- ณอมศรี แสงทอง. การศึกษาทางร้องเพลงไทยสำเนียงมอญ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540.
- ทบวงมหาวิทยาลัย. เกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาและวิชาชีพดนตรีไทย. สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ, 2537
- ท้วม ประสิทธิ์กุล. "วิธีขับร้องเพลงไทยให้ไพเราะ" หนังสือที่ระลึกงานศพนางท้วม ประสิทธิ์กุล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อัมรินทร์พรินต์ติ้งกรุ๊ป จำกัด, 2535.
- นพพร ปัญญาพิสิทธิ์. การวิเคราะห์ทางร้องเพลงจะเข้หางยาว เถา ทางธรรมดามีเทียบกลับ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540. อัดสำเนา
- บุญช่วย ไส้วัด. การวิเคราะห์เนื้อทำนองหลักของเพลงแขกมอญบางขุนพรหม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2539. อัดสำเนา
- บุญเชิด พิณพาทย์. ศึกษาเพลงเดี่ยวกราวในสามชั้นทางระนาดเอก. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540. อัดสำเนา
- พูนพิศ อมาตยกุล. เพลงตับมโหรีของเก่า. กรุงเทพฯ : บริษัท รักษ์ศิลป์ จำกัด, 2529
- "นักร้องสตรีในสมัยรัตนโกสินทร์" ดนตรีไทย. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด อรุณการพิมพ์, 2533.
- มนตรี ตราโมท. โสมส่องแสง : ชีวิตดนตรีไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เรือนแก้ว, 2527.
- มนตรี ตราโมท และวิเชียร กุลตันนท์. ฟังและเข้าใจเพลงไทย. กรุงเทพฯ : ไทยเซซม, 2523.

- มานพ วิสุทธิแพทย์. ดนตรีไทยวิเคราะห์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2533.
- ศรีเวียง ไตชิลະสุนทร. เพลงเถา : ศิษย์วิเคราะห์บทร้อง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2538. อัดสำเนา
- ศิลปากร กรม. โน้ตเพลงไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2539.
- สมโภช รอดบุญ. สังคีตนิยมเบื้องต้นว่าด้วยเพลงคลาสสิก. กรุงเทพฯ : นำอักษรการพิมพ์, 2518
- สงัด ภูเขาทอง. การดนตรีไทยและทางเข้าสู่ดนตรีไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เรือนแก้ว, 2532
- สุจิตต์ วงษ์เทศ. ร้องรำ ทำเพลง : ดนตรีและนาฏศิลป์ชาวสยาม. กรุงเทพฯ : มติชน, 2532.
- เสาวนีย์ ชี้อตรง. การวิเคราะห์ทางร้องเพลงแขกมอญ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540.
- อรวรรณ บรรจงศิลป์ และคณะ. ความคิดและภูมิปัญญาไทย ชุดดุริยางคศิลป์ไทย. งานวิจัย, 2534.
- อุทิศ นาคสวัสดิ์. ทฤษฎีและการปฏิบัติดนตรีไทย(ภาค 1). กรุงเทพฯ : เจริญการพิมพ์, 2512.
- เอนก นาวิกมูล. "ประชุมหลักฐานสำคัญเบื้องต้น" สืบสานงานศิลป์สร้าง สรรพสังคีต. กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพิมพ์สมาพันธ์ จำกัด, 2522.

ภาคผนวก

คำสัมภาษณ์ครูสุจิตต์ ดุริยประณีต

- คำถาม ประวัติความเป็นมาของเพลงดับตันเพลงฉิ่ง 3 ชั้น
- คำตอบ ไม่ทราบว่าผู้ใดเรียบเรียงขึ้น ทราบแต่ประวัติของเพลงบางเพลงเท่านั้นว่าผู้ใดแต่งขยายขึ้น อย่างเช่นเพลงนกขมิ้น 3 ชั้น ทราบว่าครูเพ็งเป็นผู้แต่ง
- คำถาม คุณครูทราบหรือไม่ว่าเพลงดับตันเพลงฉิ่งนี้ ใช้เป็นเพลงชุดที่ต่อสำหรับฝึกหัดร้องมาตั้งแต่เมื่อไร
- คำตอบ ไม่ทราบว่าจำได้ว่าต่อเพลงนี้มาตั้งแต่อายุ 7 ขวบ จากครูเหนียว ดุริยพันธ์ (ตอนนี้อายุ 70 ปีแล้ว)
- คำถาม ครูเหนียว ดุริยพันธ์ ต่อดับตันเพลงฉิ่ง 3 ชั้น มาจากใคร
- คำตอบ ครูเหนียว ดุริยพันธ์ ต่อเพลงดับตันนี้มาจาก พระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทีน)
- คำถาม ทางฆ้องกับทางร้องมีความสัมพันธ์กับทางร้องหรือไม่
- คำตอบ มี ทางฆ้องนั้นสามารถใช้วัดวรรคเพลงว่าขาดหรือเกินอย่างไร และที่สำคัญคือ ลูกตกแต่ละวรรคต้องตรงกัน
- คำถาม คุณครูทราบในเรื่องการตกแต่งทางร้องจากทางฆ้องหรือไม่
- คำตอบ พอจะทราบอยู่บางว่า ทางร้องบางทางนั้นจะร้องตรงกับเนื้อฆ้องเลยทีเดียว ทำให้คำร้องไม่ไพเราะ แต่ถ้าเป็นทางของพระยาเสนาะฯ ซึ่งเป็นคนปี ทำมเลยนำทางปีมาทำทางร้องทางของท่านจึงได้รับความนิยมมาก
- คำถาม ทางร้องจรเข้หางยาว 3 ชั้นของคุณครูทำไมถึงมีทางเปลี่ยนโน้ตที่ยกกลับ
- คำตอบ เทียบแรกนั้นเป็นทางร้องแบบโบราณ ส่วนทางร้องที่ยกกลับนั้นเป็นทางร้องแบบใหม่

คำสัมภาษณ์ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิชิต ชัยเสรี

- คำถาม ทราบหรือไม่ว่าเพลงดับตันเพลงฉิ่ง 3 ชั้น มีการเรียบเรียงขึ้นเป็นเพลงดับตั้งแต่ครั้งใด
- คำตอบ ทราบโดยการสันนิษฐานว่า ดับตันเพลงฉิ่งนี้มีความเป็นมาตั้งแต่ครั้งกรุงเก่า เพราะว่ารวมอยู่ในพวกรมโหรีโบราณซึ่งเป็นเพลง 2 ชั้น ที่เรียกว่าโบราณหมายถึงมีมาก่อนกรุงรัตนโกสินทร์ และดูได้จากกาารเรียบเรียงที่เลียนแบบเพลงเรื่อง ที่พบว่าในบทมโหรีทุกบทนั้นมีเพลงสุดท้ายเป็นเพลงในหน้าทับสองไม้ อย่างเช่น

- เพลงดับตันเพลงฉิ่ง 2 ชั้น เพลงสุดท้ายคือ เพลงธรณีร้องไห้ ซึ่งเป็นเพลงประเภทสองไม้ ที่เป็นสามชั้นนั้นมันมีร้องร่อยว่าทำกันในรัชกาลที่ 4 โดยครูเพ็งได้แต่งขยายเพลงนกขมิ้นขึ้นเป็น 3 ชั้น แล้วสอดแทรกการว่าดอกไม้เข้าไปจึงได้ตัดเพลงธรณีร้องไห้ออก เพราะมีทำนองว่าดอกไม้เข้ามาแทนแล้ว และยังมีกาเปลี่ยนแปลงบันไดเสียงในเพลงนกขมิ้น 3 ชั้น ให้เป็นทางเพียงออเพราะจะว่าดอกไม้สะดวก จึงทำให้มีบันไดเสียงต่างจากในดับเพลง 3 เพลงแรกที่บรรเลงในทางรองออ ต่างกับดับตันเพลงฉิ่ง 2 ชั้นที่ทุกเพลงมีบันไดเสียงเดียวกันหมด
- คำถาม ทำไม่ถึงได้ใช้ดับตันเพลงฉิ่ง 3 ชั้น เป็นเพลงฝึกหัด
- คำตอบ ขอบทโดยสันนิฐานตามที่ได้เคยเรียนมาว่า เมื่อเริ่มต่อทางฆ้องครั้งแรกจากครูมิ ทรัพย์เย็น ครูได้ต่อเพลงดับตันเพลงฉิ่ง 3 ชั้นให้เป็นเพลงแรก แทนที่จะเป็นสาธการอาจเป็นเพราะว่าครูเห็นว่า เป็นนักเรียนในโรงเรียนสามัญไม่ใช่นักดนตรีอาชีพจึงต่อเพลงนี้ให้ แต่เมื่อมาพิจารณาแล้วจะเห็นว่ามือฆ้องในดับตันเพลงฉิ่ง 3 ชั้นนั้นมีมือฆ้องที่ครบถ้วนเหมาะที่จะเป็นเพลงฝึกหัดได้ดี นอกจากนั้นเพลงในดับนี้ก็มีลักษณะเด่นเรื่องการรับร้องที่หลากหลาย รวมทั้งทางเครื่องสายและทางร้องจึงมีความหลากหลายเช่นกัน เหมาะสำหรับฝึกหัดในด้านเครื่องสายและมโหรี
- คำถาม ทำไม่ถึงใช้เพลง 3 ชั้น ที่ยาวและยากเป็นเพลงฝึกหัด
- คำตอบ การที่ครูดนตรีได้นำเพลงดับ 3 ชั้นมาเป็นเพลงฝึกหัดนั้นคงเป็นเพราะต้องที่คัดเลือกบุคคลที่มีความสนใจและตั้งใจจริงในการเรียนดนตรีไทย
- คำถาม ทราบหรือไม่ว่ามีสำนักดนตรีไทยใดบ้างที่ฝึกหัดการบรรเลงด้วยเพลงดับตันเพลงเป็นอันดับแรก
- คำตอบ เท่าที่ทราบใช้กันอยู่แพร่หลายทั่วไป

ประวัติและบทร้องเพลงดับต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น

เพลงดับต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น

ไม่ทราบว่ามีผู้ใดเป็นผู้ประพันธ์ทำนอง

กาเก็บบ้างปิดสลัดกร	ชายเนตรคมค้อนให้ปักษา
เหตุไฉนโยอาจอหังการ	มาเอื้อนอรรธวัจนาทุกสิ่งอัน
(จากกาเก็บบ้างกลอน เจ้าพระยาพระคลัง (หน))	

เพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น

เพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้นนี้ เป็นเพลงที่โบราณาจารย์ทางดุริยางคศิลป์ไทยได้ แต่งขึ้นจากเพลง 2 ชั้น ของเก่า เช่นเดียวกับเพลงในอัตรา 3 ชั้นทั่วไป ซึ่งเพลงนี้ในอัตรา 2 ชั้น ของเก่าเรียกกันว่า “เพลงสามเล้า” ครั้นเมื่อได้มีผู้แต่งขึ้นเป็น 3 ชั้นแล้ว เรียกกันว่า “เพลง จรเข้หางยาว” เพลงนี้เมื่อบรรเลงรวมอยู่ในเพลงเรื่องเพลงฉิ่งพระฉัน ซึ่งขึ้นต้นด้วยเพลงดับต้นเพลง ฉิ่ง มีเพลงจรเข้หางยาวคลอและถอยหลังเข้าคลอ บรรเลงใกล้ชิดติดกันอยู่ เมื่อแต่งเพลงสามเล้า ขึ้นเป็น 3 ชั้น ท่านจึงตั้งชื่อว่า “จรเข้หางยาว” เพื่อให้เข้าชุดกัน และดูเหมือนจะเพิ่งเรียกกันใน สมัยรัชกาลที่ 5 นี้เอง เมื่อมารวมอยู่ในเพลงมโหรีดับต้นเพลงฉิ่ง ครั้นถึงสมัยที่นิยมขยายเพลง ขับร้องและบรรเลงเป็นเพลง 3 ชั้น ท่านโบราณาจารย์ได้นำเพลงมโหรีดับต้นเพลงฉิ่ง ซึ่งมีเพลง ดับต้นเพลงฉิ่ง จรเข้หางยาว ดวงพระธาตุ และนกขมิ้นมาแต่งเป็นอัตรา 3 ชั้น ทั้ง 4 เพลง เพลง มโหรีดับต้นนี้สมัยโบราณถือว่าเป็นเพลงสำคัญดับหนึ่ง เพราะไม่ว่าจะเป็นนักร้อง นักบรรเลงมโหรี ต้องเริ่มฝึกหัดด้วยเพลงดับนี้เป็นลำดับไปก่อนจะเรียนเพลงอื่น ๆ บทร้องที่นิยมใช้ร้องเป็นบทมา จากกาเก็บบ้างกลอนของ เจ้าพระยาพระคลัง (หน)

ไม่เกรงองค์รินทรปิ่นธเรศ	อึ่งเรื่องเดชเกรียงไกรมโหฬวรรค์
อันมานพจบเจนนกพานัน	ใครหมายมั่นมุ่งมาดให้มามี
เธอก็เป็นพญาครุฑอุดมเดช	นิสัยเพศพงศ์ราชปักชี
เนาสถานวิมานฉิมพลี	เพราะบารมีอบรมสร้างสมมา

เพลงดวงพระธาตุ 3 ชั้น

เพลงนี้เป็นเพลงในอันดับที่ 3 ในลำดับต้นเพลงจึง 3 ชั้น พระประดิษฐไพเราะ (ครูมีแขก) เป็นผู้แต่งขึ้นเป็น 3 ชั้นจาก 2 ชั้นของเดิม ความหมายของเพลงจะรู้สึกตามทำนองเพลง ฟังแล้วเพลิดเพลินนุ่มนวลเกิดความชื่นใจ

พญาครุฑพ็องนุชสุดสวาท	ประคองนาฏรับขวัญนิษฐา
เจ้ากรมคดมสมศรีสุนทรา	ทิ้งวาจาจัดแจ่มเมื่อแย้มพราย
(จากกาเก็ก้ากลอน เจ้าพระยาพระคลัง (หน))	

เพลงนกขมิ้น 3 ชั้น

ในสมัยที่นิยมการร้องและบรรเลงเพลงอัตรา 3 ชั้นกันอย่างแพร่หลาย ราวสมัยรัชกาลที่ 4 ครูเพ็งซึ่งเป็นญาติเรียงพี่เรียงน้องของพระประดิษฐไพเราะ (มี ดุริยางกูร) ได้นำเพลงนกขมิ้นตัวผู้ในเรื่องแม่มาลัยคร่ำครวญ มาแต่งขยายขึ้นเป็นอัตรา 3 ชั้น สอดแทรกเพิ่มการร้องว่าดอกและปี่ว่าดอกตามเสียงร้องในท่อน 3 ชั้น ทำให้ไพเราะเพราะพริ้งขึ้นอีกเป็นอันมาก ได้มีผู้นำไปร้องและบรรเลงเป็นเพลงสุดท้ายในลำดับต้นเพลงจึง ได้รับความนิยมในวงการดนตรีไทย ใช้ร้องบรรเลงสืบต่อกันมาจนปัจจุบันนี้ นอกจากจะใช้ร้องบรรเลงโดยปกติแล้ว เพลงนกขมิ้น 3 ชั้นของครูเพ็งยังได้รับเลือกเป็นเพลงสำหรับบรรเลงเดี่ยวฆ้องวงตีมือกันอีกด้วย

เจ้านกขมิ้นเหลืองอ่อน	ค้ำลงแล้วเจ้าจะนอนที่รังไหน
นอนไหนนอนได้	สุขุมพุ่มไม้ที่เคยนอน
ลมพัดมาอ่อนอ่อน	เจ้าก็ร่อนไปตามลมเอ๋ย
ดอกเอ๋ย	ดอกขจร
นกขมิ้นเหลืองอ่อน	ค้ำแล้วจะนอนไหนเอ๋ย

(ของเก่า)

โน้ตเพลงไทย

ระดับต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น (ทางฆ้องวงใหญ่)

ต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น

ท่อน 1

- ฟชล	ชดชล	ชฟชล	ชลทด	- ฟ - ร	- ด - ท	ทท - ล	ลล - ช
- ลดช	ลชฟม	รดรรม	รรมฟช	- ด - ร	- ด - ล	- รชช	- ล - ด
- ลชม	ชมรด	ดด - ร	รร - ม	- ช - ล	- ช - ม	มม - ร	รร - ด
- ลดช	ลชฟม	รดรรม	รรมฟช	- ด - ร	- ด - ล	- รชช	- ล - ด
- ล - ช	ชช - ล	ลล - ด	ดด - ร	- ฟ - ร	- ด - ล	ลล - ช	ชช - ฟ
- ล - ด	- ล - ช	ชช - ฟ	ฟฟ - ร	- ร - ช	ดด - ล	รร - ฟ	ฟฟ - ช

ท่อน 2

- ฟชล	- ด - ร	- ม - ร	- ด - ล	- ล - ช	ชช - ล	ลล - ด	ดด - ร
- ดรรม	รรมฟช	ฟลชฟ	ชฟมร	ดลชม	ลชมร	ชมรด	มรดล
- ล - ช	ชช - ล	ลล - ด	ดด - ร	- ฟ - ร	- ด - ล	ลล - ช	ชช - ฟ
- ล - ด	- ล - ช	ชช - ฟ	ฟฟ - ร	- ร - ด	ดด - ร	รร - ฟ	ฟฟ - ช

จรเข้หางยาว 3 ชั้น

ท่อน 1

- - - ล	- ดดด	- - - ร	- ดดด	- ฟชล	- ด - ร	- ด - ร	รร - ด
- มมม	- ช - ร	รร - ด	ดด - ล	- ล - ช	ชช - ล	ลล - ด	ดด - ร
- ดรรม	รรมฟช	ฟลชฟ	ชฟมร	ดลชม	ลชมร	ชมรด	มรดล
ชลชม	ชมรด	ดด - ร	รร - ม	- ช - ล	- ช - ม	มม - ร	รร - ด

ท่อน 2

เทียว 1	--- ล	- ดด	--- ร	- ดด	- พชล	- ด - ร	- ด - ร	รร - ด
	- รร	- ด - ล	ลล - ช	ชช - พ	- ร - ด	ด - พ	พพ - ช	ชช - ล
	- พชล	- ด - ร	- พ - ร	- ด - ล	- ด - ร	- ด - ล	ลล - ช	ชช - พ
	- ร - ด	ด - พ	พพ - ช	ชช - ล	- พ - พ	ชล - ด	- ร - ด	- ล - ช

ท่อน 2

เทียว 2	- ช - ร	มด - ช	- ดรม	รมพช	- พชล	ชลท	ทรดท	รทลช
	- รร	- ด - ล	ลล - ช	ชช - พ	- ร - ด	ด - พ	พพ - ช	ชช - ล
	- พชล	- ด - ร	- พ - ร	- ด - ล	- ด - ร	- ด - ล	ลล - ช	ชช - พ
	- ร - ด	ด - พ	พพ - ช	ชช - ล	- พ - พ	ชล - ด	- ร - ด	- ล - ช

ท่อน 3

	- ร - ด	ด - ร	รร - พ	พพ - ช	- ล - ด	- ล - ช	ชช - พ	พพ - ร
	พชพร	พรดล	- ช - ล	- ด - ร	- ด - ล	ร - ร	- ช - พ	พพ - ช
	- พชล	ชลท	ทรดท	ดทลช	ดรดล	รดลช	ดลชพ	ลชพร
	- รดล	ดลชพ	พพ - ช	ชช - ล	- ด - ร	- ด - ล	ลล - ช	ชช - พ

ดวงพระธาตุ 3 ชั้น

ท่อน 1

	--- ด	- รร	--- ม	- รร	- ช - ท	ลช - ร	- ชลท	ดรร
	- มม	- ช - ร	รร - ด	ด - ล	- ดด	- ร - ช	- ม - พ	ชล - ด
	- ลดช	ลชพม	รดรม	รมพช	- ด - ร	- ด - ล	- รชช	- ล - ด
	- รร	- ด - ล	ลล - ช	ชช - พ	- ร - ด	ด - พ	พพ - ช	ชช - ล

ท่อน 2

	--- ร	- พพ	--- ช	- พพ	- ทด	- พ - ช	- พ - ช	ชช - พ
	- ด - พ	- - ชล	- ด - ล	- ช - พ	ชชลช	พมรด	- ล - ท	ด - พ
	- ร - ด	ด - พ	พพ - ช	ชช - ล	- พ - พ	ชล - ด	- ร - ด	- ล - ช
	- ด - ล	- ช - พ	พพ - ช	ชช - ล	- ด - ร	- ด - ล	ลล - ช	ชช - พ

นกขมิ้น 3 ชั้น

ท่อน 1

- ลขม	ขมรด	ดด - ร	รร - ม	- ช - ล	- ช - ม	มม - ร	รร - ด
- ล - ร	ชช - ด	ดด - ร	รร - ม	- ดรม	รมฟช	ฟลชฟ	ชฟมร
ขรมร	ชฟมร	ดรมร	ชฟมร	มดรม	รมฟช	ฟลชฟ	ชฟมร
ชลขม	ขมรด	ดด - ร	รร - ม	- ช - ล	- ช - ม	มม - ร	รร - ด
- ท - ร	- ท - ล	ลล - ช	ชช - ม	- ม - ร	รร - ม	มม - ช	ชช - ล
- ร - ท	- ล - ช	ชช - ล	ลล - ท	- ร - ม	- ร - ท	ทท - ล	ลล - ช

ท่อน 2

-- ชด	ทลทด	ทลรด	ทลทด	- ด - ร	มรดท	ลชลท	ลทดร
ชลขม	ขมรด	ดด - ร	รร - ม	- ช - ล	- ช - ม	มม - ร	รร - ด
- ท - ร	- ท - ล	ลล - ช	ชช - ม	- ม - ร	รร - ม	มม - ช	ชช - ล
- ร - ท	- ล - ช	ชช - ล	ลล - ท	- ร - ม	- ร - ท	ทท - ล	ลล - ช

ท่อน 3

- ท - ร	- ท - ล	ลล - ช	ชช - ม	- ม - ร	รร - ม	มม - ช	ชช - ล
- ชลท	ลทดร	ดมรด	รดทล	รมรท	รดทล	รทลช	ทลขม
ชลขม	ขมรท	- ล - ท	มร - ม	ร ^๓ - ท	มร - ม	- ล - ช	ชช - ล
- ร - ท	- ล - ช	ชช - ล	ลล - ท	- ร - ม	- ร - ท	ทท - ล	ลล - ช

ด้านบนเพลงฉิ่ง 3 ชั้น (ทางซ้ายร้อง)

ต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น

ท่อน 1

	-		+		-		+
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
	กา		กี		ป๋อง		ปัด
-----	ฟ	ร	ชฟ-ช	-----	ช	ฟ-ช	ลชฟชล
ด---	ด	ร	มรดรม	ช	ลช-ม	ชม	รมร-ม
	กา		กี		ป๋อง		ปัด
--รด	ฟ	ร	ชฟ-ช	-----	ช	ฟ-ช	ลชฟชล
ด--รด	ล	ลชฟชล	-ด-ร	ฟร	ดรด-ล	-ดล	ชลช-ล
						ลัด	กร
ชฟ-ล	-ด-ช	ลชดช	ลชฟ-ช	ฟร	-----	ชฟ	ชลช-ช

ท่อน 2

	-		+		-		+
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
	ร	มรช	มรด-ร	ดล-ดล	ลชมชล	ชாய	เนตร
						ร	ร
						คม	ค้อน
ด--ร	ม	มรดรม	-ช-ร	มร	-----	ด	ด
ร-ด	ดล-ล	ลชฟชล	-ด-ร	ฟร	ดรด-ล	-ดล	ชลช-ล
						ให้ ปัก	ษา
ชฟ-ล	-ด-ช	ลชดช	ลชฟ-ช	ฟร	-----	ฟร-ฟ	ร-ล
--ดช							

ต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น (เทียบกลับ)

ท่อน 1

	-		+		-		+
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
	เหตุ		ไฉน		ไย		อาจ
-----	--พร	ฟ--ร	ชฟ-ชล	ดช--	---ช	---ช	ชฟชลล
ด---	---ด	---ร	มรดรม	---ช	ลช-ม	--ชม	รมร-ม
	เหตุ		ไฉน		ไย		อาจ
รด--	--พร	ฟ--ร	ชฟ-ชล	ดช--	---ช	---ช	ชฟชลล
ด--รด	---ล	ลชฟชล	-ด-ร	--พร	ดรด-ล	--ดล	ชลช-ล
						อหัง	กา
ชฟ-ล	-ด-ช	ลชดช	ลชฟ-ช	--พร	-----	--ชล	-ด-ช

ท่อน 2

	-		+		-		+
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
					มาเอื้อน		อรรถ
-----	---ร	มรชช	มรด-ร	ดล-ดล	ลชมชล	-ร-ร	ด--ด
						วิจ-	-นา
ร-มร	---ม	มรดรม	-ช-ร	--มร	-----	---ร	--ดด
ร-ดล	---ล	ลชฟชล	-ด-ร	--พร	ดรด-ล	--ดล	ชลช-ล
						ทุกสิ่ง	อัน
ชฟ-ล	-ด-ช	ลชดช	ลชฟ-ช	--พร	-----	-ล-ฟ	ช--ช

จระเข้หางยาว 3 ชั้น

ท่อน 1

	-		+		-		+
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
	ไม่เกรง		องค์				นรินทร์
-----	- รดร	- ร-ม	รด - ด	---- ร	-- ดล	-----	-- รร
อมร --	--- ม	มรดรม	- ช - ร	มร - ดล	- ด - ร	มรชช	มรด-ร
						ปิ่น	ธเรศ
ดล - ช	--- ด	--- ร	มรดรม	-----	-- -ช	-- รด	-- ร ร
ด-อมร							

ท่อน 2

	-		+		-		+
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
	อันเรือง		เดช			เกรียง	ไกร
-----	- ล - ล	-- ดล	ชพชชช	ชพ-ชพ	มรดรพ	-- ดล	-- -ล
--- ด	--- ร	มรชช	มรด-ร	-- ดล	--- ล	-- ดล	ชลช-ล
						มไห-	สวรรณค์
ชพ-ชพ	มรดรพ	--- ช	ลชพชล	-----	--- ด	-- ลล	ด - ลล
-- ดช							

พ่อน 3

	-		+		-		+
	อันมา-		นพ			จบ	เจน
----	-ฟ - ฟ	--- ร	-ชฟล	ชลชฟล	-ด - ช	ลช - ฟ	รฟ - ล
ชฟ-ฟร	ดรด-ล	ลชฟชล	-ด - ร	--ฟร	ดรด -	--ชช	--ชช
	โครหมาย	มัน				มุง	มาด
--ลช	-ล - ล	ด -- ล	ชฟ - ช	ลชฟชล	-ด - ช	--- ฟ	รฟร-ฟ
ชฟรฟร	ดรด-ฟ	--- ช	ลชฟชล	----	--- ด	ให้มา	มี
-ลชฟ						-ชฟช	--- ช

จระเข้หางยาว 3 ชั้น(เทียบกลับ)

พ่อน 1

	-		+		-		+
----	----	----	----	----	----	----	----
	เถอ		ก็ เป็น		พญา		ครุฑ
----	--- ร	--รม	ดล - ด	-รดล	--ดด	--- ล	--รดร
มร --	--- ม	มรดรม	-ช - ร	มรดรม	-ช - ร	มรชร	มรด-ร
						อุดม	เดช
ดล - ช	--- ด	--- ร	มรดรม	----	---ช	--รร	-ด --
รม-รด							

ท่อน 2

	-		+		-		+
	-----		-----		-----		-----
	นิตย์		เพศ		พงษ์		ราช-
	-- ดล	ด -- ล	ชพชลชร	ฟ - ชฟ	มรดรฟ	-- - ล	-- ดช
ฟชล-ด	--- ร	มรชช	มรด-ร	-- ดล	--- ล	-- ดล	ชลช-ล
						(ช)บัก	ชี
ชฟ-ชฟ	มรดรฟ	--- ช	ลชฟชล	----	--- ด	-- ลช	ล -- ล
-- ดช							

ท่อน 3

	-		+		-		+
		เนาวิ	สถาน			พิ	มาน
	----	--- ฟ	ชฟชล	ดชชฟชล	-ด - ช	ลช - ช	ฟ -- ล
		--- ร				ฉิม	พลี
ชฟ-ฟร	ดรด-ล	ลชฟชล	- ด - ร	-- ฟร	ดรด -	--- ล	ด -- ช
	เพราะบา	- รมี	เออ			อบ-	รม
-- ลช	- ด - ล	-- ลล	--- ช	ลชฟชล	-ด - ช	ลช - ร	ฟ - ฟช
						กว้างลม	มา
ฟร-ฟร	ดรด-ฟ	--- ช	ลชฟชล	----	--- ด	- ชฟล	ด -- ช
- ลชฟ							

ดวงพระธาตุ 3 ชั้น

ท่อน 1

	-		+		-		+
----	--- ร	--- ม	รมร - ร	--- ด	--- ร	- ด - ม	รมร - ร
	พญา		ครุฑ			พิง	นุช
----	-- รร	--- ม	รด - ดร	- ด - ร	-- ดล	--- ด	-- ดร
ด -- พ	ชพ - ร	--- พ	--- ช	---	--- ล	- ด - ช	- ล - ด
---	ลชพ-ล	-- ดล	ชลช-ล	-- ชพ	---	---	---
- ล --						สุด	สวาท
						---	---
						---	---

ท่อน 2

	-		+		-		+
- ล --	--- พ	--- ช	พชพ-พ	--- ร	--- พ	- ร - ช	พชพ-พ
	ประคอง		นาฏ			รับ	ขวัญ
----	-- ชช	พ - ชล	ดลชลพ	รชพ -	----	--- พ	ช -- พ
ชพ --	--- พ	--- ช	ลชพชล	--- ร	- พ - ด	--- ล	- ด - ช
-- ดล	ชลช-ล	ชพ - ช	ลชพชล	----	--- ด	ขนิษ-	ฐา
						-- ชล	---
ด-ชลชพ							

ดวงพระธาตุ 3 ชั้น(เทียบกลับ)

ท่อน 1

	-		+		-		+
-----	---- ร	---- ม	รมร-ร	---- ด	---- ร	-ด-ม	รมร-ร
	เจ้างาม		คม			สม	ศรี
-----	- รด	- ร-ม	รด-ด	- ด-ร	-- ดล	--- ด	พ--ด
พรด-พ	ชพ-ร	--- พ	--- ช	-----	--- ล	-ด-ช	-ล-ด
						สุน	ทรา
--- พ	ลชพชล	-- ดล	ชลช-ล	-- ชพ	-----	--- ล	ด-ลล

ท่อน 2

	-		+		-		+
-----	--- พ	--- ช	พชพ-พ	---- ร	--- พ	-ร-ช	พชพ-พ
	ทั้งวา-		จา			จัด	แจ่ม
-----	- ลพช	พ-ชล	ดลชชช	ลชพ-	-----	--- ร	พ--ร
พ---	--- พ	--- ช	ลชพชล	--- ร	-พ-ด	--- ล	-ด-ช
						เมื่อแย้ม	พราย
-- ดล	ชลช-ล	ชพ-ช	ลชพชล	-----	--- ด	-ชพช	ล--ช
- ลชพ							

ท่อน 3

	-		+		-		+
-----	---- ล	ทลรล	ทลช-ล	ชม-ชม	มรทรม	---- ล	---- ล
			มา		อ่อน		อ่อน
ท-ลทล	--- ท	ทลชลท	- ร - ล	ทล --	--- ล	ช - ลท	ลช - ช
		เจ้า	ก็อ่อน		ไป	ตาม	
ม - ชล	ชม --	-- รด	-- รร	ด-พชพ	มรรม-ร	ท -- ล	-----
						ลม	เอย
-- รท	ลทลรช	--- ล	ทลชลท	-----	--- ร	--- ล	--- ล
						ดอก	เอย
ล-ทลช	--- ล	ทลรล	ทลช-ล	ชม-ชม	มรทรม	--- ช	ล -- ล
					ดอก		ชจร
--- ร	--- ด	-- รด	ทลชลทลล	-----	--- ช	-----	-- ลล
	นก		ขมื่น		เหล็อง		อ่อน
-----	--- ท	ล -- ล	ชมชลลล	ชม --	--- ล	- ร --	- ร - ช
	ค้ำแล้ว		จะนอน		ไหน		เอย
-----	ชม - ล	ท ---	-- ลล	-----	--- ล	- ร - ล	ชม - ช

ดับตันเพลงฉิ่ง 3 ชั้น
(ไม้ตเปรียบเทียบทางร้องทางฆ้อง)

ตันเพลงฉิ่ง 3 ชั้น

ท่อน 1

	-		+		-		+
- ฟชล	ชดชล	ชฟชล	ชลทค	- ฟ - ร	- ด - ท	ทท - ล	ลล - ช
	กา		กี		บ้อง		บัด
-----	--- ฟ	--- ร	ชฟ - ช	-----	--- ช	ฟ -- ช	ลชฟชลล
- ลดช	ลชฟม	รครม	รмฟช	- ด - ร	- ด - ล	- รชช	- ล - ด
ด ---	--- ด	--- ร	มรครม	--- ช	ลช - ม	-- ชม	รмร-ม
- ลชม	ชมรด	คค - ร	รร - ม	- ช - ล	- ช - ม	มม - ร	รร - ด
	กา		กี		บ้อง		บัด
-- รค	--- ฟ	--- ร	ชฟ - ช	-----	--- ช	ฟ -- ช	ลชฟชลล
- ลดช	ลชฟม	รครม	รмฟช	- ด - ร	- ด - ล	- รชช	- ล - ด
ด - - รค	--- ล	ลชฟชล	- ด - ร	-- ฟร	คคค-ล	-- คค	ชลช-ล
- ล - ช	ชช - ล	ลล - ด	คค - ร	- ฟ - ร	- ด - ล	ลล - ช	ชช - ฟ
						ลัด	กร
ชฟ - ล	- ด - ช	ลชคช	ลชฟ-ช	-- ฟร	-----	-- ชฟ	ชลช-ช
- ล - ค	- ล - ช	ชช - ฟ	ฟฟ - ร	- ร - ช	คค - ล	รร - ฟ	ฟฟ - ช

ท่อน 2

	-		+		-		+
						ช่าย	เนตร
-----	--- ร	มรชช	มรด-ร	คค-คค	ลชมชล	--- ร	--- ร
- ฟชล	- ด - ร	- ม - ร	- ด - ล	- ล - ช	ชช - ล	ลล - ค	คค - ร
						คม	ค้อน
ค - - ร	--- ม	มรครม	- ช - ร	--- มร	-----	--- ค	--- ค
- ครม	รмฟช	ฟลชฟ	ชฟมร	คคชม	ลชมร	ชมรด	มรดค

ดรดดล	--- ล	ลขฟขล	- ด - ร	-- ฟร	ดรด-ล	-- ดล	ขลข-ล
- ล - ข	ขข - ล	ลล - ด	ดล - ร	- ฟ - ร	- ด - ล	ลล - ข	ขข - ฟ
						ให้ ปัก	ษา
ขฟ - ล	- ด - ข	ลขดข	ลขฟ-ข	-- ฟร	----	ฟร - ฟ	ร - - ล
- ล - ด	- ล - ข	ขข - ฟ	ฟฟ - ร	- ร - ด	ดล - ร	รร - ฟ	ฟฟ - ข
-- ดข							

ต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น (เทียบกลับ)

ท่อน 1

- ฟขล	ขดขล	ขฟขล	ขลทล	- ฟ - ร	- ด - ท	ทท - ล	ลล - ข
	เหตุ		ไฉน		ไย		อาจ
----	-- ฟร	ฟ-- ร	ขฟ-ขล	ดข--	--- ข	--- ข	ขฟขลล
- ลดข	ลขฟม	รดรรม	รรมฟข	- ด - ร	- ด - ล	- รขข	- ล - ด
ด---	--- ด	--- ร	มรดรรม	--- ข	ลข - ม	-- ขม	รรม-ม
- ลขม	ขมรด	ดล - ร	รร - ม	- ข - ล	- ข - ม	มม - ร	รร - ด
	เหตุ		ไฉน		ไย		อาจ
รด--	-- ฟร	ฟ-- ร	ขฟ-ขล	ดข--	--- ข	--- ข	ขฟขลล
- ลดข	ลขฟม	รดรรม	รรมฟข	- ด - ร	- ด - ล	- รขข	- ล - ด
ด--รด	--- ล	ลขฟขล	- ด - ร	-- ฟร	ดรด-ล	-- ดล	ขลข-ล
- ล - ข	ขข - ล	ลล - ด	ดล - ร	- ฟ - ร	- ด - ล	ลล - ข	ขข - ฟ
						อหัง	กา
ขฟ - ล	- ด - ข	ลขดข	ลขฟ-ข	-- ฟร	----	-- ขล	- ด - ข
- ล - ด	- ล - ข	ขข - ฟ	ฟฟ - ร	- ร - ข	ดล - ล	รร - ฟ	ฟฟ - ข

ท่อน 2

	-		+		-		+	
---	ล	- ดดด	- ล - ร	- ดดด	- พชล	- ด - ร	- ด - ร	รร - ด
		อันเรือ		เดช			เกรียง	ไกร
----		- ล - ล	-- ดล	ชพชชช	พ - ชพ	มรดรพ	-- ดล	---
- รร		- ด - ล	ลล - ช	ชช - พ	- ร - ด	ดด - พ	พพ - ช	ชช - ล
---	ด	---	ร	มรชช	มรด-ร	-- ดล	---	ล
- พชล		- ด - ร	- พ - ร	- ด - ล	- ด - ร	- ด - ล	ลล - ช	ชช - พ
							มิให้	สวรรณค์
ชพ-ชพ		มรดรพ	---	ช	ลชพชล	----	---	ด
- ร - ด		ดด - พ	พพ - ช	ชช - ล	- พ - พ	ชล - ด	- ร - ด	- ล - ช
--	ดช							

ท่อน 3

	-		+		-		+	
		อันมา-		นพ		จบ	เจน	
----		- พ - พ	---	ร	- ชพล	ชลชพรด	- ด - ช	ลช - พ
- ร - ด		ดด - ร	รร - พ	พพ - ช	- ล - ด	- ล - ช	ชช - พ	พพ - ร
							สภา	พนิน
พร-พร		ดรด-ล	ลชพชล	- ด - ร	-- พร	ดรด -	-- ชช	-- ชช
พชพร		พรดล	- ช - ล	- ด - ร	- ด - ล	รด - ร	- ช - พ	พพ - ช
		ใครหมาย	มุ่น				มุง	มาด
--	ลช	- ล - ล	ด - - ล	ชพ - ช	ลชพชล	- ด - ช	-- พร	พร-พช
- พชล		ชลทด	ทรดท	ดทลช	ดรดล	รดลช	ดลชพ	ลชพร
							ให้มา	มี
พร-พร		ดรด-พ	---	ช	ลชพชล	----	---	ด
- รดล		ดลชพ	พพ - ช	ชช - ล	- ด - ร	- ด - ล	ลล - ช	ชช - พ
-	ลชพ							

จระเข้หางยาว 3 ชั้น(เที่ยวกลับ)

ท่อน 1

	-	+	-	+			
--- ล	- ดดด	- ล - ร	- ดดด	- พชล	- ด - ร	- ด - ร	รร - ด
	เรือ		ก็ เป็น		พญา		ครุฑ
----	--- ร	-- รร	ดล - ด	- รดล	-- ดด	--- ล	- รดร
- มมม	- ช - ร	รร - ด	ดด - ล	- ล - ช	ชช - ล	ลล - ด	ดด - ร
มร --	--- ม	มรดรรม	- ช - ร	มรดรรม	- ช - ร	มรชช	มรด-ร
- ดรรม	รรมพช	พลชพ	ชพมร	ดลชม	ลชมร	ชมรด	มรดล
						ชุดม	เดช
ดล - ช	--- ด	--- ร	มรดรรม	----	-- -ช	-- รร	- ด --
- ลชม	ชมรด	ดด - ร	รร - ม	- ช - ล	- ช - ม	มม - ร	รร - ด
รรม-รด							

ท่อน 2

	-	+	-	+			
--- ล	- ดดด	- ล - ร	- ดดด	- พชล	- ด - ร	- ด - ร	รร - ด
	นิตย์		เพศ		พงษ์		ราช-
----	-- ดล	ด -- ล	ชพชชช	ชพ-ชพ	มรดรพ	--- ล	-- ดช
- รร	- ด - ล	ลล - ช	ชช - พ	- ร - ด	ดด - พ	พพ - ช	ชช - ล
พชล-ด	--- ร	มรชช	มรด-ร	-- ดล	--- ล	-- ดล	ชลช-ล
- พชล	- ด - ร	- พ - ร	- ด - ล	- ด - ร	- ด - ล	ลล - ช	ชช - พ
						(ช)ปัก	ชี
ชพ-ชพ	มรดรพ	--- ช	ลชพชล	----	--- ด	-- ลช	ล -- ล
- ร - ด	ดด - พ	พพ - ช	ชช - ล	- พ - พ	ชล - ด	- ร - ด	- ล - ช
-- ดช							

ท่อน 3

	-		+		-		+
		เนาว์		สถาน		พิ	มาน
----	---ฟ	---ร	ชฟชด	ดชชฟชด	-ด-ช	ลช-ช	ฟ--ล
-ร-ด	ดด-ร	รร-ฟ	ฟฟ-ช	-ล-ด	-ล-ช	ชช-ฟ	ฟฟ-ร
						ฉิม	พลี
ชฟ-ฟร	ดรด-ล	ลชฟชด	-ด-ร	--ฟร	ดรด-	---ล	ด--ช
ฟชฟร	ฟรดล	-ช-ล	-ด-ร	-ด ^๕ -ล	รด-ร	-ช-ฟ	ฟฟ-ช
	เพราะบา	-รมี	เออ			อบ-	รม
--ลช	-ด-ล	--ลล	---ช	ลชฟชด	-ด-ช	ลช-ร	ฟ-ฟช
-ฟชด	ชลทด	ทรดท	รทลช	ดรดล	รดลช	ดลชฟ	ลชฟร
						สร้างสม	มา
ฟร-ฟร	ดรด-ฟ	---ช	ลชฟชด	----	---ด	-ชฟล	ด--ช
-รคด	คดชฟ	ฟฟ-ช	ชช-ล	-ด-ร	-ด-ล	ลล-ช	ชช-ฟ
-ลชฟ							

ดวงพระธาตุ 3 ชั้น

ท่อน 1

	-		+		-		+
----	---ร	---ม	รมร-ร	---ด	---ร	-ด-ม	รมร-ร
---ด	-รรร	---ม	-รรร	-ช-ท	ลช ^๕ -ร	-ชลท	ดรรร
	พญา		ครุฑ			พัง	นุช
----	--รร	--ม	รด-ด	-ด-ร	--ดล	---ด	--ด
-มมม	-ช-ร	รร-ด	ดด-ล	-ดด	-ร-ช	-ม-ฟ	ชล-ด
ด--ฟ	ชฟ-ร	---ฟ	---ช	----	---ล	-ด-ช	-ล-ด
-ลคช	ลชฟม	รดรม	รมฟช	-ด-ร	-ด-ล	-รชช	-ล-ด

						สุด	สวาท
---ฟ	ลขฟ-ล	--ดล	ชลช-ล	--ชฟ	----	---ช	--ลช
-รรร	-ด-ล	ลล-ช	ชช-ฟ	-ร-ด	ดด-ฟ	ฟฟ-ช	ชช-ล
ล---							

ท่อน 2

----	---ฟ	---ช	ฟชฟ-ฟ	---ร	---ฟ	-ร-ช	ฟชฟ-ฟ
---ร	-ฟฟฟ	---ช	-ฟฟฟ	-ทดร	-ฟ-ช	-ฟ-ช	ชช-ฟ
	ประคอง		นาฏ			รับ	ขวัญ
----	--ชช	ฟ-ชล	ดลชลฟ	รชฟ-	----	---ฟ	ช--ฟ
-ด-ฟ	--ชล	-ด-ล	-ช-ฟ	ชชลช	ฟมรด	-ล-ท	ดร-ฟ
ชฟ--	---ฟ	---ช	ลขฟชล	---ร	-ฟ-ด	---ล	-ด-ช
-ร-ด	ดด-ฟ	ฟฟ-ช	ชช-ล	-ฟ-ฟ	ชล-ด	-ร-ด	-ล-ช
						ขนิษ-	ฐา
--ดล	ชลช-ล	ชฟ-ช	ลขฟชล	----	---ด	--ชล	---ล
-ด-ล	-ช-ฟ	ฟฟ-ช	ชช-ล	-ด-ร	-ด-ล	ลล-ช	ชช-ฟ
ด-ชลฟ							

ดวงพระธาตุ 3 ชั้น(เทียบกลับ)

ท่อน 1

	-		+		-		+	
	----	--- ร	--- ม	รวมร - ร	--- ด	--- ร	- ด - ม	รวมร - ร
	--- ด	- รร	--- ม	- รร	- ช - ท	ลช ^๙ - ร	- ชลท	ดรร
		เจ้างาม		คม			สม	ศรี
	----	- รด	- ร - ม	รด - ด	- ด - ร	-- ดล	--- ด	พ - - ด
	- มม	- ช - ร	ร - ด	ด - ล	- ด - ด	- ร - ช	- ม - พ	ช - ล - ด
พรด-พ	ชพ - ร	--- พ	--- ช	---	---	--- ล	- ด - ช	- ล - ด
- ลดช	ลชพม	รด - ม	รวมพช	- ด - ร	- ด - ล	- ร - ช	- ร - ช	- ล - ด
							สุน	ทรา
--- พ	ลชพช	-- ดล	ชช - ล	-- ชพ	---	---	--- ล	ด - ล - ล
- รร	- ด - ล	ล - ช	ชช - พ	- ร - ด	ด - พ	พพ - ช	ชช - ล	

ท่อน 2

----	--- พ	--- ช	พพพ-พ	--- ร	--- พ	- ร - ช	พพพ-พ
--- ร	- พพ	--- ช	- พพ	- ทด	- พ - ช	- พ - ช	ชช - พ
	ทั้งวา-		จ			จัด	แจ่ม
----	- ลพช	พ - ชล	ดลชชช	ลชพ -	----	--- ร	พ - - ร
- ด - พ	-- ชล	- ด - ล	- ช - พ	ชชช	พมรด	- ล - ท	ด - พ
พ - - -	--- พ	--- ช	ลชพช	--- ร	- พ - ด	--- ล	- ด - ช
- ร - ด	ด - พ	พพ - ช	ชช - ล	- พ - พ	ช - ด	- ร - ด	- ล - ช
						เมื่อแย้ม	พราย
-- ดล	ชชช-ล	ชพ - ช	ลชพช	---	---	- ชพช	ล - - ช
- ด - ล	- ช - พ	พพ - ช	ชช - ล	- ด - ร	- ด - ล	ล - ช	ชช - พ
- ลชพ							

นกขมิ้น 3 ชั้น

	เจ้า		นก				ขมิ้น
-----	---ช	ด--ด	มวชมช	ม--ช	ลช-ม	---ช	-ร-ร
-ลชม	ชมรด	ดด-ร	รร-ม	-ช-ล	-ช-ม	มม-ร	รร-ด
				เหลือง	อ่อน		เอย
ดล-รด	---ด	--ชร	มรดรม	---ช	ดชชชช	ม-ชม	รดรมรร
-ล-ร	ชช-ด	ดด-ร	รร-ม	-ดรม	รมฟช	ฟลชฟ	ชฟมร
-----	-----	-ชรม	รมร-ร	---ด	---ร	-ด-ม	รมร-ร
ชรมร	ชฟมร	ดรมร	ชฟมร	มดรม	รมฟช	ฟลชฟ	ชฟมร
	ค้ำ		ลงแล้ว		เจ้า		จะนอน
-----	---ด	ทด--	-ร-ม	ร-รมร	---ร	ช--ช	ทลรทท
ชลชม	ชมรด	ดด-ร	รร-ม	-ช-ล	-ช-ม	มม-ร	รร-ด
-----	---ล	ทลลล	ทลช-ล	ชม-ชม	มรทรม	---ช	---ล
-ท-ร	-ท-ล	ลล-ช	ชช-ม	-ม-ร	รร-ม	มม-ช	ชช-ล
						ที่รัง	ไหน
--รท	ลทลรช	---ล	ทลชลท	-----	---ร	-ลชล	---ล
-ร-ท	-ล-ช	ชช-ล	ลล-ท	-ร-ม	-ร-ท	ทท-ล	ลล-ช
รลทลช							

ท่อน 2

	-		+		-		+
						นอน	ไหน
-----	---ด	รด-ท	---ด	-----	-----	---ร	---ร
--ชด	ทลทด	ทลรด	ทลทด	-ด-ร	มรดท	ลชลท	ลทดร
					นอน		ได้
ม-ชว	---ด	รด-ท	---ด	-----	---ร	---ช	ทลทว
ชลชม	ชมรด	ดด-ร	รร-ม	-ช-ล	-ช-ม	มม-ร	รร-ด
	สุม		ทุม			พุ่ม	ไม้
ช-ลท	---ล	ร--ล	ทลช-ช	ลชมชม	มรทรม	--ช	ฟช-ล
-ท-ร	-ท-ล	ลล-ช	ชช-ม	-ม-ร	รร-ม	มม-ช	ชช-ล
						ที่เคย	นอน
ทล-รท	ลทลรช	---ล	ทลชลท	-----	---ร	-ลชล	---ล
-ร-ท	-ล-ช	ชช-ล	ลล-ท	-ร-ม	-ร-ท	ทท-ล	ลล-ช
ล-ทลช							

ท่อน 3

	-		+		-		+
						ลม	พัด
-----	---ล	ทลรด	ทลช-ล	ชม-ชม	มรทรม	---ล	---ล
-ท-ร	-ท-ล	ลล-ช	ชช-ม	-ม-ร	รร-ม	มม-ช	ชช-ล
			มา		อ่อน		อ่อน
ท-ลทล	---ท	ทลชลท	-ร-ล	ทล--	---ล	ช-ลท	ลช-ช
-ชลท	ลทดร	ดมรด	รดทล	รมรท	รดทล	รทลช	ทลชม
		เข้า	ก็อ่อน		ไป	ตาม	
ม-ชล	ชม--	--รด	--รร	ด-ฟชฟ	มรร-ร	ท--ล	----
ชลชม	ชมรท	-ล-ท	มร-ม	ร ^๓ -ท	มร-ม	-ล-ช	ชช-ล

						ลม	เอย
-- รท	ลทลรช	--- ล	ทลชดท	----	--- ร	--- ล	--- ล
- ร - ท	- ล - ช	ชช - ล	ลล - ท	- ร - ม	- ร - ท	ทท - ล	ลล - ช
						ดอก	เอย ⁺
ล-ทลช	--- ล	ทลรล	ทลช-ล	ชม-ชม	มรทรม	--- ช	ล -- ล
- ท - ร	- ท - ล	ลล - ช	ชช - ม	- ม - ร	รร - ม	มม - ช	ชช - ล
					ดอก		ขจร
--- ร	--- ด	-- รด	ทลชลลล	----	--- ช	----	-- ลล
- ชลท	ลทดว	ดมรด	รดทล	รรมรท	รดทล	รทลช	ทลชม
	นก		ช ^๓ ม		เหลืออง		อ ^๓ ย
----	--- ท	ล -- ล	ชมชลลล	ชม --	--- ล	- ร --	- ร - ช
ชลชม	ชมรท	- ล - ท	มร - ม	ร ^๓ - ท	มร - ม	- ล - ช	ชช - ล
	ค้ำแล้ว		จ ^๓ นอน		ไ ^๓ น		เอย
----	ชม - ล	ท ---	-- ลล	----	--- ล	- ร - ล	ชม - ช
- ร - ท	- ล - ช	ชช - ล	ลล - ท	- ร - ม	- ร - ท	ทท - ล	ลล - ช

ดัดต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น

ต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น

ท่อน 1

The musical score is presented in seven staves. The first staff starts with a treble clef, a 2/4 time signature, and a 'y' symbol. The melody consists of eighth and sixteenth notes, with a repeat sign after the first four measures. The subsequent staves continue the melodic line. The final staff features a first ending (1.) and a second ending (2.) marked with a double bar line and repeat dots.

ต้นเพลงจิ้ง 3 ชั้น (ต่อ)

ท่อน 2

The musical score consists of five staves of music in 2/4 time, written in treble clef. The first staff begins with a treble clef, a 2/4 time signature, and a quarter rest. The melody starts on a G4 note and proceeds with eighth and quarter notes. A repeat sign with first and second endings is placed at the end of the first staff. The second staff continues the melody with eighth and quarter notes. The third staff continues with eighth and quarter notes. The fourth staff continues with eighth and quarter notes. The fifth staff contains two endings: the first ending (1.) ends with a repeat sign, and the second ending (2.) ends with a quarter rest and a double bar line.

จรเข้หางยาว 3 ชั้น

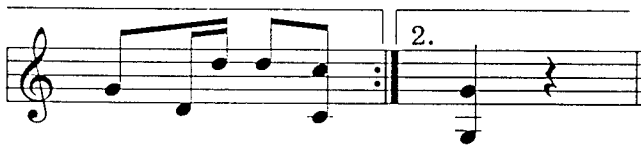
ท่อน 1

Musical score for 'ท่อน 1' (Part 1) of 'จรเข้หางยาว 3 ชั้น' (Three-layered Long-tailed Crocodile). The score is written in 2/4 time and consists of five staves. The first staff begins with a treble clef and a 2/4 time signature. The music features a melodic line with eighth and sixteenth notes, often beamed together. The second staff continues the melody. The third staff shows a more complex rhythmic pattern with sixteenth notes. The fourth staff continues the melodic line. The fifth staff concludes with a first ending (marked '1.') and a second ending (marked '2.').

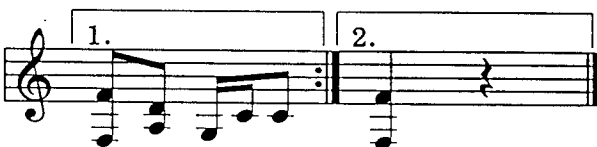
ท่อน 2

Musical score for 'ท่อน 2' (Part 2) of 'จรเข้หางยาว 3 ชั้น' (Three-layered Long-tailed Crocodile). The score is written in 2/4 time and consists of three staves. The first staff begins with a treble clef and a 2/4 time signature. The music features a melodic line with eighth and sixteenth notes, often beamed together. The second staff continues the melody. The third staff shows a more complex rhythmic pattern with sixteenth notes.

จรเข้หางยาว 3 ชั้น (ต่อ)

ท่อน 3

ดวงพระธาตุ 3 ชั้น

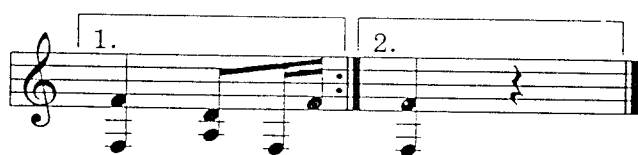
ท่อน 1

1.

2.

ท่อน 2

ดวงพระธาตุ 3 ชั้น (ต่อ)

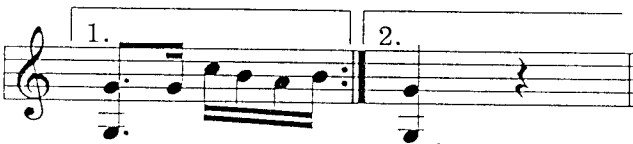
นกขมิ้น 3 ชั้น

ท่อน 1

1. 2.

ท่อน 2

นกขมิ้น 3 ชั้น (ต่อ)

ท่อน 3

ประวัติย่อผู้ศึกษา

ชื่อ นายพันธ์ศักดิ์ ชื่อสกุล วรรณดี

เกิดวันที่ 3 เดือนธันวาคม

พุทธศักราช 2502

สถานที่เกิด

อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

บ้านเลขที่ 282/147 ซอยกุศลศิลป์ ถนนสรรพาวุธ

แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพฯ 10260

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน

อาจารย์

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

คณะศิลปกรรมศาสตร์

สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

ถนนคู่งนอก เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2520

ม.ศ. 5 (แผนกศิลปะ) จากโรงเรียนปทุมคงคา

พ.ศ. 2522

ปศ.สูง (วิชาเอกดนตรีศึกษา) จากวิทยาลัยครูจันทเกษม

พ.ศ. 2524

กศ.บ (วิชาเอกดุริยางคศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิไล

ประสานมิตร

พ.ศ. 2543

ศป.ม (วิชาเอกมานุษยดุริยางควิทยา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิไล

ประสานมิตร

การศึกษาทางร้องเพลงระดับต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น

บทคัดย่อ

ของ

พันธ์ศักดิ์ วรรณดี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกมานุษยดุริยางควิทยา
มิถุนายน 2543

บทคัดย่อ

การศึกษาทางร้องเพลงระดับต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาเปรียบเทียบโครงสร้างของทางร้องและทางฆ้องวงใหญ่ของเพลงในระดับต้นเพลงฉิ่ง 4 เพลง คือ เพลงต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น เพลงจรเข้หางยาว 3 ชั้น เพลงดวงพระธาตุ 3 ชั้น และเพลงนกขมิ้น 3 ชั้น เพื่อค้นหาที่มาของรูปแบบทำนองทางร้องที่มีคำร้อง และรูปแบบทำนองคำร้องที่ไม่มีคำร้อง ด้วยการศึกษาดูเอกสาร การสัมภาษณ์ และการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ของทางร้องกับทางฆ้องวงใหญ่ โดยใช้ทางร้องของครูสุดจิตต์ ดุริยประณีต ศิลปินแห่งชาติ พ.ศ. 2536

ผลการศึกษาพบว่า ทางร้องมีการตกแต่งทำนองในรูปแบบต่างกัน โดยเกิดจากการเคลื่อนที่ของทำนองหลัก ที่เป็นแนวทำนองของทางฆ้องวงใหญ่ซึ่งมีการเคลื่อนที่ 5 ลักษณะ คือ การเคลื่อนที่ของเสียงจากต่ำไปสูง จากสูงลงต่ำ ซ้ำกัน จากสูงลงต่ำแล้วกลับไปสูง และจากต่ำไปสูงแล้วกลับลงต่ำ และเสียงวรรณยุกต์ในคำร้องซึ่งทำให้เกิดระดับเสียงของคำร้องที่ต่างกัน เป็นผลทำให้เกิดวิธีการในการตกแต่งรูปแบบทำนองทางร้อง 4 ลักษณะคือ การตกแต่งโดยใช้เสียงโครงสร้างครบทั้ง 4 เสียง การตกแต่งทำนองจากเสียงโครงสร้างบางเสียง การตกแต่งจากเสียงโครงสร้างเดิมจากทางฆ้องที่เป็นทำนองหลัก และการตกแต่งด้วยการเปลี่ยนระดับเสียงโครงสร้างบางเสียงจากเสียงโครงสร้างทางฆ้องที่เป็นทำนองหลัก ซึ่งเป็นวิธีการในการตกแต่งรูปแบบทางร้องที่มีคำร้องและไม่มีคำร้อง ที่ได้การศึกษาทางร้องจากเพลงทั้ง 4 เพลงในระดับต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น นอกจากนี้ยังได้พบลักษณะเฉพาะที่ชี้ชัดว่าเพลงระดับต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น เหมาะสมสำหรับการฝึกทักษะด้านการขับร้องเพลงไทย ลักษณะดังกล่าวคือ พบรูปแบบทำนองทางร้องที่มีคำร้องและไม่มีคำร้องหลายรูปแบบ ที่ตกแต่งจากทางฆ้องที่เป็นทำนองหลักรูปแบบเดียวกัน รูปแบบทำนองทางร้องลักษณะเดียวกันที่ตกแต่งด้วยระดับเสียงต่างบันไดเสียงกัน

A STUDY OF VOCAL MELODY IN PLENG TAP TONPLENGCHING SAM CHAN

AN ABSTRACT
BY
PANSAK VANDEE

Present in partial fulfillment of requirement for the Master of
Fine and Applied Arts Program in Ethnomusicology
at Srinakharinwirot University
September 2000

ABSTRACT

This research was to analyze the vocal melodies in Tap Tonplengching San Chan which consists of Tonplengching Sam Chan, Choraghae Hangyao Sam Chan, Tuang Phra That Sam Chan, and Nok Kamin Sam Chan. The vocal melodies were sung by Master Sudjid Duriyapraneed, a National Artist in 1993.

The main objective of this research was to compare the vocal and Gong Wong Yai melodies in Tap Tonplengching Sam Chan. This study attempted to find out the pattern of the two different vocal sections ; sung with word and melismatic sections. The vocal melody of the four songs were transcribed using western notation system, analyzed, and compared to Gong Wong Yai melody.

The study found that the vocal melody had various patterns based on the motions of Gong Wong Yai melody which has five different motions ; 1. From lower to higher register, 2. From higher to lower register, 3. Still register motion, 4. From higher to lower and reverse to higher register, 5. From lower to higher and reverse to lower register. The spoken language pitch levels effected the variation of sung words when compare to the Gong Wong Yai structural tones. The sung words can be found in four manners ; 1. Varied on some structural tones, 2. Varied on all structural tones, 3. Varied on some Gong Wong Yai structural tones , 4. Varied on all Gong Wong Yai structural tones. The study also found that various vocal pattern ornamented from a Gong Wong Yai pattern and a vocal pattern ornamented in different pitch levels. These two characteristics are basic for vocal practice.